

125 JAAR

AMSTERDAMSCH E

IJSCLUB

1864

1989

**125 JAAR
AMSTERDAMSCH
IJSClub
1864-1989**

*Aan Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje
wordt dit boek eerbiedig opgedragen door het
Bestuur der Amsterdamsche IJclub.*

Gaarne voldoe ik aan uw verzoek dit jubileumboek met een kort woord in te leiden.

De "Amsterdamsche IJclub" bestaat 125 jaar, een eerbiedwaardige leeftijd! Zeker ook namens mij zijn de hartelijke gelukwensen hier op hun plaats.

In de jaren die nu achter u liggen, hebben veel kleurrijke gebeurtenissen en bekende hoofdstedelijke namen het gezicht van uw vereniging bepaald. Gebeurtenissen en namen, die niet alleen met de "Amsterdamsche IJclub", maar ook met onze stad onverbrekkelijk waren en zijn verbonden.

Gedurende die lange tijd is de doelstelling van uw vereniging altijd geweest het recreatieve ijsvermaak in Amsterdam gestalte te geven. U bent daar "cum laude" in geslaagd. Zeker, maar niet alleen, in de periode die wij de "Museumplein"-periode noemen en waaraan ook nu nog vele Amsterdammers dierbare herinneringen hebben.

De betekenis van de "Amsterdamsche IJclub" voor deze stad werd, na uw verhuizing naar het terrein aan de Schinkel, nog groter. Naast het ijsvermaak hebt u vele, voornamelijk buitenlandse, gasten op uw kampeerterrein ontvangen.

Nu de ontmanteling van uw terrein aan het "IJbaanpad" onontkomelijk is geworden, zou een triest gevoel niet misplaatst zijn.

Het doet mij echter deugd te constateren, dat daarvan geen sprake is. Dat brengt mij tot de plezierige conclusie dat ijs en schaatsminnend Amsterdam en wellicht ver daarbuiten, nog veel van u zullen horen!

Het ga u goed "Amsterdamsche IJclub"!

De Burgemeester van Amsterdam,

(E. van Thijn)

De president aan het woord.

Onze "Amsterdamsche IJclub" bestaat 125 jaar en het voor U liggende jubileumboek is daar een feestelijke uiting van. Natuurlijk behoort het tot één van de plezierige taken van Uw president deze uitgave een voorwoord mee te geven. Zoals op de volgende bladzijden te lezen is, heeft de "A.Y.C." in zijn lange en roemruchte geschiedenis vele prettige maar ook moeilijke tijden meegemaakt. Door het uitstekend niveau van onze vereniging in al haar gelederen konden de soms stormachtige gebeurtenissen steeds glansrijk worden overwonnen. Om niet in aanvaring te komen met de samenstellers van dit voortreffelijke gedenkboek, is het niet aan mij om bij die aspecten uitvoerig stil te staan. Nee, U verwacht van Uw president een persoonlijke visie over de toekomst van datgene wat U allen mee hebt helpen opbouwen.

Helaas moeten we constateren dat de gemeenteraad van Amsterdam op advies van Burgemeester en Wethouders heeft besloten het erfpachtrecht van ons vertrouwd terrein aan het IJsbaanpad niet meer te verlengen. Ik kan U verzekeren dat de betreffende besprekingen met de toenmalige directeur van het Gemeentelijke Grondbedrijf, Mr. H. Bosma en zijn beleidsmedewerkers in goede harmonie zijn verlopen. Uiteindelijk hebben beide partijen moeten inzien dat de huidige situatie niet langer haalbaar was. Amsterdam blijft groeien . . .

Dat brengt U natuurlijk op de brandende vraag: Waarom heeft het bestuur van de "Amsterdamsche IJclub" daar niet eerder op ingespeeld? Welnu laat ik U zeggen: Dat is wel gebeurd, heel uitdrukkelijk zelfs! Hierop voortbordurend kan natuurlijk gesteld worden: Waarom heeft de "A.Y.C." nooit een moderne kunstijsbaan laten bouwen? Maar wat zijn de feiten, plannen dienaangaande bestonden er al geruime tijd. En nog in 1986 heeft het huidige bestuurscollege aan het "Raadgevend Ingenieursbureau D.H.V." te Amersfoort opdracht gegeven een haalbaarheidsonderzoek kunstijsbaan in te stellen. Dit project, open of overdekt, en in verband met de camping wellicht demontabel, zou gestalte moeten krijgen op de terreinen van de "Amsterdamsche IJclub". Om kort te zijn: De eindconclusie was dat het bouwen van een kunstijsbaan in dit poldertje van veengrond financieel ten aanzien van kapitaals en operationele lasten volstrekt onverantwoord zou zijn. Maar het bestuur geeft U de verzekering dat over de continuïteit van de "A.Y.C." zal worden gewaakt.

Niet één maar talrijke ideeën houden ons al geruime tijd bezig. Ideeën die werden geboren uit een schat aan ervaringen opgedaan in het bestuurscollege van onze landelijke, overkoepelende organisatie, de K.N.S.B. en van de Internationale Federatie op schaatsgebied de I.S.U.

Natuurlijk kan een schaatsvereniging zonder landijsbaan, laat staan een kunstijsbaan, zich gaan toeleggen op schaatshulp in het algemeen, landelijk, gewestelijk of lokaal! En dan is er de keus in welke tak van schaatssport, kunstrijden, schoonrijden, hardrijden langebaan, marathonschaatsen of het afleggen van toertochten. Maar ligt het niet meer voor de hand dat een 125-jarige zich gaat bezighouden met de jongste schaatstelg, het mondiaal enorm in opkomst zijnde Short Track? Bovendien zal op de komende Olympische Winterspelen in 1992 in het Franse Albertville blijken dat Short Track een grote populariteit geniet, ook bij de media!

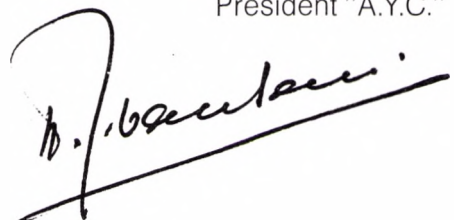
De "Amsterdamsche IJclub" zou, met financiële bijdragen van het bedrijfsleven en mogelijk de overheid, een voortrekkersrol kunnen spelen om tot de bouw van een baan in Amsterdam te komen waar deze snel groeiende sport intensiever zou kunnen worden beoefend. De reglementair geringe afmetingen van 27.43 bij 56.388 meter bieden daartoe grote mogelijkheden.

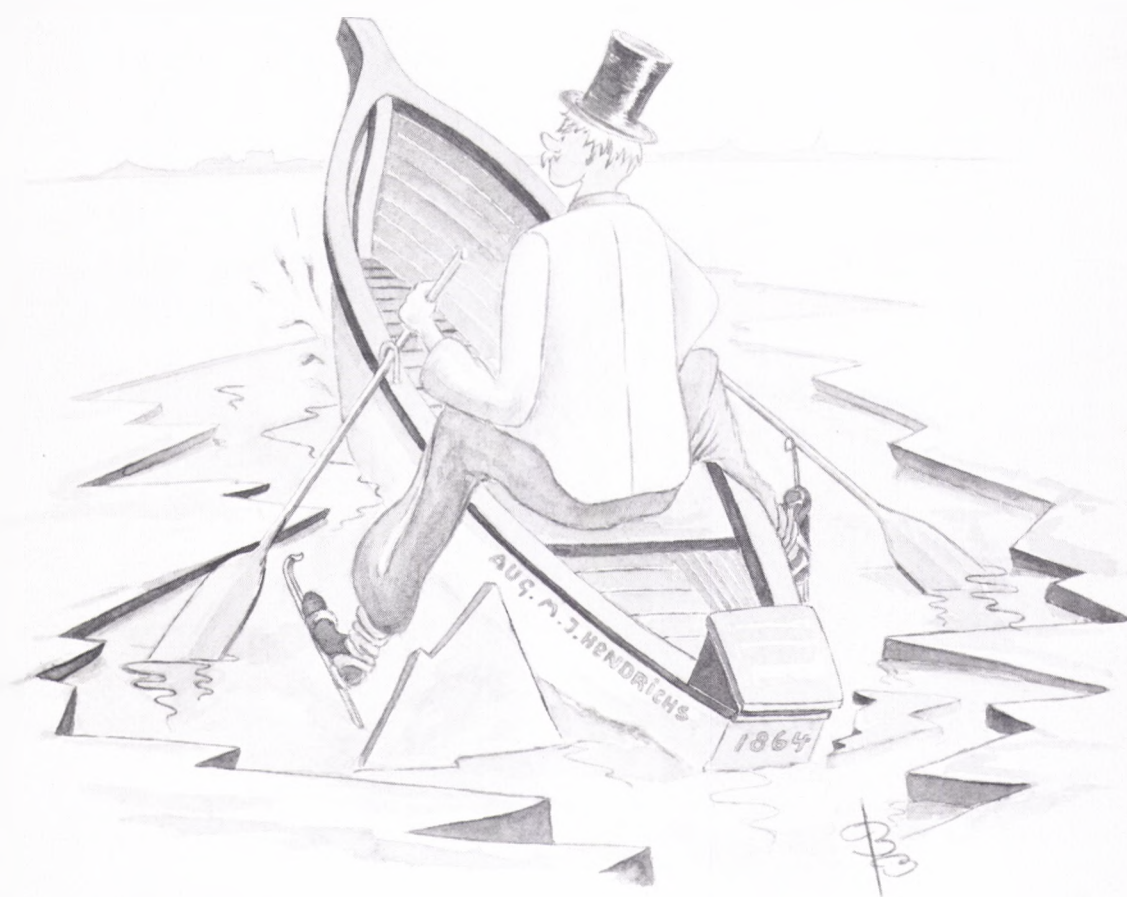
Als U Short Track weleens op de televisie hebt gezien, komt het wellicht over als een spectaculaire en mogelijk ook gevaarlijke sport. Maar door goede begeleiding en uitgekiende zogenaamde "boarding-protections" is deze jonge Olympische schaatssport niet blessuregevoeliger dan de andere takken van schaatssport. Ook hier ligt voor de "Amsterdamsche IJclub" een taak. We zouden bijvoorbeeld door de Orthopaedisch Medische Wetenschap een onderzoek naar ongevallen-preventie kunnen laten instellen. Het spreekt vanzelf dat ook de centrale overheid, die als bewaker van de welzijnssector ook een verantwoordelijkheid heeft, een aanzienlijke taak daarin kan vervullen. Ze zal een dergelijk onderzoek financieel dienen te steunen. Om deze nieuwe wedstrijdtak in de ijssport te helpen groeien en ontwikkelen, zal het U niet verbazen dat de "A.Y.C.", zoals zij dat altijd in haar 125-jarig bestaan heeft gedaan, zich vooral op de jeugd richt. Met andere woorden, een goed georganiseerde opvang en begeleiding van jonge rijders en rijdsters is een eerste vereiste.

Maar, en dat niet in de laatste plaats, indien onze financiële middelen dat toelaten, zullen we in overleg met de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond steun, in welke vorm dan ook, aan de jeugd blijven verlenen.

Amsterdam, december 1989

H. J. van Laer,
President "A.Y.C."

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H. J. van Laer', written over a horizontal line.

AUG. M. J. HENDRICH'S, PROMINENT LID VAN DE AMSTERDAMSCH
ROEI-EN ZEILVERENIGING „DE HOOP” EN IN 1864 „GANGMAKER”
BIJ DE OPRICHTING VAN DE „AMSTERDAMSCHES YSCLUB.”

Hoofdstuk I "1864-1889", De eerste 25 jaar.

Wat bespiegelingen vooraf . . .

Merkwaardig genoeg was de zwerftocht die wij door de eerbiedwaardige geschriften van de "Amsterdamsche IJclub" mochten maken, een aangename verrassing. De ogenschijnlijk droge teksten en opsommingen sleepten ons mee en toen, van lieverlee, kwam het tot leven! Het weliswaar ouderwets maar hoofs taalgebruik straalt distinctie uit waarna het geestesoog vele voorname heren projecteert die, met hoge hoeden, een stijlvol decor vormen.

Zij immers stonden aan de wieg van de "Amsterdamsche IJclub". Nu, 125 jaar later, willen wij in dit Jubileumboek die lange geschiedenis nogeens vertellen. In de taal van 1989 eigentijds en dus, misschien helaas, met minder franje. U zult het ons echter niet euvel duiden dat wij de elegantie en deftigheid die het taalgebruik van die tijd kenmerkten en waarvan de "Amsterdamsche IJclub" toch een exponent was, met regelmaat om de hoek laten kijken. Eigenlijk zijn wij ervan overtuigd dat U, net als wij, dat best leuk zult vinden. Wij schrijven "Het Jaar onzes Heeren 1864".

Wedstrijd in Oosterdok 1849 (Naar een steendruk)

Zo begon het . . .

De voorgeschiedenis van de "Amsterdamsche IJclub" begint eigenlijk bij de "Amsterdamsche Roei en Zeilvereeniging "De Hoop". Volgens de aantekeningen van "den journalist met historischen zin den Heer J. F. L. de Balbian Verster" organiseerde deze vereniging op 10 januari 1864 voor "45 jongelingen uit den burgerstand" bij het verenigingsgebouw op de Buiten-Amstel een hardrijderij op de schaats. De prijzenpot was met spek, hammen, worsten, schaatsen en bouffanten uitstekend gevuld en de "jongelingen" waren best bereid zich daarvoor tot het

(24351). **Hardrijderij op Schaatsen.**

Op den 1sten Februarij zal de Ondergeteekende, Kastelein in de Herberg **HET KALFJE**, des Middags ten Een Ure, laten **VERRIJDEN**: Een **ZILVEREN TABAKSDOOS**, tot Prijs, en een **ZILVEREN SIGAAR-KOKER**, tot Premie. De Liefhebbers, welke mede willen dingen, moeten zich ten 12 ure aanmelden.

J. HAVERMAN.

*Particulier initiatief!
Advertentie van de kasteleijn van "Het Kalfje" die in januari 1838 in het "Algemeen Handelsblad" verscheen.*

uiterste in te spannen. Het feest was compleet, "te gek" zouden we nu zeggen. Maar de toonaangevende "Amsterdamsche Courant" van 12 januari 1864 verwoordde dat statiger. Het nieuwsblad bracht "hulde en dank aan de vereeniging die steeds zoo wakker voor de volksgeneugten in de bres springt".

Het eclatant succes van de hardrijderij was ook voor de heren van "De Hoop" een aangename verrassing. Georganiseerd ijsvermaak vanuit clubverband was in die tijd, zeker wat Amsterdam en omgeving betreft, vrijwel onbekend. Wel kwam er af en toe het particulier initiatief om de hoek kijken. De kastelein van "Het Kalfje" adverteerde in 1838 al met een "Hardrijderij op Schaatsen" die hij op 1 februari van dat jaar wilde laten verrijden. De geschiedenis laat ons onkundig of, door plotselinge dooi misschien, die wedstrijd alsnog in het water is gevallen. Mogelijk ging het die dag wel door en dan zijn er twee, waarschijnlijk jonge mannen met "Een ZILVEREN TABAKSDOOS tot Prijs, en een ZILVEREN SIGAARKOKER tot Premie" gelukkig naar huis gegaan. Een steendruk uit 1848 onthult dat in het Oosterdok een soort hardrijderij werd gehouden. Geschaatst werd er in de waterrijke lage landen natuurlijk al veel langer. Sommigen beweren zelfs dat je daarvoor terug moet naar de Batavieren. Blijkbaar zwierden die op aangescherpte dierenbeenderen al over het ijs. In berevellen natuurlijk, met een kroes kostelijk gerstenat in de hand en moeder de vrouw altijd gediensig aanwezig om manlief de schaatsen, pardon botten onder te binden. Ja, zo ging dat in die dagen, hoef je nou, gelukkig, ook niet meer om te komen! In ernst, terug naar onze vrienden van de "Amsterdamsche Roei en Zeilvereeniging "De Hoop".

De gangmaker . . .

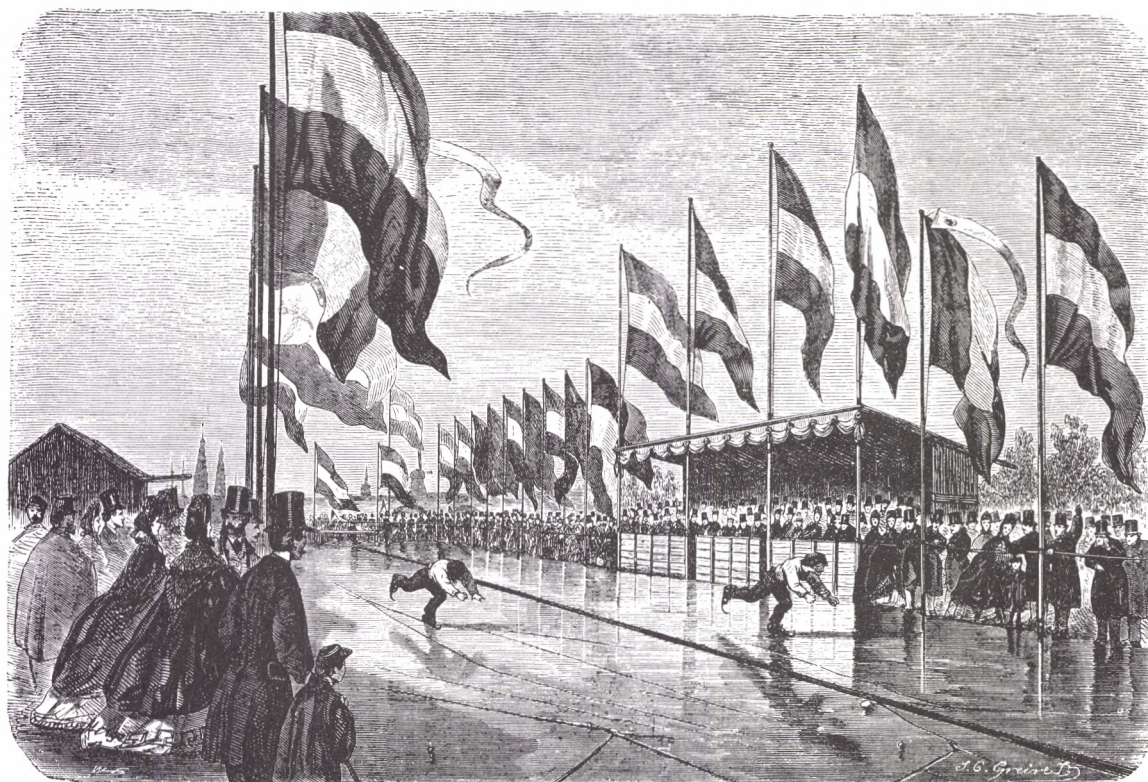
Een prominent lid van die vereniging was Aug. M. J. Hendrichs, niet alleen prominent maar ook zeer actief en bovenal sportief! Hij behoorde in 1862 tot "de krachtige roeiploeg die hier te landen, maar ook te Luik en te Antwerpen, niet minder dan acht prijzen behaalde".

Bovendien had hij als stuurman de grote eer genoten in het jaar 1860 de statiesloep mede te bemannen die Koning Willem III "op hoogsteigen verzoek" naar een nieuw ontspanningslokaal van "De Hoop" roeide. Met enkele andere leden van "De Hoop" vormde hij een commissie die aangemoedigd door het eerste succes zelfstandig, buiten de roei en zeilvereeniging om, een hardrijderij op poten moest zetten. Die gelegenheid liet niet lang op zich wachten!

Op 19 januari 1864 werd op de Buiten-Amstel een schaatswedstrijd georganiseerd voor mannen boven 18 jaar en "geheel ingericht op de wijze zoals in Friesland gebruikelijk". Wij moeten hierbij bedenken dat het dan om kortebaan-wedstrijden ging op een recht stuk en de deelnemers gebruik maakten van korte, houten schaatsen. Maar vergist U zich niet, met een speciale springglij techniek ontwikkelden zij een, voor die tijd, formidabele snelheid.

Onze commissie, gesteund door veel bijdragen van stadgenoten, pakte de zaken groots aan. De baan werd "rijk georneerd

Of het alleen daardoor kwam of dat ook de hoge prijs een rol heeft gespeeld, feit was in ieder geval dat de tribune flink onderbezet bleef. "Maar" zo meldt de geschiedschrijving als doekje voor het bloeden "dit had geen invloed op het grote publiek, dat zeer talrijk was opgekomen en de gehele baan als met een beweegbaren, levenden kring omsloot". En dan die commissieleden, op de schaats en met signaalvlaggetjes in de hand weerden zij zich duchtig om de organisatie op rolletjes te laten verlopen. "Nooit had men zoo iets gezien", jubelde de pers!

De eerste "Hardrijderij op Schaatsen op den Amstel" die op 19 januari 1864 door de "Amsterdamsche IJclub" werd georganiseerd.

met vlaggen" en het muziekcors van de mariniers gaf acte de présence. Voor het toendertijd astronomische bedrag van tien gulden konden, op een gebouwde tribune, dames en heren zelfs een plaats reserveren. Helaas, op de grote dag dooide het flink!

En daar was alle reden toe, maar liefst 110 deelnemers hadden ingeschreven waarvan zelfs 35 niet-Amsterdammers. Sterker nog, er stonden 10 Friezen aan de start. Maar, en dat moet het Amsterdamse hart ongetwijfeld goed hebben gedaan, zij konden geen potten breken. Waar het toen

bij die Friese specialisten aan gelegen heeft, we weten het niet. Misschien lag er wel "vogelpoep" op de baan!

De 37-jarige Amsterdammer Rienk Platte bleek op de baan van 150 el (ca. 100 meter) de sterkste, hij sleepte de prijs van 100 gulden in de wacht. De prijs voor de tweede man "een premie van dertig gulden" ging naar Willem van Dijk uit Ankeveen die ook al 36 jaren telde. Over de schaatskwaliteiten van beide heren laat de geschiedenis zich niet uit maar het moeten toch mannen van stavast zijn geweest. Deelname stond open vanaf 18 jaar en dan op hun leeftijd de jonge garde plus de sterke Friezen achter je laten, dwingt respect af. Na de wedstrijd maakte men zich op voor een groot feest en daar "geschiedde de prijsuitdeling door den Heer August Hendrichs, lid der commissie tot regeling, onder gepaste toespraken waarbij hij aan allen die tot den goeden afloop zoo volijverig en doeltreffend hadden meegewerkt, hartelijk dank bracht". Allemaal activiteiten die onze heer Hendrichs spoedig zouden berouwen, de naweeën kwamen eraan!

Een langdradig verhaal . . .

Natuurlijk was men het erover eens dat hij de grote, hoofdrolspelende gangmaker was geweest en daar ging het nu juist om. Kort en goed, hij werd van ego-tripperij beschuldigd!

In het "Handelsblad" van 22 januari 1864 plaatste de oppositie een advertentie en zij staken hun ongenoegen waarlijk niet onder stoelen of banken. Hun recalcitrante houding was voornamelijk veroorzaakt door het feit dat de pers alleen de naam van de heer August Hendrichs had genoemd. En dat was in het verkeerde keelgat geschoten, zij wensten ook hun dank te betuigen aan de andere leden van de commissie, in de

allereerste plaats aan de heer N. van der Werff. En dan volgt het venijnige zinnetje "van wien, zoals wij vernemen het denkbeeld is uitgegaan om zoodanig vermaak op grote schaal in onze stad te doen plaats hebben". Ja, ja, de heren konden er toen ook al wat van, vriend Hendrichs werd keurig netjes op de strafbank geparkeerd! Met name noemen zij verder dan nog de overige commissieleden P. A. Bundten, J. L. Kuinders, F. C. Jaski, R. Adriani, Y. Feenstra en D. Nolles.

Maar het was gelukkig niet allemaal negatief wat zij ten berde brachten. Zij besluiten hun, wat de geschiedschrijver De Balbian Verster nogal langdradig verhaal noemt, als volgt: "Dat alle deze Heeren het niet bij dezen enkelen keer mogen doen blijven, maar ons bij volgenden Winters andermaal dit karakterestieke vermaak mogen doen genieten, is onze opregte wensch". Het uitblijven van winterweer zette de zaak op een laag pitje.

Maar de eerste stoot in de goede richting was door de mannen van "De Hoop" gegeven, de "Amsterdamsche IJscclub" zat eraan te komen!

De oprichting . . .

Op 1 februari 1864 lieten de mannen die voor de befaamde hardrijderij op 19 januari 1864 verantwoordelijk waren geweest, een circulaire het licht zien. Om een ijsvereniging op te richten was voldoende support noodzakelijk en, voortvarend als zij waren, ging deze circulaire vergezeld van een inschrijvingsformulier plus conceptstatuten. Zij stelden zich voor, bij voldoende belangstelling, middels een aankondiging in de nieuwsbladen te zijner tijd een vergadering te beleggen. Doel natuurlijk het kiezen van een bestuur en vaststelling van de oprichtings-statuten.

Die oproep bleek niet tevergeefs! In het "Algemeen Handelsblad" van 19 december 1864 werd de eerste algemene vergadering van de "Amsterdamsche IJsclub" op "Woensdag 21 December 1864 des avonds ten 8 Ure in het Lokaal Diligentia, Kalverstraat" aangekondigd. Woordvoerder van de zich nu "voorbereidende commissie" noemende

wiens naam niet op de eerste circulaire voorkwam. Tot de eigenlijke oprichters behoorde hij dus niet. Toch zou hij het zijn die de eerste voorzitter de heer Adriani, die op jeugdige leeftijd in 1870 kort na de oprichting overleed, zou opvolgen. In de samenstelling van het bestuur ontbreekt de naam van de heer D. Nolles. Hij was toen al rustend koopvaardij-kapitein en wenste

AMSTERDAMSCH E IJS-CLUB.

Heeren Deelnemers wordt kennis gegeven, dat de eerste **ALGEMEENE VERGADERING** van genoemde Vereeniging zal plaats hebben op

Woensdag 21 December 1864,

des avonds ten 8 Ure in het Lokaal *DILIGENTIA*, Kalverstraat.

Punten van behandeling :

Vaststellen der Statuten.

Verkiezing van Bestuurderen.

Hetgeen verder ter tafel wordt gebragt.

De Contributie bepaald zijnde op *f* 3 'sjaars, zoo worden diegenen, welke nog verkiezen Lid te worden van gemelde Vereeniging, verzocht de ten dien einde circulerende Lijsten te teekenen of zich daartoe, met opgaaf hunner woonplaats, vóór of op 21 December a. s. te adresseren aan den Ondergeteekende, Heerengracht, X 403.

De voorbereidende Commissie,
Namens Haar,

J. LOUIS KUINDERS.

(26125)

De historische oproep van de voorbereidende commissie in het "Algemeen Handelsblad" van 19 december 1864. De "Amsterdamsche IJsclub" werd geboren.

heren was J. Louis Kuinders. Over het verloop van die vergadering weten we eigenlijk niet zoveel maar vast staat dat op die gedenkwaardige avond van de 21e december 1864 de glorieuze geschiedenis van de "Amsterdamsche IJsclub" officieel begon. Met een heel echt bestuur dat bestond uit de heren R. Adriani Jr. - president, J. L. Kuinders - secretaris, P. A. Bundten - penningmeester en de bestuursleden of commissarissen zoals zij toen werden genoemd Aug. Hendrichs, F. C. Jaski, N. van der Werff en N. Wafelbakker. Laatstgenoemde was de enige

blijkbaar zijn optreden tot de oprichtingsfase te beperken. Hoewel van de oprichtingsvergadering in Diligentia, zoals gezegd, niet veel bekend is, moet de opkomst toch flink zijn geweest. Dat blijkt uit de "Eerste Ledenlijst" die, met handtekening, geopend wordt door J. Janz. Messchert van Vollenhoven, burgemeester van Amsterdam gedurende de periode 1858-1866. Deze eerste ledenlijst, de circulaire van 1 februari 1864, de concept-statuten en de portretten van de oprichters, die natuurlijk lang niet allemaal in 1864 zijn gemaakt, bleven bewaard.

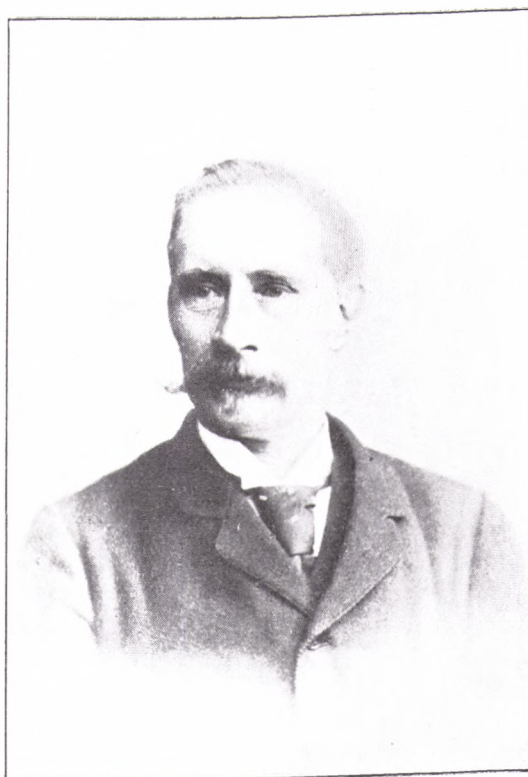
Deze curiosa mogen, zo vinden wij, in dit Jubileumboek bij de beschrijving van de belangrijke oprichtingsfase van de nu 125-jarige niet ontbreken.

In 1914, toen de heer De Balbian Verster de eerste geschiedschrijving van de "Amsterdamsche IJclub" op gang bracht, was er van de acht ondertekenaars van de eerste circulaire nog één overlevende. U begrijpt het al, het was het prominente, actieve en bovenal sportieve lid van de "Amsterdamsche Roei en Zeilvereeniging "De Hoop", de heer August Hendrichs. Na zijn aftreden als voorzitter van de Kamer van Koophandel had hij zich in 1904 in Luik

Mede-oprichter en eerste president de heer R. Adriani Jr.

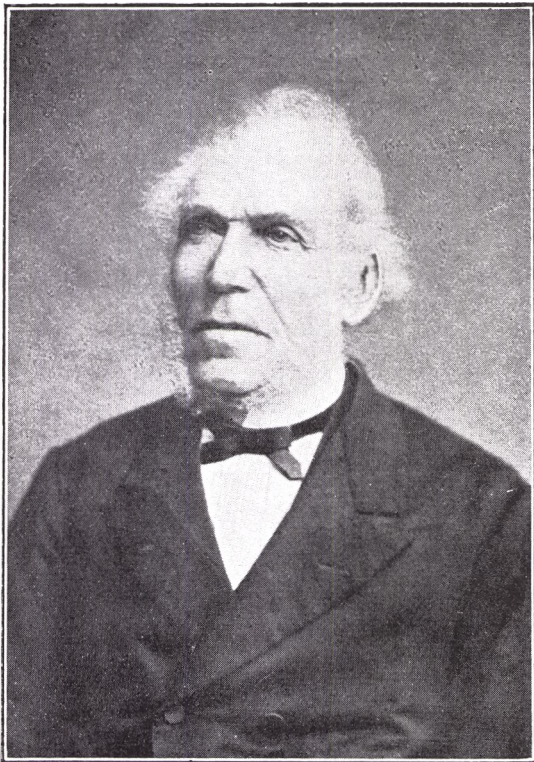
gevestigd. Het uitbreken van de 1e wereldoorlog dwong hem als "Belgisch vluchteling" naar Nederland terug te keren. Hij "had de welwillendheid uit zijn onverzwakte herinnering eenige mededelingen te doen, welke als welkome

Mede-oprichter en eerste secretaris de heer J. L. Kuinders.

Mede-oprichter en eerste penningmeester de heer P. A. Bundten.

Mede-oprichter de heer F. C. Jaski-Commissaris

aanvulling mogen worden beschouwd". De ego-tripper van 50 jaar geleden completeerde als laatst overgeblevene de episode "OPRICHTING"

"Gangmaker" en medeoprichter Aug. M. J. Hendrichs

Mede-oprichter de heer N. van der Werff-Commissaris

De heer N. Wafelbakker. Hij behoorde niet tot de eigenlijke oprichters maar werd wel als Commissaris gekozen.

AMSTERDAM, 1 Februarij 1864.

M.

De Ondergeteekenden, hebbende uitgemaakt de **COMMISSIE TOT REGELING DER HARDRIJDERIJ OP SCHAATSEN**, den 19^{den} Januarij l.l. op den Buiten-Amstel gehouden, aangemoedigd door den gunstigen afloop van dat feest, en door de belofte van medewerking van vele Stadgenooten, hebben het plan opgevat, te dezer stede eene **IJSVEREENIGING** op te rigten.

Ommestaande Concept der Statuten zal UEd. met het doel der Vereeniging bekend maken; de Ondergeteekenden hebben gecomend eene matige contributie te moeten vaststellen, opdat de deelname algemeen moge zijn.

Zij hopen dus, dat UEd. hun Uwe medewerking tot de oprigting van deze Vereeniging niet zult ontzeggen, en verzoeken UEd. vriendelijk hiervan blijk te geven, door invulling van inliggend Inschrijvings-Billet. Bij genoegzame deelneming stellen zij zich voor, de Inschrijvers, door aankondiging in de Nieuwsbladen, bijeen te roepen tot het vaststellen der Statuten en het kiezen van een Bestuur.

DE VOORBEREIDENDE COMMISSIE:

A. M. J. HENDRICHS.. Keizersgracht bij de Beerenstraat, KK 378.
P. A. BUNDTEN Keizersgracht bij de Heerenstraat, SS 316.
N. VAN DER WERFF. Hoogte van den Kadijk, U 498.
F. C. JASKI Haringpikkerij, L 256.
J. LOUIS KUINDERS.. Heeregracht bij de Vijzelstraat, X 403.
R. ADRIANI Jr. Singel bij de Gasthuismolensteeg, G 328.
Y. FEENSTRA Droogbak, TT 49.
D. NOLLES. Brouwersgracht, SS 520.

CONCEPT-WET

VOOR EENE

IJSVEREENIGING TE AMSTERDAM.

ARTIKEL 1.

Er wordt eene Vereeniging opgerigt, onder den naam van **AMSTERDAMSCH E IJSCLUB**, gevestigd te *Amsterdam*.

ART. 2.

Het doel der Vereeniging is: het geven van WEDSTRIJDEN op SCHAATSEN, ter bijwoning waarvan elk Lid met twee Dames vrijen toegang zal hebben op een gereserveerd terrein.

ART. 3.

Het Societeitsjaar begint met den eersten November en eindigt met den laatsten October daaropvolgende.

ART. 4.

Het aantal Leden is onbepaald. Het Bestuur beslist over hunne aanneming.

ART. 5.

De contributie is gesteld op **Drie Gulden** per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk Genootschapsjaar en is steeds over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.

ART. 6.

De opzegging van het Lidmaatschap geschiedt vóór 1°. Augustus schriftelijk aan den Thesaurier; bij verzuim hiervan blijft de contributie over het volgende Genootschapsjaar invorderbaar.

ART. 7.

Het Bestuur is samengesteld uit acht personen, als: President, Thesaurier, Secretaris en vijf Commissarissen, te kiezen uit de Leden.

Ieder jaar treden twee Leden van het Bestuur af: volgens een te maken rooster; de aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar.

De leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden en hebben gezamenlijk het algemeen beheer.

ART. 8.

Vóór het einde van ieder Genootschapsjaar zal eene Algemeene Jaarlijksche Vergadering worden gehouden, waarin door den President een verslag over het loopende jaar zal worden aangeboden en door den Thesaurier eene rekening en verantwoording der gelden worden overgelegd. Op deze Algemeene Vergadering wordt de verandering van het Bestuur geregeld.

ART. 9.

Het Bestuur heeft het regt de Leden tot eene Buitengewone Vergadering op te roepen, en is daartoe verplicht, indien 10 Leden zulks verlangen; welk verlangen met opgaaf der redenen schriftelijk aan het Bestuur moet kenbaar gemaakt worden.

ART. 10.

Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige Leden; bij staking der stemmen beslist die van den President.

ART. 11.

De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen en Feesten geschiedt door aankondiging in de Nieuwsbladen.

ART. 12.

De ontbinding der Vereeniging zal plaats hebben indien twee derde der Leden dit verlangd.

DE EERSTE LEDENLIJST

v. Vollenhoven *Keizersgracht No. 24.*

(J. JANSZ. MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN, Burgemeester van Amsterdam,
van 10 April 1858 tot 26 April 1866).

L. A. BIENFAIT, Keizersgracht LL 208.	E. J. BOK, Kl. Kattenburgerstraat T 631.
C. P. VAN EEGHEN, Heerengracht X 404.	W. R. DE BOER, Droogbak TT 46.
P. ELIAS, Heerengracht b. d. Vijzelstraat.	TH. BREUKER, Gelderschekade M 99.
Jhr. P. HARTSEN, Leidschestraat JJ 373.	ROB. BARGE, N. Heerengracht over het Park.
L. J. DE GIJSELAAR, Kromme Waal 27.	J. J. W. VAN DEN BIESEN, Amstel (Binnen).
J. J. JITTA, Keizersgracht Z 669.	A. BOUMAN Jzn., Singel KK 89.
W. VAN HOUTEN, Rokin E 146.	B. BEKKING, Keizersgracht RR 202.
L. P. KISTEMAKER, Kalverstr. b.d. Olieslagersst.	A. H. BRAK JR., N. Z. Voorburgwal G 185.
J. S. KISTEMAKER, Heerengracht 258.	B. TEN BROEKE HOEKSTRA, Heerengr. KK 189.
H. S. VAN LENNEP, Heerengr. b. d. Leidschegr.	JOHN A. C. BOSCH REITZ, Prinsengr. BB 444.
Jhr. J. S. H. VAN DE POLL, Heerengr. b.d. Vijzelstr.	G. C. BOSCH REITZ, Keizersgracht b. d. Runstr.
Jhr. A. J. VAN DE POLL, Heerengr. b.d. Vijzelstr.	M. BRINK, Ygracht U 54.
Jhr. H. J. RUTGERS VAN ROZENBURG,	CH. BOSCH REITZ, Nieuwediep.
Botermarkt b. h. Reguliersplein.	A. J. CORVER, Buitenkant b. d. Kalkmarkt.
Jhr. L. RUTGERS VAN ROZENBURG,	H. A. CLAASEN, Buitenkant b. d. Bantammerstr.
Heerengracht b. d. Amstel.	T. T. CROES, Keizersgr. o. h. Huis met de Hoofden.
P. H. BOSCH REITZ, Keizersgracht 429.	J. D. DIETS, Oude Teertuinen M 141.
A. J. P. D'AILLY, Singel b. d. Beulingstraat.	G. ELTZBACHER, Heerengracht b. d. Leliegr.
W. E. ALTESS, Heerengracht b. d. Blauwburgwal.	M. ELTZBACHER, Heerengracht b. d. Leliegr.
L. ALMA, Warmoesstraat J 550.	W. N. VAN EPEN, Prinsengr. b. d. Brouwersgr.
R. ADRIANI JR., Singel b. d. Gasthuismolenst.	R. F. FROGER, Vijgendam.
C. W. ALOFSEN, Kromme Waal b. d. Kraansluis.	H. C. FEYNT, Buitenkant b. d. Kalkmarkt.
F. A. VAN DEN BROEK,	D. GOEDKOOP, Haarlemmerhouttuinen.
Heerengracht over de Warmoesgr.	P. GOEDKOOP, Haarlemmerhouttuinen.
A. BRASKAMP, Keizersgracht Z 662.	J. J. GETHER, Keizersgracht b. d. Huidenstraat.
P. A. BUNDTEN, Keizersgracht SS 316.	AUG. HENDRICHS, Keizersgracht b. d. Beerenstr.
E. C. BUNDTEN, Keizersgracht SS 316.	G. HARKEMA, Nieuwendijk LL 338.
C. J. BOSSCHER, Ygracht U 47.	GERARD D. HEINEKEN, Keizersgr. b. d. Leliegr.

W. F. HART, Hollandsche Manège.
 C. G. R. VAN MARCELIS HARTSINCK,
 Prinsengracht b. d. Amstel.
 F. L. S. VAN HEEKEREN,
 Heerengracht b. d. Wolvenstraat.
 N. C. H. HESTERMAN, Binnen Bantammerstr.
 Jb. HESTERMAN, Binnen Bantammerstr. N 392.
 F. C. JASKI, Haringpakkerij L 256.
 H. JONKER, Bickerseiland.
 H. F. G. KRATZENSTEIN,
 N. Z. Voorburgwal o. d. Nieuwstraat.
 J. LOUIS KUINDERS, Heerengracht X 403.
 AUG. KUINDERS, Heerengracht X 403.
 J. KEISER VAN BULDEREN,
 Nieuwe Waalseiland V 38.
 J. ZENO VAN BULDEREN,
 Nieuwe Waalseiland V 38.
 H. VAN LEEUWEN JR.,
 Buitensingel buiten de Leidschepoort.
 D. LANGE JR., Keizersgracht b. d. Vijzelstraat.
 J. A. LANGERHUIZEN,
 Heerengracht b. d. Heerenstraat.
 J. F. L. MEYJES, Oude Teertuinen M 141.
 GODFR. MEIJER, Dam bezijden Paleis.
 C. W. MATTHES, Prinsengr. b. d. Leidschestr.
 C. MACKENSTEIN, Tesselschekade L 217.
 P. MEETER (?)
 C. VAN NOTTEN, Heerengr. b. d. Wolvenstr.
 J. W. NIENHUYS, Amstel hoek Groenburgwal.
 E. J. POTGIETER, Heerengracht b. d. Leliegr.
 W. F. PIEK, Heerengr. b. d. Oude Spiegelstr.
 H. PUNT, Amstel b. d. Heerengracht Y 116.
 C. J. VAN DER SCHRIECK,
 O. Z. Voorburgwal K 568.
 A. J. J. SIEPMAN VAN DEN BERG,
 Ygracht b. d. Peperstraat.
 C. A. SPIN, Pijpenmarkt.
 M. VERRIJN STUART,
 Binnenkant b. d. Schipperstraat.
 M. VAN SLOTERDIJCK SIMON,
 Leliegracht b. d. Keizersgracht.
 P. VAN SANTEN, Dam bezijden Paleis.
 J. SMIT & ZN., Brouwersgracht.
 J. A. SCHAGEN VAN SOELEN,
 O. Z. Achterburgwal b. d. Stooftsteeg.
 P. H. KAARS SYPESTEIN, Wormerveer.
 J. SCHEEPENS, (?)
 B. F. VOÛTE, Heerengracht.
 S. P. FENTENER VAN VLISSINGEN,
 Kalkmarkt V 190.
 Jb. VIS JR., Heerengracht h. Brouwersgracht.
 A. D. VERSCHUUR, Damrak b. d. Nieuwebrug.
 H. M. WESSELING, Gelderschekade.
 N. VAN DER WERFF,
 Hoogte van den Kadijk U 498.
 J. J. W. VAN DEN BIESEN, Heerengr. KK 117.
 L. BROUWER ANCHER, Binnenkant U 146.
 EDWARD BARGE, N. Heerengracht V 300.
 H. J. E. HEKMAN, Doelenstraat B 70.
 C. TERLET, Singel b. d. Torensteeg.
 A. FOCK, Reguliersgracht.
 M. DE BRUIJN CZN., Heerengracht Y 217.
 H. L. DE BRUIJN, Heerengracht Y 217.
 J. S. BRAK, Heerengracht HH 510.
 J. C. HOYNCK VAN PAPENDRECHT,
 Prinsengracht 551.
 C. F. KOPERSMIT, Keizersgracht RR 213.
 H. F. SMITH, Damrak H 85.
 J. L. P. REELFS J.A.ZN., Buitenkant U 85.
 F. F. E. DE BEAUFORT, Keizersgr. b. d. Vijzelstr.
 Jhr. C. HARTSEN JbZ., Keizersgracht Z 667.
 AUG. BRUIJN, Singel b. h. Koningsplein.
 G. H. MATTHES, Doelenstraat B 76.
 N. WAFELBAKKER, Oudeschans N 189.
 L. H. JOOSTEN, Singel G 416.
 J. ALSTORPHIUS VAN HEMERT,
 Keizersgracht HH 449.
 J. VAN RINKHUYZEN, Brouwersgracht SS 540.
 A. C. JOOSTEN, Singel G 416.
 N. CNOOP COOPMANS, Leliegracht LL 332.
 H. TROMP PZN.,
 Nieuwendijk bij den Dam van Munster (?).
 P. E. A. KLEINPENNING, Leidschegr. JJ 8.
 C. W. R. SCHOLTEN JR., Heerengracht Y 209.
 J. F. L. BASQUIN, O. Z. Voorburgwal K 555.
 Q. HOELEN, Amstel C 482.
 A. W. JOLLES, Singel bij de Raamsteeg E 326.
 H. BAHLMANN, Nieuwendijk.
 P. M. CARELS, Dam E 204.
 B. HAVERKOTTE, Kalverstraat D 28—30.
 J. J. KLUPPEL JR., Heerengracht X 445.
 M. J. W. WEENING, Oude Turfmarkt B 65.

REHBOCK, Keizersgracht KK 361.
 C. SCHÖFFER, Keizersgracht KK 305.
 J. REINDERS, Heerengracht 199.
 F. VON WINDHEIM, Vijgendam.
 H. M. J. VAN LOON, Heerengracht X 384.
 J. G. SILLEM, Prinsengracht Z 420.
 J. P. H. BOSCH REITZ, Keizersgracht HH 429.
 A. J. VON HEMERT, Heerengracht Y 207.
 C. E. MERCIER JR., Heerengracht LL 174.
 JOH. HEPNER, Heerenstraat.
 HENRI ANINK, Oudeschans O 114.
 TH. FELS, Keizersgracht SS 375.
 J. W. DUDOK VAN HEEL, Amstel Z 112.
 W. VAN LOON, Heerengracht H 402.
 A. HOHWU, Oudeschans O 173.
 C. WOUDA, Heerenmarkt 252.
 C. F. J. ELIAS, Heerengracht X 396.
 P. HUIDEKOPER, Kadijksplein U 425.
 J. R. RAEDT VAN OLDENBARNEVELDT,
 Hartenstraat KK 597.
 H. MERCK, Hartenstraat KK 609.
 JOH. RITTNER, Hoffman Schöffer.
 F. C. KLEVE (?) Rokin A 397.
 H. VAN EEGHEN, Heerengracht RR 259.
 C. FELLINGER, Heerengracht KK 257.
 C. F. KREGLINGER, Keizersgracht KK 333.
 J. TER MEULEN JR., Heerengracht KK 182.
 W. E. MATTHES, Doelenstraat B 76.
 R. R. VIERVANT, Singel SS nr. 1.
 L. LE VINO, Heerengracht LL 103.
 J. C. H. WURFBAIN, Heerengracht II 435.
 J. ANKERSMIT JR., Singel G 351.
 C. VAN DER WILLIGE DUIVENSZ,
 Nieuwe Waalseiland U 102.
 WM. HOMEYER JR., Buitenkant U 58.
 J. ENGELBERTS, Binnenkant U 140.
 A. H. SIEPMAN VAN DEN BERG,
 Ygracht U 49.
 K. A. L. BLOK, Gr. Wittenburgerstraat T 424.
 J. H. HAANEBEEK, Oudekerksplein J 465.
 J. H. NIEUWENHUYS JR., Buitenkant U 97.
 W. MEURSING, Haarlemmerhouttuinen VV 151.
 G. SCHUTTE, Hoogte van den Kadijk U 442.
 H. B. POTT, Heerengracht KK 154.
 P. B. HOEK, N. Z. Voorburgwal G. 148.
 HAAGSMA, Nieuwediep.
 A. M. ANNEVELD,
 Warmoesstraat b. d. Lange Niezel.
 J. A. D. BORNEMAN JR., Kalverstraat E 232.
 J. H. ABUYS JR., Reguliersgracht AA 504.

Deze lijst kan niet als volledig worden beschouwd. We missen b.v. de namen van twee oprichters, de Heeren FEENSTRA en NOLLES. Voor het overige moet het volgende worden opgemerkt. Een viertal handteekeningen is volmaakt onleesbaar gebleven. In drie gevallen was een bekende familienaam, zonder initialen, niet vergezeld van adres, b.v.: VAN LOON, zoodat geen nadere aanwijziging mogelijk bleek. In enkele andere gevallen was, met behulp van het adresboek van 1863-'64, het ontbrekende adres niet aan te vullen. Die namen zijn behouden maar van een vraagteken vergezeld. De omstandigheid, dat hier en daar wèl het adres maar niet de voorletters in het adresboek werden teruggevonden, zal wel zoo zijn te verklaren, dat niet de bewoner zelf, maar een zoon zich als lid liet inschrijven.

Bij den naam E. J. POTGIETER, denkende aan den gevelsteen in het huis op de Leliegracht, geloofden we aanvankelijk aan een vergissing in het adres. Maar dit was toch niet het geval. E. J. POTGIETER woonde, in 1864 en later: Leliegracht bij de Keizersgracht LL 376, zijn neef E. J. POTGIETER EZN.: Heerengracht bij de Leliegracht RR 277. Deze laatste is dus bij de oprichting lid geworden, de schrijver en dichter echter niet. „Rien ne manque à sa gloire, il manquait à la nôtre”.

De belangrijke eerste jaren na de oprichting

Oprichten is één ding, je bestaansrecht bewijzen weer een ander!

De jonge "Amsterdamsche IJclub had veel sympathie ondervonden en het was duidelijk dat inventiviteit werd vereist om die sympathie blijvend te maken. Het was winter en met jeugdige voortvarendheid werd al op 5 januari 1865 bij het Oude Tolhuisgat aan het Y een hardrijderij

van f 40,- lag op de deelnemers te wachten. Dat lijkt nu niet veel, maar wij hebben daar eens over zitten peizen. Je komt dan tot de conclusie dat, voor die tijd, het geweldige bedragen waren. Misschien, wij kunnen dat zo voor de vuist weg niet zo goed beoordelen, zou zo'n eerste prijs in onze dagen wel het equivalent van enkele duizenden guldens hebben. Het draaiboek was op één punt veranderd. In eerste aanleg was het de bedoeling dat alleen leden, op vertoon van hun "diploma",

Hardrijderij op de schaats naar den echt Frieschen trant.

uitgeschreven. Helaas, dooi gooide roet in het eten en de wedstrijd moest worden afgelast. Dat nam niet weg dat het bestuur alles prima had voorbereid, het draaiboek voor een volgende gelegenheid lag klaar! Op 16 februari 1865, na een flinke vorstperiode, was het zover. Dezelfde locatie, het Oude Tolhuisgat, en aanvang "des morgens ten 10 Ure precies". Deelname stond natuurlijk alleen open voor mannen en die moesten 18 jaar of ouder zijn. Een eerste prijs van f 125,- en een tweede

vergezeld van twee dames tot het gereserveerd terrein toegang hadden. Dat was blijkbaar toch een beetje te gortig, men had nu "een ruimte voor niet-leden ingericht, tegen een Entrée van 50 Cents per persoon". Het succes was overweldigend, de "Amsterdamsche Courant" deed een opgetogen verslag: "Een echt nationaal feest, dat werd bijgewoond door een talrijk en uitgelezen publiek waaronder vele dames, voor wier ontvangst en goede plaatsing op eene nette, sierlijk met vlaggen

gedekoreerde tribune was gezorgd. De muziek van het korps mariniers deed zich van tijd tot tijd hooren en verhoogde zeer het genoegen der deelnemers". Ook voor het gewone publiek was "voor geschikte plaatsing zorg gedragen, zoodat het genoegen der bijwoning van dit volksvermaak zoo aangenaam mogelijk was gemaakt". Alles verliep tot in de puntjes, "orde en regelmaat" was het kenmerk. Kortom, het bestuur van de jonge club debuteerde uitstekend. Winnaar werd de 28-jarige Jetse Jansen uit Franeker, dit keer wel een Fries. De tweede prijs werd door de 29-jarige Cornelis van Veen uit Warmond in de wacht gesleept. Geen Amsterdammers dus in de voorste gelederen. Wij weten niet of de uitslag mogelijke chauvinistische gevoelens geweld heeft aangedaan. Uitsluitend mogen wij dat natuurlijk niet!

Een historische rariteit . . .

Een merkwaardige bijkomstigheid kunnen wij U niet onthouden. We citeren de "Amsterdamsche Courant": "De oudste mededinger heette Barend Ponstijn en hij had de leeftijd van 81 jaren bereikt. Het is duidelijk dat wij hier te doen hebben met den held van 1813, de varensgezel die al drie weken met een oranjevlag onder zijn buis had rondgelopen totdat hij dit geliefd symbool in den historischen middag van 15 November 1813 op de Nieuwebrug ontplooidde. Diezelfde held is in later jaren dikwijls gevierd en bij de Oranjefeesten van 1863 werd hij in triomf, als een historische rariteit, in een rijtuig rondgereden". U ziet het, ook toen werd de bevrijding van de Franse overheerser nog lang en uitbundig gevierd! Met dit debuut had de bevolking hun "Amsterdamsche IJclub" in het hart

Oudste deelnemer op 16 februari 1865
Barend Ponstijn Varensgezel en
"historische rariteit".

B Ponstijn

gesloten. De beste waarborg voor de toekomst, helaas, het huishoudboekje was nog niet sluitend. Het eerste jaar moest met een nadelig saldo van f 225,- worden afgesloten. Gezien de historische waarde van de oprichtingstijd hebben wij aan die fase eigenlijk onevenredig veel aandacht besteed. Wij vonden dat het moest, dit stuk uitgebreide geschiedenis mag in een Jubileumboek niet ontbreken. Maar voor de jaren die komen zullen wij ons wat beperkingen op moeten leggen. Dit boek zou anders de omvang van de verzamelde werken van Shakespeare krijgen en dat is, ook gelet op het grote verschil tussen zijn en onze schrijverskwaliteiten, niet wenselijk.

Natuurlijk werd er in die tijd ook op de grachten geschaatst.

Kwakkelwinters

Je hoort in onze dagen regelmatig de klacht: "Er zijn tegenwoordig geen winters meer, nee dat was vroeger wel anders . . ."

Veranderingen van het klimaat, broeikaseffect en nog veel meer geleerde bespiegelingen zijn nodig om allerlei verschijnselen te verklaren. Natuurlijk is het voortreffelijk dat aan die milieu-aspecten heel veel aandacht wordt besteed maar over "kwakkelwinters" gesproken, vergist U zich niet! Onze jonge "Amsterdamsche IJclub" had de eerste drie jaar na haar oprichting met een absoluut ijsgebrek te kampen.

Geen wedstrijd kon worden verreden en de activiteiten moesten zich, noodgedwongen, tot vergaderen beperken. In 1866 waren er enkele mutaties in het bestuur, door drukke werkzaamheden gedwongen bedankte de heer August Hendrichs als bestuurslid. Eén van de belangrijkste mannen van het eerste uur ging heen! Ook penningmeester Bundten trad af, zij werden opgevolgd resp. door de heer F. C. Hesterman als commissaris en de heer A. H. van Bosse als penningmeester. Op de uitblijvende vorst

na, ging het eigenlijk allemaal best goed. De algemene vergadering die op 31 oktober 1867 in de "Keizerskroon" werd gehouden, meldde blijmoedig een batig saldo van f 700,- en een ledental van 314.

Eindelijk, begin januari 1868, sloeg Koning Winter toe en op 11 januari 1868 kon bij "Het Tolhuis" weer een hardrijderij op touw worden gezet.

Het stramien was als in 1864 en succes dus verzekerd! Vanzelfsprekend ontbrak ook nu de tribune voor leden met twee vergezellende dames niet. À raison van 50 cent mocht het toegestroomde publiek zich vermeien op het daartoe gereserveerd terrein. Tijdens deze wedstrijd een noviteit, een echte tijdmeting! Winnaar N. Vulsma uit Amsterdam, maar geboren Harlinger, deed 14 seconden over de uitgezette baan van 100 meter. Ja, als je nu bedenkt dat, met de huidige trainingsmogelijkheden en materiaalverbeteringen, Uwe Jens Mey de eerste 100 meter van zijn huidige wereldrecord afraffelde in 9.76 seconden, dan zijn die 14 seconden van toen, 120 jaar geleden, nog lang zo gek niet. Temeer omdat die tijdmeting natuurlijk nooit de perfectie van de huidige kan hebben gehad!

"Amsterdamsche IJsclub" Koninklijk erkend . . .

Het seizoen 1868-1870 werd een mijlpaal voor de "Amsterdamsche IJsclub". Op voordracht van de Minister van Justitie werd de vereniging bij Koninklijk Besluit van 20 december 1869 en gepubliceerd in de Staatscourant van 25 januari 1870 erkend als rechtspersoon. Vanwege de plaatsruimte hebben we even gearzeld maar nee, die eerste statuten mogen in dit boek niet ontbreken. Hier volgen zij, authentiek en onverkort:

- ART. 1. Onder nadere goedkeuring van Zijne Majesteit den Koning, wordt er voor den tijd van minder dan dertig jaren, eene Vereeniging opgericht onder den naam van **Amsterdamsche IJsclub**, gevestigd te Amsterdam en wel voor een tijdvak van 25 jaren.
- ART. 2. Het doel der Vereeniging is: het geven van **IJs=vermaken**, ter bijwoning waarvan elk Lid, op vertoon van zijn Diploma, met twee Dames vrijen toegang zal hebben op een gereserveerd terrein.
- ART. 3. Het Societeitsjaar begint met den eersten November en eindigt met den laatsten October daarop volgende.
- ART. 4. De Vereeniging zal bestaan uit een onbepaald aantal Effectieve Leden, Donateurs en Donatrices.
Het Bestuur beslist over hunne aannemingen.
- ART. 5. De contributie der Effectieve Leden is **Drie Gulden** per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk Genootschapsjaar, en is steeds over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.
Als Donateurs en Donatrices worden erkend: zij, die minstens Tien Gulden in eens aan de Vereeniging schenken. Zij genieten, gedurende het Societeitsjaar, waarin zoodanige Som door hen wordt aangeboden, dezelfde regten als aan de Effectieve Leden zijn toegekend.
- ART. 6. De opzegging van het Lidmaatschap geschiedt vóór 1 Augustus schriftelijk aan den Penningmeester; bij verzuim hiervan blijft de contributie over het volgende Genootschapsjaar invorderbaar.
- ART. 7. Bestuurderen zijn gemagtigd, zoowel Effectieve Leden als Donateurs van hunne regten te ontzetten; zoodanige echter behouden de bevoegdheid zulks aan de beoordeeling der eerstvolgende Algemeene Vergadering te onderwerpen.
- ART. 8. Het Bestuur is zamengesteld uit acht personen als: President, Penningmeester, Secretaris en vijf Commissarissen, te kiezen uit de Leden.
Ieder jaar treden twee leden van het Bestuur af, volgens een te maken rooster; de aftredenden zijn dadelijk weder herkiesbaar.
De Leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden en hebben gezamenlijk het algemeen beheer.
- ART. 9. Jaarlijks in de laatste helft der maand October zal eene Algemeene Vergadering worden gehouden, waarin zal worden behandeld:
- 1°. Verslaggeving door den President over het afgelopen jaar.
 - 2°. Overlegging door den Penningmeester van de geldelijke administratie.
 - 3°. Regeling in de zamenstelling van het Bestuur.
 - 4°. Hetgeen verder zal worden ter tafel gebracht.

- ART. 10. Het Bestuur heeft het regt de Leden tot eene Buitengewone Vergadering op te roepen, en is daartoe verplicht, indien vijf en twintig Leden zulks verlangen. Zoodanig verlangen zal met opgaaf der redenen schriftelijk aan het Bestuur moeten kenbaar gemaakt worden.
- ART. 11. Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij volstreekte meerderheid van stemmen der aanwezige Leden; bij staking der stemmen beslist die van den President.
Omtrent eene wijziging van de ter goedkeuring aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden Statuten zal evenwel slechts met een meerderheid van twee derden der aanwezige stemmen kunnen worden besloten, nadat van een voorstel tot zoodanige wijziging bij de oproeping is kennis gegeven.
- ART. 12. De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen en Feesten geschiedt door aankondiging in de *Amsterdamsche Courant* en in het *Algemeen Handelsblad*.
- ART. 13. Wanneer gedurende eenig jaar geene gelegenheid bestaan heeft tot het geven van IJsvermaken, en de gelden dus niet gebruikt zijn, alsdan zullen deze door Bestuurders belegd worden.
- ART. 14. De Ontbinding der Vereeniging zal plaats hebben bij besluit eener expresselijk daartoe belegde Algemeene Vergadering, genomen met twee derden der aanwezige stemmen.
Aldus goedgekeurd bij Zijner Majesteits Besluit van den 20sten December 1869 No. 8.

Twée ijswinters . . .

In 1870 was niet alleen de Koning maar ook het weer de ijsclub uitstekend gezind. Maar daarover later meer, de vereniging werd getroffen door het overlijden van haar eerste voorzitter en mede-oprichter de heer Adriani. De heer N. Waffelbakker werd zijn opvolger. Ook een andere mede-oprichter de heer F. C. Janski vond het welletjes, voor hem kwamen twee nieuwe bestuursleden, de heren Jhr. C. A. Rutgers van Rozenburg en F. C. Schot, in beeld.

Zoals gezegd, het winterde flink en de "Amsterdamsche IJclub" ging tonen tot

*Een nieuwe
voorzitter de
heer N.
Waffelbakker*

welke grote dingen zij in staat was. De oude locatie "Tolhuis" werd verlaten en de "Buitensingelgracht" tussen Raam en Zaagbarrière zou het toneel van grote schaatsgevechten worden. Op maandag 14 februari 1870 was het zover "Het scherpe weder, de krasse wind veroorloofde niet een toespraak bij de opening te houden. In plaats daarvan speelde de muziek het volkslied. Er was een fraaie tribune ingericht en de baan versierd met de vlaggen van alle natiën. Het geheele terrein zag er vrolijk,

schilderachtig uit en duizenden waren toegestroomd", aldus de steeds meer geïnteresseerd rakende "Amsterdamsche Courant".

De 56 deelnemers kwamen voornamelijk uit Friesland, de eerste prijs van f 200,- (wat een geld voor die tijd!) werd dan ook door de 23-jarige H. J. Roelfstra uit Heerenveen mee naar huis genomen. De tweede prijs van f 70,- echter ging naar die dekselse Amsterdamse Harlinger Vulsma, 29 jaar oud en zo zoetjesaan op weg een "bekende Nederlander" te worden. De nieuwe voorzitter Waffelbakker deed in het lokaal "Concordia" bij de Raampoort de prijsuitreiking uiteraard "met een gepaste toespraak". Twee dagen later, woensdag 16 februari 1870 was het weer prijs maar nu zou het een bijzondere wedstrijd worden. Was het tot die dag steeds "man" geweest dat de deelnemersklok sloeg, nu werden, en dat moet in die dagen toch werkelijk heel geëmancipeerd zijn geweest, ook vrouwen boven 18 jaar toegelaten. Voor zover wij er nu nog iets van begrijpen moesten zij met een mannelijke collega een paar vormen en de strijd met een ander paar aanbinden. De reeds ruimschoots bekende N. Vulsma werd gekoppeld aan Saakje van der Meer uit Akkrum en zij wonnen de eerste prijs van f 100,-. Rienk Platte, ook al een bekende uit Amsterdam, haalde met Imtjen Postma uit Leeuwarden de tweede prijs van f 30,- binnen. Het feest was compleet en voorzitter Waffelbakker deelde weer de prijzen uit. Onder de vele toasts werd er "eene uitgebracht op onze politie, waarbij hare uitnemende diensten, ter handhaving der goede orde, werden geroemd, welke toespraak door den daar ten plaatse fungerenden kommissaris met hartelijken dank werd beantwoord". Ja, de tijden zijn veranderd!

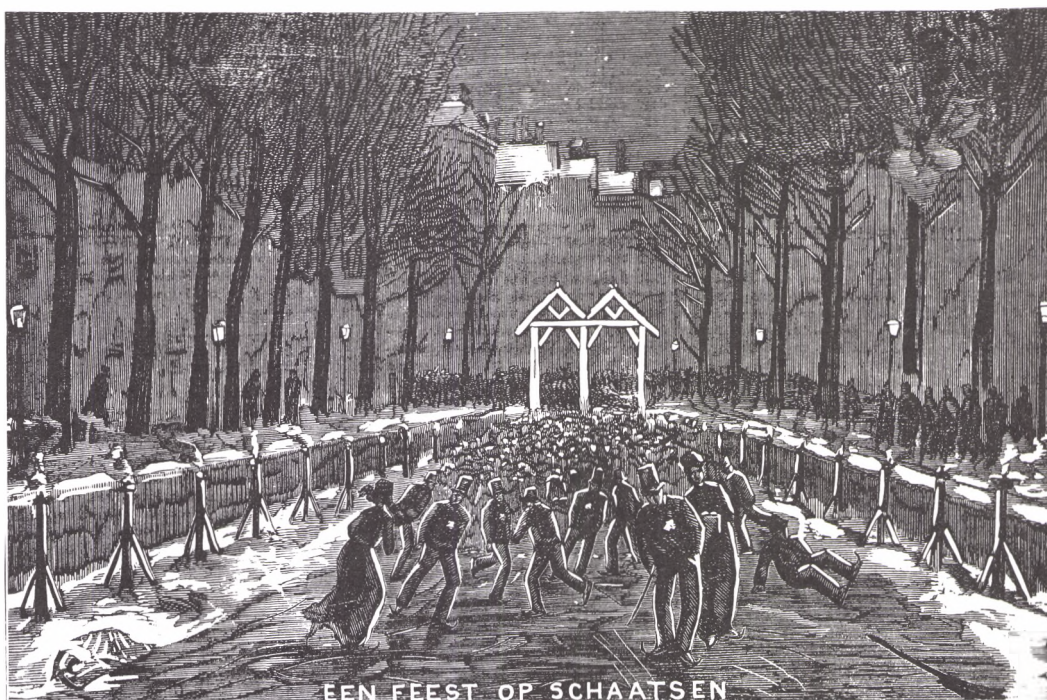
De winter hield aan en er was nog een

klapstuk op komst. En dat was "De groote gecostumeerde hardrijderij op schaatsen voor mannen boven 18 jaar". Dames waren ditmaal niet uitgenodigd, wellicht, we hebben daarover geen zekerheid, waren de heren bestuurders van de "Amsterdamsche IJclub" bang dat sommige Amsterdamse dames de gelegenheid zouden aangrijpen in te gewaagde kledij op het ijs te verschijnen. Te koud zegt U, och je weet maar nooit!

De geschiedenis tussen de regeltjes doorlezend is dit "klapstuk", heel voorzichtig uitgedrukt, geen onverdeeld succes geworden. Een zinnetjes als "een heele troep Friezen was overgekomen" spreekt boekdelen en het "Handelsblad" vond dat de "costumes meer uitmunten door verscheidenheid en bontheid dan door

echte wedstrijd kon geen sprake zijn. In overleg met de organisatie werd het een genoeglijk dagje, zij het dat werd afgesproken dat "wie ook de prijzen behaalde, al de deelnemers zich van de gelden een genoeglijken avond zouden verschaffen". Een vriendschappelijke wedstrijd dus want "nooit had men bij een hardrijderij zooveel liefde tot den naaste en zoo weinig winzucht gezien. Gedurende den wedstrijd werd er hard met sneeuwballen gegooid en haalden die vreemd toegetakelde rijders allerlei snakerijen uit, tot groot vermaak van het publiek dat zich graag natte voeten getrooste". In het logement van de heer Roorda in de Warmoesstraat werd het afsluitend feest gehouden. Ongetwijfeld is het daar een vrolijke boel geworden. Middels een

*Een schaatsavond op de Keizersgracht.
(Naar een zeldzame houtsnede uit 1879)*

netheid" Het merendeel van de deelnemers had zich uitgedost als edelman "uit den ouden tijd" en ook de uitmontering van rover, lakei, hovelings of harlekijn was erg "in". Er dreigde afgelasting, een harde dooi met veel sneeuw was ingevallen en van een

advertentie in het "Handelsblad" dankte deze uit Friesland afkomstige logementhouder het bestuur van de ijsclub voor "de welwillende gunst die hem was bewezen" en ook toen had een goed verstaander maar een half woord nodig!

Secretaris J. Louis Kuinder, één van de oprichters, trad af, hij werd door de heer T. C. Schot opgevolgd. In de heer Th. A. van der Broek begroette de "Amsterdamsche IJclub" een nieuwe commissaris. Het kon natuurlijk niet uitblijven, de daverende successen deden het ledental tot maar liefst 512 stijgen. En nog was de koek niet op, ook de winter van 1870-1871 bracht het felbegeerde ijs. Het bestuur moest omkijken naar een nieuwe, geschikte, locatie en zoals altijd: "Wie zoekt, zal vinden". Het werd de "Buitensingel" tussen de Leidsche en Weteringbarrière. Dat werd, begunstigd door schitterend winterweer, op 3 januari 1871 de plaats van handeling. De tribune waarop het muziekcorps van de heer Stutterheim "bijna onafgebroken werkzaam was" en vele, vele schaatsende toeschouwers maakten er een grandioos festijn van. "De voortreffelijkste orde heerschte en men had geen ongeluk te betreuren", aldus de "Amsterdamsche Courant". Het "Handelsblad" deed er nog een schepje bovenop en meldde "dat de baan van 150 meter door schier alle rijders met duizelingwekkende snelheid werd afgelegd". De eerste prijs van f 150,- ging naar A. de Groot uit Akkrum, de tweede prijs van f 50,- naar, jawel daar is hij weer, de Harlingse Amsterdammer N. Vulsma. Dinsdag 31 januari 1871 stond "gelijk den vorigen winter zoo in den smaak gevallen" een wedstrijd voor mannen en vrouwen op het programma. Koning Winter was de "Amsterdamsche IJclub" goed gezind, het bleef vriezen en alles verliep, zoals men dat zo zoetjesaan gewend was, gesmeerd. Eén schoonheidsfoutje was er wel, de bewakingsdienst zag geen kans het wedstrijdterrein afdoende af te sluiten en het gevolg was dat "telkens binnendringers het gebied van de IJclub kwamen schenden en als zulke buitenleden met den

Een nieuwe
secretaris
de heer
T. C. Schot

sterken arm werden uitgezet ging er een groot gejuich op".

Zwart kijken, zwart rijden, och er is niet zoveel nieuws onder de zon! Voorzitter Waffelbakker reikte in "het bekende lokaal van Grader op de Schans" de prijzen uit. Het waren allemaal noordelingen die met de prijzen gingen sleeën. De eerste prijs van f 150,- ging naar Jouke Schaap en Auke Beinen uit Kortezwaag, de tweede van f 50,- naar Johannes P. de Groot en Meike Rinkema uit Marum en tenslotte de derde prijs van f 10,- was voor de Groninger A. Hesseling met partner Anna Osinga uit Sneek. En wederom volop hulde van de pers. Het "Handelsblad" van 1 februari 1871 deed zelfs een opmerkelijke uitspraak: "Menigeen zal met genoeg bespeurd hebben, dat onze Amsterdamsche dames reeds genoegzaam geëmancipeerd zijn door zich boven een vooroordeel te verheffen, en zich, even als de heeren, met telkens hernieuwden moed aan den aantrekkelijken ijsspiegel te wagen". En dat moeten dus zo ongeveer de dames zijn geweest die aan de prilste basis hebben gestaan van het latere, zo succesvolle

damesschaatsen. Met natuurlijk, ruim honderd jaar later, als absoluut hoogtepunt de Olympische successen van onze eigen Yvonne van Gennip, de "Koningin van Calgary".

Maar laten we niet op de zaken vooruit lopen, er waren, wat de vorst betreft, slechte tijden in aantocht!

Weer kwakkelwinters . . .

Het zou vier lange jaren duren alvorens er ook maar het geringste spoortje van ijs te bekennen zou zijn. Kwakkelwinters, die geen enkele activiteit van de ijsclub toelieten. En dus werd het vergaderen, commissaris F. C. Hesterman trad af en werd in 1872 vervangen door Jhr. L. Rutgers van Rozenburg. Het ledental dat al slinkende was, ging verder naar 403 omlaag. Maar de kas deed het best, het bezit was in 1873 toegenomen tot f 3.000,-. Tot en met 1875 gebeurde er echt helemaal niets, zij het dat de heer A. H. van Bosse door de heer Y. Feenstra als penningmeester werd vervangen en de heer S. B. Zeverijn als nieuwe commissaris aan de slag ging. In de eerste helft van januari 1876 ging het er een beetje op lijken. Het vror maar er doemde een ander probleem op. Het werd steeds moeilijker een geschikte baan te vinden. Met vergunning van de stad vond men in een heel andere uithoek van de stad, achter de kazerne Oranje-Nassau, een prachtige baan. Op zaterdag 15 januari 1876 werd een hardrijderij uitgeschreven waarvoor zich niet minder dan 74 rijders hadden aangemeld. Het ijs was zo mooi "als men maar zelden had gezien en op de bijbanen wemelde het van leden met hunne dames en daarbuiten op den Singel stonden de kijkers in dichte drommen, want heel Amsterdam was uitgelopen". Aldus

welingelichte bronnen uit die tijd, met de aantekening dat de eerste prijs van f 200,- werd gewonnen door A. de Groot uit Akkrum en de tweede prijs van f 50,- door N. Vulsmas "de bekende rijder, die ditmaal veel te stellen had met een vestingartillerist hier in garnizoen, met name A. de Jager uit Murmerwoude". Drie dagen later wilde men, naar goed gebruik, wederom de dames aan bod laten komen, maar dat ging mooi niet door. Burgemeester Den Tex verbood de wedstrijd en de bestuurders van de "Amsterdamsche IJclub" waren furieus! De curieuze brief die zij aan de Edelachtbare Heer schreven hoort in dit boek thuis, laten we maar zeggen als mogelijk eerste vlammend protest tegen onnodig bemoeiziek overheidsingrijpen! Op 29 april 1876 overleed de heer T. C. Schot, hij werd als secretaris door de heer Th. A. van den Broek opgevolgd. En toen werd het weer twee jaar kwakkelen. Geen ijs van betekenis, financieel ging het met een kassaldo van f 5.250,- uitstekend maar de daling van het ledental tot 350 werd toch met argusogen bekeken. Maar het was nu eenmaal niet anders, bij het ontbreken van ijs zakt de ledentrouw!

De heer Th. A. van den Broek die de overleden heer Schot als secretaris opvolgde.

Burgemeester DEN TEX verbiedt een wedstrijd bij dooi

AMSTERDAM, 18 Januarij 1876.

AAN DEN EDEL ACHTBAREN HEER
BURGEMEESTER DER STAD AMSTERDAM.

Edel Achtbare Heer,

Het Bestuur der „Amsterdamsche IJclub”, nam dezen ochtend ter later ure, tot hunne verbazing, kennis van een verbod door UEd. Achtb. uitgevaardigd, dat de door ons uitgeschreven hardrijderij op schaatsen voor heden 18 Januarij niet mogt doorgaan.

De groote kosten aan onze Vereeniging en de teleurstelling van zooveelen en niet het minst van de heinde en ver heengekomene inschrijvers, hebben ons in de grootste moeilijkheden en geldelijke opofferingen gebragt.

Mogt Uw besluit genomen zijn met het oog op het ingevalle dooiweder & op de gevaren welke dit zoude hebben kunnen veroorzaken, nemen wij de vrijheid daarop te wijzen dat wij zeer zeker de eersten geweest zouden zijn daarvoor energisch te waken en de voorgenomen wedstrijd van zelfs niet zouden hebben doen doorgaan en althans reeds doeltreffende maatregelen hadden genomen ter voorkoming van onheilen.

Wij vragen U beleefdelyk dat de geschorste vergunning heden morgen ontvangen, dat, bij weder invallende vorst *niet* van kracht zij voor later te houden wedstrijden, enz. & dat de ons gegeven permissie dd. 12 Januarij 1876 N°. 13593 F 63 gehandhaafd moge worden.

Wij zien Uw toestemmend besluit hieromtrent gaarne te ontmoet en teekenen met de meeste achting

Bestuurderen der Amsterdamsche IJclub:

W. van der Meer
President
J. van der Meer

W. van der Meer
Secretaris
J. van der Meer
Penningmeester

AMSTERDAM, 18 Januarij 1876.

J. van der Meer
Commissaris ad hoc
J. van der Meer
J. van der Meer
J. van der Meer
J. van der Meer

Op zoek naar andere banen . . .

In het begin van de winter 1878-1879 was er ijs. Het bestuur van de vereniging was er in geslaagd de Herengracht tussen Thorbeckeplein en Koningsplein voor de leden te reserveren. Echt genoeglijk, ouderwets baantjerijden wat kennelijk toch op prijs werd gesteld want het ledental steeg onmiddellijk naar 563. Maar het was geen echte baan en het organiseren van wedstrijden, wat toch het visitekaartje van de club was, behoorde niet tot de mogelijkheden!

In de eerste maand van 1879 deed het bestuur van de "Amsterdamsche IJsclub" een gouden greep. Men kreeg de beschikking over het Vondelpark en al op

28 januari 1879 kon de eerste wedstrijd worden gehouden.

Om te beginnen natuurlijk voor mannen boven 18 jaar. Okke van den Berg uit Rijperskerk stak de eerste prijs van f 200,- in zijn zak.

Hij had er wel twee ritten voor nodig want zijn tegenstander, tweede prijs winnaar Simon Derlage uit Amsterdam brak tijdens hun eerste treffen zijn schaats. Okke, sportief als altijd, wilde op die manier zijn geld niet verdienen en de rit werd overgereden. Okke won . . . !

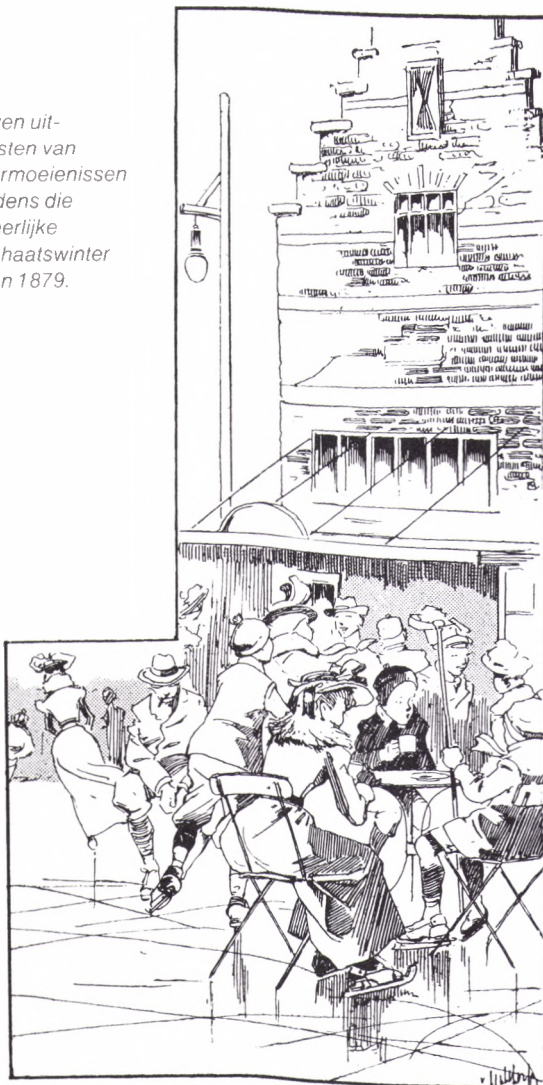
Het bleef vriezen en op 31 januari 1879 waren het toch weer dames en heren die aantraden. Ditmaal was er geen burgemeester die roet in het eten gooide. Er was muziek en vrolijkheid alom en de

Schaatsen in het Vondelpark (naar een steendruk uit 1870)

25 paren leverden strijd bij het leven. Mooi meegenomen, het is winter dachten blijkbaar Jouke Schaaf uit Kortezwaag en Auke Beenen uit Langezwaag en zij verdienden f 150,-. Het hield maar niet op die winter, op 4 februari 1879 was er wéér een hardrijderij voor mannen waarvoor niet minder dan 108 aanmeldingen waren. Winnaar werd weer onze sportieve Okke van den Berg uit Rijperskerk, hij mocht met f 250,- huiswaarts keren. De winter van 1879-1880 zette veelbelovend in en zoetjesaan gaan we naar een mentaliteitsverandering toe. Naast de hardrijderij boden de banen in het Vondelpark veel mogelijk-

Even uitrusten van vermoeienissen tijdens die heerlijke schaatswinter van 1879.

heden tot recreatief schaatsen. Het was een heerlijke winter en het bestuur van de ijsclub deed er alles aan om het de recreanten naar de zin te maken. Weliswaar wilde de directie van het Vondelpark "des zondags geen muziekkuitvoeringen toestaan, maar het was niet tegen het reglement, dat op de Tweede Kerstdag een matinée musicale werd gegeven, met het grootste succes". Het is curieus als je bij navorsingen op iets dergelijks stuit. Blijkbaar was, zelfs in Amsterdam, een goede honderd jaar geleden het naleven van de openbare zondagsrust nog een ernstige zaak. En met een milde glimlach moet je, zoals met zoveel dingen, maar beamen: "Het kan verkeren . . ."! Denk nu alstublieft niet dat het bestuur de hardrijderij was vergeten. Integendeel, op 20 december 1879 was in het Vondelpark al een wedstrijd voor mannen gehouden die door M. Castelein uit Saarwoude werd gewonnen. En één dag na het joyeuse "matinée musicale", op 27 december dus, waren de paren weer aan de beurt. Het koppel Johannes de Groot en Jannetje Jonker uit Kielwinderweer bleek het sterkste te zijn. Wat ons zo schrijvend opvalt, zijn de vele namen van dorpen die wij helemaal niet kennen. Rijperkerk, Kielwinderweer, Oldeboorn en ga zo maar door. Zij bestaan waarschijnlijk niet meer, opgeslokt door grotere gemeenten of wellicht schiet onze aardrijkskundige kennis tekort. We laten het maar zo, eigenlijk is het veel leuker te denken dat zij nog wel bestaan en met hun hardrijders en rijdsters niet alléén maar herinnering zijn geworden. We zeiden het al, er zat nieuwigheid in de lucht en of zij wilden of niet, de bestuurders van onze ijsclub moesten daarop inspelen. Een zustervereniging de "Amsterdamsche Skatingclub" had namelijk op 16 december 1879 op de Herengracht een zeer

geslaagde wedstrijd in het schoonrijden gehouden. Er zal best wel wat achter de oren zijn gekrabd, maar goed voorbeeld doet goed volgen, de concurrentie zat blijkbaar niet stil.

Schoonrijden in opkomst . . .

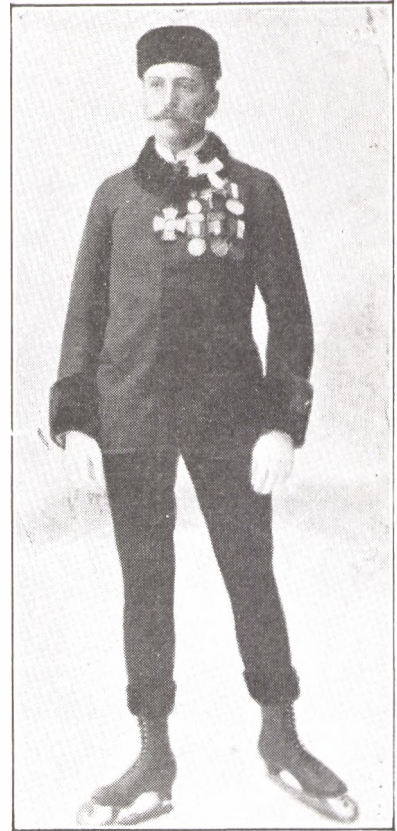
Onze "Amsterdamsche IJclub" schreef voor 30 december 1879 een wedstrijd uit in "sierlijk schaatsen onder de leden, om een prijs en premie, bestaande in voorwerpen van zilver".

Blijkbaar vond men het toch te gênant om de leden met de geldbuidel te lokken. Helaas, dooi werd de grote spelbreker maar opgeven deed men het plan niet. En jawel, op 3 februari 1879 werd de eerste wedstrijd "van dien aard" gehouden. De eerbiedwaardige jury van het eerste uur mogen we U niet onthouden. Het waren de heren: N. Waffelbakker, Y. Feenstra, S. B. Zeverijn, Jhr. L. en Jhr. C. A. Rutger van Rozenburg, J. van Woensel Kooy, J. P. Mink, J. Hoek, J. F. H. Herfst, P. Plet, Jhr. Mr. F. Hooft Graafland en L. van Son van Gellicum. Zij hadden de volgende regels opgesteld: Rechte knieën, met rechtopstaande houding, zoolang dit niet in stijfheid ontaardt.

Gesloten beenen, om na den afzet met het andere been, spoedig en net bij te trekken. Losse houding. Al te stijve armen (militairement) ontsiert, te veel beweging of slingering nog meer, een zachte, gracieuse beweging kan het effect verhoogen. Sierlijk overleggen, dat is: de rijder moet zijn geheel gewicht op den rijdenden voet werpen, vol vertrouwen op zijn balanceering.

't Nette zetten van den voet, dat is: niet achteruit slaan, maar loopenderwijs den voet geregeld zetten, daarna elegant naar buiten buigende, de streek richten en bij

De in die dagen wereldberoemde doofstomme Noorse schoonrijder Carl Werner

oplichten van den voet de schaats naar buiten slaan.

N.B. Onder het sierlijk overleggen is niet begrepen het wijd overzwaaien der baan. Dat komt alleen in aanmerking als de rijder dit naar 't beschreven schoonheidsgevoel en met echte veerkracht doet!

Zo, daar konden de schoonrijders en rijdsters het mee doen. De historische wedstrijd van 3 februari 1880 stond namelijk niet alleen voor heren maar ook voor paren open. Er waren aanmeldingen van 36 heren en 16 dames. Een snijdende wind had de conditie van het ijs aangetast en tot overmaat van ramp kwam er tijdens de wedstrijd een ijskoude mist opzetten. De opmerking "dat het verblijf voor de toeschouwers niet aangenaam was" zullen we maar als een understatement opvatten. De eerste prijs bij de heren was met 189 punten voor N. Vulsma die blijkbaar nog meer kon als hardrijden, de tweede prijs ging naar J. H. van der Breggen die 186 punten binnenhaalde.

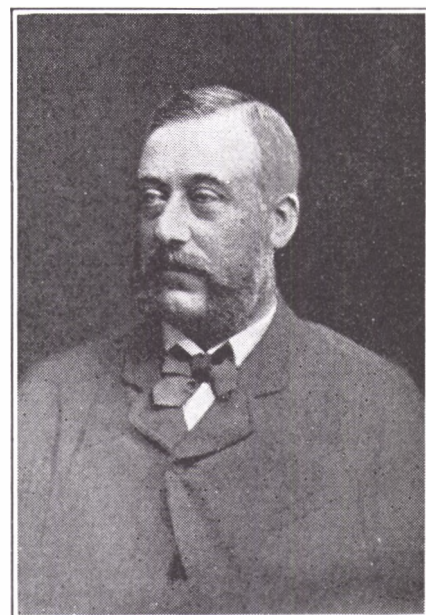
Bij het paarrijden waren de heer J. H. van der Breggen met Mevr. Gerken de sterkste, de heer W. A. Kupper met Mej. J. Feenstra waren de uitstekende tweede. Met de nodige voortvarendheid werden plannen gesmeed voor een spoedige herhaling. Dat zou 's avonds moeten gebeuren met "fantasie" verlichting, dubbelorkest, kortom, alles erop en eraan. Helaas, het feest ging niet door, de dooi viel in en de winter van 1880 had zijn Waterloo gevonden. Toch was het voor de "Amsterdamsche IJclub" een buitengewoon goed seizoen geweest. Veel wedstrijden, uitstekende mogelijkheden tot ijsvermaak, het kon niet op! Geen wonder dat het ledental tot maar liefst 1020 steeg, de nieuwe banen in het Vondelpark hadden een geweldige aantrekkingskracht. Reden voor het bestuur naar een nog grotere, meer permanente locatie om te zien. De keus viel op "een wateroppervlakte tussen de Paulus Potterstraat en de Hobbemakade, groot 760 x 22 meter". De beschikking van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam dd. 26 augustus 1880 die de aanvraag van de ijsclub honoreerde, mag in dit Jubileumboek niet ontbreken. Zij luidde in feite het glorieuze tijdperk "Museumplein" in. Het bestuur was geruime tijd onveranderd gebleven, helaas kwam nu één van de "Laatsten der Mohikanen", oprichter uit 1864 de heer N. van der Werff te overlijden. Er traden twee nieuwe commissarissen aan, de heren Jhr. H. E. Bicker en J. van Woensel Kooy.

Scheiding der geesten dient zich aan . . .

De Algemene Vergadering die op 25 oktober 1880 in de "Zeemanshoop" werd gehouden gaf een eerste indicatie dat er een scheiding der geesten op komst was. Na enkele bestuursmutaties, de heer van Woensel Kooy bedankte en werd vervangen

door Jhr. Mr. F. Hooft Graafland werd, en wij citeren "het woord gevraagd door den Heer J. G. Engels, sedert jaren lid der Vereeniging, die allen lof bracht aan den ijver der Bestuurderen, maar de vraag wenschte te stellen, of de vele hardrijderijfeesten wel gewenscht waren. Hij was van oordeel, dat er in de eerste plaats naar moest worden gezien of de leden zelf zich goed amuseerden. In het vorige seizoen, spreker wilde het met waardeering constateren, was daarnaar ook werkelijk gestreefd, maar hij hoopte dat op dien weg zou worden voortgegaan. De kas zou daarvan ook profiteren, meer dan door de hardrijderij, DIE HIJ AMSTERDAM NIET GEHEEL WAARDIG OORDEELDE.

De heer J. G. Engels, de man, die de knuppel in het hoenderhok gooide en later voorzitter werd.

De Secretaris, de Heer Van den Broek, bestreed de opvatting dat de hardrijderijen geen gunstigen invloed zouden hebben op de geldmiddelen. Juist het tegendeel was waar, de ervaring leerde dat door dergelijke wedstrijden, met bekende hardrijders, de kas het meest werd gebaat. De Voorzitter, de heer Waffelbakker, zeide dat met den wenk rekening zou worden gehouden, men zou het een doen en het andere niet nalaten".

Achter het in aanbouw zijnde Rijks- museum worden de nieuwe banen in gebruik genomen . . .

De winter van 1880-1881 begon met snelle wisselingen van vorst en dooi. Dat bracht het tijdig in gereedheid brengen van de baan danig in moeilijkheden, maar ook "ongeschikt werkvolk" was oorzaak van de misère. Maar de mannen van de "Amsterdamsche IJclub" zouden niet zijn die zij waren, om dat onder de knie te krijgen. Op zaterdag 22 januari 1881 werd de eerste wedstrijd gehouden en de baan werd de hemel in geprezen. Het "Algemeen Handelsblad" van 23 januari 1881: "Door de huizen der P. C. Hoofdstraat wordt de rijder beschut tegen noordelijke koeltjes. Honderden bij honderden maken dankbaar gebruik van de gelegenheid. Daar de Amsterdamsche jufferschap zich bij voortduring op deze echt vaderlandsche kunst blijft toeleggen, leveren de banen een even afwisselend als aangenaam schouwspel op". Ja, men verstond in die dagen wel de kunst om datgene wat eigenlijk werd bedoeld, keurig netjes en romantisch te verpakken . . .!

Van de 64 deelnemers bleek F. W. Bijlsma de sterkste, hij kon f 200,- opstrijken. Het vorig seizoen hadden de leden de smaak van het schoonrijden te pakken gekregen. Met "voorwerpen van kunst en smaak" als prijzen werd op 26 januari 1881 een onderlinge wedstrijd gehouden. Bij de heren ging W. A. Kuppers met de eer strijken, bij de paren dezelfde heer W. A. Kuppers met Mej. J. Feenstra. Beiden hadden het vorig seizoen de tweede prijs in de wacht gesleept.

Maar nu komt het, als toppunt en tevens besluit van het seizoen had het bestuur haar zinnen gezet op een "echten, gróóten wedstrijd, een INTERNATIONALE

hardrijderij"!! In samenwerking met de britse "National Skating Association" die de deelname van "minstens vier der hardste rijders" uit Engeland toezegden. De wedstrijd zou, ijs en weder dienende, op dinsdag 1 februari 1881 verreden worden. Maar het ijs en weder dienden niet, de laatste dagen van januari 1881 werden gekenmerkt door afwisselende vorst en dooi, vergezeld van hevige sneeuwstormen. Toen de grote dag naderde begon het, tot overmaat van ramp, flink te dooien en het bestuur moest de wedstrijd, noodgedwongen, afblazen. Deze, niet gehouden, wedstrijd had veel stof doen opwaaien, hij werd de aanleiding tot het grote conflict dat, onder de deken, al enige tijd smeulde!!

*Bekende rijders uit de bloeitijd der kortebaant-hardrijderij.
Van links naar rechts staande: P. Bruinsma, B. Kingma,
A. van den Berg en T. Veninga.
Zittend: W. H. Zijlstra en Wiebe de Vries.*

Vergunning voor het terrein „achter de P. C. Hoofdstraat”

*Vrij van zegel ingevolge de
wet van 8 October 1843,
Art. 27, A 55*

N^o. $\frac{11388}{5203}$ PW

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN AMSTERDAM,

Gezien hebbende een adres van het Bestuur der Amsterdamsche IJclub,

Verzoekende Vergunning om gedurende het aanstaande winterseizoen zoowel voor uit te schrijven hardrijderijen op schaatsen als ten dienste van de Leden der IJclub.

1°. te mogen beschikken over de wateroppervlakten, gelegen tusschen de Paulus Potter- en de Hobbemakade;

2°. die wateroppervlakte voor zijne rekening alsdan behoorlijk voor het publiek af te bakenen; en

3°. op de kade voor de Museumstraat eene tribune te mogen oprichten;

Hebben besloten het verzoek toe te staan, onder voorwaarde dat de uit te voeren werken voor afsluiting enz. geschieden onder toezicht en ten genoegen van de Directie der Publieke Werken; dat het terrein op de eerste aanzegging worde ontruimd en in den oorspronkelijken toestand worde opgeleverd en dat voor het gebruik van Gemeentegrond ten behoeve der te plaatsen tribune, eene retributie aan de Gemeentekas worde voldaan overeenkomstig de Verordening te regelen.

Voorts onder mededeeling dat indien bij de te geven hardrijderijen en muziekkuitvoeringen ook publiek (niet-leden) tegen betaling van entr ee of introductiegelden wordt toegelaten, naar aanleiding van Art. 2 alinea 4 der Verordening op de heffing eener belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden, de alsdan verschuldigde belasting worde voldaan.

Terwijl deze vergunning alvorens daarvan gebruik te maken, aan den Commissaris van Politie van de Sectie zal moeten worden vertoond.

Afschrift dezes zal gegeven worden aan de Afdeeling Publieke Werken, aan den Hoofdc-commissaris voor de Gemeente-politie ter kennisneming, alsmede aan den Commissaris over de belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden.

AMSTERDAM, den 26 Augustus 1880.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS voornoemd
(get.) VAN TIENHOVEN

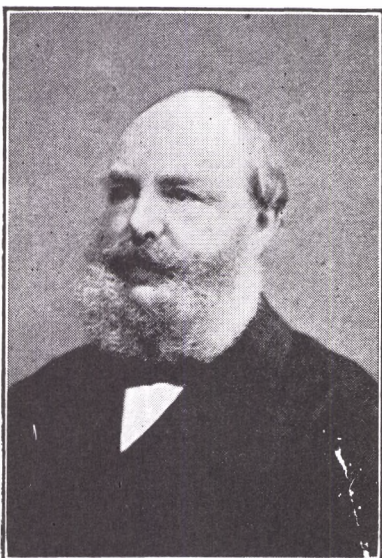
de SECRETARIS
(get.) DE NEUFVILLE

De grote verwarring . . .

Uit de aantekeningen die ons uit de jaren 1881 en 1882 ter beschikking staan, is niet precies te destilleren welke tumultueuze toestanden zich toen hebben voorgedaan. Volstrekt duidelijk is dat de heer J. G. Engels die tijdens de Algemene Vergadering van het jaar daarvoor, met zwierige woorden weliswaar, reeds het katje de bel had aangeboden, nu op een paleis-revolutie uit was. Die gelegenheid deed zich voor tijdens de Algemene Vergadering die op 29 oktober 1881 in de "Zeemanshoop" werd gehouden. Er stonden grote bestuursmutaties op de agenda en daaruit blijkt wel dat er achter de schermen de nodige onvrede heerste. De heren Jhr. L. Rutgers van Rozenburg en Jhr. H. E. Bickers bedankten. Bovendien verklaarde de heer van den Broek niet meer als secretaris te willen fungeren. Aftredend waren de heren Y. Feenstra en S. B. Zeverijn waarvan alleen de laatste werd herkozen.

De zaak Feenstra . . .

Een slag in het gezicht van de bekwame en

De bekwame maar rechtlijnige heer Feenstra die de rekening gepresenteerd kreeg.

actieve Feenstra die duidelijk "genomen" werd. Hij had dat, volgens de overlevering, te danken aan een voorval dat ruim een jaar eerder had plaats gevonden. Toen de club haar banen nog in het Vondelpark had, mocht tijdelijk op de achterste vijver niet worden geschaatst. Een prominent lid, de geschiedenis vermeldt niet wie dat is geweest, vergezeld van een dame stoorde zich niet aan dit rijverbod. De in toorn ontstoken baancommissaris Feenstra gooide het paar een ijsstok voor de voeten. Niet zo netjes natuurlijk, zelfs niet als je in toorn ontstoken bent, maar de weigering van Feenstra om excuses aan te bieden maakte de zaak er nog erger op. Ons prominent lid zon op wraak en hij kwam aan zijn trekken. Hij wist dat Feenstra in 1881 aan de beurt was om af te treden en natuurlijk verwachtte herkozen te worden. Maar dat was buiten de waard gerekend want onze "grote onbekende" mobiliseerde voor de reeds genoemde Algemene Vergadering van 29 oktober 1881 een stel vriendjes van de "Roei en Zeilvereniging "De Hoop" die ook lid waren van de "Amsterdamsche IJclub". Deze "overval" kostte de heer Feenstra zijn bestuursfunctie. Hij werd niet herkozen en, o ironie, ons prominent lid liet zichzelf wel in het bestuur kiezen.

Die nieuwgekozenen waren de heren W. M. van Son tot Gellicum, L. S. Croockewit en B. G. J. Blancke. Het kan bijna niet anders, onze manipulator moet "Eén van de Drie" zijn geweest . . .!

Het raffinement van de heer Engels . . .

Uit het jaarverslag bleek dat "door de attractie van de onderlinge schoonheidswedstrijden het ledental was gestegen van 985 naar 1342". Reden voor de heer Engels om nu maar eens flink de knuppel in het

hoenderhok te gooien. Hij deed dat op geraffineerde wijze, wij citeren: "De Heer Engels maakte aanmerking op de manier van aanneming van nieuwe leden. Hij wenschte dat dit geschieden zou op voordracht van drie leden. Ook wilde hij een andere wijze van benoeming van Commissarissen en Juryleden, hij bracht bezwaar in tegen het houden van een internationalen wedstrijd met het oog op de groote kosten, terwijl zijns inziens nog meer gedaan moest worden voor het genoegen van de leden. Om al deze redenen deed hij het voorstel, over te gaan tot het benoemen van een commissie tot herziening van de statuten".

Een duidelijke motie van wantrouwen die echter werd aangenomen!

De commissie kwam er, de heren J. G. Engels, H. W. Koomans, P. Plet, G. Zigeler en J. W. Balwé hadden daarin zitting. Chaos en woede alom, dat muisje zou nog een staartje hebben . . .!

Het bestuur stapt op . . .

Met grote spoed werd op 11 november 1881 in "Zeemanshoop" een buitengewone Algemene Vergadering belegd. Van het bestuur waren alleen de heren Croockewit, Van Son tot Gellicum en Blancke aanwezig, de rest schitterde door afwezigheid. Wel hadden zij, ondertekend door de heren N. Waffelbakker, Th. A. van den Broek, Jhr. Mr.F. Hooft Graafland, S. B. Zeverijn en Jhr. C. A. Rutgers van Rozenburg, een brief gestuurd waarin zij ontslag namen en zich niet meer verkiesbaar stelden.

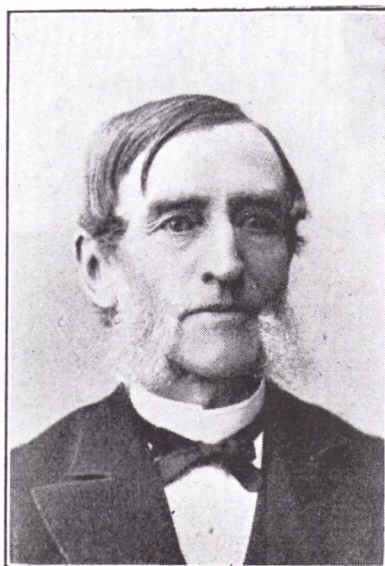
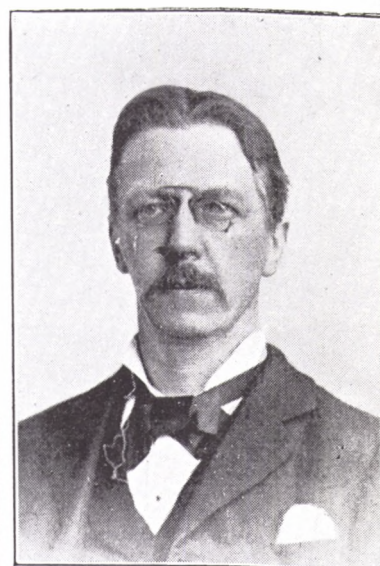
De rapen waren gaar! De heer Engels bestreed met verve hun argumenten, het niet herkiezen van de heer Feenstra en het benoemen van de commissie voor statutenwijziging behoorde tot de rechten van de vergadering.

Hij kon, met de beste wil, daarin geen motie van wantrouwen ontdekken en betreunde het veeleer dat de heren het schip wensten te verlaten.

Ja, ja, die mijnheer Engels, hij zat goed op koers . . .

Het kon niet anders dat drie nog zittende leden, om de weg voor een nieuw te kiezen bestuur vrij te maken, hun mandaat ter beschikking stelden. Men liet er geen gras over groeien, nog staande deze vergadering werd een nieuw bestuur gekozen. Voorzitter, U raadt het al, de heer J. G. Engels, secretaris de heer L. S. Croockewit, penningmeester de heer Jac. van Hoorn en de bestuursleden W. M. van Son tot Gellicum, J. Wurfbain, B. J. Carst, A. J. P. Meijes en D. Heineken AGzn.

*De nieuwe secretaris
de heer L. S. Croockewit*

*en dito penning-
meester de heer
Jac. van Hoorn Jr.
Van de nieuwe
voorzitter de heer
Engels hebt U al
een plaatje gezien*

Oud zeer . . .

Dat was dan dat, maar er zat nog het één en ander aan oud zeer! Het oude bestuur had, blijkbaar min of meer buiten de ledenvergadering om, wat verplichtingen op zich genomen. Wij citeren: "Het initiatief door de "Amsterdamsche IJclub" in den vorigen winter genomen voor een internationalen wedstrijd, had het gevolg gehad dat, op voorstel van die te Leeuwarden, verschillende ijsclubs zich hadden vereenigd om, zoo mogelijk in den winter 1881-1882 in ons land twee internationale hardrijderijen te doen houden, en wel één in een Hollandsche provincie en één in het Noorden. Uit waardeering voor hetgeen de "Amsterdamsche IJclub" ten deze reeds had gedaan en uit eerbied voor de hoofdstad, werd direkt aangeboden dat de eerste wedstrijd te Amsterdam zou worden gehouden, de tweede in Leeuwarden of Groningen. Hierdoor had het afgetreden bestuur zich voor de naaste toekomst, ook voor de kosten, gebonden".

En daar zat nou de kneep! Het nieuwe bestuur onder aanvoering van de niet zo erg op hardrijderijen gestelde voorzitter Engels, wenste helemaal niet aan dergelijke afspraken gebonden te zijn. Tegenover het oude bestuur natuurlijk iets wat je heden een "luizenstreek" zou noemen. Begrijpelijk dat over deze zaak onverkwikkelijke tonelen volgden. Een onderhoud tussen voorzitter Engels en oud-voorzitter Waffelbakker liep op niets uit en een nieuwe buitengewone Algemene Vergadering die op 2 januari 1882 in "Krasnapolsky" werd gehouden moest antwoord geven op de vraag: "Is het pas opgetreden Bestuur gehouden, de overeenkomsten door het vroegere met de ijsclubs aangegaan, na te leven". De uitspraak was duidelijk, de vraag werd met 93 tegen 74 stemmen ontkennend

beantwoord. En daarmee was het lot van het oude bestuur na veel "zoet-zurigheden en aaien en krabben" bezegeld. Ongetwijfeld hadden zij het goede gewild, maar wellicht waren zij in hun ijver te ver gegaan, het waren de jongeren die de handrem aantrokken. De nieuwe voorzitter Engels had zich een sterke persoonlijkheid getoond, die uitstekend zijn medebestuurders en bovenal de ledenvergadering wist te bespelen. Maar hij was een ééndags-vlieg, "door omstandigheden - welke hier niet behoeven te worden gememoreerd - heeft hij na één jaar het voorzitterschap neergelegd, hij verliet de stad en het land". Een sober zinnetje, opgetekend in die tijd, waarachter waarschijnlijk een grote tragedie schuil gaat.

Eén van de nieuwe bestuursleden de heer W. M. van Son tot Gellicum de later beroemd geworden "ijsmeester"

De opvolger van de heer Engels, Mr H. P. Berlage een groot voorzitter!

Met kwakkelwinters naar rustiger vaarwater . . .

Men had de voorbij gegane winter wel veel geruzied en gepraat maar, helaas, weinig geschaatst. Om precies te zijn helemaal niet, en de Algemene Vergadering van 27 oktober 1882 in Krasnapolsky moest dan ook constateren "dat de vorst totaal onvoldoende was geweest". De heer Engels was als voorzitter al afgetreden en de heer Croockewit fungeerde als loco-president. De heren M. C. Calkoen en J. Leembruggen traden als nieuwe bestuursleden aan.

Aan de orde was een interessante vraag: Moest men of moest men niet toetreden tot "Het Nederlandsche Schaatsenrijdersbond". Ja, U leest het goed al klinkt het in onze oren eigenaardig. Toen was het heel gewoon want "bond" was een onzijdig woord. Eerst in 1884 maakte Prof. M. de Vries in hoogste instantie uit dat "bond" als een mannelijk begrip moest worden beschouwd. De heer Waffelbakker, tot zijn eer moet worden gezegd dat hij een waardig lid van de vereniging bleef, was een

warm voorstander. Hij koppelde de wenselijkheid om toe te treden zelfs aan "de aanstaande groote tentoonstelling, welke blijk zou geven van de levenskracht en bloei van Amsterdam".

Hij kreeg zijn zin met zelfs het gehele bestuur achter zich en, van die kant, de toezegging dat het "votum" zou worden gerespecteerd.

De lucht was blijkbaar een beetje geklaard. Op woensdag 22 november 1882 volgde nog een buitengewone algemene vergadering. De heer Carst had als bestuurslid bedankt en de heer Calkoen zijn benoeming niet aangenomen. Door de benoeming van Mr. H. P. Berlage werd hierin voorzien.

Aan de orde was eveneens het uitvoering geven aan de statutenwijziging waarover zoveel te doen was geweest.

De meest ingrijpende wijziging bestond wel in de bepaling dat: "Met uitzondering van een Internationalen Wedstrijd zullen, behalve die voor Leden onderling, niet meer dan drie Wedstrijden in een Genootschapsjaar mogen plaats hebben en de gezamenlijke som der uit te loven prijzen en premieën bij deze laatste een derde gedeelte der jaarlijkse contributiën niet mogen overschrijden".

De statutenwijziging werd bij Koninklijk Besluit van 26 januari 1883 Nr. 13 (ned. Staatscourant 8 Maart 1883) goedgekeurd. Er volgde op 4 december 1882 nog een buitengewone algemene vergadering waarbij Mr. H. P. Berlage tot voorzitter werd benoemd.

Kou letterlijk en figuurlijk van de lucht . . .

De kou was nu, figuurlijk gesproken, van de lucht, helaas dat gebeurde ook letterlijk! Geen kou, geen ijs, alle activiteiten gingen op een laag pitje. Eén aardigheidje moet worden vastgelegd. Door de bouw van de

tentoonstelling kon men niet beschikken over het terrein achter het Rijksmuseum. Al was het maar voor de vorm, ijs was er toch niet, moest het bestuur naar een, tijdelijke, vervangende baan zoeken. Men dacht aan de vijvers van het Willemspark maar voor de vergunning kreeg men én bij het gemeentebestuur én gedeputeerde staten nul op het request. Wat was er namelijk aan de hand? In die dagen was bij de behandeling van de drankwet in de

bestuur had nog wel met de fa. Mijnsen & Co een nieuw contract "voor verbeterd electrisch licht" gesloten.

De periode Willemspark . . .

Door de bouw van de "grote tentoonstelling" bleef men verdreven van het terrein achter het Rijksmuseum. Het was dus zaak geweest vergunning te krijgen voor het Willemspark. Die werd, ondanks de

Een mensenmassa omringt de hardrijderij op 26 januari 1885 in het Willemspark. Op de achtergrond de gebouwen van de Overtoom.

Tweede Kamer uitvoerig gesproken over drankmisbruik op het ijs! En nu komt de geschiedschrijfkundige clou: "Waarbij echter, wel te verstaan, niet aan de "Amsterdamsche IJsclub" werd gedacht". Wat zijn we in Amsterdam toch altijd brave jongens geweest . . .!

De winter van 1883-1884 gaf tot weinig schaatsvreugde aanleiding.

Totaal geen vorst en dus ook geen ijs! Het ledental, dat onder invloed van het schoonrijden was blijven stijgen tot 1342, liep snel terug en begon zich onder de 1000 te bewegen. De banen in het Willemspark bleven ongebruikt en dat was jammer. Het

drankwetperikelen, verleend. De Burgemeester van Nieuwer-Amstel, waaronder het Willemspark ressorteerde, had aan zijn vergunning nogal wat voorwaarden verbonden. Het hele terrein moest van een stevige omrastering voorzien zijn, de nodige touwen en ladders "welke voorwerpen zoo nodig als reddings-toestellen kunnen dienen" binnen handbereik. Maar vooral mochten de banen niet in gebruik worden genomen voor het ijs sterk genoeg was. Allemaal zinnige bepalingen natuurlijk, maar toen de vorst in de tweede helft van januari 1885 inviel, werden de leden ongeduldig. Zij snakten

Een prachtige historische foto die op 13 maart 1886 op de baan in het Willemspark werd genomen. Van links naar rechts: Mr J. Dering Dura, J. Leembruggen Gzn., W. M. van Son tot Gellicum, Mr H. P. Berlage en B. G. Blancke. De namen van de dames werden niet aan de vergetelheid ontrukkt.

naar de opening van de banen en het geweeeklaag dat het allemaal veel te lang duurde was niet van de lucht!

Maar op 21 januari 1885 was het toch zover. Het ijs werd sterk genoeg verklaard en 's morgens om tien uur gingen de banen open. In een mum van tijd was het bomvol. Eindelijk kon Amsterdam weer zijn hart ophalen "aan het lang ontbeerde genot". Verheugende bijkomstigheid, het ledental liep van onder 1000 direct op tot 1600! Een waarlijk "groot gebeuren" stond voor zaterdag 24 januari 1885 op het programma: Het eerste avondschaatsfeest bij elektrisch licht!

Wat ons nu in 1989 met al onze technologie misschien een beetje kinderlijk voorkomt, moet in die tijd iets geweldigs zijn geweest. Wellicht, over 100 jaar, brengt ons enthousiasme over de landing van Neil

Armstrong op de maan dié generatie een milde lach op het gezicht!

De pers . . .

In het voorafgaande hebben wij regelmatig perscitaten gebruikt.

Zij zijn bewaard gebleven en geven aan dat ook in die tijd de pers al een belangrijke rol speelde. Met dit kleine intermezzo willen we onderstrepen dat men ook aan het oordeel van de pers grote waarde hechtte. Waren de kritieken niet zo goed dan stond, evenals nu, de boel op stelten en lag de dader op het kerkhof. Bij het tegenovergestelde, er is geen nieuws onder de zon, werd de borst vooruit gezet en joviale schouderkloppen uitgedeeld! Het avondschaatsfeest kreeg alleen maar lovende kritieken en die onthouden we U niet. Het is een uitge-

storven vorm van journalistiek, natuurlijk zou het niet meer in onze tijd passen. Maar daarom niet minder curieus en fraai! Het "Algemeen Handelsblad": "Het was prachtig, helder vriezend weer, en daarbij bladstil. De maan en de sterren stonden aan den wolkenloozen hemel, wedijverend met de booglampen die door de Nederlandsche Maatschappij van Electriciteit en Metallurgie waren geleverd en die onberispelijk brandden. Bovendien had de Amsterdamsche Omnibus-Maatschappij – wier trams dezen avond goede zaken maakten – nog belangeloos een fakkellicht ontstoken".

"Het Nieuws van den Dag": "Van tijd tot tijd werd het schilderachtige van het winter-tooneel – gestoffeerd als het was door honderden bevallige rijderessen en koene ridders, die zich in kronkelenden zwaai op de vijvers bewogen – fantastisch door in allerlei kleuren ontstoken benggaalsch vuur verlicht, en als mocht er niets ontbreken om dezen winteravond tot een feestavond te maken, blies Sonneman's kapel er steeds lustig op los, en liet onvermoeid de eene vroolijke aria (!) op de andere volgen, als wilde hij de ridders en rijdsters nopen thans de spiegelgladde banen op de maat harer tonen rond te zwieren.

Amsterdam's burgervader kwam met de wethouders Driessen en Ankersmit in de loop van den avond eens een kijkje nemen, hoe zijne grootte en kleine kinderen zich vermaakten en daar die van Nieuwer-Amstel veronderstelde, dat er ook wel van de zijnen onder zouden zijn, deed hij desgelijks". Nou, waren dat even een paar volzinnen, heerlijk om die nog eens even aan je oog voorbij te laten gaan.

Terug naar de hardrijderij . . .

Twee dagen later, op maandag 26 januari

Nog een hardrijderij "volgens den ouden Friescher trant" in het Willemspark.

1885 organiseerde de club weer een ouderwetse (wat een woord als je dat nu allemaal leest!) hardrijderij. Alles werkte mee, een spiegelgladde baan, geen zuchtje wind en een helder vries-zonnetje. Naar "den ouden trant" waren overal vlaggen aangebracht en het terrein was "omzoomd" met koek- en zoopjes, de onmisbare Sonneman liet zijn kapel de longen uit het lijf blazen. De politie van Nieuwer-Amstel, op de schaats uiteraard, hield onder leiding van commissaris De Klopper "trouw de wacht".

De winnaars waren twee Friezen, Renske van der Zee uit Workum en Pieter Bruinsma uit Sneek. Mr. Berlage, die als voorzitter de prijsuitreiking voor zijn rekening nam, wenste beide heren toe dat zij tijdens de aanstaande internationale wedstrijd te Leeuwarden waarvoor zij hadden ingeschreven, de buitenlanders zouden "overwinnen". De wens van Mr. Berlage ging in vervulling. Die historische wedstrijd werd op 28 januari 1885 op de Grote Wielen in Leeuwarden over 800 meter

verreden.

De Noren en Engelsen werden weggereden en de winnaars waren Pieter Bruinsma, nu eerste en Renske van der Zee, tweedel!

En toen was de koek op, eind januari viel de dooi plotseling en met grote hevigheid in. Het regende pijpestelen en de winter was voorbij.

"Maar", zo begon de heer Berlage zijn jaar-overzicht op de Algemene Vergadering die op 24 oktober 1885 werd gehouden, "eindelijk had de wintervorst zich weder eens verwaardigd zijn tenten in Nederland op te slaan". En zo was het, al met al kon de "Amsterdamsche IJclub" op een buitengewoon goed seizoen terugzien.

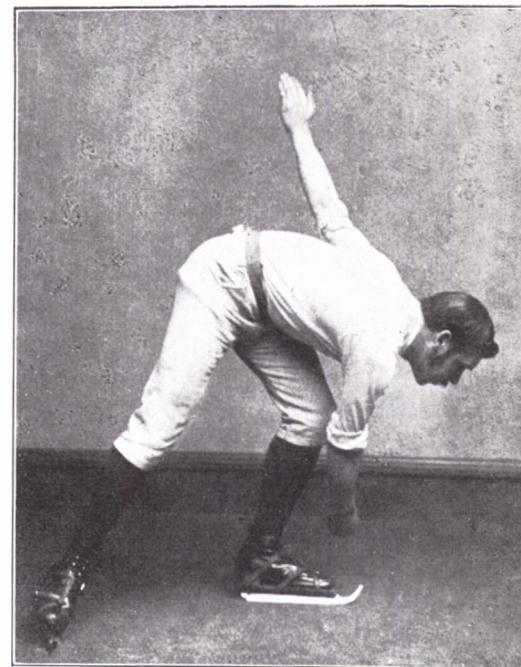
"Kunstbanen" in opkomst . . .

De winter van 1885-1886 was er weer ééntje van "pappen en nathouden". Hij viel laat in, bracht wel wat vorst, steeds onmiddellijk opgevolgd door dooi. Het bestuur onderhandelde steeds om de baan achter het Rijksmuseum weer terug te krijgen, het lukte steeds niet! Er zat weer een nieuwe tentoonstelling aan te komen (de zogenaamde voedingstentoonstelling) en men kreeg geen voet aan de grond. Er was wel een ander aspect dat de aandacht vroeg! In het buitenland, zo had men gehoord, maakten "kunstijsbanen" furore. In Hamburg lag zo'n baan en de bestuursleden Berlage, Van Son tot Gellicum en Deking Dura, die de afgetreden heer Meijes was opgevolgd, gingen daar eens een kijkje nemen. Opgetogen kwamen zij terug, in de vaste overtuiging dat zij voor de "Amsterdamsche IJclub" het "Ei van Columbus" gevonden hadden! Die "kunstijsbanen" (van kunstijs was toen natuurlijk nog geen sprake) waren grote, rechthoekige vlaktes die door een dijkje of soms een muurtje werden begrensd. Onder water gezet werd,

bij invallende vorst, dan een prachtige ijsvlakte gecreëerd, die talloze mogelijkheden tot ijsvermaak kon bieden. Een, voor deze doeleinden geschikt terrein, had men al in de peiling en ook dat lag weer waar nu de kortste snelweg van Nederland werd aangelegd. Ja, die grote vlakte tussen Rijksmuseum en Van Baerlestraat was toen, voor allerlei doeleinden, erg in trek! Zo ook het stuk dat ons bestuur op het oog had, de "Amsterdamsche Sportclub" beschikte erover en de onderhandelingen liepen op niets uit. Een troost was dat men de beschikking over de banen in het Willemspark behield.

Het enige nieuws dat de Algemene

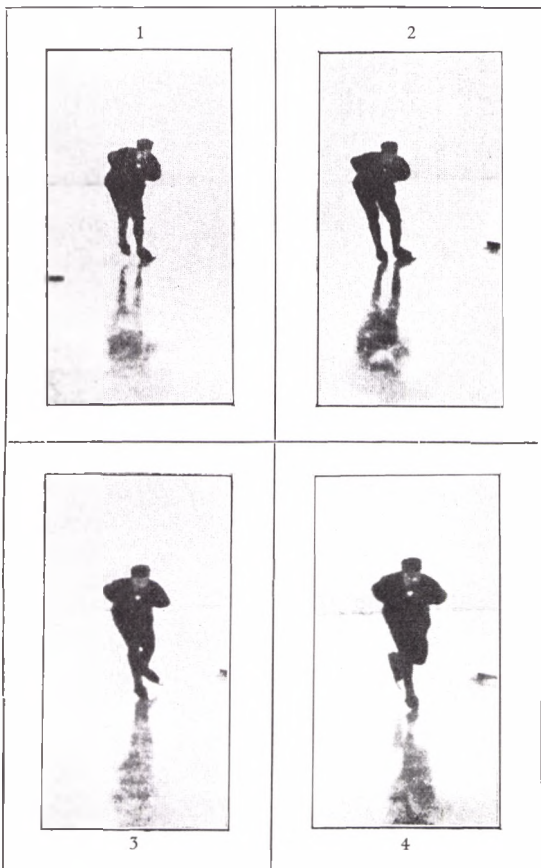
"Actiefoto" van C. G. Tebbutt, een Engelsman die op 19 januari 1887 het eerste "Kampioenschap van Nederland" won. Die wedstrijd werd overigens in Slikkerveer verreden.

Vergadering van 29 oktober 1886 bracht, was dat de heer L. Leembruggen Gzn. als bestuurslid terugtrad en werd opgevolgd door de heer H. W. Kehrer. Onder de zeer bekwame leiding van voorzitter Mr. H. P. Berlage was het weer "botertje tot de boom". De tijd van de grote tumulten was voorbij en de heer Berlage zou maar liefst 17 jaar voorzitter blijven!

Terug naar de oude stek . . .

Het verenigingsjaar 1886-1887 begon met verheugend nieuws. Op 8 november 1886 kon een buitengewone Algemene Vergadering worden belegd waar de voorzitter de "verblijdende" mededeling deed dat het bestuur erin geslaagd was een

Een curriculum dat we U niet willen onthouden. Het originele onderschrift luidde: Merkwaardige proeve van momentfotografie van C. H. Grootte en A. D. Looman in 1889. De opnamen ontstonden automatisch doordat de zijden gespannen draadjes doorreed.

geschikt terrein te vinden dat onder water kon worden gezet. Het stuk grond, 700 meter lang en 40 meter breed lag achter de P. C. Hoofstraat, te beginnen bij de Van Baerlestraat. Huur f 500,- per jaar voor de eerste twee jaar, vervolgens elk jaar opnieuw vast te stellen. De ledenvergadering was direct "in" maar er was iets raars met dat stuk grond aan de hand. De heer M. J. Waller, lid van de "Amsterdamsche IJclub" maar ook voorzitter van

zustervereniging "Amsterdamsche Skating Club" vroeg het woord en wist te melden dat hij het voorstel even "onverwacht als interessant" vond. Hij waarschuwde het bestuur dat de "Amsterdamsche Skating Club" over hetzelfde terrein in onderhandeling was met "dien verhuurder, een man die dus blijkbaar uit twee pannen wilde bakken". Maar de verdediging van de ijsclub was waterdicht. Blijkbaar was men zo slim geweest één en ander te voorzien want bestuurslid Kehrer, die de onderhandelingen had gevoerd, beschikte over een brief. En daar bleek zonneklaar uit dat de "Amsterdamsche Skating Club" veel te lang had gearzeld, de verhuurder had zich genoodzaakt gezien de onderhandelingen af te breken. Voorzitter Berlage "stemde weliswaar den Heer Waller toe, dat het Bestuur te hoog stond om een bevriende vereeniging een vlieg af te vangen maar daarvan was hier geen sprake". Geen gezeur dus, het voorstel werd in stemming gebracht, aangenomen en het terrein gehoord!

Maar wat een ellende had het bestuur zich op de hals gehaald! Het leek allemaal zo mooi maar letterlijk alles werkte tegen. Het terrein moest worden ingedijkt en dat kostte veel, teveel geld! Er kwam in januari 1887 wat vorst, onmiddellijk gevolgd door een pak sneeuw en dooi. De dijk die niet voldoende "bestorven" was bezweek herhaalde malen en dan maar weer pompen, pompen, om het water weer op peil te krijgen. Deze kinderziektes waren oorzaak dat de baan in totaal maar 16 dagen opengesteld kon worden. Slechts één onderlinge wedstrijd in het schoonrijden kon doorgaan, de rest viel letterlijk allemaal in het water! En, wij citeren: "Intusschen moest men het aanzien, dat op de "Amsterdamsche Sportclub" gelukkige mededingster die met hare "kunstbaan"

minder Pech had gehad, op 21 Januari 1887, de beroemde Carl Werner, de doofstomme Noor, die ook als snelrijder was vermaard, prachtige proeven van schoonrijden aflegde, waarvoor hem - ten onrechte, want dat mocht alleen de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" doen - het Meesterschap van Nederland in het schoonrijden werd verleend". Nee, de "Amsterdamsche IJclub" was dat seizoen niet gelukkig en de druiven flink zuur . . .!

De eerste contributieverhoging . . .

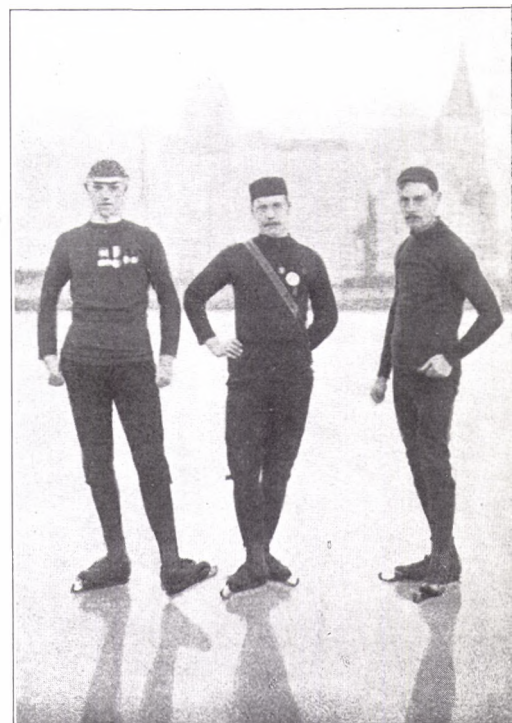
Zoals gezegd, het prepareren van de nieuwe kunstbaan had veel geld gekost. De geldmiddelen noopten tot een buitengewone Algemene Vergadering die op 20 mei 1887 werd gehouden met als heet hangijzer "contributieverhoging". En dat moest een forse worden, van drie gulden naar maar liefst vijf gulden. Een verhoging van meer dan zestig procent, niet mis dus. Maar de heer Berlage vond dat het absoluut door moest gaan, het afgelopen seizoen waren de uitgaven gestegen tot maar liefst f 10.900,- en daar stonden slechts f 7.600,- aan inkomsten tegenover. Natuurlijk, veel uitgaven waren éénmalig geweest maar toch, het instandhouden "van een kunstbaan volgens de tegenwoordige eischen" zoals hij betoogde "vorderen groote onkosten en men kon nu toch maar rijden op een echte kunstbaan". Daarmee was het pleit beslecht, oud-voorzitter Waffelbakker spartelde nog wel wat tegen, hij vond de verhoging gevaarlijk, het zou veel leden kosten, maar de autoriteit van voorzitter Berlage stond garant voor aanneming van het voorstel. Gedurende de zomermaanden nam het bestuur, naast de aankoop van een centrifugaalpomp en een huurovereenkomst met de firma Mijnsen &

Co voor de levering van 14 elektrische lampen, nog een belangrijk besluit. Gedurende het winterseizoen, van 15 oktober tot 1 april, werd "een vasten baas, als hoofdopzichter" aangesteld. Die eerste, vaste kracht werd de heer S. Berg-huis, hij trad op 13 november 1887 in dienst.

De eerste 25 jaar spoeden ten einde . . .

De verhoging van de contributie had, de doemdenkers kregen ongelijk, geen enkel invloed op het ledental gehad. In tegendeel, het recordaantal van 2398 leden werd bereikt. Men begreep kennelijk goed dat voor de sterk verbeterde baan met veel grotere mogelijkheden meer geld op tafel moest worden gelegd. Op de jaarvergadering van 29 oktober 1887 werd besloten de baan niet te openen voor het ijs voldoende sterk zou zijn. Tevens viel het besluit, en dat illustreert toch wel dat de "Amsterdamsche IJclub" tot in die jaren in de eerste plaats een gezelligheidsclub was

De bekende hardrijders Pander, Jurjens en Couvée die voorlopig nog alleen op de banen van de "Amsterdamsche Sportclub" actief waren

die veel waarde aan de onderlinge recreatieve band hechtte, een hardrijderij te organiseren voor leden die op die jaarvergadering waren ingeschreven. Men was bang dat bekende hardrijders van buiten zich anders nog gauw als lid in zouden laten schrijven en dan was de aardigheid eraf. In de laatste dagen van 1887 kon de baan bij de P. C. Hoofstraat worden geopend. De ingang werd gevormd door een "artistieke" poort, die door architect Van Rossum, lid van de ijsclub, was ontworpen. Het bestuur had zijn zaakjes piekfijn voor elkaar. Er was een uitstekende restauratie, een praktisch ingerichte muziektent en op last van "ijsmeester" Van Son tot Gellicum was de locomobiel, een stoommachine die 's avonds stroom draaide en overdag het water onder het ijs op peil hield, naar het eind van de baan verplaatst. Bij eerdere gelegenheden stond hij in het midden maar met deze opstelling "zou een meer gelijkmatige stroom worden verkregen". De reputatie van de heer Van Son tot Gellicum was groot: "Wanneer een ijspecialist als hij dit beweert" zo schreef de Nederlandsche Sport "nemen wij het gaarne aan". Er kon op de nieuwe baan volop worden gereden, het was heel vol "op de club".

Calamiteit . . .

De druk van die vele bezoekers veroorzaakte op 18 januari 1888 een calamiteit. Het land onder het ijs scheurde en het opgepompte water loosde in een sloot langs het Vondelpark. Pogingen om met stroo en klei het enorme lek te stoppen faalden jammerlijk. De goocheme oplossing bleek de dijk iets te verleggen, een karwei dat gedurende de nacht met een 30-tal mensen werd geklaard en "het eüvel van de calamiteuse baan was gelukkig verholpen".

Reikhalzend had men ernaar uitgegeken, het hardrij-ondersje! Op 3 februari 1888 was het zover. Voor de statistieken: Eerste werd de heer P. Ruitinga, tweede en derde resp. de heren C. A. Venema en S. Ruitinga. Op 27 februari 1888 stond een internationale hardrijderij op het programma die niet internationaal was. Er kwam geen buitenlander opdagen, wel verschenen bekende Friese en Hollandse hardrijders

Klaas Pander de talentvolle Haarlemmer en latere mentor van Jaap Eden op volle snelheid.

(misschien werd die scheidslijn toen nog wel sterker getrokken als nu, hoewel we van een "Fries paspoort" in de geschiedschrijving niets terugvinden) aan de start. Wiebe de Vries uit Oenkerk ging met f 300,- naar huis, P. Webstra uit Hardegarijp met f 100,- en M. Kingsma uit Grouw moest het met f 25,- doen. Het seizoen was afgelopen, hoewel er weinig wedstrijden waren geweest was de "Amsterdamsche IJclub" tot veler genoegen uitstekend bezig geweest. De baan was 24 dagen plus 11 avonden open geweest. De Algemene Vergadering van 1 december 1888 bracht het aftreden van de heren J. Wurfain, D. Heineken AGzn. en Mr. J. Deking Dura. Voor hen kwamen in de plaats de heren Jules Marchand, G. M. Titsinger en Karel Muller. Tot 21 december 1889, de datum waarop de "Amsterdamsche IJclub" haar 25-jarig bestaan zou mogen vieren,

gebeurde er nog veel maar niet op het ijs. Na twee doorbraken moest de dijk weer verlegd worden, een hardrijderij die 19 januari 1889 gehouden zou worden werd door invallende dooi om zeep geholpen. Op 4 maart ging de baan open maar de toeloop was zo groot en het zonnetje al zo sterk dat 's middags om twee uur weer tot sluiting moest worden overgegaan. Woensdag 6 maart ging het beter en toen was de baan ook 's avonds open. De toeloop was echter zo enorm dat het ijs letterlijk aan flarden werd gereden.

Na enkele uren was het over en moest de baan worden ontruimd. En dat was jammer "want het electrisch licht voldeed uitstekend". In december 1889 kwam er vorst, maar een grote dijkafschuiving belette voor een groot deel het berijden van de baan. Bovendien fungeerde een nieuw gebouwde huizenrij als vangscherm tegen de oostenwind, waardoor het ijs op het voorste gedeelte maar niet hard wilde worden. De verhuurder zei de huur op en dat was eigenlijk een opluchting. Men had bij de P. C. Hoofstraat teveel moeilijkheden ontmoet!

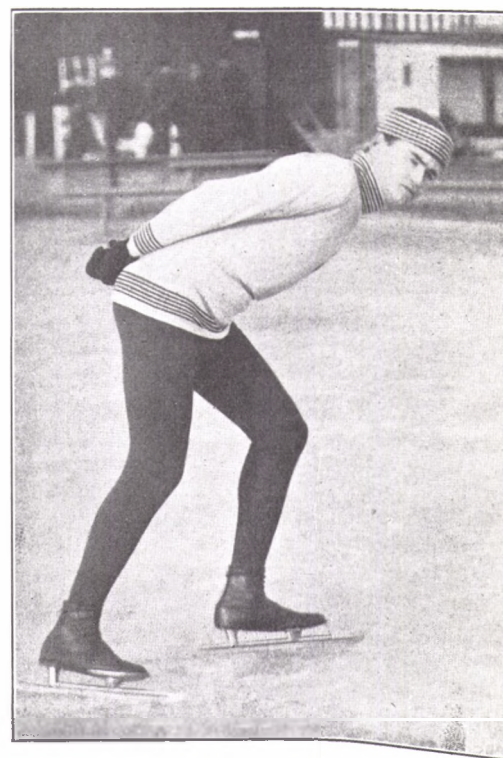
De terreinen van de "Amsterdamsche Sportclub" worden gehuurd . . .

Voor het zover is, duiken we tot slot even in de geschiedenis van de "Amsterdamsche Sportclub". Tijdens de kwakkelende, pechvolle periode van de "Amsterdamsche IJclub", had de sportclub wel volop succes.

Zij hadden, eveneens achter het Rijksmuseum, de beschikking over een met zand opgehoogd terrein dat voor kunstijsbaan veel beter geschikt was. Als "sportclub" waren zij ook veel meer ingesteld op hardrijderij en op 28 februari 1888 hadden zij al, met groot succes, een

grote internationale wedstrijd georganiseerd. In de eerste dagen van januari 1889 was het weer prijs. Wij citeren: "Weer was de "Amsterdamsche Sportclub" de gelukkige rivale. Zij gaf een, in de geheele schaatsenrijderswereld gerucht-makenden, driedaagschen internationalen wedstrijd, waarbij verschenen, de Rus Von Pashin, de Engelschen Terbutt, Green en Leveday, de kampioen van Engeland, de Amerikaan Donoghue en van de Hollanders Jurrijens, Broekmeijer en de veelbelovende Klaas Pander". En hiermee komen twee legendarische namen in beeld: Die van Jos

De Amerikaan Jos Donoghue, een groot sportman en houder van de allereerste officieuze wereldkampioenschapstitel!

Donoghue en Klaas Pander. De Rus Von Pashin won twee, Donoghue één gouden medaille maar dat voor de statistici. Er volgden nog twee grote hardrijderijen waarbij Pander zich duchtig weerde. Geen wonder dat de veel breder georiënteerde "Amsterdamse IJclub" een oogje liet vallen op de, voor haar doel, veel beter

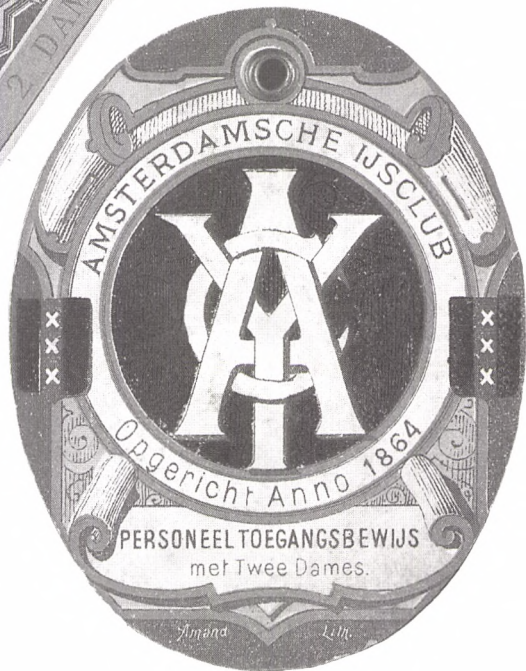
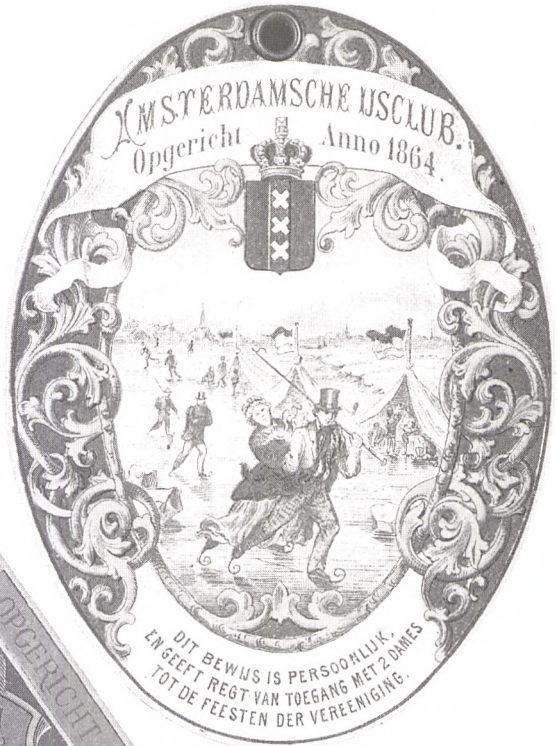
geschikte terreinen van de "Amsterdamsche Sportclub". Min of meer op eigen houtje slaagde het bestuur erin de zaak met de "Amsterdamsche Sportclub" rond te krijgen. En daarover was weer het nodige te doen, zeker over de huurprijs die f 3.500,- per seizoen moest bedragen. Maar weer stond voorzitter Berlage pal! Hij toonde zonneklaar aan dat het niet mogelijk was geweest de leden in te lichten. Door de opzegging van het oude terrein was deze oplossing een uitkomst, hij vond de huurprijs volstrekt niet te hoog noch bezwaarlijk voor de goedgevulde kas. De vergadering keurde zonder verder te morren de beslissing van het bestuur goed! Op 21 december 1889 herdacht de "Amsterdamsche IJsclub" haar 25-jarig bestaan. De "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" loofde "de betekenis en de verdienste van de Club voor de ijssport in Nederland erkennende" een gouden medaille uit voor een te organiseren wedstrijd. De schaatsenrijdersbond kwam er dat jaar goedkoop van af, die wedstrijd ging niet door! Ook viel het plan voor een gecostumeerd ijsfeest in het water maar van uitstel kwam geen afstel. Het volgend jaar zou alles weer goed maken en meer dan dat! Een jongeman, boordevol talent, stond te trappelen, de legendarisch geworden Jaap Eden . . .!!!

Jaap Eden, een sportlegende!

JAAP EDEN, EEN SPORTLEGENDE
BEHAALDE IN 1893 ZIJN EERSTE WERELDKAMPIOENSHAP
OP DE BAAN VAN DE „AMSTERDAMSCH E IJSCLUB”

Hoofdstuk II "1889-1914", De tweede 25 jaar.

De strenge winter met de grote wedstrijden . . .

Het eerste hoofdstuk hebben wij met de gedenkwaardige datum 21 december 1889 afgesloten, de "Amsterdamsche IJclub" bestond 25 jaar.

In de eerste maanden van 1890 zou het dus nog gewinterd kunnen hebben, edoch, "Die 't schrikkelijkst van hem zwijgt, heeft aldermeest gezeid".

Geen vorst en dus geen ijs, maar de heren bestuurders waren niet van plan met de handjes over elkaar te gaan zitten. In oktober 1890 werd de huurovereenkomst met de "Amsterdamsche Sportclub" getekend.

Er zijn, in tegenstelling tot latere jaren, uit die eerste vijf decennia veel documenten bewaard gebleven. In het bestek van dit boek kunnen wij ze niet allemaal plaatsen, voor dit huurcontract maken wij wederom een uitzondering. Wij denken dat het als basis diende voor de latere huurcontracten met de gemeente Amsterdam die tezamen de lange periode "Museumplein" hebben gevormd.

Het tijdig in gereedheid brengen van de nieuwe banen vormde een uitdaging, Mr. Berlage en consorten gingen die niet uit de weg. En dat was maar goed ook, eind november viel de vorst in en begon de legendarisch strenge winter van 1890! De ouderen onder ons kennen nog de verhalen van oma's en opa's, soms zelfs eigen moeders en vaders. In geromantiseerde superlatieven verteld, vormde zich dan een beeld van langdurig bevroren rivieren, niet bevaarbare kanalen en niet aan te slepen hoeveelheden kolen en turf.

Tenslotte moest de schoorsteen blijven roken en dat was toen, in het nog niet zo met welvaart gezegende Nederland, geen sinecure!

Maar ook overal uitbundig ijsvermaak. De banen van de "Amsterdamsche IJclub" gingen 29 november 1890 open en bleven dat, onafgebroken, tot 23 januari 1891. Schaatsen, 51 lange dagen en 21 prachtige avonden.

En, zo vertelt de geschiedenis, "even langdurig als de vorst, bleef de lust tot schaatsen rijden". De club had elke dag gemiddeld 30 mensen aan het werk en "de loonen bereikten het totaal van ongeveer

Bestuurders voor het oude huisje dat was blijven staan van de voedingstentoonstelling van 1887.

f 7.000,- ongerekend hetgeen door schaatsenbinders en anderen aan foaien werd verdiend”.

Naast de f 7.000,- een geweldig bedrag toen, valt ons het woordje "schaatsenbinders" op. Blijkbaar waren er toen nog voldoende dienstbare lieden die, tegen een kleine vergoeding, bereid waren anderen de schaatsen onder te binden. Misschien gaat het hier voornamelijk om de "Amsterdamsche Jufferschap" die, zonder twijfel, toen nog zo ingesnoerd waren dat bukken een probleem moet hebben gevormd. En uiteindelijk hebben "schoenpoetsers" het nog veel langer volgehouden. Maar ja, schoenen zijn er gebleven, schaatsen om onder te binden niet. In die dagen waren voor de langebaan-hardrijderij de "ijzeren noren" al in opkomst. Die winter konden heel veel evenementen worden gememoreerd, een noviteit zelfs: "Een hockey-wedstrijd gehouden tusschen Nederlanders en Engelschen". Maar we lopen op de zaken vooruit! Het seizoen opende met een kunstrijder uit Den Bosch. "Den Heer C. F. Cordes, van beroep fotograaf, een man van ongeveer 40 jaar met vollen baard en gekleed in het zwart met een bontmuts".

Hij had, op eigen aanwijzingen, zijn schaatsen door een smid in Den Bosch laten maken. We besteden aan zijn optreden wat meer aandacht, U kunt dan de technische bijzonderheden die Joan Haanappel tijdens grote kampioenschappen via de televisie over ons uitstort vergelijken met de, kostelijke, terminologie die toen werd gehanteerd:

"De Heer Cordes gaf zoo goed als een cursus in het schoonrijden, vooruit en achterwaarts, met alle bekende figuren: de slang, het rondrijden, het overstappen, de dubbele, de drie en veelvoudige figuur, de

valsche strop, de strop-met-drie, de strop met overstappen-en-drie, de dubbele dito dito, de gelijkkantige wisseling. Hij reed deze figuren eerst buiten, toen binnenwaarts, daarna achterwaarts binnen en buiten. Vervolgens de spiraal op verschillende manieren, de acht-figuur en de moeilijke buffelhoorn. Veel bijval wekte de wals achterwaarts en luide toejuichingen gingen op toen de rijder, kracht en vlugheid verenigende, met gemak over een op het ijs geplaatste bank sprong, of het geen kunst was".

Ingang van de IJsbaan anno 1890. Links Kroese, rechts van Staden.

Als U van deze beschrijving nu net zoveel genoten hebt als wij, is deze mondvul niet tevergeefs geweest.

Twee dagen later, 11 december 1890, moesten de leden-hardrijders aantreden. Beroepsrijders waren uitgesloten, er werd gereden om de gouden medaille die het vorig jaar, ter gelegenheid van het 25-jarig

jubiläum, door de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" beschikbaar was gesteld. Die gouden medaille werd gewonnen door de heer Doyer, zilver en brons waren resp. voor de heren Vlucht en Vethake, winnende tijd over 624 meter: 1 min. 17 sec.

Voorzitter Mr. H. P. Berlage deed de prijsuitreiking en, even terugblikkend op het 25-jarig jubileum, bracht hij hulde aan de nog in leven zijnde oprichters. We moeten even, eigenlijk is het niet echt belangrijk, ingaan op de titulatuur van de heer Berlage en zijn voorgangers. Hun eigenlijke benaming was "President" en niet voorzitter, bestuursleden waren commis-

vetpotjes geleverd die niet wilden branden, men had de heele tribune met licht omlind willen zien, nu bleef ze in het duister". Een vernietigend oordeel over onze leverancier en die heeft beslist flink voor "joker" gestaan.

De schaatsgebeurtenissen volgden zich in hoog tempo op. Op dinsdag 23 december b.v. weer een groot avondfeest "met verrassingen".

Er waren enige leden die zo brutaal waren zich te verkleden "met een blijkbare voorkeur voor het travesti en daarbij zag men een enorme, breed geschouderde juffrouw geweldig beentje-over rijden".

De wedstrijd op 7 januari 1891, waar Jaap Eden zijn visitekaartje afgaf!

sarissen. Maar, zoals U hebt bemerkt, werden in de praktijk ook veelvuldig de termen "voorzitter en bestuursleden of bestuurderen" gebruikt. Met een geweldig feest werd de dag van de onderlinge wedstrijd besloten. Uit de pers kunnen we optekenen: "dat het geheel naar wensch slaagde. De ingang van het terrein was met lampions versierd, de Prinsesse-kapel onder den dirigent Haun speelde vroolijke wijzen, en af en toe werd er Bengaalsch vuur in verschillende kleuren ontstoken". En nu komt het: "Een leverancier had

"Maar" zoals de geschiedschrijving vermeldt "dit alles was toch maar preluderen, de volle muziek moest nog komen in het nieuwe jaar".

En daarmee komen we daar waar we het vorig hoofdstuk mee hebben besloten: Jaap Eden ...!

Toen hij op de banen van de "Amsterdamsche IJsclub" voor de eerste keer zijn visitekaartje afgaf, was de uit Haarlem afkomstige Jaap Eden pas 17 jaar oud. Dat gebeurde op 6 en 7 januari 1891

tijdens internationale wedstrijden met als inzet de "officieuze" wereldtitel en de daaraan verbonden "sjerp van het meesterschap van de wereld". Ook van de partij was, de eveneens uit Haarlem afkomstige Klaas Pander, zes jaar ouder dan Jaap Eden. In een later stadium zou hij veelvuldig als leermeester en mentor van de begaafde Eden optreden. Maar voor we aan de hardrijderij toekomen, eerst even terug naar de eerder genoemde hockeywedstrijd die 's morgens op het voorprogramma stond. Als bewijs dat het om een "nieuwigheid" ging zag het

Maar nu "het wereldkampioenschap hardrijden op de schaats", want daarover dienen wij U ook iets te vertellen. Het is duidelijk dat voor dit soort wedstrijden de korte, rechte baan van b.v. 100 of 150 meter niet bruikbaar was. Een enigzins rechthoekige baan met twee lange en twee korte rechte einden, de bochten enigzins afgerond, had zijn intrede gedaan, men kon dus over veel langere afstanden laten schaatsen. Wellicht was één en ander naar

De hockeyspelers die tijdens de wedstrijden op 6 en 7 januari 1891 acte de présence gaven.

"Algemeen Handelsblad" zich genoodzaakt een toelichting te geven, die willen wij U niet onthouden: "Dit is een soort van kolf op schaatsen. Elk der spelers heeft een kolfstok waarmee een bal van de eene zijde van het veld naar de andere wordt geslagen. De regels komen verder geheel overeen met die van het voetbalspel". En zo startte dus ijshockey in Nederland!

Engels model want op het programma stonden de halve en hele Engelse mijl, twee en vijf Engelse mijlen. De jonge, onervaren Jaap Eden was dat seizoen nog niet aan een wereldkampioenschap toe, hij nam alleen aan de twee korte afstanden deel. Maar met resp. een derde en vierde plaats debuteerde hij in dit internationale gezelschap, excellent. Grote man van het toernooi was de Amerikaan Jos. D.

Donoghue, een talent "pur sang". Hij won alle afstanden en werd de held van het tweedaagse feest. Uit de annalen: "De vlag met de sterren en streepen ging omhoog, de muziek speelde "Yankee Doodle Dandy" en de overwinnaar werd royaal toegejuicht, wat hij zich doodkalm liet aandoen".

Klaas Pander deed het tijdens dit toernooi meer dan uitstekend.

Weliswaar was hij niet opgewassen tegen het geweld van Donoghue maar hij presteerde het toch op alle afstanden tweede te worden. Eigenlijk moest hij het tegen de techniek van de Amerikaan afleggen. Die wordt als volgt beschreven: "De snelvoetige Donoghue met zijn mooien slag, de armen altijd op den rug was niet te houden. Hij nam onmiddellijk een kleinen voorsprong, dien hij telkens vergrootte omdat hij zoo mooi de bochten maakte, een kunst die men hem graag zou afzien". De "gezegende" winter van 1890-1891 was echter nog niet voorbij!

Men had, naast de aanhoudende vorst, nogal te kampen met sneeuwval maar, zoals men van de "A.Y.C." gewend was, de banen lagen er altijd onberispelijk bij. Op 17 januari 1891 werd er nog een hardrijderij georganiseerd. Eigenlijk moest die internationaal zijn maar er kwamen geen buitenlandse inschrijvingen. Het bestuur had gekozen voor een gecombineerde wedstrijd, er werd zowel op de lange als kortebaan gestreden. De Engelse mijl viel ten prooi aan Martin Kingma uit Grouw, de overwinning op de 200 meter was voor Dekker uit Zwolle. Deze keer geen Klaas Pander, Jaap Eden of Jos Donoghue aan de start, wellicht hadden zij, zoals dat tegenwoordig zo mooi heet, verplichtingen elders.

De winter duurde nu al zo lang dat men hoopte, of anderzijds bang was, dat er geen

einde aan zou komen. Ineens, midden in de voorbereidingen van een volgende grote wedstrijd, was het over. Een hevige dooi viel in en op 23 januari 1891 moesten de banen worden gesloten.

Koning Winter liet zich dat seizoen niet meer zien maar iedereen was tevreden, een uitermate goed seizoen was vlekkeloos verlopen!

Op de bres voor zekerheid . . .

Tijdens de jaarvergadering van 24 oktober 1891 werden de bestuursleden Marchand en Croockewit bij acclamatie herkozen. Een ander aspect kwam echter om de hoek kijken, Mr. J. W. Alting Mees was de woordvoerder van velen toen hij opmerkte dat het wenselijk zou zijn zich op een vaste basis van een terrein te verzekeren omdat, zo meende hij, door de dreigende bebouwing het huidige terrein spoedig aan de club ontnomen zou kunnen worden. Hij kreeg veel bijval en zijn motie om het bestuur te machtigen een geschikt terrein te kopen c.q. voor langer of korter dan 25 jaar te huren werd met algemene stemmen aangenomen. Maar voor de uitvoering van die motie was wel statutenwijziging nodig. Nou, die kwam er tijdens een buitengewone algemene ledenvergadering op 19 december 1891. Tevens werd toen bepaald dat de zonen van leden zich op hun 16e jaar als lid konden aanmelden zonder betaling van het verplichte entr ee-geld. Merkwaardig, althans in onze ogen nu, werd er helemaal niet gesproken over dochters van leden. Helaas voor de toenmalige dames, zij konden geen lid worden. Wel bestond de status van "donatrice" maar dat kostte f 25,- per jaar, een flink bedrag dat toch een behoorlijke mate van exclusiviteit waarborgde. Indien een dame niet tot het gewone entr ee-betalende publiek gerekend

Mr. J. W. Alting Mees, in eerste instantie woordvoerder van de "A.Y.C.", later bestuurslid.

wilde worden, was zij toch min of meer afhankelijk van één van de heren-leden. Die kregen namelijk bij hun bewijs van lidmaatschap (diploma) een dameskaart uitgereikt die de vergezellende dame, mits zichtbaar gedragen, toegang verschafte tot de baan met de daaraan verbonden faciliteiten. Ja, een beetje discriminerend, om nu maar eens een hedendaags modewoord te gebruiken, was het natuurlijk wel maar laten we er niet teveel over zeuren, die achterstand is al lang ingehaald. En waarschijnlijk tilde men daar in die dagen niet zo zwaar aan, alhoewel, de tijd van de "suffragettes" kwam snel nabij. Hoe dan ook, direkt na die buitengewone ledenvergadering volgde een geheime zitting en deed Mr. J. W. Alting Mees verslag van zijn besprekingen die hij, aangaande zijn ingediende motie, met Burgemeester en

Wethouders van Amsterdam had gehad. Voorzitter Berlage "bracht hem warme hulde voor hetgeen hij ten deze had verricht". En dat was niet gering want het gemeentebestuur was ermee akkoord gegaan dat het nu in gebruik zijnde terrein voor een periode van vijf jaar kon worden gehuurd. Wel behield de gemeente zich het recht voor de huur op 1 maart van elk jaar te kunnen opzeggen, de huurpenningen bedroegen f 2.500,- per jaar. Niet, zoals de voorzitter getuigde, dan na veel loven en bieden kon van de Sportclub voor f 2.000,- de tribune met de schutting worden overgenomen.

Winter 1891-1892 . . .

Er kwam ijs, maar het stond in geen vergelijk tot de vorige winter! Een beetje verwend was men natuurlijk wel, tenslotte gingen de banen toch 20 dagen plus 4 avonden open en konden drie wedstrijden worden georganiseerd. Allereerst een kortebaantwedstrijd over 200 meter. De belangstelling voor dit type wedstrijd was, zeker in de Hollandse provincies, tanende. Veertien inschrijvingen slechts, bijna allemaal Friezen maar daaronder wel de in die dagen schier onverslaanbare Klaas Hanje uit Akkrum. Hij won prompt, temeer omdat tweede man Geert Entjes uit Groningen tijdens hun beslissende rit ten val kwam.

Die wedstrijd werd op 19 januari 1892 verreden, de volgende dag stond in het teken van de schoonrijderij. Bij de heren won L. Peters en daar moeten wij U iets meer van vertellen want: "Het rijden van den prijswinner muntte hoogelijk uit. Hij was een soort van phenomeen, in zoover dat zelfs zijn beste vrienden voor dien dag niet wisten dat hij een matador was".

Mijnheer Peters was daarmee nog niet

*Mijnheer Peters
waarvan niemand
wist dat hij een
"matador" was,
zweet tijdens
de wedstrijden van
22 januari 1892,
over de baan.*

tevreden, 's middags bij het paarrijden verzekerde hij zich met Mej. J. Pos van een gouden medaille. En dan die merkwaardige zilveren medaille-winnaars, de heer Hart Nibbrig met Mej. XX!! Onze, toch al grote fantasie sloeg direkt op hol, wie was zij, die grote onbekende? Een prinses, jonkvrouw, jeugdige douairière of gewoon een goed schaatsende "dame uit het volk" waarmee onze, wellicht deftige, heer Hart Nibbrig wel een medaille wilde winnen maar niet met haar naam gecompromiteerd wenste te worden. Duizend maal vergiffenis voor deze stoute veronderstellingen a.u.b. het was maar een "tussendoortje" want we weten het niet. De geschiedschrijving laat het afweten en er was nog geen televisie! De volgende dag "een nieuwe vertooning", een hardrijderij voor jongens tot 12 jaar, beperkt weliswaar tot de zonen van leden. Wij ontrukken uit de vergetelheid: "Ondanks een onaangename, druilerige mist zoodat men op de tribune het Museum niet kon zien, weerden de kereltjes zich dapper. Sommigen "klauwden" als Kingma en Hanje, anderen hadden een langen slag als hun held Jaap Eden. Winnaar werd jongeheer Kist die een zilveren horloge kreeg uitgereikt, vriendje

Staal moest het met een dito nikkelen doen. 's Middags van hetzelfde laken een pak, maar nu voor jongens van 12 tot 14 jaar. De mist was zo zwaar geworden dat het einde van de baan niet meer te zien was, maar alles werd punctueel afgewerkt! De jongeheren van Lier en van Gelder sleepten nu de horloges in de wacht en we kunnen ons zo voorstellen dat de jongens die prijzen tot in lengte van dagen als kostbare relikwieën hebben gekoesterd.

Beroemde poffertjes . . .

De geschiedenis leert ons dat: "Na afloop de heele vrolijke bende naar de tribune stormde waar voorzitter Berlage met aardige woorden aan de kleine hardrijders, te midden van luid gejuich, de prijzen uitreikte". Vermeld dient te worden dat ter ere van deze speciale hardrijderij het bestuur, charitatief als altijd "een groot aantal weezen uit de verschillende gestichten had uitgenodigd die ter plaatse op poffertjes werden getraceerd". En dat moeten welhaast de poffertjes zijn geweest van onze beroemde Amsterdams-Harlingse hardrijder Vulsma waarmee de "Amsterdamsche IJclub" zo'n lange

"poffertjes-traditie" heeft onderhouden.

Wat frustraties worden weggenomen . . .

Men besloot tot herhaling van dit jeugdfestijn, helaas de dooi viel in, het was met de winter gedaan! Wij onthouden U de voetnoot die bij deze constatering werd gemaakt en die blijkbaar wat eerder opgelopen frustraties wegnam, niet: "Het was nu de beurt van de "Amsterdamsche Sportclub" om groote plannen te zien verijdelen. Zij had op 1 en 2 Februari 1892 internationale hardrijderijden uitgeschreven waarbij de overwinnaar op drie van de vier afstanden den titel zou krijgen van Kampioen der Wereld, een bokaal ter waarde van f 500,- en de sjerp van het meesterschap der wereld. Door den dooi is er niets van gekomen".

De vereniging boerde overigens opperbest. Een ledental van bijna 2200, een goed gevulde kas en de beschikking over een prima terrein.

Het bestuur onderging in de afgelopen jaren

geen veranderingen, nu bedankte de heer Karel Muller wiens plaats door Mr. J. W. Alting Mees werd ingenomen.

Het internationale schaatsenrijders-congres . . .

Tijdens de zomer van 1892 ontplooidde de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond een belangrijk initiatief! Daarvan was de bedoeling te komen tot een overkoepelend orgaan dat mondiaal bevoegdheid zou krijgen allerlei zaken op schaatsgebied te regelen. De "Sport-Visserij en Paarden-tentoonstelling" die op 23, 24 en 25 juli 1892 in Scheveningen werd gehouden bood een unieke gelegenheid vertegenwoordigers van een aantal schaatslanden uit te nodigen. Engeland, Zweden, Duitsland-Oostenrijk (toen nog in één bond verenigd) Hongarije en natuurlijk initiatiefnemer Nederland gaven aan die uitnodiging gehoor. Uit Rusland en Noorwegen kwamen, vergezeld van enthousiaste voorstellen, adhaesiebetuigingen. Tijdens

Het eerste internationale schaatsenrijders congres dat op 23, 24 en 25 juli 1892 te Scheveningen werd gehouden en leidde tot de oprichting van de "Internationale Eislauf Vereinigung".
Bovenste rij: Tibor Földvary; Newton Digby en Ch. Crute; H. Kolff.
Tweede rij: Mr. M. Mz. van Heloma; Ch. Goodman Tebbutt; G. B. Cooper; Mr. B. van Eeten.
Derde rij: E. L. Graaf van Limburg Stirum, Willem Mulier, secretaris; W. M. van Son tot Gellicum.
Voorste rij: Ladislaus Stuller; Dr. O. Bohn; Jhr. A. E. Barnaart, voorzitter; Kapitein Victor Baick, vice-voorzitter; Dr. G. Cunningham.

dit congres trad Jhr. A. F. Barnaart op als voorzitter terwijl, en nu komt een beroemde naam in beeld, de heer Wm. J. .H. Mulier als secretaris fungeerde. Men werd het eens, tijdens dit congres kwam de "Internationale Eislauf Vereinigung" tot stand en dat kunnen we rustig als een grote doorbraak in de schaatssport betitelen. Voor ons die nu voor wereldorganisaties aan Engelse benamingen zijn gewend, doet de Duitse naam een beetje vreemd aan. Maar we moeten, in het licht van die tijd gezien, niet vergeten dat er nog geen twee wereldoorlogen waren geweest en dat het door "IJzeren Kanselier" Bismarck tot eenheid gesmede Duitsland een toonaangevende rol in Europa speelde.

Nu had men de beschikking over een machtig lichaam dat bindende regels kon opstellen voor kampioenschappen en als wetgever zou gaan optreden in tal van "hete hangijzers". De status amateur of beroepsrijder bijvoorbeeld, was ook toen al een netelige kwestie. Als klap op de vuurpijl werd tevens vastgesteld dat in de komende winter het eerste officiële wereldkampioenschap in Nederland zou worden verreden. En natuurlijk was het de alerte "Amsterdamsche IJclub" die de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" het aanbod deed dit kampioenschap te organiseren. Dat werd in dank aanvaard, het zou een groots festijn worden . . .

Het fenomeen Jaap Eden . . .

We zouden in het kader van dit boek kunnen volstaan een verslag te geven van het grote wereldkampioenschap dat op 13 en 14 januari 1893 op de banen van de "Amsterdamsche IJclub" werd verreden en, zoals we weten, door Jaap Eden werd gewonnen. Maar dat zou onjuist zijn, ook in dit boek dat naast de geschiedenis van de

"Amsterdamsche IJclub" ook aan de "flitsende ijzers" is gewijd, willen we wat uitgebreider aandacht besteden aan het sportfenomeen Jaap Eden. Hij werd op 19 oktober 1873 als zoon van een gymnastiekleraar in Groningen geboren, zijn moeder stierf helaas kort na zijn geboorte. Al op jeugdige leeftijd vertrok Jaap naar zijn grootvader in Velsereind en kwam te werken op de bollenkwekerij van Jhr. A. E. Barnaart, de voorzitter van de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond".

De jonge Jaap Eden.

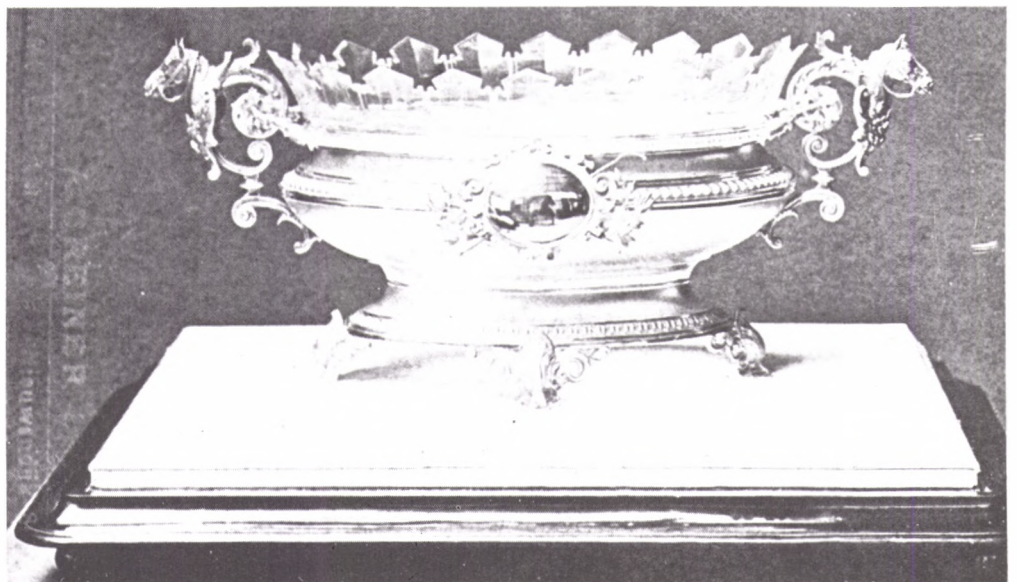

Eén van zijn kornuiten was Klaas Pander en die vriendschap werd beslissend voor de keuze van zijn sportrichting. Immers de eenentwintigjarige Klaas Pander was toen al een succesvol wielrenner en schaatser. Japie Eden drukte die sporten aan zijn hart! De echte smaak van de hardrijderij op de schaats kreeg hij te pakken toen hij als 15-jarige werd meegetroond naar een boerenhardrijderij in Abcoude en tot ieders verrassing de tweede prijs op de mijl in de wacht sleepte. Jaap Eden was oersterk, één brok gezondheid, maar bovenal een natuur-talent pur sang. Hij beschikte over een

geweldige techniek gepaard met een excellente stijl. Via uitstekende prestaties in Hamburg en Cambridge en natuurlijk ook in Nederland, steeg zijn ster snel. Reeds in die dagen was het Noorse Hamar 's winters al een soort schaatstrainings-Mekka. Vanzelfsprekend mocht ook de "geweldenaar in wording" Jaap Eden van die faciliteit gebruik maken. Wm. J. H. (Pim) Mulier, hij zal altijd als de grondlegger van de Nederlandse sport voort blijven leven, hief toen al waarschuwend de vinger omhoog: "Jaap heeft te Hamar goed getraind doch leeft niet bedaard genoeg en heeft voortdurend een kolossale sigaar in bewerking". En zo was het, Jaap Eden had formidabele benen, longen als blaasbalgen, het hart van een volbloed, ja alles wat een groot kampioen nodig heeft maar hij ontbeerde die ene karaktereigenschap die hem ook maatschappelijk op de hoogste trede zou hebben gebracht: Zelfdiscipline!! Dat bracht Pim Mulier ook tot de verzuchting: "Ik geloof dat wielrennen hem geen kwaad zal doen, integendeel. Maar hij gaat er te lang mee door en moest na September niet meer snelfietsen doch een week of drie absolute rust nemen en dan

aan de wintercampagne beginnen daar hij anders binnen een jaar of drie in krachten zal gaan verminderen". Hoe juist gezien, Jaap Eden heeft slechts drie jaar grote triomfen gevierd. Maar die zijn dan ook legendarisch: Wereldkampioen schaatsen in 1893-1895 en 1896, een gedeelte eerste plaats in het wereldkampioenschap van 1894. Wereldrecordhouder op de 1500 meter, 5000 meter (een record dat 20 jaar stand zou houden) en wereldrecordhouder op de 10.000 meter. En als wielrenner deed hij het al niet minder: Drie maal kampioen van Nederland op de mijl, drie maal kampioen van Nederland op de 5 kilometer, twee maal kampioen van Nederland over 50 kilometer, één maal kampioen van Nederland over 10 kilometer. Wereldkampioen der amateurs over 10 kilometer, wereldkampioen der amateurs in 1895 op de sprint en de mijl, hetzelfde jaar dat hij ook wereldkampioen schaatsen werd, een dubbelprestatie die door niemand ooit kon worden herhaald. In datzelfde jaar drie kampioenschappen van het Vasteland (Europa zonder Engeland) resp. over één mijl, drie mijl en 10 kilometer. Amateur-wereldrecords op resp. de kwart, halve en

De kostbare "Prince of Orange-cup" die door de toenmalige kroonprins Willem Alexander ter beschikking werd gesteld en door Jaap Eden in 1892 in Engeland werd gewonnen . . .

hele mijl en 5000 meter allemaal met staande start. Het legendarisch profwereldrecord over één kilometer dat hij in 1896 in Bordeaux vestigde en dat vele jaren in zijn bezit bleef.

Prestaties waar een mens stil van wordt en die een geweldige stimulans voor de Nederlandse sport hebben betekend. Helaas, Jaap schuwde de vele, voor een sportman verboden, geneugten van het leven niet.

Daarvoor was geld nodig, veel geld zelfs. Jaap Eden verdiende het als water! In het voorjaar van 1896 werd hij beroepswielrenner en daarmee kwam automatisch een einde aan zijn carrière als schaatsamateur. Dr. Schutter, later secretaris van de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" (1902-1924) schreef het afscheidswoord: "Helaas, zo met roem beladen, op het toppunt van zijn kunnen, verliet Jaap Eden de ijsbaan. Het was een harde slag voor de Bond, doch het maatschappelijk leven deed zijn rechten gelden, tegenover welke andere belangen moeten zwijgen. Doch zijn slanke figuur, met rustige streek bijna onhoorbaar over het ijs flitsend, met razende snelheid door de bocht vliegend, is onuitwisbaar gegrift in de herinnering van allen die van zijn strijden getuige waren. De "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" zal hem blijven gedenken als een schitterende figuur, lichtend door alle tijden heen".

Staatsieportret van de kampioen der kampioenen: Jaap Eden.

Een volkomen mislukte wielertoernee door de Verenigde Staten waar Jaap Eden met de rinkelende geldbuidel naar toe was gelokt, doet hem totaal ontgoocheld en onverschillig naar Europa terugkeren. In zijn balorigheid mat hij zich een levensstijl aan die desastreus was voor zijn sportieve prestaties. De vlam van de kaars die zo fel had gebrand, flikkerde nog even en doofde volledig in 1905. Door vrienden werd hij in Haarlem aan een sigarenwinkeltje geholpen, het vele verdiende geld was hem als zand door de vingers geglipt. De reus was geveld, armoede en drank versnelden de aftakeling en op 3 februari 1925, amper 51 jaar oud, stierf Jaap Eden. De herinnering aan dit sportfenomeen is voort blijven leven en ook na 1989 zal men nog vele, vele jaren van hem gewagen: De Grootmeester op twee wapens . . .!! Wij keren nu terug naar vrolijkere dagen en schrijven 1893. De "Amsterdamsche IJclub" stond voor de grote vuurproef, het organiseren van het wereldkampioenschap hardrijden op de schaats.

Het wereldkampioenschap en de glorie van Jaap Eden . . .

In de wetenschap wat er te wachten stond, was het bestuur op alles voorbereid. Reeds in september 1892 werd met de nodige werkzaamheden begonnen. De omringende dijken werden versterkt, een kanaal voor de aanvoer van water gegraven en de gebouwtjes voor bestuur en juryleden opgezet. Blijkbaar beschikte het bestuur over een vooruitziende blik, reeds op 21 december viel de vorst in en met Kerstmis kon op de banen worden geschaatst. Oudejaarsdag werd het strijdtoneel van de traditionele wedstrijd voor zonen van leden. In de categorie 10-13 jaar ging de eerste prijs naar

G. J. Bernard, de gedeelde tweede plaats was voor E. Kuinders en S. Merkelbach. Bij de oudere jongens van 13-16 jaar werd H. ten Oever winnaar met als goede runners-up de jongheeren Stähle en Klomp. Natuurlijk was voorzitter Berlage weer present om de prijzen uit te reiken. Pim Mulier schreef in zijn "Wintersport": "Dergelijke wedstrijden voor zonen van leden moesten alles ijsclubs houden om hun wintercampagne te openen. Het zijn als 't ware de kennels, de kweekplaatsen voor de toekomstige amateur-hardrijders". Op 7 januari 1893, vergezeld van prachtig ijs en dito vriesweer, nog een kortebaan-wedstrijd die door Klaas Hanje uit Akkrum werd gewonnen. Deelname en publieke belangstelling was zeer matig, men wachtte op de grote dingen die zouden komen. Jaap Eden en Martin Kingma waren, onder begeleiding van all-round sportman Klaas Pander, naar een trainingskamp in Hamar geweest. Op 11 januari 1893 gaf Jaap Eden tijdens een internationale wedstrijd die in Paterswolde werd gehouden, zijn visitekaartje af. Hij versloeg op de 5000 meter alle concurrenten, werd kampioen van Nederland op de 1500 meter, en passant op die afstand een nieuw wereldrecord (2 min. 35 sec.) vestigend. En toen was het zover . . .!! Helaas, op de eerste dag van het wereldkampioenschap, vrijdag 13 januari 1893 was het hard gaan dooien en lag er een flink pak sneeuw. In de vroege morgen had het bestuur 200 man aan het werk gezet om de baan berijdbaar te maken. Toen zij klaar waren begon het . . . te regenen! Maar vastberadenheid was troef, het woord uitstel kwam in het woordenboek van het bestuur niet voor. Het festijn startte met de 1500 meter en stelt U zich daarbij nu niet de

PRYS VAN HET WERELDGHAMPIONAAT

13.14 JANUARI
1893.

VAN DE
AMSTERDAMSCHER
YSCHE CLUB.

De schitterende wereldkampioensbeker van de "A.Y.C." die op 14 januari 1893 aan Jaap Eden werd uitgereikt.

prachtige ovale 400 meter banen van heden voor. Nee, ook tijdens dit wereldkampioenschap was de baan nog praktisch rechthoekig met twee lange en twee korte zijden en een lengte van ruim 800 meter, om precies te zijn 833 meter en 33 cm. Jaap Eden reed op deze afstand de hele meute naar huis! Hij eiste de gouden medaille voor zich op en dat met maar liefst bijna 7 seconden verschil op zilver-winnaar de Noor Oscar Frederiksen, terwijl het verschil

met het brons, waar de Zweed Rudolph Ericsson beslag op legde, zelfs 11 seconden bedroeg. Op die zelfde dag werd ook de 5000 meter verreden en het was weer Jaap Eden die genadeloos toesloeg. Met maar liefst 32 en 36 seconden verschil verpletterde hij de zilver en brons-winnaars resp. Petersen uit Noorwegen en Ericsson uit Zweden. Daarmee stond Jaap Eden na de eerste dag met twee gewonnen afstanden aan de top van het klassement. Een overwinning op de derde afstand, de 500 meter, die de volgende dag moest worden verreden, zou

Jaap Eden,
wereldkampioen!

voldoende zijn om hem de wereldtitel te bezorgen. En zo gebeurde . . . Pim Mulier heeft met de beschrijving van die beslissende rit tegen Halvorsen historie gemaakt. Hoewel al dikwijls geciteerd laten wij het hier nog een keer volgen: "Voor de beslissing vroeg ik Jaap: "wat ga je doen, met een eindspurtje of . . . ?" "Ja" zei Jaap, "moorden, dood jakkeren!" — "Och, och, wat is dat kleine ding kwaad" zei Klaas Pander "hij kan wel een huis an". Eindelijk

komt de rit, het schot valt. Daar gaat Jaap, het kan niet harder, het water en het ijs stuiven achter hem aan. Halvorsen kan hem niet houden en hij wint in 51 $\frac{1}{5}$ sec. "Wat was ie kwaad, och och, wat was ie kwaad" zei z'n leermeester die hem de groote ulster aandeed. Toen het aan de tribune bekend werd, steeg er een applaus op, dat al sterker wordende, over de gehele baan gonsde. En de arbeiders buiten de omheining en zelfs de stijve klabakken, en de jongens op de schutting, alles juichte onzen Nederlandschen wereldkampioen toe. En al zullen we 80 jaar worden, al die menschen die dien dag beleefd hebben, ze zullen het nooit vergeten. De 14e Januari 1893 zal met gouden letters in de annalen van de Nederlandsche ijssport worden opgeschreven!"

De nog te verrijden 10.000 meter over 12 ronden was een formaliteit.

Onder invloed van de naar het noorden gedraaide wind was het kouder en het ijs harder geworden. De dichtbezette tribune zag Frederiksen het goud in de wacht slepen, zilver en brons gingen naar Ericssen en Petersen. Jaap Eden moest alleen rijden en kwam ten val. Hoewel het vermoeden bestond dat hij het met opzet had gedaan "werd hij door niemand gelaakt".

Onmiddellijk na de derde afstand hard Jhr. A. E. Barnaart, voorzitter van de Bond, een telegram gezonden aan de Koningin: "Namens den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond heb ik de eer Uwe Majesteit kennis te geven, dat het Meesterschap der wereld op de banen van de Amsterdamsche IJclub, door Jaap Eden uit Haarlem op schitterende wijze gewonnen is". De geschiedenis vermeldt niet of Jaap Eden voor deze geweldige prestatie door de Koningin ooit in audiëntie werd ontvangen, maar we vermoeden dat toen de gebruiken anders waren. En onwillekeurig moeten wij

dan toch even denken aan de ongedwongen ontvangst die Koningin Beatrix de Olympische schaatsploeg op Huis ten Bosch ten deel liet vallen. Maar hoe dan ook, Jaap Eden was de held van de dag en we kunnen ons voorstellen dat tijdens de prijsuitreiking de geestdrift een nooit gekende hoogte bereikte. U weet intussen hoe het Jaap Eden verder verging. Wij bepalen ons weer bij de geschiedenis van de "Amsterdamsche IJclub".

De weersomstandigheden tijdens dit gedenkwaardig wereldkampioenschap waren abominabel geweest, men had constant 200 man aan het werk gehad om de baan in conditie te houden. De zich steeds nadrukkelijker manifesterende Pim Mulier deelde een fikse pluim uit: "Dank zij de energieke en flinke leiding van den baancommissaris par excellence, den Heer Van Son tot Gellicum was het ijs goed berijdbaar". En daarmee kon de gehele "Amsterdamsche IJclub" zich gehonoreerd voelen, een moeilijke organisatie was vlekkeloos verlopen. Na het wereldkampioenschap kon de baan nog enkele dagen geopend blijven maar dooi verhinderde het doorgaan van de wedstrijd in het schoonrijden die voor 20 januari 1893 op het programma stond. Het derde niemand, er heerste tevredenheid, een gedenkwaardig seizoen was ten einde gekomen.

De korte winter van 1893-1894 . . .

Het waren voornamelijk clubactiviteiten die deze korte winter nog enigszins "fleur" gaven. De vorstperiode duurde in januari slechts twee weken, het seizoen werd op 6 januari geopend met de gebruikelijke wedstrijd voor zonen van leden. Ook ditmaal weer een geslaagd festijn met natuurlijk aan

het eind van de dag de "vrolijke" woorden van Mr. Berlage die de prijzen uitreikte. Winnaar in de categorie 10-13 jaar werd jongeheer Bernard met een gedeelde tweede prijs voor Smithuysen en Kop. Bij de jongens van 13-16 jaar ging de overwinning weer naar H. ten Oever, de gedeelde tweede prijs staken de jongeheren A. le Lorrain en A. R. Witkop Koning in de zak. Op 9 januari 1894 volgde nog een wedstrijd in het schoonrijden voor paren maar de belangstelling van deelnemerszijde was

*Jongenswedstrijden
op 6 januari 1894*

allerbelabberdst. De wedstrijd moest daarom tot 's middags worden uitgesteld en toen waren er nog maar acht inschrijvingen. Daarom niet getreurd, onder het schallen der fanfares werden de prijzen door de voorzitter uitgereikt aan de heer K. W. de Haas met Mej. A. W. van der Well uit Rotterdam, de tweede prijs aan de heer J. Mensen met Mej. J. G. de Boom, eveneens uit Rotterdam (ai, dat moet het Amsterdamse hart een beetje pijn hebben gedaan) nummer drie werden de heer A. Schipper Jr. uit Zaandijk met Mej. A. Hille uit Koog aan de Zaan. Een grote internationale hardrijderij op de lange baan die enkele dagen later gehouden zou worden en waaraan verschillende beroemde Noren zouden deelnemen, viel

door de dooi letterlijk en figuurlijk in het water. Op de jaarvergadering van 27 oktober 1894 moest men de nagedachtenis aan oud-voorzitter N. Wafelbakker herdenken. Hij was de "Amsterdamsche IJsclub" ontvallen, waarnemend voorzitter Kehrer memoreerde de grote verdienste die de heer Wafelbakker voor de club had gehad.

Veel ijs maar geen wedstrijden . . .

De winter van 1894-1895 viel laat in, om precies te zijn op 27 januari 1895. Maar toen was het ook goed raak, 31 dagen en 12 avonden uitbundig ijsvermaak, het was vol op de banen van de zo zoetjesaan beroemd geworden "Amsterdamsche IJsclub". Toch werd in die winter geen enkele wedstrijd georganiseerd, het bestuur had namelijk een beetje ongelukkig contract afgesloten. Men had het terrein verhuurd aan de tentoonstelling voor Hotel en Reiswezen, onder conditie van oplevering op 1 februari "tenzij het vroom" (!) of terstond na die datum als het zou ophouden met vriezen. Grote onzekere factoren die het plannen van

Vogelvlucht van de banen van de "A.Y.C." in 1894.

wedstrijden vrijwel onmogelijk maakte. Een en ander was vanuit de club natuurlijk aanleiding tot lang niet malse kritiek. Maar ja, het bestuur zat in een moeilijke positie, enerzijds de belangen van de leden, anderzijds het grote belang dat Amsterdam had bij het houden van tentoonstellingen. Het werd allemaal in der minne geschikt!

Vermakelijkheidsbelasting . . .

Toen, midden in het schaatsseizoen, was er de bonje met de gemeente, de Wethouder van Financiën Mr. M. W. E. Treub had de vermakelijkheidsbelasting ontdekt! Omdat er op de baan muziek werd gemaakt en een zeker entree werd geheven wenste mijnheer Treub de "Amsterdamsche IJclub" als "ondernemer van publieke vermakelijkheden" te beschouwen. Alles en iedereen stond op zijn achterste benen met als gevolg een bekeuring wegens overtreding van de gemeentelijke verordeningen.

Wij citeren hoe het afliep: "Het bestuur verschaftte zich de hulp van de beste rechtsgeleerden, die de nodige stappen deden, met het resultaat dat er niets meer

van de fiscus werd gehoord. Een bewijs dat de zaak in de doofpot was gegaan. Het bestuur had de satisfactie, zoo zeide de voorzitter in zijn jaaroverzicht, dat het zich niet had laten intimideren". Wij laten U meegenieten van de beschrijving van een ander, kostelijk incident: "Op 14 Februari 1895 werd men bedreigd met een gewelddadige verstering van het ijsvermaak. Het gerucht liep dat de organisatoren van de tentoonstelling met brisante middelen, namelijk door de artillerie, het ijs zou laten opblazen. Het

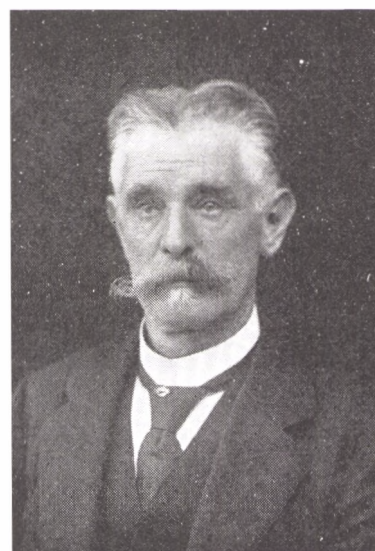
"Als het U belieft, heeren, van openbare vermakelijkheden wordt in deze gemeente eene belasting geheven . . ."

bleek echter dat men de baan van de IJclub nog niet nodig had, wel die van de Skatingclub, vlak achter het museum. Om 8 uur kwamen de artilleristen onder kapitein A. N. J. Fabius (die tijdens de tentoonstelling burgemeester van "Oud-Holland" en veel later generaal en stellingscommandant zou worden). Met dat opblazen van het ijs ging het niet zo vlot, want er zat geen water onder. Bij iedere ontploffing kwam er maar een heel klein gaatje en zoo duurde het heel lang voor de baan was vernield. Op de IJclub reed men nog vier dagen voort, al was er ook een gedeelte voor de

tentoonstelling geannexeerd, en toen kwam de dooi, met veel krachtiger werking dan zelfs de artillerie". Hoe keurig netjes, maar tegelijkertijd dodelijk sarcastisch, met een geweldige uithaal naar kapitein (later generaal) Fabius, beschreven! Tijdens de zomer van 1895 sloot het bestuur met de gemeente een nieuwe huurovereenkomst voor vijf jaar betreffende een deel van de grond achter het Rijksmuseum. In geval van bebouwing kon de gemeente de huur van het terrein voor de tribune opzeggen maar dat gold niet voor de grond achter de tribune. Tevens had de IJsclub het recht van voorkeur om de grond, die er na een

*Twee nieuwe bestuurs-
leden traden aan!
Links: Dr. N. P. Kapteyn
Rechts: P. Veen Ezn.*

eventuele bebouwing overbleef, weer in te huren.

Een winter van "delibereren" en vergaderen . . .

De tentoonstelling voor Hotel en Reiswezen, die in de zomer van 1895 was gehouden, had in het algemeen maar in het bijzonder bij de "Amsterdamsche IJsclub" op zijn zachtst gezegd zeer gemengde gevoelens achtergelaten. De tentoonstellingscommissie bleef volkomen in gebreke het gesloten contract omtrent de oplevering

van het terrein na te komen, maar ook de fiscale en financiële afwikkeling liet veel te wensen over. Kortom, die tentoonstellingscommissie had er een puinhoop van gemaakt! Het bestuur besloot in te grijpen, uiteindelijk moest het terrein voor de winter schaatsklaar zijn. Geen geringe opdracht, achtereenvolgens gingen de eigenlijke tentoonstellingsgebouwen tegen de vlakte, "Oud-Holland" werd van de aardbodem weggevaagd, een blijkbaar opgestelde grote olifant plus de mailboot die in de vijver had gelegen werden gesloopt en zo was eindelijk, tegen half november, alles met de grond gelijk gemaakt! Toen werd aan 235

man het signaal "volle kracht vooruit" gegeven en was men à raison van f 12.000,- arbeidsloon gereed toen de vorst inviel. Er waren belangrijke verbeteringen aangebracht, de baan was nu voorzien van een eigen elektrische installatie, een nieuwe loods als bergplaats voor werktuigen en machines verrees en het aantal elektrische lampen werd tot 18 uitgebreid. En toen begonnen de discussies, waarbij ook rechtskundige bijstand werd ingeroepen, over de geldelijke afwikkeling met de tentoonstelling. De geschiedenis leert ons dat die, uiteindelijk,

niet geheel onbevredigend zijn verlopen. De ingevallen vorst in januari 1896 was van korte duur, slechts vier dagen konden de banen geopend blijven en van wedstrijden en de daaraan verbonden feesten kon helemaal geen sprake zijn. Alles bij elkaar genomen (summa summarum, zoals de geschiedschrijving deftig vermeld) is er dat seizoen weinig schaatsen gereden, maar des te meer gedelibereerd. De heer A. S. Franssen van de Putte, die feitelijk als secretaris reeds door de heer B. W. van Vloten was opgevolgd, bedankte als

eerste dagen van 1897 kwam er vorst, op 9 januari kon de baan worden geopend. Maar het winterde niet van harte, een matige vorst ging gepaard aan hevige sneeuwbuien en korte perioden met dooi. Dat had tot gevolg dat er "sterke ploegen moesten worden opgekommandeerd om te ruimen, soms had men wel 300 man aan de gang en in het geheel werd ruim f 8.500,- aan loonen uitbetaald".

De "Amsterdamsche IJclub" was in die tijd toch een aardige werkgever!

Onder auspiciën van de "Nederlandsche

Drukke op de banen van de "Amsterdamsche IJclub" in januari 1897. Op de achtergrond de Ruysdaelkade met circus "ARENA".

bestuurslid. Hij werd vervangen door Dr. N. P. Kapteyn, in plaats van de aftredende heer G. M. Tisingh werd de heer P. Veen Ezn. in het bestuur gekozen.

1896-1897, een winter met ups en downs . . .

Op 3 oktober 1896 werd begonnen met de aanleg van een nieuwe baan achter de tribune, het herstellen van de dijken en het "zeer noodig geworden schilderwerk". In de

Schaatsenrijdersbond" had de IJclub de organisatie van het kampioenschap van Europa voor liefhebbers toegewezen gekregen. Als data waren 13 en 14 januari geprikt, maar door de steeds wisselende omstandigheden moest de wedstrijd tweemaal worden uitgesteld. Uiteindelijk ging men toch van start maar uit de verslagen blijkt dat alles een beetje kleurloos is verlopen. Jaap Eden ontbrak, hij was al prof-wielrenner geworden, en de Duitser Julius Seyler zegevierde moeiteloos op alle afstanden.

*De banen
in vogel-
vlucht,
eveneens
1897.*

Hij had in Davos getraind en vertrok direct na de wedstrijd weer naar Zwitserland. Het bestuur gaf in het American Hotel een diner waaraan de prijsuitreiking was verbonden maar Seyler ontbrak, hij zat al hoog en droog in de trein naar Davos. "En dus" zo werd een beetje bitter opgemerkt "vervies de betekenis van het diner". Vrij vertaald zullen we maar zeggen dat ze op dat moment in Amsterdam een gloeiende hekel aan mijnheer Seyler hadden! Ondanks het kwakkelweer ontplooidde het bestuur toch allerlei activiteiten. Een onderlinge wedstrijd van de "Amsterdamsche Sportbond" waaraan alleen leden van de IJsclub mochten deelnemen, de traditionele wedstrijd voor zonen van leden" waarbij het aardig was te zien hoe de jongens de groote ridders imiteerden". De dag van die wedstrijd, 20 januari 1897, bood wél prachtig vriesweer en 's avonds konden de vele schaatsers van prachtig ijs genieten. Maar enkele dagen later moest een wedstrijd voor beroepsrijders wegens het slechte ijs worden afgelast. Zo ging dat die winter! Op

3 februari probeerde het bestuur nog een langebaan-wedstrijd te houden, maar het publiek was de grote afwezige. Men dacht dat het met het ijs gedaan was en bleef thuis. Niet eens zo onverstandig, het ijs was allerellendigst! De winter van 1896-1897 was voorbij! Op 23 oktober 1897 hield de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" in Amsterdam haar jaarvergadering. In het jaarverslag van secretaris A. W. J. van Lanschot "werd warme hulde gebracht aan het bestuur van de "Amsterdamsche IJsclub" voor alle moeite en opofferingen die het zich had willen getroosten om onder lastige omstandigheden alle wedstrijden te doen slagen". Twee dagen later hield de IJsclub zelf haar jaarvergadering, de penningmeester was dik tevreden en het ledental bedroeg nu 2233. Uit het verslag van die jaarvergadering geven wij U nog een citaat: "De voorzitter, Mr. Berlage, en na hem in het bijzonder nog de penningmeester, de heer Jules Marchand, spraken met grooten lof tot den trouwen en ijverigen W. F. Kroese, die thans zijn 25-jarigen dienstitijd bij de Club mocht herdenken. De

eerstgenoemde overhandigde hem een portefeuille, waarvan hij den inhoud naar goeddunken kon besteden". Wij denken dat mijnheer Kroese zich die dag een bijzonder gelukkig mens heeft gevoeld! Het bestuur onderging geen wijzigingen, de aftredende heren Kehrer en Van Son tot Gellicum werden herkozen.

31 januari 1897. Bestuurders met jury-leden en dames.

Van links naar rechts: W. M. van Son tot Gellicum, Mevr. Vorstius, Mr. H. P. Berlage, Mevr. Lette van Oostvoorne, L. S. Croockewit (in de deur), H. W. Kehrer, Mr. J. H. van der Breggen, A. Hoynck van Papendrecht, F. J. Witteveen, P. Veen Ezn.; op den achtergrond de Off. van Gez. bij de Marine A. Verschuur, de dokter van de Club.

Hoog bezoek . . .

In het najaar van 1897 kreeg het terrein een bijzondere bestemming. Een dag na de Inhuldiging woonde Hare Majesteit Koningin Wilhelmina in gezelschap van Koningin-Moeder Emma, de Groothertog van Saksen-Weimar en de Prins en Prinses van Wied op de grote feesttribune temidden van honderden genodigden de volksfeesten en gymnastiekoefeningen bij. Daarna trok een allegorische optocht voorbij en ontving de Koningin het huldebetoon van de Amsterdamsche bevolking. Heel

De Koninklijke Tribune op het terrein van de IJclub, 7 sept. 1898

vanzelfsprekend had de IJclub hier graag aan meegewerkt, maar men had toch wat te mopperen! De gemeente bleef in gebreke het terrein weer tijdig ter beschikking te stellen en men had het nodig gevonden middels een deurwaarders-exploit op deze onderbreking van de bestaande huurovereenkomst nadruk te leggen. Men was, terecht, nogal verbolgen over het optreden van de gemeente, immers ook zonder een deurwaarder had men het terrein voor deze gelegenheid volgaarne ter

beschikking gesteld. Dit voorval gaf de wens om tot een eigen terrein in vast bezit te komen, een flinke voedingsbodem. Over de winter van 1897-1898 valt niets te vertellen. Met Kerstmis kon op de kinderbaan drie dagen worden gereden, op de grote baan slechts één dag. Hoe jammer ook, Koning Winter liet verder volkomen verstek gaan!

Geen ijs in de winter van 1898-1899 . . .

We volstaan met de opmerking van voorzitter Berlage in zijn jaaroverzicht: "Pluk eens veeren van een kikvorsch" en daarmee was alles gezegd. Totaal geen ijs en alleen de financiën verkeerden in blakende welstand. Dat gaf enkele leden aanleiding voor te stellen geen contributie te heffen. Het bestuur antwoordde in maart 1899 in afwijzende zin met: "een herinnering aan de hoge kosten aan werkloonen,

electrisch licht, de pompinstallaties enz. welke twee derden der contributie verslonden, en voorts met de opmerking dat het huurcontract bijna ten einde liep en men dan wellicht zou staan voor hoge uitgaven voor de totale inrichting van een nieuwe baan”.

De boerenoorlog in Zuid-Afrika . . .

Wij beginnen ons verslag van de winter 1899-1900 met, wat je heden ten dage, een pikant citaat zou kunnen noemen: ”Op de jaarvergadering einde October 1899, toen heel Groot-Nederland (!) vol sympathie voor onze stamverwanten, den oorlog in Zuid-Afrika volgde, stelde de heer W. M. Van Son tot Gellicum voor om, uit de goedgevulde kas een bijdrage te geven van f 1000,- aan de Nederlandsch Zuid-Afrikaanse Vereniging. Dat voorstel werd met applaus begroet, maar vele leden hadden daartegen toch principiële bezwaren. Iedere spreker betuigde instemming met de bedoeling die uit het voorstel sprak, maar het was een gevaarlijk precedent, de statuten lieten zoo iets niet toe, en ten andere mochten de 28 aanwezige leden niet beschikken over geld dat aan de nu reeds 2500 toekwam. Men kan zich de discussie wel voorstellen en tevens dat het debat uitliep op het besluit om over dit voorstel een afzonderlijke, buitengewone ledenvergadering te houden. Zoo is het ook gebeurd. Op 9 November werd die vergadering gehouden in ”Eensgezindheid”, nadat het voorstel was ingediend door 25 leden met den Heer Van Son tot Gellicum als eerste ondertekenaar. Er waren nu, buiten het voltallig Bestuur, 45 leden aanwezig. Het debat was zeer levendig en van alle kanten werden voorbeelden aangehaald van andere sportverenigingen, die bijdragen voor de strijdende Boeren uit de kas hadden

afgestaan. Na langdurige discussie werd het voorstel met 29 tegen 24 stemmen aanvaard”. Sinds die dagen is er veel veranderd . . .!

De winter op zich, die voor het ijsvermaak veel beloofde, stelde toch weinig voor. Jawel, het vroom wel maar nooit hard en van goede ijsvorming was geen sprake. En als het er een beetje op begon te lijken, kwam er een flinke sneeuwbuï waarop, zoals wij lezen ”zich alleen de werkeloozen konden verheugen”. Door het slechte ijs was het bezoek gering, plannen voor wedstrijden werden er genoeg gemaakt maar er kon er niet één ten uitvoer worden gelegd. Zo sukkelde men de winter door, het was een ”afscheid zonder tranen”. Tijdens de jaarvergadering werd voorzitter Berlage bij acclamatie herkozen, de heer P. Veen Ezn. vertrok naar elders, in zijn plaats werd de heer G. J. H. van Veen gekozen. De voorzitter bracht nog hulde aan de nagedachtenis van de heer D. Heineken AGzn. ”die vele jaren een ijverig medelid en bestuurder was geweest”.

Eindelijk weer een goede winter . . .

Het bestuur had een trucje bedacht, door middel van vlaggetjes op de tramwagens maakte men bekend wanneer de banen voor leden open waren. In die winter van 1900-1901 hebben die vlaggetjes dikwijls gewapperd, 19 maal in januari en 8 maal in februari 1901. Men voelde zich toch erg solidair met de Boeren in Zuid-Afrika want toen op 9 januari 1901 de banen werden geopend wapperden, naast de nationale driekleur, ook de vlaggen van Transvaal en Oranje-Vrijstaat. ”De opkomst was dien dag en volgende dagen zeer druk en nog grooter op de avonden als de kapel van Haun er op los blies. Dan reed men heerlijk bij het mooie en constante licht”. Aldus de

geschiedschrijving en als we even de ogen sluiten zien we het voor ons: Al die heren en Amsterdamse "Joffers" die statig over het ijs zwierden, het moet een heerlijk gezicht zijn geweest. Volop wedstrijden, allereerst natuurlijk de traditionele wedstrijd voor zonen van leden. Ditmaal bij de prijswinnaars de jongheeren D. en W. van Son tot Gellicum en dat moeten beslist zonen van de "ijsmeester par excellence" zijn geweest. En natuurlijk, met de muziek voorop, naar de voorzitter om de horloges op te halen. Toen, op 12 januari een kortebaai-wedstrijd voor "Beroepsrijders", waarlijk in alle opzichten een succes! Prachtig weer en dito ijs. Bovendien een stel mokkende Friezen, zij bakten er die dag

heeft men nooit meer gezien! Het was minder een hardrijderij dan een zwemwedstrijd op schaatsen. De kunst bestond hierin om de baan zoo gauw mogelijk af te leggen en daarbij zoo droog mogelijk te blijven. De minderheid slaagde er in, de meesten haalden een nat pak en werden dan nog braaf uitgelachen". U ziet het, leedvermaak heeft er bestaan, door alle tijden heen . . . Tot slot van het seizoen een, in alle opzichten, noviteit: Een wedstrijd met versierde sleden. Een lust voor het oog, Friese boerenpaartjes in de sleden, de slee van Mej. Francken geheel versierd met prachtige maretakken en als eerste prijswinnares Mej. Hacke met haar "parasol van bloemen, waaronder een paartje in

Eindelijk weer een goede winter!

Een koude dag in januari 1901.

letterlijk niets van. De eerste prijs ging naar G. A. Schilling uit Amsterdam, de tweede naar Ter Molen uit Kuinre en derde werd P. Holst, weer een Amsterdammer. Zelfs de beroemde Martin Kingma kon geen potten breken, wellicht had hij zich de levensstijl van Jaap Eden aangemeten of werd hij misschien gewoon een dagje ouder. En ook dat mocht voor het talrijk opgekomen Amsterdamse publiek een succes heten . . . ! Het dooide hard op 19 januari 1901 maar het bestuur wilde voor een onderlinge wedstrijd van geen wijken weten. De annalen vertellen: "Neen, zoo'n wedstrijd

De prijswinnaars van de wedstrijd met versierde sleden op 19 januari 1901

bekoorlijke kostuums". En als echte noviteit nu eens geen mannenjury maar drie bekoorlijke dames die de dienst uitmaakten. Zij kweten zich uitstekend van hun taak. Het winterde nog even, maar vermeld dient te worden dat door de hevige en gure sneeuwjachten er meer arbeiders dan rijders op de baan te zien waren. De koek was op!

De "overval" op vice-voorzitter Kehrer . . .

De jaarvergadering van 27 oktober 1901 bracht een onaangenaam incident. Aan de beurt voor aftreding waren de heren H. W. Kehrer en W. M. van Son tot Gellicum. De hervervkiezing van laatstgenoemde leverde geen enkel probleem op maar vice-voorzitter Kehrer werd, om welke reden dan ook, plotseling met 20 tegen 10 stemmen aan de kant gezet. Grote opwinding alom want in zijn plaats werd de heer F. C. H. van Haeften gekozen, wat een hevig teleurgestelde heer Kehrer opleverde. Ook voorzitter Berlage stak zijn misnoegen niet onder stoelen en banken! Over deze affaire is veel te doen geweest, men sprak zelfs van een "coup d'état"! Een slecht bezochte jaarvergadering plus een aantal balorige jongelui die het blijkbaar met de heer Kehrer niet meer zo zagen zitten, waren oorzaak van deze vreemde gang van zaken. Maar de stemming was geldig en een buitengewone ledenvergadering die op 12 november werd gehouden kon daar niets aan veranderen. Toch heerste er bij veel leden onvrede over het feit dat zo iets mogelijk had kunnen zijn. Er moest een belangrijke statutenwijziging komen, daarom geven wij U een beknopt verslag van deze tumultueuze vergadering: "De opkomst was zoo talrijk als nooit tevoren, want ruim 250 leden teekenden de presentie-lijsten. Zij dienden een motie in waarbij de vergadering leedwezen zou

uitspreken over de niet-verkiezing van de heer Kehrer, met den wensch dat dit hoogst verdienstelijke oud-bestuurslid bij de eerstvolgende vacature in de eerste plaats candidaat zou worden gesteld. Bovendien stelden zij enkele statutenwijzigingen voor, om iets dergelijks in den vervolge te voorkomen. De heer Joh. C. Zimmerman kreeg het eerst het woord. Hij hield een verzoenende toespraak waarbij hij namens velen, den heer Kehrer de verzekering gaf, dat men hem hooge achting toedroeg en dat 20 stemmen op een slecht bezochte vergadering door eenige jongelui uitgebracht, volstrekt niet konden worden aangemerkt als een uiting van de gevoelens van de geheele IJclub. De heer Kehrer verklaarde hierop dat de motie en de woorden van de heer Zimmerman met het daarop gevolgde applaus, hem voldoende genoegdoening waren voor een geval dat hem onaangenaam had getroffen". De motie werd ingetrokken en die statutenwijzigingen zijn er gekomen. In 1914 stelde de "Amsterdamsche IJclub" de "Nieuwe Statuten" op waarin alle in de loop der jaren aangebrachte wijzigingen, waren verwerkt. Aan het einde van dit hoofdstuk vindt U die, plus het huishoudelijk reglement. Nog even terug naar die gedenkwaardige buitengewone vergadering. De heer van Haeften deelde mee dat hij, na het gebeurde, bedankte. In de vacature werd niet voorzien, het bestuur moest het in het volgende jaar zonder vice-voorzitter stellen.

Een slappe winter . . .

Pas in februari 1902 kwam er wat vorst, eigenlijk had niemand er meer op gerekend. Het stelde dan ook niet veel voor, maximaal een graadje of acht, meestal vergezeld van een onaangename, gure wind. Toch gingen de banen op 10 februari open, het duurde

Een curieus plaatje van de heer Van Son tot Gellicum die in de vroege morgenuren het ijs keurt . . .

maar 12 dagen, wegens het slechte ijs waren er weinig of geen festiviteiten en toen was het definitief over! Wat al lang werd gevreesd gebeurd, de gemeente zegde de huur van het terrein op. Men gaf prioriteit aan de grote plannen voor de bebouwing van het Museumplein. Dank zij de bemoeiingen van de heer Kehrer die lid was van de gemeenteraad en, zo lezen wij "aldus vurige kolen stapelde op de hoofden van degenen die hem zijn bestuurszetel deden verliezen" kon tot maart 1903 uitstel worden verkregen. De stad zou een permanent sportterrein inrichten en de verwachting was gerechtvaardigd dat de IJclub een deel daarvan in huur zou krijgen. Dat hield in dat de bestaande tribune moest worden afgebroken en toen kwam vanzelf het plan ter tafel een nieuw clubgebouw te laten verrijzen. De jaarvergadering van 30 oktober 1902 stond in het teken van de onderhandelingen met de gemeente. De bestuursleden B. W. van Vloten en F. J. Witteveen werden herkozen, de heren J. C. Zimmerman en J. J. J. Louët Feisser traden als nieuwe bestuursleden aan.

De plannen voor het nieuwe clubgebouw krijgen gestalte . . .

Op 17 november 1902, heel vroeg dus, begon het hevig te vriezen. Twee dagen later konden de banen al worden geopend, het spiegelgladde ijs had toen al een dikte van 7½ cm. De drukte was geweldig maar dank zij de goede en vooral vroege zorgen van het bestuur was alles perfect in orde. In het Vondelpark, op de stadsgrachten, overal kon men zijn hart ophalen. De winter zette door, op 10 december konden de zonen van leden weer van start. Een gure oostenwind maakte het bar koud maar geen nood, de kampioenen in spé leverden strijd op leven en dood. Blijkbaar had men voor de prijzen wat dieper in de buidel getast want de eerste prijs was nu een gouden remontoir (zakhorloge) een dito ketting of een grote passerdoos. Voor nummer twee dezelfde voorwerpen maar dan in zilver en een kleine passerdoos. De winter kon zijn veelbelovend begin niet helemaal waar maken, een wedstrijd in het kunstrijs om het kampioenschap van Europa die voor 9 en

10 januari 1903 op het programma stond, moest wegens dooi worden afgelast. Later werd het weer wat beter en men had weer wat nieuws in de zin. Een ringrijderij voor paren, die op 24 januari 1903 werd gehouden. Het dooide weer eens hevig, maar dat mocht de pret niet drukken. De baan had aan elke zijde zes ringen en moest driemaal worden afgelegd. Zoals het hoort reden de dames voorop "de spies met de wapperende clublinten in de hand". Ondanks de motregen die begon te vallen dulle pret bij de dames en heren. Winnaars Mej. J. S. van Haeften en de heer Ferytag, runners-up Mej. Van Son tot Gellicum en de heer Wagener. Dat smaakte naar meer, helaas de dooi zette door en de winter 1902-1903 was ten einde.

De mislukte architecteprijsvraag voor de bouw van het clubhuis . . .

Het bestuur was door de ledenvergadering gemachtigd in onderhandeling te treden met architecten die lid waren van de vereniging om de bouw van het nieuwe clubhuis voor te bereiden. Definitieve plannen konden weliswaar niet worden gemaakt, men verkeerde nog steeds in het onzekere wat de gemeentelijke plannen voor de toewijzing van een nieuw terrein waren. Natuurlijk uitgebreide discussie over de hoogte van het bedrag dat mocht worden uitgetrokken. Enerzijds waren de leden en ook wel het bestuur van mening dat f 30.000,- voor een clubgebouw wel voldoende was. Daartegenover stond de mening van de architecten die absoluut geen kans zagen voor een goed gebouw van 1700 à 1800 vierkante meter met een begroting onder ca. f 50.000,- te komen. Na veel heen en weer geredeneer werd een "besloten prijsvraag" uitgeschreven. De inzendingen moesten uiterlijk 31 maart

1903 ingediend zijn bij secretaris Van Vloten. Nou, daar kwam helemaal niets van terecht, eerst in augustus kon de jury haar rapport indienen. Het resultaat was vijf inzendingen geweest, waarvan er niet eentje ter bekroning kon worden voorgedragen. Onder het motto "Sport" had de Amsterdamse architect M. J. E. Lippits ook meegedongen. Het bestuur vond dat in zijn ontwerp wel muziek zat en, zonder zich voor de uitvoering te binden, verzocht men de heer Lippits zijn plan nader uit te werken.

Geslaagde onderhandelingen met de gemeente . . .

Eindelijk was het dan zover! De IJclub werd in de gelegenheid gesteld een afgesloten sportterrein achter het Rijksmuseum te huren voor de tijd van 20 jaar, met een optie van eveneens 20 jaar. Tegen een huurprijs van f 5.000,- per jaar kreeg de Club van 1 oktober tot 15 maart de vrije beschikking over het terrein. Eveneens werd, behoudens goedkeuring van de plannen door de gemeente, toestemming verleend tegenover het Concertgebouw het clubhuis te bouwen. Maar er was een belangrijke beperkende clausule: De gemeente behield zich het recht voor het terrein een andere bestemming te geven mocht dit in het algemeen belang nodig zijn. Maar, zo luidde een andere belangrijke bepaling, mocht zich dat voordoen, dan moest de gemeente voor elk jaar aan de gehele termijn van 20 jaar ontbrekende, één twintigste deel van de bouwsom van het Clubgebouw aan de vereniging vergoeden. Een belangrijke beslissing was gevallen, men kon plannen maken en het voortvarende bestuur van de "Amsterdamsche IJclub" was lang niet ontevreden. Tijdens de jaarvergadering die op 30 oktober 1903 werd gehouden werden de heren Berlage

en Kapteyn moeiteloos herkozen. Een belangrijk bestuurslid de heer Jules Marchand, vertrok naar het buitenland en moest zijn functie neerleggen. Zijn verdienste voor de IJsclub waren zo groot geweest dat het bestuur hem als erelid voordroeg. Luid applaus bekrachtigde dit voorstel, hij was de eerste die deze eretitel ten deel viel . . .!

de nieuwe baan open geweest. Op 10 februari 1904 werd het huurcontract met de gemeente getekend. Het was een belangrijk contract, wij nemen het in zijn geheel mee. Dan kunt u nog eens lekker in die oude geschreven grasduinen. Het is echt de moeite waard! De bouw van het felbegeerde clubhuis werd, onder directie van architect Lippets gegund aan de

Een koude dag op de banen van de "A.Y.C." aan het begin van deze eeuw!

En nu de winter . . .

Op oudejaarsdag 1903 kon de nieuwe baan worden geopend en onmiddellijk stroomde het vol. De baan was weliswaar iets kleiner dan vroeger maar was zuiver rond en de praktijk leerde dat er eigenlijk meer ruimte was dan op de vroegere baan. De ringrijderij die het vorig jaar zo goed was bevallen, werd wederom een geweldig succes. Gouden armbanden, bronzen beelden, byouteriekistjes, sigarenkokers en niet te vergeten "photographietoestellen" lagen op de prijswinnaars te wachten. En zoals altijd bij de "Amsterdamsche IJsclub", de prijsuitreiking ging vergezeld van fanfaremuziek, gejuich en toespraken. Voorwaar het was er weer buitengewoon gezellig! En dat was dan dat . . . de ingevallen dooi zette door. Slechts 6 dagen en drie avonden was

aannemers Van der Vliet en Bieuwstad uit Amsterdam voor de prijs van f 43.835,-. Namens het bestuur trad de veelzijdige heer Van Son tot Gellicum op als "bouwcommissaris". Tijdens de jaarvergadering van 27 oktober 1904 kwam er een einde aan het voorzittersschap van de uiterst bekwame en gezaghebbende Mr. H. P. Berlage. De voorzitter deed die aankondiging zelf, hij ging elders wonen. Twee en twintig jaar lang had zijn voorzitterschap geduurd, hij zou, zoals hij zelf verzekerde, de meest aangename herinneringen aan de IJsclub bewaren. Het bestuur deelde mee dat, buiten de heer Berlage om, het voorstel ter tafel was gekomen hem het erelidmaatschap aan te bieden. Bij acclamatie en onder luid applaus werd dit voorstel aangenomen. Mr. Berlage toonde zijn dankbaarheid voor

dit eerbetoon waarna men hem staande een "lang zal hij leven" toezong, gevolgd door een driewerf hoera! Voor de bestuurssamenstelling had een en ander natuurlijk consequenties. De heren F. J. Witteveen en C. A. A. Dudok de Wit werden gekozen, de functies werden als volgt verdeeld: B. W. van Vloten, voorzitter, Dudok de Wit, vice-voorzitter, G. J. H. van Veen, 1e secretaris en H. Raven, 2e secretaris.

Mr. H. P. Berlage, oud-voorzitter en erelid van de IJclub. Hij memoreerde vele zaken, maar wenste vooral de Club geluk met het bereiken van een lang gekoesterde wens. Mr. Berlage besloot met een variant op Huygens' woorden ter gelegenheid van de opening van het raadhuis op de Dam: Dat de A. Y. C. een huis bouw' en bezit, waar bij dit nieuwe sta, als 't oude stond bij dit. Donderend applaus volgde, de fanfares schalden, de erewijn werd rondgediend.

*Het nieuwe clubgebouw.
Op de achtergrond
het Stedelijk Museum.*

Het nieuwe clubgebouw . . .

Tijdens de jaarwisseling was het hard gaan vriezen en op 3 januari 1905 bereikte de "Amsterdamsche IJclub" een belangrijke mijlpaal. Het dooide die dag wel een beetje maar het ijs was prachtig en om negen uur 's morgens was de baan al geopend. Er stond iets geweldigs te gebeuren: HET NIEUWE CLUBGEBOUW WERD GEOPEND . . .!!

Op het verhoogde deel van de tribune verzamelden zich reeds vroeg de bestuursleden om de genodigden, onder wie burgemeester Mr. W. F. van Leeuwen, te ontvangen. Feestredenaar was natuurlijk

Voorzitter Van Vloten bedankte en bracht nogeens hulde aan Mr. Berlage voor alles wat hij gedurende vele jaren voor de Club had gedaan. Toen was het tijd voor de genodigden "door de bestuursleden geleid" om het nieuwe gebouw te bezichtigen. Men was enthousiast, wat secretaris Dr. J. A. Schutter van de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" in het gedenkboek, dat in 1907 het licht zag, de volgende ontboezeming ontlokte:

"Het is niet waar, dat in een schoon omhulsel steeds een schoone ziel huist, het omgekeerde is somtijds waar. Doch de geest, die de "Amsterdamsche IJclub" steeds bezielde, is wel dit schoone huis

Het bestuur poseert op de openingsdag van het nieuwe clubgebouw op 3 januari 1905.
 Voorste rij: B. W. van Vloten, Voorzitter;
 W. M. van Son tot Gellicum, Commissaris,
 Eere-lid; Mr. H. P. Berlage, Oud-Voorz., Eere-lid;
 C. A. A. Dudok de Wit, Vice-Voorz.,
 Dr. N. P., Kapteyn.
 Tweede rij: Mr. L. L. F. André de la Porte,
 Commissaris; G. J. H. van Veen, Secretaris;
 Joh. C. Zimmerman, Penningmeester;
 J. J. J. Louët Feisser, 2e Penningmeester.

waard. Want steeds stond de A.Y.C. vooraan om de belangen van de nationale IJssport te dienen, altijd stelde zij beurs en baan ter dispositie waar de Bond het vroeg en de ijssport het eischte. Moge de IJssclub bloeien in haar nieuwe paleis en moge het daarnaast gelegen bestuursgebouw, onder Van Vloten's presidium nog menige vrucht-dragende gedachte rijpen en tot uitvoering worden gebracht".

Een erkenning en waardering die de "Amsterdamsche IJssclub" ten volle verdiende. Men had, ondanks soms hevige stormen, overleefd en meer dan dat: De "Amsterdamsche IJssclub" was uitgegroeid tot een hecht en betrouwbaar bolwerk. De wintervorst was slechts voor deze gelegenheid even langsgekomen. Hij verliet Nederland weer na enkele dagen en kwam niet meer terug! Tijdens de jaarvergadering die op 27 oktober 1905 werd gehouden, verliep alles vlot. De aan de beurt van aftreden zijnde bestuursleden B. W. van Vloten, Joh. C. Zimmerman en J. J. J. Louët Feisser werden herkozen.

De winter van 1905-1906, waardeloos . . .

Op 31 december begon het te vriezen, op 2 januari 1906 kon de baan worden opengesteld. Helaas, de volgende dag dooide het zo hard dat 's middags om vijf uur al gesloten moest worden. Zoals de geschiedenis vermeld: "Aan zulk een winter verspilt men geen woorden". Op voorstel van voorzitter Van Vloten werd tijdens de jaarvergadering op 27 oktober 1906 de heer W. M. van Son tot Gellicum tot erelid benoemd. Ook in dit boek is zijn naam al zo dikwijls gevallen, zijn vele activiteiten in dienst van de "A.Y.C." zo uitvoerig belicht, dat ook wij, nu vele jaren later, alleen maar kunnen zeggen "volkomen terecht". De heer Henri Raven werd als bestuurslid herkozen. In de plaats van de heren Dr. N. P. Kapteyn, Mr. L. L. F. André de la Porte die hadden bedankt en Joh. C. Zimmerman die door overlijden aan de Club was ontvallen, werden de heren J. H. Scheltema, D. N. J. Coen Rahder en A. de Stoppelaar Blijdesteijn gekozen.

Overzicht van de hele baan met links het nieuwe clubgebouw.

Het eerste, grote maskeradefeest . . .

In het begin wilde het met de winter van 1906-1907 niet zo best vloten. Eind december kon men wel enkele dagen van mooi ijs genieten.

Rond de jaarwisseling dooide het weer uit alle macht en de pessimisten die altijd beweerden dat, wanneer de "Amsterdamsche IJclub" haar poorten openstelde, het met de vorst gedaan was, kregen bijna weer gelijk. Op 21 januari 1907 was het raak, het vroom dat het kraakte. Twee dagen later kon ijsmeester Van Son tot Gellicum reeds melden dat het ijs 8 cm dik was en dus . . . open die poort! Vier dagen duurde het, toen was het weer "over en sluiten". Maar, o wonder, op 2 februari viel de vorst weer met grote hevigheid in en toen op 9 februari 1907 barstte, na de wedstrijd voor zonen van leden overdag, 's avonds het grote maskeradefeest los. Uit de beschrijvingen blijkt dat het een geweldig feest moet zijn geweest en, hoe we ook met de plaatsruimte worstelen, we moeten er wat meer van vertellen!

Volendammer vissers, zeeuwse boerinetjes en . . . Prof. "Marktschreeuwer" Kokadorus . . .

Wij citeren uit de geschiedenis: "Bij honderden waren de leden met hunne dames opgekomen. "Daar op de banen

klonk vedel en trom, daar zwierde en zwaaide de vrolijke drom" . . . Het ijsvlak was hel verlicht door de elektrische lampen en bont gearneerd door ontelbare lampions. Vele rijders voerden nog een lichtje op den ijsstok mee. Nu en dan werd alles in de omgeving door het Bengaalsch vuur, gloeiend rood, helblauw of diepgroen verlicht, vuurpijlen doorkliefd en spatten als vreedzame shrapnells knetterend uiteen. De rijders en rijdsters waren aardig of potsierlijk uitgedoscht. Men zag Volendammer visschers, Zeeuwsche boerinetjes, soldaten, boeren en de held van de dag "De Hauptmann van Köpenick. Men heeft de herinnering bewaard aan twee allerliefste Hindelooper meisjes en aan drie nigger (!) boys, die voor de tribune, echt in den stijl, stonden te zingen van "the butler

De nieuwe ingang in januari 1905.

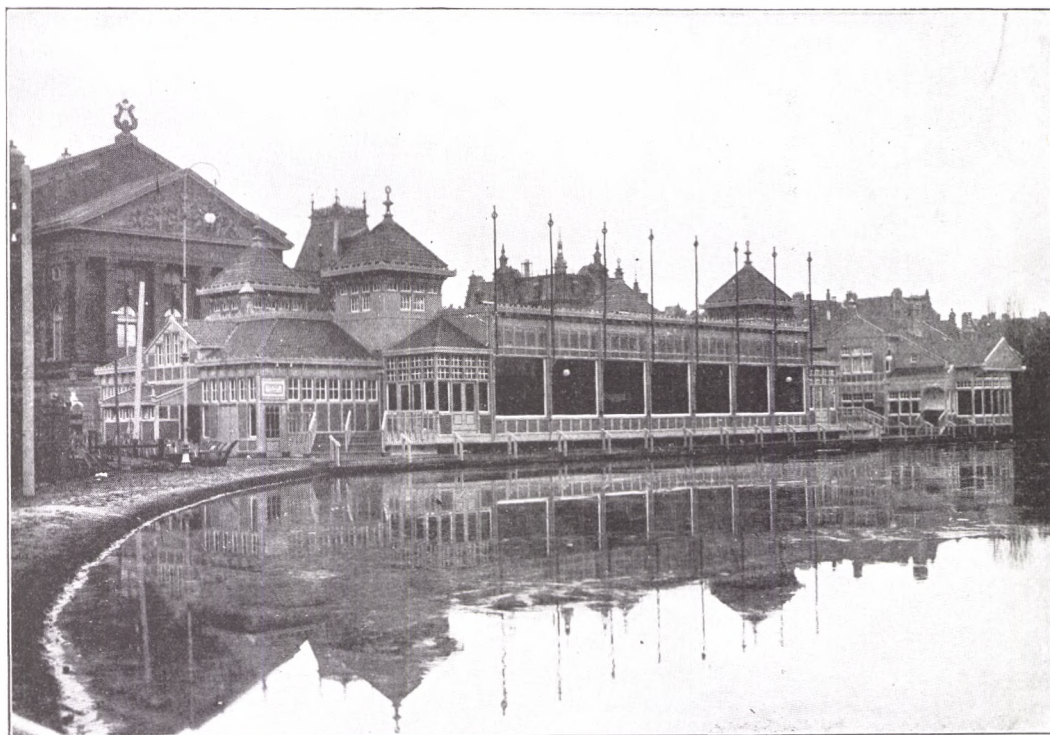
and the cook". Aanwezig ook de vermaarde marktschreeuwer Prof. Kokadorus die met bekenslag en hoorngeschal een grote menigte om zich heen verzamelde.

Hij was voor deze gelegenheid fijn uitgedoscht, met een zwart fulpen (fluwelen) kuitenbroek, een flambard en een rooden geborduurd mantel. Hij was beter dan ooit van de tongriem gesneden.

"Ladies en gentlemen" zoo begon hij met

gevlucht. Men treurde niet zo erg om de dooi . . . zulk een avond smaakt naar meer! Dat zat er niet in, de winter 1906-1907 was voorbij . . . !

Tijdens de jaarvergadering van 30 oktober 1907, nu natuurlijk in het nieuwe clubgebouw, kon voorzitter Van Vloten melden dat: "De Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" ter gelegenheid van zijn 25-jarig bestaan, aan de A.Y.C. gracieuselijk had aangeboden

*Het Clubgebouw
in afwachting
van vorst!
Het Concertgebouw
dat U op de
achtergrond ziet
is er nog steeds . . .
de rest verdween!*

hooge falset "de eenigste woorden die ik nog van mijn Engelsche ziekte heb overgehouden, komen me in dit eiliteegezelschap van pas. Ja, ja jullie zulle wat beleeve van avond . . . enz. enz." Ja, die Kokadorus, ook nu nog een legende . . . en wij meenden dat we de bloemrijke beschrijving van die avond en het optreden van Prof. Kokadorus U niet mochten onthouden! Laat op de avond van het maskaradefeest was het gaan motregenen en het feest op "gepaste" wijze voortzettend, was men het clubgebouw in

om in den aanstaanden winter, ijs en weder dienende, op hare banen het kampioenschap voor Nederland in het schoonrijden, voor dames, te doen verrijden". Een mooi vooruitzicht, men verkneukelde zich, als alles nu maar meewerkte. Met de benoeming tot 2e secretaris van de heer G. W. A. van Laer Jzn. in plaats van de bedankende heer Henri Raven, komt weer een bekende naam, die ook nu nog bij de "Amsterdamsche IJsclub" voortleeft, in beeld. De heren Dudok de Wit, Van Son tot Gelicum en Van Veen werden herkozen.

De heer G.W.A. van Laer die in 1907 als bestuurslid aantrad.

De zeer gelukkige winter van 1907-1908 . . .

In oktober 1907 lag de baan er piekfijn bij. Bij wijze van proef waren rondom denneboompjes geplant. Het wachten was op vorst en gelukkig werd het geduld niet op al te zware proef gesteld.

Daags voor Kerstmis begon het te vriezen en op de laatste dag van het jaar kon de baan worden geopend. Nu was het zaak de reeds aangekondigde wedstrijden zo spoedig mogelijk uit te schrijven. Op 4 januari 1907 is hij gehouden, die wedstrijd om het kampioenschap van Nederland in het schoonrijden voor dames. Spiegelglas ijs met prachtig, uitgezocht weer. Aan de kant van het Stedelijk Museum was een prachtige baan in orde gebracht, het werd een "happening".

Winnares en dus kampioene van Nederland werd Mej. F. J. Siemens uit Groningen, tweede werd Mevr. J. Jongeneel van den Bergh uit Haarlem.

Vermeldenswaardig is nog dat: "Te laat om nog rechtens aan den wedstrijd mede te doen, meldde zich een dame aan die alle rijdsters verre overtrof. Het was eene Zweedsche van geboorte, Mevrouw de Baronesse De Kothen, echtgenote van den Russischen consul te Amsterdam. Zij was waarlijk een buitengewone verschijning op het ijs, een schoonrijdster van groot talent. Zij bracht het talrijke publiek in verrukking door het ongeëvenaarde gemak en de gratie waarmee zij de moeilijkste figuren uitvoerde. In de pauze was zij zoo vriendelijk proeven van haar kunst af te leggen". Hebben wij in het begin van dit boek teveel

"Volle bak" in 1907.

gezegd dat de geschiedschrijving van de "Amsterdamsche IJclub", zeker de eerste 50 jaar, hand in hand zijn gegaan met een hoofs taalgebruik?

In die winter weer een maskaradefeest . . .

Men had er de smaak van te pakken gekregen, dinsdagavond 14 januari 1907 opnieuw een maskaradefeest van een kaliber dat het vorige ver in de schaduw stelde. Dat moet wat zijn geweest . . . ! Nu begunstigd door prachtig weer, het

Het

romantische maantje hoog aan de hemel en geen zuchtje wind. De geplante dennenboompjes deden dienst als verlichtte kerstboompjes, baan en clubgebouw geïllumineerd en bij de ingang zo'n drukte dat er queue moest worden gemaakt. De hele bruiloftstoet van Kloris en Roosje was op schaatsen aanwezig, de onbestorven weduwnaar, met zijn hulpvaardige burens in nachtkledij gestoken, de baker met neepjesmuts en palmendoek, och beste lezer, konden wij U maar een volledig beeld geven van die genotvolle, onvergetelijke avond! Natuurlijk stond attractie nummer twee, het ringrijden voor paren, ook die winter op het programma. De dag van de wedstrijd, 25 januari 1908, was het nevelig en de rijp op de dennenboompjes langs de kant en het winterbos van kristallen bomen op het museumplein gaven alles een sprookjesachtig aanzien. Er was veel belangstelling rond het wedstrijdbaantje maar daarachter, op de grote baan, wemelde het van rijders en rijdsters. We halen nog een citaat uit de annalen: "Voor de Burgerweezen in hun schilderachtig historisch costuum in de stadskleuren welke ook de IJclub tot de hare had gekozen, trokken zeer de aandacht. 's Middags werden al deze welkome jonge gasten, die zich zeer vermaakten, op chocolade onthaald". Een tweede maskaradefeest, waar haalden die Amsterdammers de energie vandaan, moest nog volgen. Wegens dooi moest het al een dag worden uitgesteld maar toen op zondag 31 januari 1908 na 's middags drie

Maskerade

Feest
1907

uur geen vlaggetjes op de trams waren verschenen, wist men dat er geen hoop meer was. De dooi was te machtig en bleef de baas. Op 2 september 1908 overleed te Lochem, waar hij zich had gevestigd, de grote oud-voorzitter en erelid Mr. H. P. Berlage. Ten teken van rouw waren, tot de dag van de begrafenis, op het clubgebouw de vlaggen halfstok gehesen. Vanzelfsprekend bracht voorzitter Van Vloten tijdens de jaarvergadering grote hulde aan zijn nagedachtenis. De aftredende heren Van Vloten, Louët Feisser en Coen Rahder werden herkozen.

Wel vorst maar niets om te bevrozen . . .

Op 7 november 1908 viel de vorst in, en flink! Dat werd een "historie" van de eerste orde want er stond nog geen water op de baan. Amsterdam in rep en roer, ingezonden stukken van trouwe lezers en "bestendige" abonnees. De verslaggevers zwermde uit en brachten interviews met de geleerdste deskundigen ter wereld met als resultaat dat het ongehoord was, eigenlijk een schandaal! Och, er is niets nieuws onder de zon, een klein misstapje van het bestuur, dat op een dergelijke, vroege vorstperiode niet had gerekend, werd opgeblazen tot een nationale ramp. De Directeur van de Gemeentelijke Waterleiding bracht uitkomst.

Of er een geweldige brand moest worden geblust, spoten zeven stralen geweldige gaten in de grond zodat manden moesten worden aangebracht om hun kracht te breken. In twee dagen klaarde men het karwei en het was allemaal . . . voor niets, de dooi was ingevallen. Zo ging het die ongelukkige winter van 1908-1909 steeds weer. Vorst met direct grootse plannen, niets ging er door. Altijd was de dooi spelbreker en, merkwaardig genoeg, dat ging zo door tot diep in maart. Een tantalluskwelling die het bestuur tot wanhoop bracht. Maar zoals alles, ook deze winter ging voorbij en hoogstwaarschijnlijk zijn er toen ook mensen geweest die blij waren dat alles zich in lentekleuren ging tooien.

Tijdens de jaarvergadering van 27 oktober 1909 werden de heren Scheltema, Van Laer J. Czn. en De Stoppelaar Blijdensteijn herkozen.

De heer Coen Rahder vertrok uit Amsterdam en bedankte, ook de heer Dudok de Wit moest wegens ziekte zijn bestuursfunctie neerleggen.

In hun plaats werden gekozen de heren

J. ter Haar Jr. en G. C. E. Crone.

Laatstgenoemde werd 2e secretaris terwijl de heer G. W. A. van Laer J. Czn. de functie van 1e secretaris ging bekleden. De heer Scheltema werd vice-voorzitter, Ter Haar 2e penningmeester. Er ontstond nog een discussie om de baan van een betonlaag te voorzien zoals dat in Boedapest met veel succes was toegepast. Maar veel had dat niet om het lijf, terecht werd aangevoerd dat het terrein niet aan de Club maar aan de gemeente toebehoorde, die het terrein 's zomers dikwijls voor andere doeleinden gebruikte. Zodra bekend werd dat de Internationale Schaatsenrijders Unie haar jaarlijks congres in Nederland zou houden, bood de "Amsterdamsche IJsclub" onmiddellijk aan de rol van gastvrouw te vervullen en het clubgebouw beschikbaar te stellen.

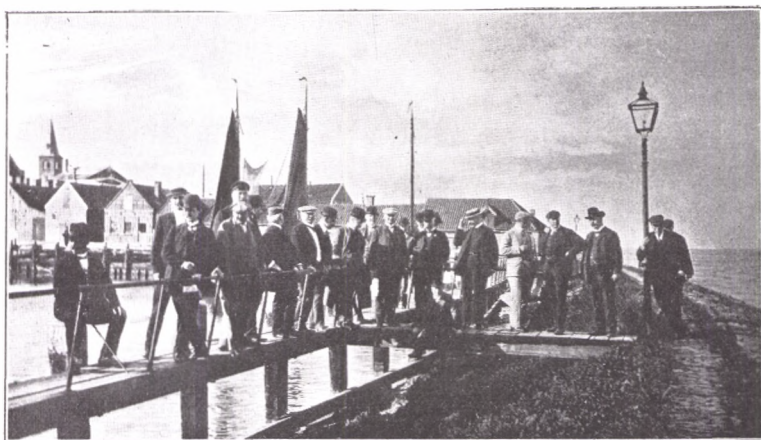
Dat aanbod werd gaarne aanvaard! Wij ontrukken aan het verleden: "Van 14 tot 18 juni 1909 is het congres dan ook gehouden

Bestuurders en Commissarissen van orde voor het bestuursgebouw.

Van links: Hoofdopzichter Berghuis; A. F. J. Plet, J. C. Hacke, P. J. H. Kuyper van Harpen, J. C. J. Zimmerman, F. L. Christmann; D. N. J. Coen Rahder; G. Hesterman; W. M. van Son tot Gellicum; J. H. Croockewit; J. J. J. Louët Feisser; Th. E. L. Brands; Opzichter J. de Schepper; P. J. W. Noorduyt.

in het Clubgebouw dat feestelijk was versierd met guirlanders en sparregroen, schilden, vlaggedoek, levende planten en bloemen. Overal op het gebouw wapperden vroolijk de vlaggen van alle naties en kleurige wimpels". Over genomen besluiten hebben we weinig terug kunnen vinden, wel over talrijke dejuenees en uitstapjes. Maar ja, zo gaat dat meestal tijdens congressen!

Een uitstapje van de "Internationale Schaatsenrijders Unie" naar Volendam tijdens het congres in 1909.

Kwakkelwinters en een aftredende voorzitter . . .

De winters van 1909-1910 en 1910-1911 leken, wat ijsvermaak betreft, op niets. Er kwam totaal geen ijs. Intern bleven een aantal leden doorzeuren over het leggen van een betonlaag en/of rolschaatsbaan. De argumenten van het bestuur dat de kosten veel te hoog waren en het terrein eigendom van de gemeente, konden zij niet ontzenuwen. Maar zij gaven niet op tot van de gemeente een pertinente verklaring kwam dat voor de uitvoering van een dergelijk voorstel, geen toestemming zou worden verleend. De jaarvergadering van 28 oktober 1910 bracht de herverkiezing van de heren Van Son tot Gellicum, G. J. H. van Veen en C. C. E. Crone. En dan kunnen we ineens door naar de jaarvergadering op 30 oktober 1911 in het Clubgebouw. Tijdens deze vergadering deelde de heer B. W. van Vloten mede dat

hij besloten had als voorzitter af te treden. Verschillende redenen, zij worden niet nader genoemd, hadden tot zijn besluit bijgedragen. Vice-voorzitter Scheltema verzocht het woord en benadrukte dat allen de heer Van Vloten met leedwezen zagen vertrekken. Blijkbaar had de heer Van Vloten al eerder plannen in die richting gehad en had men hem nog om kunnen praten, nu

was zijn besluit definitief. Maar er kwam een pleister op de wond, de heer Weertjen kondigde een voorstel aan de scheidende voorzitter tot erelid te benoemen. De heren Louët Feisser en Ter Haar werden tijdens die vergadering herbenoemd. Als voorzitter trad de heer C. J. K. van Aalst in de voetsporen van de heer Van Vloten. Tijdens de buitengewone algemene ledenvergadering van 30 november 1911 werd, met algemene stemmen, de heer Van Vloten tot erelid benoemd. Onder dankbetuiging heeft hij dit, nog altijd zeldzame, eerbewijs aanvaard.

Het ongelukkig gesternte van het maskaradefeest . . .

De winter van 1911-1912 liet lang op zich wachten. Op 15 januari 1912 begon het erop te lijken en vier dagen later konden de banen, na twee jaar, worden geopend. Het zag er met al die kleurige vlaggen weer

Een overzicht van de kinderbaan in 1912.

ouderwets gezellig uit.

Het was van korte duur, reeds de volgende dag, werd de dooi spelbreker en moest de baan worden ontruimd. Men was zeer teleurgesteld en het praatje ging dat het was gaan dooien omdat het bestuur tegen 23 januari een wedstrijd in het schoonrijden had uitgeschreven!

Ach ja, een stok om een hond te slaan is gauw gevonden . . . ook al moet je er fabeltjes bijhalen. Begin februari 1912 daalde de thermometer weer flink maar dat ging gepaard met zo'n enorme sneeuwval dat slechts met de grootste moeite de baan berijdbaar kon worden gemaakt. Juist toen alles gereed was voor een nieuw maskaradefeest begon het hard te dooien, de schaatsen konden opgeborgen worden. Slechts zes dagen en twee avonden waren de banen open geweest. De jaarvergadering werd voor de eerste maal door voorzitter van Aalst gepresideerd. De heren Scheltema, Van Laer JCzn. en De Stoppeelaar Blijdesteijn werden herkozen. De voorzitter wenste de heren geluk met hun verkiezing en wendde zich daarbij in het bijzonder tot de 1e secretaris de heer G. W. A. van Laer, die hij "de werkkraft in het bestuur en de ziel van alles noemde".

Hoofdopzichter Berghuis jubileerde . . .

Dat hoofdopzichter Berghuis door bestuur en leden van de "Amsterdamsche IJclub" werd gewaardeerd, was al lang genoeg bekend. Maar hoe groot die waardering was, bleek pas op maandag 4 november 1912 toen het feit werd herdacht dat hij 25 jaar geleden als eerste vaste kracht bij de IJclub in dienst was getreden. Alle werkzaamheden voor het nieuwe seizoen werden stilgelegd en vele wapperende vlaggen brachten hun eerbetoon. In het feestelijk versierde kantoor sprak voorzitter Van Aalst de jubilaris "hartelijk" toe. En vanzelfsprekend, zoals dat bij een dergelijke gelegenheid hoort, werden zijn vele goede diensten en plichtsbetrachting, uitvoerig geroemd. En natuurlijk het stoffelijk blijk van waardering, een "wichtige" enveloppe, vergezeld van een gouden horloge met inscriptie aan een dito ketting. Ook de heer Van Son tot Gellicum voerde het woord, hij herinnerde eraan dat hij, 25 jaar geleden, de heer Berghuis had aangesteld en daar nimmer spijt van had gekregen.

De winter van 1912-1913, helaas hij leverde niets op. Er kwam helemaal geen vorst, de

*Hoofdopzichter S. Berghuis jubileert ...
Voorzitter Van Aalst overhandigt
hem het stoffelijk blijf van waardering ...!*

schaatsen bleven in het vet! Voor de zomermaanden kwam het terrein steeds meer in trek, het aantal clubs die gedeelten in huur kregen als tennisveld, cricket of schermen, nam sterk toe. Ook het Concours Hippique maakte van het terrein gebruik. Op 12 september 1913 woonden de beide Koninginnen en de Prins het "Feest in Nationale Klederdrachten" bij. Allemaal activiteiten die de IJclub op haar terrein liet ontplooiën, maar die met schaatsen, en daar gaat het bij een IJclub toch om, niets te maken hadden. De laatste winter van de eerste 50 jaar had wat goed te maken ...!

De winter van 1913-1914, de laatste loodjes van de eerste 50 jaar ...

De jaarvergadering van 27 oktober 1913 bracht de herverkiezing van de heren W. M. van Son tot Gellicum en G. J. H. van Veen. De heer G. C. E. Crone had bedankt en in zijn plaats werd de heer N. de Bordes gekozen. Even willen we stilstaan bij de heer Van Son tot Gellicum. Vanaf 1881 was hij nu al onafgebroken bestuurslid, in binnen en buitenland gerespecteerd. IJsmester "par excellence" maar dat niet alleen, hij vervulde talloze

functies en was bij alle belangrijke projecten betrokken. Zonder wie dan ook te kort te doen, moeten we hem toch zien als de grote steunpilaar van de "Amsterdamsche IJclub" gedurende de eerste 50 jaar. Dat de club dezelfde mening had bewijst wel het feit dat hij, reeds tijdens de periode dat hij nog bestuurslid was, tot erelid werd benoemd. De voortekenen dat het een goede winter zou worden, waren er! Op Sinterklaasdag vroom het stevig, direct daarop dooide het weer. Het was of de duivel ermee speelde! Midden januari 1914 kwam er weer een vorstperiode en op 14 januari, de eerste keer na 1912, gingen de poorten open! Maar weer was de vreugde van korte duur, de 17e januari moest diezelfde poort weer worden gesloten en, ironisch genoeg, dat net op de dag dat 's avonds weer het maskaradefeest zou worden gehouden. En we weten het, om de een of andere reden waren de dames en heren van de "A.Y.C." daar toch verkikkerd op geworden. Hun gemopper en geweeklaag was dan ook niet van de lucht en zij meenden dat, ondanks de dooi, het feest toch had moeten doorgaan. Maar het bestuur, met "vaderlijke" zorg vervuld, was onverbiddelijk. De verantwoordelijkheid lag bij hen,

het ijs was gewoon niet sterk genoeg. In die dagen ontving secretaris Van Laer een maar al te toepasselijk versje:

*Geen slechter baantje in ons land,
dan secretaris wezen.
Van ijsclub of van schaatsenbaan,
zoo was het lang vóór dezen.
Pas schrijft hij alle leden aan,
dat 't ijsfeest morgen door zal gaan,
subiet verandert dan de lucht
en 't ijsfeest wordt een waterklucht.*

gelegenheid kregen om het hardst tegen elkaar te rijden. Men eiste verandering...! En zo gebeurde, op zaterdag 24 januari 1914 werd de wedstrijd die de jongedames in gedachten hadden, uitgeschreven. "Het plezier en de geestdrift bij dezen wedstrijd", zo luidde het verslag, "waren werkelijk kolossal, zoo'n joligheid had men zelden beleefd". Vice-voorzitter Ter Haar Jr. die de prijzen uitreikte, had een dankbare taak en hij deed een toezegging: "IJs en weder dienende, zou er stellig weer een meisjes-

De vice-voorzitter deelt na de meisjeswedstrijd in 1914 de prijzen uit.

Heel gelukkig duurde de dooi niet lang. Op 18 januari 1914 kon de baan weer worden geopend en kon de openingswedstrijd voor zonen en pupillen worden gehouden. De belangstelling was groter dan ooit, een geweldige stimulans voor de jongens die streden als leeuwen.

Onmiddellijk na de prijsuitreiking, die door vice-voorzitter Ter Haar werd verricht, kwam er een feministische demonstratie op gang.

Een deputatie van meisjes, dochters van leden, kwam met een ernstige klacht bij het bestuur. Zij vonden het hoogst onbillijk dat de jongens wel en de meisjes nooit de

wedstrijd worden gehouden, liefst met inachtneming van het "honneur aux dames", dus eerder dan de wedstrijd voor zonen van leden". Het mocht niet zo zijn, enkele dagen later regende het pijpestelen. Toch was het een redelijke winter geweest, de banen waren in totaal 12 dagen en 4 avonden open geweest. De toeloop was weer enorm, soms passeerden op één avond meer dan drieduizend mensen de controle. Kort na zijn 25-jarig jubileum moest hoofdopzichter Berghuis, op eigen verzoek, om gezondheidsredenen zijn functie neerleggen. Het bestuur kende hem een jaarlijkse uitkering toe, daarna werd hij

De Belgische vluchtelingen voor het clubgebouw in oktober 1914.

in zijn vroegere rang van opperschipper bij de marine opgenomen in het militaire hospitaal in Leiden. Een schaduw was over Europa gevallen, de voor ons éérste wereldoorlog was uitgebroken, met alle verschrikkingen die zouden volgen. Nederland ontsprong toen de dans, maar reeds spoedig werd ons land geconfronteerd met een stroom van Belgische vluchtelingen. Onmiddellijk stelde het bestuur van de "Amsterdamsche IJclub" haar gebouw ter beschikking voor de opvang van deze ontredderde mensen. Een inzameling in het park en museumkwartier leverde al het nodige aan beddegoed, dekens en kleren op. De huisvesting van de vluchtelingen heeft enkele weken geduurd, toen werd door de regering hun verplaatsing naar elders gelast. Een buitengewone ledenvergadering, op 24 september 1914 gehouden, besloot met algemene stemmen om van de viering van het 50-jarig bestaan af te zien. De tijden waren te benard, het hoofd stond niet naar feesten! Als kleine compensatie werden de leden voor het boekjaar 1914-1915 vrijgesteld van contributie. Tijdens de algemene vergadering die, omdat de

Belgische vluchtelingen het clubgebouw in gebruik hadden, in het American Hotel werd gehouden vroeg één van de leden het woord: "Hij wenschte het Bestuur dank te brengen voor de goede zorgen aan de Club bewezen. De spreker herinnerde er aan, dat met het oog op den moeilijken tijd, de herdenking van het halve eeuwfeest achterwege moest blijven en de leden van contributie waren vrijgesteld. Belangrijker was echter de daad om de Belgen als gasten op te nemen. Daarop zou het bestuur altijd met genoeg kunnen terugzien". En met die woorden vertolkte hij de gevoelens van allen! De heren C. J. K. van Aalst, J. J. J. Louët Feisser en J. ter Haar Jr. werden herkozen. De heer Scheltema zag zich genoodzaakt te bedanken, in zijn plaats werd de heer P. A. André de la Porte Jr. benoemd. Op de werkelijke gedenktag, 21 december 1914, mocht het bestuur ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan, toch nog verschillende gelukwensen, o.a. van de "Nederlandsche Schaatsenrijdersbond" in ontvangst nemen. Zelf zond de "Amsterdamsche IJclub" een hulde-telegram aan de heer Aug. M. J. Hendrichs, de enig nog overgebleven

oprichter die, door de oorlog uit zijn woonplaats Luik verdreven, in Den Haag woonde. De grote sportieve gangmaker van 1864 beantwoordde dit telegram met zijn beste wensen voor de bloei van de "Amsterdamsche IJclub".

De eerste halve eeuw, met veel glorieuze hoogtepunten, was voorbij.

Onder leiding van veel bekwame bestuurders werd de "A.Y.C." een monument. De afsluiting van deze eerste halve eeuw was een beetje triest, Europa stond onnoemlijk veel leed te wachten en ook Nederland, hoewel toen van oorlogsgeweld nog genadiglijk gespaard, kreeg zijn deel. Maar de "Amsterdamsche IJclub" overleefde . . . !!

DE NIEUWE STATUTEN

AMSTERDAMSCH E IJSCLUB

OPGERICHT TE AMSTERDAM, 21 DECEMBER 1864.

Erkend als Rechtspersoon bij Koninklijk Besluit d.d. 20 December 1869, No. 8.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit d.d. 26 Januari 1883, No. 13.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit d.d. 11 September 1887, No. 29.

*Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van De Raad van State in naam van Z. M.
d.d. 1 November 1890, No. 94.*

*Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin Regentes in naam van H. M. de Koningin
d.d. 25 Juli 1892, No. 31.*

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin d.d. 22 October 1902, No. 26.

Gewijzigd en goedgekeurd bij besluit van H. M. de Koningin d.d. 28 November 1914, No. 39.

NAAM, ZETEL, DUUR.

ARTIKEL 1.

(Al. 1.) De Vereeniging onder den naam van: „AMSTERDAMSCH E IJSCLUB”, is gevestigd te Amsterdam. Haar duur is bepaald op 29 jaren, te rekenen van af 1 September 1887.

(Al. 2.) Bij het verstrijken van genoemd tijdvak wordt de Vereeniging opnieuw aangegaan voor den tijd van 28 jaar en alzoo tot 1 September 1944.

DOEL.

ARTIKEL 2.

Het doel der Vereeniging is: het geven van IJSVERMAAK aan hare Leden, op een gereserveerd terrein.

VEREENIGINGSJAAR.

ARTIKEL 3.

Het vereenigingsjaar begint den 1sten September en eindigt den laatsten Augustus daaraan volgende.

LEDEN, DONATEURS (-TRICES), EERELEDEN.

ARTIKEL 4.

(Al. 1.) De Vereeniging bestaat uit: Leden, Donateurs (-trices) en Eereleden.

(Al. 2.) Om lid der Vereeniging te worden moet men den leeftijd van 16 jaar bereikt hebben en door 3 Leden worden aanbevolen, op de wijze zooals Art. 1 van het Huishoudelijk Reglement dit bepaalt.

(Al. 3.) Het Bestuur beslist over de aan-neming en heeft de bevoegdheid het aantal Leden te beperken.

CONTRIBUTIËN.

ARTIKEL 5.

(Al. 1.) De contributie der leden bedraagt vijf gulden per jaar, invorderbaar bij den aanvang van elk vereenigingsjaar.

(Al. 2.) Elk Lid ontvangt ieder jaar een diploma met eene dameskaart, de laatste recht gevende op toegang aan eene dame of een kind beneden den leeftijd van 16 jaar.

(Al. 3.) De contributie is over het geheele jaar verschuldigd, onverschillig wanneer de toetreding tot het Lidmaatschap plaats heeft.

(Al. 4.) Bij niet gereede betaling der contributie kan het Lid vanwege het Bestuur bij aangetee-kenden brief tot betaling aangemaand worden; wanneer vóór 1 December van het loopende ver-eenigingsjaar geen betaling is geschied, wordt het lid als zoodanig geroyeerd.

ARTIKEL 6.

Ieder Lid betaalt bij den aanvang van het Lid-maatschap twee gulden vijftig cents als entréegeld, wanneer de aanvraag hiertoe vóór 1 December van het loopende jaar bij den Penningmeester is ingekomen; na dien datum bedraagt het entréegeld vijf gulden.

ARTIKEL 7.

(Al. 1.) De Leden hebben met eene dame of kind beneden den leeftijd van 16 jaar recht van toegang tot de banen.

(Al. 2.) De Leden kunnen bij den Penning-meester op vertoon van hun door hen geteekend diploma voor het seizoen meerdere dameskaarten verkrijgen à *f* 2.— per stuk, zoolang het Bestuur deze naar zijn oordeel beschikbaar kan stellen.

(Al. 3.) Duplicaat-diploma's kunnen alleen tegen betaling van *f* 5.— worden afgegeven, zonder aanspraak op restitutie.

ARTIKEL 8.

(Al. 1.) Het Lidmaatschap eindigt:

1°. Door opzegging vóór 1 Juli schriftelijk aan den Penningmeester of Secretaris. Bij verzuim van schriftelijke opzegging blijft de contributie over het volgende Ver-eenigingsjaar verschuldigd.

2°. Bij niet betaling der contributie vóór 1 December ingevolge Art. 5 (Al. 4).

(Al. 2.) En wordt verloren: door ontzetting ingevolge Art. 11.

ARTIKEL 9.

(Al. 1.) Als Donateurs (-trices) kunnen door het Bestuur worden erkend, zij die minstens vijf en twintig gulden in eens aan de Vereenigingschenken.

(Al. 2.) Zij genieten gedurende het Vereeni-gingsjaar waarin zoodanige som door hen wordt geschonken, dezelfde rechten die aan de Leden zijn toegekend.

ARTIKEL 10.

(Al. 1.) Tot het benoemen van Eereleden kan het Bestuur of een 25-tal Leden een gemotiveerde voordracht doen.

(Al. 2.) Deze voordrachten moeten minstens 10 dagen vóór de Algemeene- of Buitengewone Algemeene Vergadering waarin de benoeming plaats heeft, ter visie liggen.

(Al. 3.) De benoeming eischt twee derden der uitgebrachte stemmen. Eereleden genieten de-zelfde rechten welke aan de Leden zijn toegekend.

(Al. 4.) Een Eerelid ontvangt een Eerediploma en een onderscheidingsteeken en is vrijgesteld van de betaling der contributie.

ARTIKEL 11.

(Al. 1.) Bestuurderen zijn gerechtigd diploma's en (of) dameskaarten in te trekken, en Leden van hun Lidmaatschap te ontzetten.

(Al. 2.) Leden echter behouden de bevoegdheid zulks aan de beoordeeling der eerstvolgende Algemeene Vergadering, waarin zij moeten worden toegelaten, te onderwerpen. In deze Vergadering wordt over de ontzetting van Lidmaatschap beslist.

(Al. 3.) Zij die van het Lidmaatschap zijn ontzet kunnen gedurende de eerste 3 jaren na die ontzetting geen Lid of Donateur (-trice) der Vereeniging worden.

INTRODUCTIE.

ARTIKEL 12.

(Al. 1.) Ieder die buiten de gemeente Amsterdam woont, kan door het Bestuur of door 2 Leden op de banen der Vereeniging worden geïntroduceerd, telkens tegen betaling van den door het Bestuur vast te stellen introductieprijs.

(Al. 2.) Het Bestuur is bevoegd stedelingen en vreemdelingen toe te laten.

BESTUUR.

ARTIKEL 13.

(Al. 1.) Het Bestuur is samengesteld uit 9 personen, te kiezen uit de (mannelijke) meerderjarige Leden.

(Al. 2.) De Bestuursleden moeten woonachtig zijn in Amsterdam, echter kan de Algemeene Vergadering op voorstel van het Bestuur, van deze bepaling dispensatie verleen.

(Al. 3.) De Bestuursleden worden op de Jaarlijksche Algemeene Vergadering gekozen. Het Bestuur maakt een voordracht op, welke moet bestaan uit 2 personen voor iedere vacature en welke van af den dag der eerste oproeping tot die Algemeene Vergadering ter visie moet liggen.

(Al. 4.) Minstens 50 Leden der Vereeniging hebben het recht naast deze voordracht van wege het Bestuur eene eigen voordracht op te maken,

eveneens van 2 personen voor iedere vacature en deze bij het Bestuur in te zenden.

(Al. 5.) Deze voordracht moet minstens 14 dagen ter visie liggen. Personen die niet opeen der beide voordrachten voorkomen, kunnen niet gekozen worden.

(Al. 6.) Jaarlijks treden 3 Leden van het Bestuur af volgens een door het Bestuur op te maken rooster.

(Al. 7.) De aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar.

(Al. 8.) De leden van het Bestuur regelen onderling de werkzaamheden van President, Vice-President, Secretaris, 2de Secretaris, Penningmeester, 2de Penningmeester en 3 Commissarissen.

(Al. 9.) In tusschentijds ontstane vacatures is het Bestuur bevoegd te doen voorzien in eene Buitengewone Algemeene Vergadering op de wijze zooals boven voor de Jaarlijksche Algemeene Vergadering is bepaald.

ARTIKEL 14.

(Al. 1.) Het Bestuur behartigt de zaken der Vereeniging, zorgt voor de naleving der Statuten en van het Huishoudelijk Reglement, kan voorstellen doen tot het geven van Subsidie met betrekking tot de ijssport en voert de besluiten der Algemeene Vergadering uit.

(Al. 2.) Het Huishoudelijk Reglement wordt door het Bestuur vastgesteld en gewijzigd en mag geen bepalingen bevatten in strijd met de Statuten.

(Al. 3.) De Voorzitter en de Secretaris vertegenwoordigen de Vereeniging in en buiten rechten en teekenen alle de Vereeniging bindende stukken.

ARTIKEL 15.

(Al. 1.) Het Bestuur kan in buitengewone omstandigheden bepalingen maken, de Vereeniging betreffende, mits niet van financieelen aard, die voor elk Lid verbindend zijn tot de eerste Jaarlijksche Algemeene of Buitengewone Algemeene Vergadering, welke alsdan over de voortdurende bepalingen beslist.

(Al. 2.) Het Bestuur heeft de bevoegdheid met

andere IJclubs en met den Ned. Schaatsenrijdersbond overeenkomsten aan te gaan, hunne Leden toegang te verleen tot de banen der Vereeniging en daarvoor de geldelijke vergoeding te bepalen.

ARTIKEL 16.

Het is Bestuurderen verboden in eenige contractueele verhouding tot de Vereeniging te staan.

VERGADERINGEN.

ARTIKEL 17.

(Al. 1.) Jaarlijks in de laatste week van October zal een Algemeene Vergadering worden gehouden waarin zal worden behandeld:

- 1°. Het verslag door den Secretaris over het afgelopen jaar.
- 2°. Het verslag door den Penningmeester over het geldelijk beheer.
- 3°. Verslag van de Commissie benoemd in de vorige Jaarlijksche Algemeene Vergadering tot het nazien van de kas en de boeken van den Penningmeester.
- 4°. De benoeming eener Commissie van 3 Leden en hunne plaatsvervangers tot het nazien van de kas en de boeken van den Penningmeester.

Deze Commissie brengt in de volgende Jaarlijksche Algemeene Vergadering rapport uit en onderteekent, bij goedkeuring, de rekening en verantwoording ter décharge van den Penningmeester.

- 5°. De verkiezing van Bestuurs- en Juryleden.
- 6°. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

(Al. 2.) Voorstellen van Leden voor deze Vergadering moeten vóór 1 October schriftelijk bij den Secretaris worden ingediend.

ARTIKEL 18.

Het Bestuur heeft het recht de Leden tot een Buitengewone Algemeene Vergadering op te roepen en is verplicht deze binnen 4 weken te beleggen, nadat minstens 50 Leden daartoe hun verlangen

hebben te kennen gegeven. Zoodanig verlangen zal met opgave der redenen schriftelijk aan het Bestuur moeten worden kenbaar gemaakt.

ARTIKEL 19.

(Al. 1.) De oproeping tot bijwoning der Vergaderingen geschiedt door minstens één maal herhaalde aankondiging in minstens twee te Amsterdam verschijnende groote dagbladen, de eerste oproeping uiterlijk 3 weken vóór den dag waarop de Vergadering zal worden gehouden.

(Al. 2.) In spoedeisende gevallen heeft het Bestuur het recht dezen termijn te verkorten.

(Al. 3.) In de oproeping worden de punten ter behandeling vermeld, of wel daarvoor verwezen naar het desbetreffende artikel der Statuten. Tevens wordt vermeld of-, waar- en welke stukken ter visie liggen.

ARTIKEL 20.

(Al. 1.) Het nemen van alle besluiten in de Vergaderingen geschiedt bij meerderheid van stemmen der aanwezige Leden, tenzij anders is bepaald.

(Al. 2.) Wanneer echter geen volstrekte meerderheid is verkregen, wordt een tweede stemming gehouden tusschen de beide personen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd, en is hij gekozen die alsdan de meeste stemmen verkrijgt.

(Al. 3.) Blanco stemmen worden als niet uitgebracht beschouwd.

(Al. 4.) Bij staking der stemmen over personen beslist het lot, over zaken de stem van den President.

(Al. 5.) Verkiezing bij acclamatie is geoorloofd tenzij schriftelijke stemming verlangd wordt.

(Al. 6.) Tot een wijziging in de Statuten wordt een meerderheid van twee derden der uitgebrachte stemmen vereischt, behoudens de Koninklijke goedkeuring.

WEDSTRIJDEN.

ARTIKEL 21.

(Al. 1.) Behalve de wedstrijden voor de Leden en hunne dames en kinderen onderling, mogen

in een Vereenigingsjaar niet meer dan één Internationale en drie Nationale wedstrijden plaats hebben.

(Al. 2.) De gezamenlijke som der uit te loven prijzen en premiën zullen bij deze laatste Nationale wedstrijden een derde gedeelte der jaarlijksche contributies niet mogen overschrijden.

ARTIKEL 22.

(Al. 1.) Voor alle wedstrijden, door de Vereeniging uitgeschreven, wordt een Jury van beoordeeling benoemd, bestaande uit ten hoogste 12 personen waarvan 4 door het Bestuur uit hun midden aan te wijzen en 8 leden der Vereeniging door de Jaarlijksche Algemeene Vergadering te kiezen.

(Al. 2.) Ieder jaar treden 2 der Leden af, doch zijn dadelijk herkiesbaar.

(Al. 3.) Een Lid van het Bestuur is Voorzitter der Jury.

ARTIKEL 23.

Bestuurderen zijn gerechtigd indien noodig andere Juryleden aan te wijzen dan de in art. 22 benoemde personen; zij moeten echter Lid zijn van eene Vereeniging, aangesloten aan den Nederlandschen Schaatsenrijdersbond.

ONTBINDING.

ARTIKEL 24.

(Al. 1.) Tot ontbinding der Vereeniging vóór den tijd waarvoor zij is aangegaan, kan besloten worden in een alleen daartoe belegde Vergadering, mits met twee derden der uitgebrachte stemmen.

(Al. 2.) De liquidatie vindt plaats overeenkomstig de wet.

ARTIKEL 25.

Den Leden wordt een exemplaar dezer Statuten en van het Huishoudelijk Reglement uitgereikt.

Aldus opgemaakt en vastgesteld in de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van 26 October 1914.

C. J. K. VAN AALST, *President.*
J. TER HAAR JR, *Vice-President.*
G. W. A. VAN LAER J.CZN., *1e Secretaris.*
P. C. ANDRÉ DE LA PORTE JR, *2e Secretaris.*
J. J. J. LOUËT FEISSER, *1e Penningmeester.*
N. DE BORDES, *2e Penningmeester.*
W. M. VAN SON TOT GELICUM, *Comm.*
G. J. H. VAN VEEN, „
A. DE STOPPELAAR BLIJDESTIJN, „

HUISHOUDELIJK REGLEMENT

ARTIKEL 1.

(Al. 1.) Indien men Lid van de „**AMSTERDAMSCH**E IJSClub” wenscht te worden, vult men een formulier in, verkrijgbaar bij het Bestuur.

(Al. 2.) Bij formulier moet aan den Penningmeester worden ingezonden en heeft den volgenden inhoud:

De ondergeteekende:

wonende te:

adres:

wenscht volgens de bepalingen der Statuten en van het Huishoudelijk Reglement Lid te worden van de „**Amsterdamsche IJsc**lub” en wordt volgens Art. 4 dier Statuten voorgesteld door 3 hieronder genoemde leden:

AMSTERDAM, den

1 }
2 } Handteekeningen der 3 voorstellers.
3 }

Handteekening van den aanvrager:

ARTIKEL 2.

(Al. 1.) Ieder Lid en Donateur (-trice) ontvangt een diploma, dat strikt persoonlijk is, en dat tevens dienst doet als kwitantie.

(Al. 2.) Deze diploma's alsook de Dameskaarten, waarvan de vorm en kleur door het Bestuur worden vastgesteld, moeten op de terreinen der Vereeniging zichtbaar worden gedragen en op aanvraag van Bestuursleden of Commissarissen van Orde worden vertoond.

(Al. 3.) Diploma's, zoowel als dameskaarten, moeten door het Lid worden geteekend.

Ongeteekende diploma's en (of) dameskaarten geven geen toegang.

ARTIKEL 3.

(Al. 1.) Hij, die zich op de terreinen der Vereeniging bevindt en eens anders diploma vertoont, zal door Bestuurderen of Commissarissen van Orde daarvan verwijderd worden.

(Al. 2.) Het betreffende diploma zal door het Bestuur worden ingetrokken.

(Al. 3.) Indien ten deze of in andere opzichten van kwade trouw blijkt, kan het Bestuur eene boete van ten hoogste vijf en twintig gulden opleggen.

ARTIKEL 4.

(Al. 1.) Ieder, die ingevolge Art. 12 der Statuten geïntroduceerd wordt, schrijft, evenals zijn Introducenten, zijn naam in een daartoe bestemd Introductieboek in.

(Al. 2.) Bij het verlaten van het terrein vervalt de Introductie.

ARTIKEL 5.

(Al. 1.) Het Bestuur vergadert zoo dikwijls de President of 3 Bestuursleden dit wenschen en steeds vóór de Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

(Al. 2.) Het oproepen tot een Bestuursvergadering geschiedt door den Secretaris.

(Al. 3.) De President leidt alle Vergaderingen.

(Al. 4.) De Vice-President vervangt den President bij diens afwezigheid.

(Al. 5.) De Secretaris houdt de notulen van alle Vergaderingen en zorgt voor het opmaken en verzenden van alle brieven, stukken, rapporten, enz. welke van het Bestuur uitgaan. Hem is voorts de zorg voor het archief opgedragen.

(Al. 6.) Extracten uit de Notulen kunnen door hem afgegeven worden met toestemming van het Bestuur en worden door den Voorzitter met hem voor eensluidend afschrift geteekend.

(Al. 7.) De tweede Secretaris vervangt den Secretaris bij diens afwezigheid en verleent hem zoo noodig bijstand.

(Al. 8.) De Penningmeester is belast met het geldelijk beheer en houdt toezicht over de boekhouding.

(Al. 9.) In de Bestuursvergadering te houden vóór de Jaarlijksche Algemeene Vergadering, doet hij mededeeling van den geheelen finantieelen toestand der Vereeniging en bepaalt hij, in overleg met het Bestuur, de wijze van belegging en bewaring van kapitaal en fondsen.

(Al. 10.) De tweede Penningmeester staat, zoo noodig, den Penningmeester in zijn beheer bij en vervangt hem bij diens afwezigheid.

(Al. 11.) In overleg met het Bestuur verdeelen de 3 Commissarissen de overige werkzaamheden onderling.

ARTIKEL 6.

Van de opzegging van het lidmaatschap ingevolge Art. 8 der Statuten geeft de Penningmeester of de Secretaris een ontvangstbewijs af.

ARTIKEL 7.

Commissarissen van Orde worden door het Bestuur uit de Leden gekozen en zijn belast met de handhaving der orde.

ARTIKEL 8.

Op de Algemeene Vergadering liggen door zorg van den Secretaris, steeds één of meerdere presentielijsten gereed, waarop de Leden hunne namen plaatsen.

ARTIKEL 9.

De aanwezige Bestuurderen kunnen, zoo zij het noodig achten, de banen voor de Leden sluiten of beperken. De aanwezige Bestuurderen beslissen gemeenschappelijk over het al of niet sluiten of open stellen der banen.

ARTIKEL 10.

Alleen de kosten ten behoeve der Vereeniging gemaakt zijn voor rekening der Vereeniging.

ARTIKEL 11.

(Al. 1.) Door het Bestuur zal gezorgd worden dat op de terreinen zooveel mogelijk steeds een behoorlijke vestiaire en rijwiel-stalling aanwezig is.

(Al. 2.) Tevens zal het Bestuur zoo mogelijk doen voorzien in hulp bij het aanbinden der schaatsen alsook bij het schaatsenrijden.

(Al. 3.) Een verbandkist voor plotselinge ongevallen zal steeds op de terreinen aanwezig zijn.

(Al. 4.) Een en ander zal overigens door het Bestuur nader worden geregeld.

ARTIKEL 12.

De Secretaris zal zag zorg dragen dat de stukken ter visie op een, den Leden duidelijk vermelde plaats, aanwezig zijn.

ARTIKEL 14.

Het Bestuur kan wijzigingen in dit Reglement maken of bepalingen daaraan toevoegen.

DE IN 1914 DOOR DE DUITSCHE INVAL VAN HUIS EN HAARD VERDREVEN BELGISCHE VLUCHTELINGEN
WERDEN OOK BIJ DE „AMSTERDAMSCH E IJSLUB” LIEFDERIJK ONDERGEBRACHT !

Hoofdstuk III "1914-1939", De derde 25 jaar.

Weer wat bespiegelingen vooraf . . .

Het vorige hoofdstuk hebben we besloten met de zeer beperkte viering van het vijftig-jarig bestaan. In tegenstelling tot veel andere sportclubs, werd de geschiedenis van de "Amsterdamsche IJclub" vanaf het eerste begin minutieus nageplozen. Dat was, voor wat de eerste vijftig jaar betreft, vooral te danken aan de heer Balbian de Verster, een journalist van "Het Nieuws van de Dag". U hebt bemerkt dat ook wij van die bron dankbaar gebruik hebben gemaakt. Dat wat er nu volgt minder spectaculair is, heeft zijn oorzaken.

Terecht is er vanuit de club zelf herhaaldelijk op gewezen dat de "A.Y.C." nooit begon als een "jongensclubje" maar het initiatief was van zakenlieden en ook academici die de sport, en in het bijzonder natuurlijk de schaatssport, een warm hart toedroegen.

Uit hoofde van hun achtergrond waren zij gewend heel veel zaken schriftelijk vast te leggen en, last but not least, diezelfde achtergrond maakte hen bijna altijd tot goede regenten. Dat fundament was in 1914 gelegd, wat daarna zou komen stoelde daarop en bevestigde alleen maar de ijzersterke basis die de "Amsterdamsche IJclub" had. De club werd rustig en bekwaam geleid door een reeks van bestuursleden die, in het algemeen, een lange zittingsperiode in de clubleiding hadden. Dat heeft ook de somtijds tumultueuze toestanden uit de beginperiode voorkomen. Er gebeurden veel minder wereldschokkende dingen, het bestuur deed zijn plicht voor de leden, die zich dikwijls het bestaan van de IJclub pas begonnen te herinneren als er "kou aan de

lucht kwam". En ook dat, het moet met leedwezen worden geconstateerd, was veel minder het geval dan in voorgaande decennia.

Tel daarbij de grote wereldbrand van 1914-1918 en U zult begrijpen dat menig voorhoofd meer gerimpeld werd om de continuering van het naakte bestaan dan wel of er vorst of dooi aan de lucht zat. En die gerimpelde voorhoofden bleven min of meer. Na de eerste wereldoorlog kwamen er nog wat uitbundige "Charleston-jaren" maar de beurskrach van New-York gaf de wereld een veel triester aanzien. Met een nieuwe oorlogsdreiging begon een volgende "dans op de vulkaan". Maar zover zijn we nog niet en ook al gebeurde er, met uitzondering van de verhuizing in 1937 naar het Schinkelveld, weinig wereldschokkende dingen: We geven weer het woord aan de verdere geschiedenis van de "Amsterdamsche IJclub".

Kwakkelwinters en feesten . . .

De winter van 1915-1916 was er één om snel te vergeten. Met tien graden vorst gloorde er eind november hoop, maar tevergeefs!

Na enkele dagen was het weer over en dat bleef zo. De oorlog verhinderde elk internationaal contact maar toch sijpelde uit Oslo het bericht door dat het begenadigd schaatstalent Oscar Mathisen op een lage baan opnieuw het wereldrecord op de 5000 meter had verbeterd. Een jaar eerder had hij in Davos op die afstand het reeds 20 jaar oud zijnde record van Jaap Eden overgenomen. In Oslo was zijn tijd 8 min. 36.3 sec., toen in Davos onttroonde hij Jaap Eden in 8 min. 32.6 sec. Over Jaap Eden

De huldiging van Jaap Eden samen met zijn vrouw op 19 oktober 1915 in het "American Hotel" in Amsterdam

gesproken, volgens het eerbiedwaardige notulenboek van de "A.Y.C." trad hij op 19 oktober 1915 nog éénmaal voor het voetlicht.

Tijdens een feestavond in het "American Hotel" ter gelegenheid van "25 jaar herinneringen op sportgebied" stelde de "A.Y.C." hem via het huldigingscomité, een enveloppe met inhoud ter hand.

Bij die gelegenheid boden de heren N. M. van Son tot Gellicum en G. W. A. van Laer JCzn. aan Jaap Eden het 50-jarig gedenkboek in prachtband aan. Het was toen Jaap Eden's 42e verjaardag, negen jaar later stierf hij, volkomen ontredderd! Op 29 oktober 1915 vierde de heer P. J. van Staden zijn 25-jarig jubileum als portier en

contrôleur en ook dat werd, getuige de prachtig bewaard gebleven foto, op gepaste wijze gevierd.

Wij vertelden U iets over Oscar Mathisen en Jaap Eden, helaas schitterden Nederlandse schaatssterren in die jaren niet aan het firmament en zeker niet op de banen van de "Amsterdamsche IJclub". De reden was duidelijk, totaal geen ijs wat, tijdens de jaarvergadering die op 30 oktober 1916 in het clubgebouw werd gehouden, voorzitter Van Aalst de verzuchting deed slaken dat de baan niet éénmaal voor de leden kon worden geopend.

De heer W. M. van Haaften voorzag in de vacature die door het bedanken van de heer A. de Stoppelaar Blijdensteyn was ontstaan.

Zomersporten waren er wel volop beoefend, twintig tennisclubs hadden het groene gras van het "Ijsbaanplein" bevolkt. Laten we maar hopen dat veel schaatsers ook de tennissport waren toegedaan, de drijven moeten anders wel heel zuur zijn geweest . . .!

ijsloze winters, hoewel, het aantal inschrijvingen viel bar tegen. En dat gebeurde oók, zij het in veel mindere mate, met het lang verbeide maskerade-feest, ondanks de bijna tien duizend bezoekers. De feestelijke verlichting, de vrolijke muziek

Bij zijn 25-jarig ambtsjubileum werd portier P. J. van Standen op 29 november 1925 door het A.Y.C.-bestuur gehuldigd. Achter de bestuurstafel ziet men v.l.n.r. de heren André de la Porte, Louët Feisser, Van Aalst (staande), Van Laer, Van Son tot Gellicum, Van Veen, De Bordes (staande) en Van Haften.

Eindelijk een maskeradefeest en het "Selskip Fryslân" . . .

Eindelijk kon, na veel kwakkelen, op 23 januari 1917 de baan worden geopend. Blijkbaar was het "honneur aux dames" in het vergeetboek geraakt, het waren de zonen van leden die het spits afbeten. Winnaars F. Lieftinck en K. Schutte. De jongens deden het nog best, ondanks de

en zelfs Prof. Kokadorus, zij konden de sfeer en het succes van negen jaar geleden niet doen herleven. Waren de verwachtingen te hoog gespannen geweest, deden de donkere oorlogsdagen met mobilisatie, bonkaarten en eenheidsworst zich gelden? Niemand wist het antwoord maar dat er wat aan schortte, was zeker! Maar het ijsfeest voor de "korte baan-paren" van het "Selskip Fryslân" in Fries costume maakte alles

De beroemde acteur Louis Bouwmeester (met lichte hoed en bontkraag op zijn jekker) reikt in 1917 de prijzen uit bij het ijsfeest voor kortebaantparen van het "Selskip Fryslân" in Fries kostuum

goed. Een grandioos succes, temeer omdat de beroemde acteur Louis Bouwmeester de prijzen uitreikte. Wij hebben nog gespeurd of hij die uitreiking "om des keizers baard" heeft gedaan, of niet natuurlijk, maar we hebben niets kunnen vinden. Discretie stond ook toen al hoog in het vaandel van de "A.Y.C." geschreven. En dan stijgt ons opeens het schaamrood naar de kaken. We hadden toch niet zoveel gedenkwaardigs te melden?

Maar wat dan te denken van de "openlucht-bioscoop-voorstellingen met ijsfilms" die 's avonds op de baan werden georganiseerd.

Een primeur, denken wij, van de eerste orde! Toen op 10 februari 1917 de dooi inviel, kon men over de winter van 1916-1917 toch redelijk tevreden zijn.

Het "Vlaams Feest" in de zomer van 1917 . . .

Tijdens de eerste wereldoorlog herbergde ons land veel Belgische kinderen, die het niet al te breed hadden soms zelfs noodlijdend waren. Op 16, 17 en 18 juli 1917 werd, ten bate van deze kinderen het ijsclubterrein herschapen in een driedaags "Vlaams Feest".

Een "Grande Foire Belge" waaraan, kijk en nu staat het er wel bij, veel befaamde artiesten belangeloos hun medewerking gaven.

Ook nu nog namen om van te watertanden: Julia Cuypers, Bepie de Vries, Antoinette van Dijk, Margie Morris, Louis Davids, Pissuisse, Nap de la Mar en ga zo maar door! Een wereld aan talent uit een grote bloeiperiode van het Nederlands toneel en cabaret. De muziekkorpsen van de Amsterdamse Politie, de Belgische geïnterneerden en een militaire kapel zorgden voor een geweldige entourage. Na de opvang in 1914 van de Belgische vluchtelingen in het clubgebouw, stond de "A.Y.C." weer paraat en al heeft het met ijsvermaak niets van doen: Toch het vermelden waard . . .!

De droefenis en vooruitziende blik van secretaris van Laer . . .

Eigenlijk lopen we met bovenstaande kop een beetje op de zaken vooruit, maar dat komt wel weer goed. Secretaris Van Laer opende tijdens de jaarvergadering op 25 oktober 1920 zijn verslag met de volgende passage: "Moe van hoofd en met trage pen zet ik me wederom neer voor het jaarverslag. Ware het niet dat de geschiedschrijver bij het honderdjarig bestaan en bij de uitgifte van een dan verschijnend gedenkboek zijn gegevens moet putten uit

Zomersporten genoeg op het IJclubterrein . . . De dames droegen toen nog rokken tot op de enkels, de heren lange broeken met sportieve riemen!

jaarverslagen en aantekeningen van de secretaris, dan zou ik verzocht hebben om onze statuten te wijzigen en de alinea over het uit te brengen jaarverslag te schrappen". En hij had met deze vooruitziende blik natuurlijk het grootste gelijk van de wereld. De "Amsterdamsche IJclub" zou in 1964 zijn honderdjarig bestaan vieren en een gedenkboek uitgeven waarbij de aantekeningen van o.a. secretaris Van Laer onontbeerlijk waren. Maar ook het moede hoofd en trage pen hadden een oorzaak.

Jaren met slechte winters . . .

De winters die na het maskerade feest en het optredende "Selskip Fryslân" kwamen, verdienden die naam nauwelijks. In 1917-1918 één weekje ijs, gelukkig tijdens de kerstvacantie al was er met de kerstdagen weer net geen ijs. De volgende winter van 1918-1919 van hetzelfde laken een pak! Heel laat in het seizoen, van 2 tot 10 februari 1919, kon er mondjesmaat worden geschaatst maar wedstrijden organiseren was er niet bij . . . Wel was er tijdens die korte vorstperiode met het personeel een loonconflict dat een

staking tot gevolg had. De geschiedenis vermeldt ironisch dat de stakingsleider toevallig diegene was die kort tevoren door het bestuur, na 25 jaar trouwe dienst, uitvoerig was gehuldigd. Waarschijnlijk heeft portier Van Staden de poort ook maar gelaten voor wat hij was . . .! Maar geen nood, het bestuur en de commissieleden fungeerden als contrôleurs en . . . baanvegers!

Het einde van de eerste wereldoorlog . . .

Het bloedbad van de eerste wereldoorlog was op 11 november 1918 ten einde gekomen. De nationale oranjebond vierde op het terrein van de "Amsterdamsche IJclub" uitbundig koninginnedag, zij het niet op 31 augustus (de verjaardag van Koningin Wilhelmina) maar op 1 september 1919. Dat moest, want 31 augustus viel op een zondag! En zo zijn we toch weer bij de winter 1919-1920, die de heer Van Laer tot zijn hartekreet bracht. Ook die winter namelijk, leverde niets op. Practisch geen vorst, wat schaatsenrijden op slootjes en in het Vondelpark, maar de banen van de "Amsterdamsche IJclub" bleven gesloten!

De geweldenaar Oscar Mathisen, die het 20-jaar oude record van Jaap Eden op de 5000 meter om zeep hielp!

Ook internationaal gezien was er van uitgebreide contacten nog geen sprake. Uit het buitenland kwam het bericht dat in het inmiddels onafhankelijk geworden Finland ene Clas Thunberg in Tampere een 10.000 meter reed bij een temperatuur van 37 graden onder nul. Toen hij zijn schaatsen af wilde doen, bleken beide voeten te zijn bevroren.

Daar dus van het goede weer iets te veel! Vanuit de jaarvergadering is nog het vermelden waard dat de dameskaarten niet meer gratis aan de leden zouden worden verstrekt, hetgeen voor enige ontevredenheid zorgde!

Eindelijk, de baan kan één dag open . . .

Heel sarcastisch bedoeld natuurlijk want inderdaad, tijdens de winter van 1920-1921 wapperden alleen op 3 februari 1921 de vlaggetjes op de Amsterdamse trams. De volgende dag waren zij weer verdwenen! Rond Kerstmis 1920 was het bestuur met de gemeente in onderhandeling getreden over een nieuw terrein.

Immers dat zou in 1924 nodig zijn, het huidige huurcontract liep dan af. Bovendien had men indicaties dat op het ijsclubterrein

het stadhuis, daarna een operagebouw en vervolgens het gerechtsgebouw zou verrijzen. De geschiedschrijving bij het 100-jarig bestaan in 1964 vermeldt spottend: "We leven nu veertig jaar later: stadhuis en opera zijn er nog steeds niet, noch op het Museumplein noch elders in de stad". Maar wij weten het, intussen is er na veel vijven en zessen de Stopera, niet op het Museumplein weliswaar maar . . . het staat er!!

Museumplein, nostalgisch IJsbaanplein, je bent nu in het "trotse" bezit van een snelweg maar, naar wij vernemen, er gloort hoop!

Plannen worden gesmeed om je aanzien te verhogen en, omdat de historie van de "A.Y.C." zo nauw is verweven met dit stukje Amsterdam, komen we veel later in dit boek nog even op die plannen terug. Eerst echter naar de snode bedoelingen van de gemeente in 1920. Die had een verhuizing op het oog naar de toen nog vrijwel

Met mof, vilthoed en modern kostuum bewoog deze schoonrijdster zich vele tientallen jaren geleden elegant tusen het trio schoolmeisjes en de solide geklede dames met hun witte lidmaatschapskaarten van de A.Y.C.

onbebouwde "Far West" bij het Olympiaplein. Geen goed plan, vond het bestuur, we hebben tenminste 9 hectaren nodig en dat is daar niet beschikbaar. Zij hadden iets anders op het oog . . .!

Het terrein tussen Schinkel en Amstelveenseweg komt in beeld . . .

Het beoogde terrein lag in de nabijheid van het uiteraard toen nog oude stadion dat in 1914 was geopend en in 1929 afgebroken zou worden.

Een jaar eerder was, ter gelegenheid van de door Nederland georganiseerde Olympische Spelen het nieuwe stadion in gebruik genomen.

Een gedurfd plan, de leden vonden dat je, bij wijze van spreken, net zo goed een terrein bij de Noordpool had kunnen huren. Zo ver vonden zij dit nieuwe terrein buiten de stad liggen. Het bestuur begreep dat allemaal wel en suste de gemoederen met de mededeling dat het best nog een paar jaartjes zou kunnen aanlopen. Zij kregen gelijk, U weet het, pas in 1937 waren die "paar jaartjes" voorbij. Tijdens de jaarvergadering van 31 oktober 1921 raakte de IJscclub één van zijn meest vooraanstaande leden kwijt. De heer G. W. A. van Laer JCzn., secretaris sinds 1909, achtte de tijd gekomen om zijn functie neer te leggen. Tweede secretaris, de heer W. M. van Haaften trad in zijn plaats, de heer H. J. Tjaarda nam Van Haaften's functie over.

Het had wel niet direct met de IJscclub te maken, maar in het buitenland gebeurde er toch iets belangrijks. In St. Moritz, in het oude vertrouwde Zwitserland, was de "Hollandsche Sportclub" opgericht, die over een eigen baan beschikte. Men wilde daar wedstrijden organiseren tussen de beste Zwitserse en Nederlandse rijders. Toevallig hadden de Groningers Tetzner, Krul en Lingen een geldige pas en werden uitgezonden. Langzaam groeiden de naties weer naar elkaar toe, het internationale schaatscontact begon zich te herstellen.

Winter 1921-1922 nog niet echt ouderwets, maar toch . . .

Dat seizoen was de baan niet minder dan twintig dagen en zeven avonden open. Overvol was het, de baan eigenlijk te klein! Eindelijk stelde Koning Winter zijn schaatsaanhangers eens niet teleur. "Nog geen ouderwetse winter waarin het ijs maanden achtereen stand houdt zoals de ouden van dagen ons verhalen" zo meldde de secretaris in zijn jaarverslag. En die verhalen van "ouden van dagen", pardon "ouderen" zoals dat nu wordt genoemd, zijn niets vreemds. Je zult ze de kost geven die ook nu nog sterke verhalen opdissen dat in de strenge winter van bijvoorbeeld 1928-1929, aan het handje van vader en moeder, schaatsen werd geleerd. Maar ook de penningmeester kon zich in 1921 de handen wrijven. Het ledental steeg van 2545 naar maar liefst 3528, de contributie moet rijkelijk hebben gevloeid. En dat is iets wat goede regenten nooit met lede ogen aanzien! De vorst strekte zich over een lange periode uit met, helaas, veel vriezen en . . . dooien. Wel veel ijsvermaak voor de leden, maar telkens te kort om wedstrijden te organiseren. Maar natuurlijk wel een maskeradefeest en ditmaal voortreffelijk geslaagd! De meest bizar uitgedoste dames en heren bevolkten de ijsvloer, wij missen eigenlijk een beetje de details waarvan de heer Balbian de Verster ons in zijn beschrijving van de eerste 50 jaar zo uitbundig liet meegenieten. En ook de aanduidingen, zij het in uiterst nette woorden verpakt, dat men na afloop in het Clubgebouw weer lekker "doorzakte". Maar U en ook wij hebben een vruchtbare fantasie, we zien het gewoon voor ons. De verlichting, de vrolijke muziek, ach, het kleurrijk schouwspel ontrolt zich zomaar voor het oog. En wat het doorzakken

betreft . . . de Amsterdammers, en dat kan in die dagen niet anders zijn geweest, kennende . . .!

Vermakelijkheidsbelasting en een congres . . .

Weer stond de gemeente op de stoep met haar belasting op publieke vermakelijkheden. Het bestuur protesteerde luidkeels en bestreed de opvatting dat ijsvermaak in de zin mocht worden uitgelegd zoals de gemeenteverordening bedoelde. De "Amsterdamsche IJclub" kreeg gelijk, het reeds betaalde belastinggeld werd gerestitueerd! De "Internationale Eislauf Vereinigung" had kennelijk aan Amsterdam goede herinneringen bewaard. Van 20 tot en met 22 oktober 1921 hield zij weer haar congres in het clubgebouw. Naarstig spuurwerk naar lekkere etentjes en uitstapjes leverde niets op, toch moeten zij er zijn geweest . . . uiteindelijk was het een congres. Maar wie, zoals wij, daarover zeurt is een kniesoor, de ene hand wast immers altijd de andere . . .!

Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijdersbond . . .

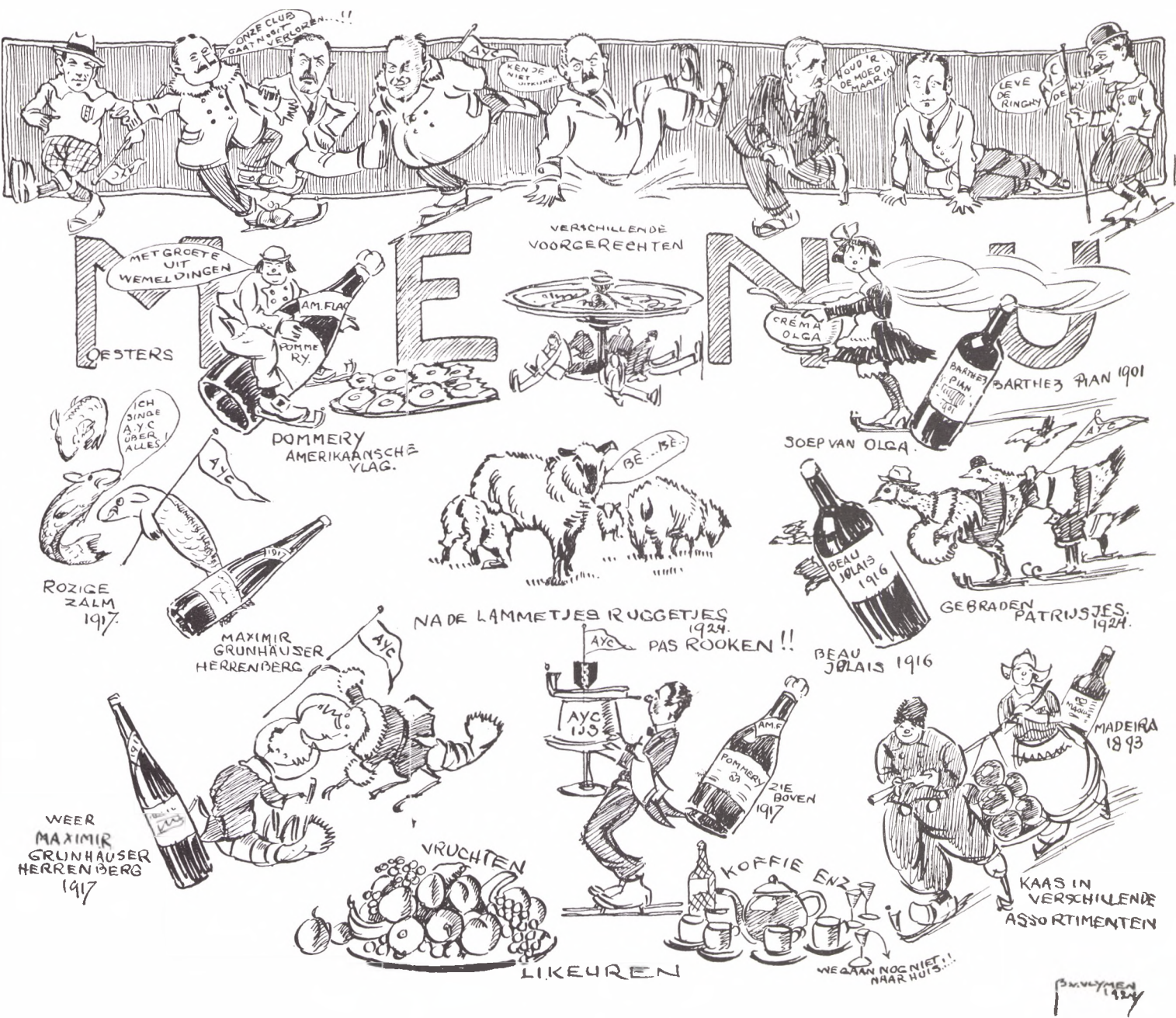
Een mijlpaal voor schaatsminnend Nederland! Aan het begin van het seizoen 1922-1923, om precies te zijn op 16 november 1922 werd de Nederlandsche Schaatsenrijdersbond door Koningin Wilhelmina het predicaat "Koninklijk" verleend. De huidige K.N.S.B. was geboren! Door deze koninklijke erkenning was de bond blijkbaar zo in feeststemming of van slag geraakt, dat men verzuimde rijders naar het buitenland af te vaardigen. Nodig was dat zeker, Nederland bleef van ijs verstoken maar in Hamar en Stockholm werden volop wedstrijden verreden. De

voeten van Clas Thunberg moeten toch weer goed ontdooid zijn geweest, hij schitterde aan het internationale schaatsfirmament. De banen van de "A.Y.C." bleven gesloten, achter de bestuurstafel vonden echter wel veranderingen plaats. Dr. C. J. K. van Aalst kon, wegens drukke werkzaamheden, het voorzitterschap niet langer bekleden en droeg de hamer over aan de heer J. ter Haar Jr. Helaas, op 21 november 1923 overleed het erelid, "ijsmeester par excellence" de heer W. M. van Son tot Gellicum. Hij had "zijn" Amsterdamsche IJclub 42 jaar als bestuurslid gediend. Bij een dergelijk lange, onafgebroken bestuurlijke periode, gemarkeerd door talloze activiteiten past, ook nu nog, alleen maar een zwijgend eresaluut!

Het verdere seizoen 1923-1924 bracht tien dagen ijs waarvan eigenlijk de vakantie vierende jeugd het meest profiteerde, zij kregen hun hardrijderij. Winnaars Ellie Taconis, Olga van Bakel, W. Eweg en B. Blaisse, telgen uit families die de schaatssport in het bloed hadden.

Feestdiner in Hotel de l'Europe . . .

Omdat de winter 1924-1925 volstrekt ijsloos was en er toch een belangrijk feit herdacht moest worden, nemen we een kijkje bij het feestdiner dat de "Amsterdamsche IJclub", ter gelegenheid van haar 60-jarig bestaan, op 20 december 1924 in Hotel de l'Europe gaf. Eerder op de dag had het volledig bestuur, met de heer G. C. B. Dunlop als nieuwe vice-voorzitter, gereciperd in het clubgebouw. De K.N.S.B., IJsbond Hollands Noorderkwartier en o.a. maar uitdrukkelijk te vermelden, een oude bekende uit de eerste dagen van de oprichting de "Roei en Zeilvereeniging "De Hoop", brachten geschenken. Uit alle delen

Het menu van de feestmaaltijd ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan in 1924. Het ziet er waarlijk best uit . . . maar schaatsers moeten nu eenmaal ook goed eten. Een prachtige tekening die U boven v.l.n.r. de bestuursleden Van Haften, Van Veen, Tjaarda, Louët Feisser, Dunlop, Kempens en André de la Porte laat zien.

Het A.Y.C.-bestuur bij het zestigjarig bestaan in 1924. Op de achterste rij v.l.n.r. de heren André de la Porte, Tjaarda, Van Veen en Kempen, op de voorste rij de heren Louët Feisser, Dunlop, Ter Haar en van Haafden. Geheel links achter het raam de "oude heer Van Staden", tientallen jaren chef-controleur op het ijsclubterrein.

van het land stroomden bloemen toe. Feestredenaar tijdens het eerdergenoemd diner was, inmiddels ook tot erelid benoemd, burgemeester W. de Vlucht.

Hij memoreerde dat de heer J. ter Haar Jr., voorzitter van de "Amsterdamsche IJclub" maar ook wethouder van Publieke Werken van de gemeente Amsterdam, de man bij uitstek zou zijn om het nieuwe, uitgestrekte terrein aan de Schinkel voor de club in de wacht te slepen. "Leg de hamer niet neer voor U dit bereikt hebt, mijnheer de President", aldus, onder luide toejuichingen, de slotwoorden van de burgemeester. En zo gebeurde, de heer Ter Haar zou tot zijn overlijden in oktober 1941 voorzitter blijven. Van het feest in Hotel de l'Europe zijn enkele curieuze tekeningen van Bernard van Vlijmen bewaard gebleven. Zij geven een impressie hoe de tekenaar dacht dat het feest zou eindigen, let wel . . . dacht! Per definitie hoeft het dus helemaal niet zo te zijn dat de heren zich inderdaad ladderzat op straat hebben begeven. Maar hoe komt in 's hemelsnaam zo'n tekenaar er eigenlijk op zoiets op voorhand te denken . . . ! Grapje . . .

De baan wordt te klein . . .

Veel ijs was er in de winter van 1925-1926 beslist niet. Daags na St. Nicolaas mochten alleen de kinderen van leden op het ijs, vooral om hun Sinterklaasgeschenken op schaatsgebied te showen en uit te proberen. Drie dagen en één avond volgden voor de leden. Steeds duidelijker werd dat de betrekkelijke kleine baan de enorme toeloop niet kon verwerken. Daartoe moest de ijslaag zó dik zijn dat op veel punten elders in Amsterdam veel eerder geschaatst kon worden. Gelukkig schoten de verhuisplannen op en dat was een troost, zij het voorlopig een schrale . . . ! Op voorstel

Bernard van Vlijmen tekende in 1924 hoe, naar hij zich dacht, het feest ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan in Hotel de l'Europe zou eindigen op de gladde straten bij de Munt.

van het bestuur werd de heer G. J. H. van Veen, na een 25-jarige periode als bestuurslid, tot erelid benoemd.

Het wordt eentonig . . .

In het verenigingsjaar 1926-1927 weer geen ijs en dus maar discussieren over de huurprijs van het nieuwe terrein, verhuur door de gemeente aan andere sportverenigingen gedurende de zomermaanden enz. enz.! Veel had het niet om het lijf, men hoopte wel, maar de verhuizing was nog

lang niet in zicht. Een ander probleem was de teruglopende belangstelling van de tennisclubs voor de 21 grasbanen die de IJclub gedurende de zomermaanden verhuurde. Tennis op harde banen (gravel enz.) had zijn intrede gedaan en, behalve de Ned. Vereniging voor Huisvrouwen, wilde geen enkele tennisclub in Amsterdam nog van het groene gras gebruik maken. Tijdens de jaarvergadering op 31 oktober 1927 werd penningmeester Louët Feisser, ook al weer 25 jaar bestuurslid, tot erelid gekozen. De heer Van Veen moest vanwege zijn gezondheid terugtreden. Zijn plaats werd ingenomen door de heer A. L. de Vlaming. En zo sukkelde men, wat het ijs betreft, verder. Kwakkelwinters met enkele korte vorstperiodes die ook in de winter van 1927-1928 wel toelieten dat de baan enkele dagen werd geopend, maar geen enkele ruimte boden voor het organiseren van welke wedstrijd dan ook.

In de zomer van 1928 werden in Amsterdam de Olympische Spelen gehouden wat het clubgebouw omtoverde in "Casa Olimpica". Van 18 mei tot 15 augustus 1928 herbergde het deelnemers uit de Spaanse sprekende landen. De clubkas werd er duizend gulden rijker door, een kleine pleister op gapende wonden die ijsloze winters hadden geslagen!

Eindelijk, de ouderwets strenge winter van 1928-1929 . . .

Hij viel laat in die prachtige ijswinter van 1928-1929. In januari was de baan enkele dagen open geweest, weer gesloten en men vreesde het ergste! Maar toen, op 6 februari vorst . . . en niet zo'n klein beetje ook. Koning Winter regeerde vier weken onafgebroken met strenge hand. Een "ouderwetse" winter, de openstelling van de baan gedurende 37 dagen en 21 avonden

was in de historie van de "Amsterdamsche IJclub" slechts zelden bereikt. Verslagen van grote wedstrijden, in de zin van internationaal en zo, hebben we niet gevonden. Maar destemee, wat je zou kunnen noemen "onderonsjes, gezelligheidswedstrijden", die bij de "A.Y.C." voor veel sfeer hebben gezorgd. De sportieve, hardrijdende meisjes en jongens kwamen volop aan hun trekken met grote successen voor de familie Taconis,

De fameuze Mevr. T. de Boer-Blaauboer die in het schoonrijden ook op de banen van de "A.Y.C." ongenaakbaar bleek! Deze foto werd overigens in Davos genomen.

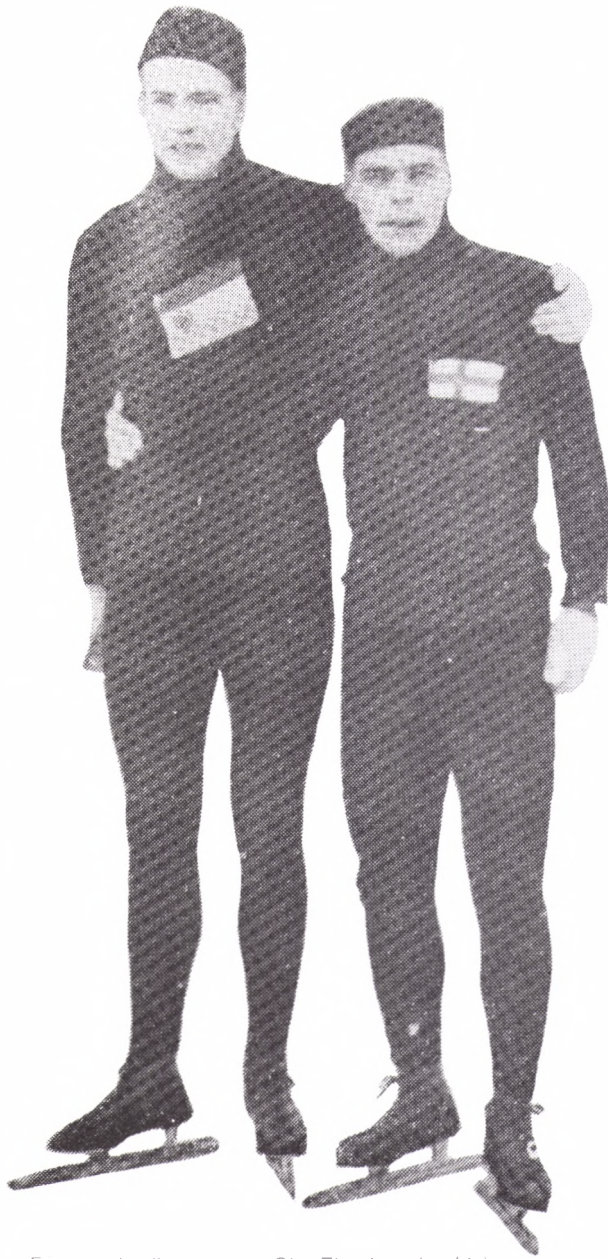
een in hardrijderskringen natuurlijk overbekende naam. En tussendoor de duizenden en duizenden die in de geweldige ambiance die het bestuur altijd wist te creëren, genoten van het oer-Hollandse schaatsvermaak. Wedstrijden in het schoonrijden voor dames, door het sterke geslacht natuurlijk met welgevallen gadegeslaan, dito voor paren en dat allemaal overgoten met het heerlijke muzikale sausje van de diverse

blaaskapellen. Natuurlijk won bij de dames de fameuze Mevr. De Boer-Blaauboer en dat deed zij bij het paarijden, nu gekoppeld aan mijnheer De Boer, nog eens dunnetjes over. Een prachtige winter, gewoon lekker gezellig, zonder moeilijke toestanden zoals bij de hardrijders heersten! Hij duurde zo lang die winter dat de animo zelfs op het laatst een beetje terugliep. . . tenslotte kun je ook van het goede teveel krijgen!

Tijdens de jaarvergadering op 28 oktober 1929 toonde penningmeester Louët Feisser zich uitermate tevreden. Hij kon het verenigingsjaar 1928-1929 met een batig saldo van meer dan vijf duizend gulden afsluiten. Helaas, grote stagnatie bij de onderhandelingen met de gemeente over het nieuwe terrein en dat zou de eerste jaren die volgden, niet beter worden. De internationale hardrijderij had een nieuwe ster geboren zien worden: Ivar Balangrud, begenadigd stylist! Hij was begonnen het

Ivar Balangrud, begenadigd stylist. . .

Een van de allergrootsten Clas Thunberg (rechts) samen met Dolf van der Scheer op de foto!

één van de allergrootsten, Clas Thunberg, knap lastig te maken. Bij de Nederlanders in het buitenland deden Siem Heiden en Dolf van der Scheer het lang niet gek! Wat heeft dat nu met de geschiedenis van de "Amsterdamsche IJclub" te maken zult U zich afvragen. Nou, eigenlijk helemaal niets,

maar het is misschien gewoon leuk, in samenhang met die geschiedenis, zo af en toe een klein beetje "feeling" te houden met wat er zo links en rechts op schaatsgebied gebeurde.

De dertiger jaren . . .

Ja, daar zijn we nu aangeland en het begin was niet erg hoopgevend! De jaren 1929-1930, 1930-1931 en ook 1931-1932, liefst drie winters op een rij, bleef de baan, behoudens enkele dagen in drie jaar, gesloten. Eind 1929 dacht men nog aan een reprise van het vorig jaar. Midden december lag er vijf centimeter ijs, de vorst zette niet door, er kwam totaal niets meer. Kommer en kwel alom, alleen de onderhandelingen met de gemeente over het Schinkelveld zaten vastgevroren, geen beweging in te krijgen. Bittere woorden in het jaarverslag: "Het heeft er veel van dat de "A.Y.C." aan het lijntje gehouden wordt totdat er een andere bestemming voor ons tegenwoordige terrein gevonden is". Er was een nieuwtje maar dat had niets met schaatsen te maken. In het verleden had het bestuur op hoogtijdagen en bij speciale gelegenheden altijd voor "live music" gezorgd. U weet het nog wel: De kapel van Haun die er lustig op losblies, het muziekkorps van de mariniers, de kapel van de Amsterdamsche Politie, noem maar op!

Men wenste met de tijd mee te gaan, had uiteindelijk de grammofoonplaat, die je de beroemdste orkesten thuis bracht, niet de wereld veroverd?

In 1931 kwam er een gloednieuwe luidsprekerinstallatie met grammofoonplaten, het had natuurlijk voordelen! Over die muziekkorpsen kon je zomaar niet iedere dag of avond beschikken, of ze duur waren vermeldt de geschiedenis niet, en een grammofoonplaat die leg je op de

draaitafel en voilà . . . er is muziek! Helaas, de installatie kreeg geen kans haar voordelen te bewijzen, er kwam geen ijs . . . ! Tijdens de jaarvergadering van 26 oktober 1931 kwam er een bestuurswijziging. Eerste penningmeester de heer J. J. J. Louët Feisser trad af. Vele jaren had hij de club gediend, was erelid en het bestuur zou hem node missen. Men vond een oplossing, indien het nodig zou zijn kon de heer Louët Feisser als "gedelegeerde van het bestuur" optreden. Hiervoor was een aanvulling op het huishoudelijk reglement nodig, waarmee de vergadering van harte instemde. De heer P. C. André de la Porte werd de nieuwe 1e penningmeester en de heer J. Wagener Jr. trad als nieuw bestuurslid aan.

Een welgestelde Turk met zijn harem op het ijs . . .

Eigenlijk, bedenken we, moet je heden ten dage met zo'n kop een beetje voorzichtig zijn, er wordt zo gauw geroepen dat je een racist bent. Maar we wagen het erop, het was 1933 en we schrijven over een nieuw gecostumeerd ijsfeest dat toen, in januari, werd gehouden. Er was ijs die winter van 1932-1933 en dat mocht, gezien de voorgaande jaren, een klein mirakel heten. Dertien dagen en zes avonden waren de hekken open en de drukte op de grote baan, de kinderbaan en bij de kunstrijders was zo groot dat men geen wedstrijden durfde uitschrijven. "Onze baan is veel te klein om datgene te bieden waarop de hoofdstad des lands recht heeft" was de sombere constatering. Maar het gecostumeerde ijs en maskeradefeest werd, ondanks de voorspellingen van onheilsprefeten, een geweldige succes. Die welgestelde Turk schaatste er met zijn vijf haremdames in Oosterse gewaden lustig op los, het leek

wel of het Nederlanders waren.

Een stoere zeebonk van de Noord en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij had zijn zuid-wester wel op, maar niet echt nodig. Een pessimist, die waarschijnlijk dacht dat de ijsvloer onder de drukte zou bezwijken, verscheen in badpak. Of was het juist een optimist die de zomer al in het hoofd had! Na afloop de rondgang van de duizenden en duizenden langs de poffertjes, kop van jut en koek en zoopies. Zelfs uit de summiere gegevens die ons ter beschikking staan, mogen we gerust concluderen dat het een uiterst geslaagd feest moet zijn geweest. De Nederlandse hardrijdersafvaardiging naar Davos begon erop te lijken. Namen als Jan Langedijk, Klaas Schenk, Ben Blaisse, Jacques de Koning en natuurlijk Dolf van der Scheer en Siem Heiden, hebben ook voor ons nog een bekende klank. Het bewijs dat de Nederlandse hardrijderij in opmars was, leverde Siem Heiden. Hij vestigde met 8 min. 19.22 sec. op de 5000 meter een nieuw wereldrecord.

*De Nederlandse afvaardiging in 1932 in Davos.
V.l.n.r.: Jan Heiden, Siem Heiden, Martin Caspani, Roelof Koops, Jan Langedijk, Sjouke Westra, Jan v.d. Garde(?),
Leen v.d. Ruit, Klaas Schenk, Huib Blaisse, G. Hennema(?),
Lou Dijkstra, Willem Keetman, Cor Jongert, Ben Blaisse en
A. J. Jansen.*

De "A.Y.C." komt met een eigen plan . . .

De winter van 1933-1934 mag zeker geen kwakkelwinter worden genoemd. Soms vroor het zelfs hard en overal in Nederland kon volop worden geschaatst. Dat gebeurde natuurlijk ook op de banen van de "Amsterdamsche IJclub". Opgetekend is alleen dat de banen dertien middagen en twee avonden plus twee speciale middagen voor de kinderen open waren. Kennelijk was het bestuur tevreden met de mogelijkheid tot recreatief schaatsen die werd geboden, wedstrijden werden er niet georganiseerd. Eigenlijk had men ook geen grote mogelijkheden, de baan was met een ledental van ver over de duizend, die voor het overgrote deel gewoon plezierig wilden schaatsen, veel te klein geworden om ook nog aan wedstrijden te denken. Bovendien trokken de onderhandelingen met de gemeente over het nieuwe terrein een zware wissel op de veerkracht van het bestuur. Zij waren er vast van overtuigd dat B en W een gewijzigde houding voorstonden die beslist niet ten faveure van de "A.Y.C." was. Dat was aanleiding om zelf met een plan plus begroting te komen, daarbij wel goed geholpen door "Publieke Werken" waar voorzitter Ter Haar nog steeds een flinke vinger in de pap had. Een bestuursvergadering van 30 januari 1934 besloot tot de benoeming van een "Commissie nieuwe terrein Amstel-veenschenweg/Schinkel". Daarin hadden de heren Van Haaften, Louët Feisser en Tjaarda zitting. Inzet voor onderhandeling met de gemeente was het plan van de heer De Boer dat een terrein van 7½ hectare omvatte en waarvan de kosten van het gereedmaken, incl. clubgebouw, een bedrag van f 90.000,- niet mocht overschrijden. Aan de gemeente zou een huurprijs van f 250,- per hectare per jaar

worden voorgesteld. Al met al nog niet zo'n slecht plan . . . ! Over dit onderwerp volgde op 1 oktober 1934 nog een bestuursvergadering. En toen bleek dat men toch weer niet met de gemeente tot een sluitend accoord had kunnen komen. Weliswaar lagen de contracten klaar, men had de buit bijna binnen, toen de gemeente de voorwaarde van "A.Y.C."-zijde dat op het oude terrein geen concurrerende ijsbaan zou komen, vooralsnog niet accepteerde. Voorzitter Ter Haar bleef optimistisch, er zat schot in!

1934-1935, geen vliesje ijs tussen Rijksmuseum en concertgebouw . . .

Daar kunnen we dus kort over zijn, maar er werd in Amsterdam-Oost wel een kunstijsbaan geopend. En hoewel voorzitter Ter Haar betoogde dat daarvan geen concurrentie te duchten viel, was er bij de trouwe aanhang van de "Amsterdamsche" IJclub" toch enige angst te bespeuren. Enkele leden wilden zelfs dat het bestuur ging onderhandelen om gedaan te krijgen dat de kunstijsbaan één avond per week alleen voor "A.Y.C."-leden toegankelijk zou zijn. Nu kun je dat wel een beetje hoovaardig noemen of wat dan ook, maar als we zo eens terugblikken dan is de constatering dat de "Amsterdamsche IJclub" toen al bijna 75 jaar het gezicht had bepaald van het georganiseerde Amsterdamse ijsvermaak en daaruit bepaalde rechten probeerde te ontlenuen, niet van goede gronden ontbloot. Voor ons blijft de vraag waarom het bestuur toendertijd niet zelf het initiatief voor een eigen kunstijsbaan heeft genomen. Uiteindelijk was de club niet geheel van middelen gespeend. Zag men er niets in, was men, wellicht teveel, gefixeerd op de kosten die het gereedmaken van het

nieuwe terrein met zich mee zouden brengen? Wij hebben het antwoord in de annalen niet kunnen vinden. Het bestuur zag evenwel in dat avondje kunstijsbaan niets. Men stelde, overigens terecht, dat zulk een arrangement, indien al haalbaar, alleen voor schoonrijders kon gelden! De kunstijsbaan was voor alle leden van de club natuurlijk veel te klein. Maar gelukkig begreep ook de gemeente dat de oude, getrouwe "Amsterdamsche IJclub" rechten had, de onderhandelingen betreffende het terrein bij de Schinkel kwamen rond. Van gemeente-zijde stelde men een terrein van 6.7 hectare voor dat tegen een jaarlijkse erfpacht van f 250,- per hectare aan de "A.Y.C." beschikbaar zou worden gesteld.

Het bestuur ging accoord, men moest wel, de situatie op de oude baan werd onhoudbaar. Het contract met de gemeente was niet eens zo slecht, hoewel, men kreeg spoedig in de gaten dat het gereedmaken van het terrein door de drassigheid weleens boven de geraamde kosten zou kunnen komen. De kogel was door de kerk . . . ! Helaas, er viel ook een schaduw over het bestuur. Eerste penningmeester, de heer P. C. André de la Porte overleed, ook hij had intensief aan de plannen voor een nieuwe baan meegewerkt maar mocht de voltooiing niet meer meemaken. De heer A. P. Kempen nam zijn taak over, als tweede secretaris trad de heer J. E. Stroeve aan.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland liggen dwars . . .

Weer geen ijs in de winter van 1935-1936, het wordt eentonig. Slechts één middagje, en dan nog uitsluitend voor kinderen, kon de baan worden geopend. En dat was, ondanks alle toezeggingen en gekoesterde hoop, nog steeds op het Museumplein. Het

"gebed zonder end" dat Schinkelveld heette was inderdaad nog niet ten einde. Nu waren het de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland die er niet mee accoord gingen dat de gemeente Amsterdam een toegangsweg zou aanleggen, er was alleen een smal paadje waarvan zwemlustigen het "Schinkelbad" indoken, en bovendien lag

Werkzaamheden aan het poldergemaal, benodigd voor het nieuwe IJclubterrein bij de Schinkel worden door het bestuur bekeken v.l.n.r. de heren Wagener, Stroeve, Louët Feisser, de journalist Nijland, Van Haften en een uitvoerder.

men dwars over het dempen van een hinderlijke sloot. Letterlijk en figuurlijk zou goede raad prijzig zijn!

De club draait op voor de kosten . . .

Tenslotte kwam het erop neer dat de club de werken moest financieren door tien duizend gulden in de gemeentekas te storten. Van haar kant deed de gemeente een concessie door de totale jaarlijkse

erfpacht met f 450,- te verlagen. Alle hinderpalen waren nu opgeruimd, toch duurde het nog tot 30 juni 1936 alvorens de heren Ter Haar en Van Haaften, resp. voorzitter en secretaris het definitieve contract op het stadhuis konden tekenen. De officiële benaming was nu: "Een terrein begrensd door de Schinkel, Ringspoorweg en spoorweg naar Aalsmeer, groot 6 hectaren, 41 aren en 88 centiareen. Het plan van de door ons reeds eerder genoemde bekwame heer J. J. de Boer diende als leidraad voor het inrichten van het moerassige Schinkelveld tot sportterrein. Er moest o.a. een bemalingssloot met buizen komen die het veld in een polder moest veranderen. Een deel van het terrein zou, naar voorbeeld van veel tennisbanen, als sproeibaan worden ingericht. De onderhandelingen hadden, alles bij elkaar, ruim 16 jaar geduurd! Voorzitter Jan Ter Haar Jr. had met groot doorzettingsvermogen en de volledige steun van de gehele "Amsterdamsche IJclub", gehoor gegeven aan de oproep van burgemeester Van Vlugt tijdens het feestdiner in Hotel de l'Europe, ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan, gedaan. Dat was anno 1924 . . . !

De nieuwe baan wordt geopend . . .

Geen zee ging het bestuur te hoog om het nieuwe terrein zo spoedig mogelijk een volledige gedaanteverwisseling te doen ondergaan en om te toveren in een, hopelijk, prachtige ijsbaan. Met groot doorzettingsvermogen is dat gelukt en tijdens de winter van 1936-1937, die overigens maar drie ijsdagen had, deed zich het merkwaardig feit voor dat er tegelijkertijd op twee banen kon worden gereden. Veel leden vermaakten zich nog op de oude baan aan het Museumplein,

toen op 28 januari 1937, officieus, de nieuwe baan aan de Schinkel werd opengesteld. Het nieuwe clubgebouw stond er nog niet en met opzet had het bestuur aan de openstelling weinig bekendheid gegeven.

Dat nam niet weg dat velen die op de oude baan aan het schaatsen waren en van de openstelling hoorden, zich naar de Schinkel spoedden. Het voor de eerste keer onder water zetten was prima verlopen.

Eerder dan op het Museumplein was er goed berijdbaar ijs gekomen, op de oude baan fungeerden de zijstraten aan de oostzijde dikwijls als trekaten die een gelijkmatige ijsvorming bemoeilijkten. De nieuwe elektrische verlichting gaf op die avond van 28 januari 1937 toch een feestelijk tintje. Ondanks de met stromende regen ingevallen dooi, bleef de baan 's avonds open. Het nieuwe onderkomen was ingewijd!!

Het verenigingsjaar 1937-1938 bracht geen ijs maar wel een nieuw clubgebouw . . .

Niet alleen voorzitter Ter Haar, maar ook de feestredenaar van 1924 burgemeester De Vlugt, was nog in functie. Het moet voor beiden toch een grote voldoening zijn geweest toen Amsterdam's eerste burger, door het hijsen van de clubvlag, het prachtige nieuwe clubhuis officieel opende. Dat gebeurde op 18 december 1937 en voorzitter Ter Haar memoreerde dat in 1908 reeds een ledenstop was overwogen omdat men het oude terrein toen al te klein achtte. Een lange weg, met veel ups en downs had de club achter zich, maar nu was er vreugde! Een nieuwe ijsbaan periode van misschien wel 50 jaar was ingeluid(!). De heer Ter Haar sprak zijn grote voldoening uit over het feit dat 3½ maand geleden er nog

geen paal voor het nieuwe clubgebouw was geslagen. Nu stond het prachtige, nieuwe gebouwencomplex er, bewijs dat de levensdrift van de "Amsterdamsche IJclub" nog volledig aanwezig was. Grote tevredenheid over de stallingruimte voor 1200 fietsen maar ook wat teleurstelling over het ontbreken van parkeergelegenheid

Het mag eigenlijk niet worden gezegd, maar het ontbreken van ijs kwam nog niet zo slecht uit. De onvermijdelijke kinderziekten die een dergelijk project nu eenmaal met zich meebracht, konden ongestoord worden genezen. De slechte kwaliteit van de grasmat bijvoorbeeld maakte het beoefenen van zomersporten onmogelijk,

Burgemeester De Vlugt hijst de vlag op het nieuwe clubhuis van de A.Y.C. (18 december 1937). Op de rug gezien met lichte winterjas de heer J. Wagener Jr., links de heer G. W. A. van Laer, die juist zijn hoed afneemt, rechts met zijn hand omhoog de A.Y.C.-president J. ter Haar Jr., daarachter A. L. de Vlaming en (met bril) J. E. Stroeve.

voor auto's bij het terrein. Natuurlijk waren er die toen nog niet zoveel, men sprak nog steeds van luxe-auto's, maar degene die erover beschikte moest nu zijn "luxe" vervoermiddel op het Stadionplein achterlaten. Vanzelfsprekend werd er een kleine "hint" om daarin te voorzien, richting gemeente gegeven. Maar die "hint" heeft de gemeente heel lang in de ijskast bewaard!

tot groot ongerief van de clubkas. De chique zomersporters waren nu schapen, die wel flink vreten en luidkeels hun geblèr lieten horen, maar weinig tot het welzijn van de clubkas bijdroegen. En dat is iets wat penningmeesters in het algemeen en die, met hun gezonde financiële inslag, van de "A.Y.C." in het bijzonder, weinig op prijs stellen . . . !

De laatste winter van de derde 25 jaar . . .

Geen winter in de trant van "ouderwets", maar toch alleszins redelijk. Wel werd de schaatspret, toen de baan opengesteld was, lichtelijk bedorven door hevige sneeuwbuien en een siberische vrieswind die op de nieuwe baan veel harder aankwam dan op het toch min of meer beschutte Museumplein. Zelfs het gecostumeerde ijsfeest, toch een paradepaardje van onze Amsterdammers, had eronder te lijden. Van een massale deelname aan het feest was geen sprake. En toen, na tientallen jaren kon op 23 december 1938 een langebaanwedstrijd worden uitgeschreven. Er was hoog bezoek tijdens die wedstrijd. Prins Bernard, toen bijna twee jaar getrouwd met kroonprinses Juliana en trotse vader van de bijna één jaar oude prinses Beatrix, gaf acte de présence. Jan Langedijk won dit invitatie-toernooi voor

Gonnie Donker behoorde vlak voor de 2e wereldoorlog tot de beste hardrijdsters ter wereld. Op de banen van de "A.Y.C." was zij veel mannelijke collega's te vlug af!

Buyen en Koops. Tijdens de nationale wedstrijd evenaarde Roos op de 500 meter de tijd van Langedijk. Er was een vrouwelijke gast, Gonnie Donker, die bij haar mannelijke tegenstanders lang geen slecht figuur sloeg. Maar al bij al bleef het bezoek onder de verwachting. Niet alleen de slechte weersomstandigheden, zo meende het bestuur, waren hier oorzaak van, ook de gewijzigde maatschappelijke

In het clubgebouw van de "A.Y.C." hield de Internationale Eislauf Vereinigung (latere I.S.U.) in 1921 haar congres!

Jan Langedijk won op 23 december 1938 het langebaan invitatietoernooi dat door Z. K. H. Prins Bernhard werd bijgewoond.

verhoudingen speelden een belangrijke rol. Het bestuur stelde een contributieverlaging voor, die door de ledenvergadering werd aangenomen. De "Internationale Eislauf Vereinigung" hield haar driedaags congres in het clubgebouw. Het bestuur van de "A.Y.C." onderging geen enkele verandering. De club werd door bekwame mensen geleid. Op 21 december 1939 bestond de "Amsterdamsche IJsclub" 75 jaar, veel reden tot feesten was er niet. Boven Europa hadden zich donkere wolken samengepakt . . .!

Het doek valt . . .

Toen de "Amsterdamsche IJsclub" aan de viering van haar 75-jarig bestaan mocht gaan denken, was het doek over 21 jaar schijn-vrede in Europa al gevallen. Het "Deutschland, Deutschland über alles" had een gevaarlijke klank gekregen, die door stampende soldatenlaarzen alleen maar werd geaccentueerd. Het onder leiding van zijn kwade genius Hitler naar revanche hunkerende Duitsland, had al veel eerder het Rijnland bezet, Oostenrijk geannexeerd, Tsjecho-Slowakije, onder het mom van beschermer van de Sudeten-Duitsers, onder de voet gelopen. De Poolse corridor, met als inzet de stad Dantzig, die Oost-

Pruisen van het moederland gescheiden hield, werd inzet van Hitler's pokerspel. Op 3 september 1939 was het zover, Duitsland viel Polen binnen, de tweede wereldoorlog was begonnen!

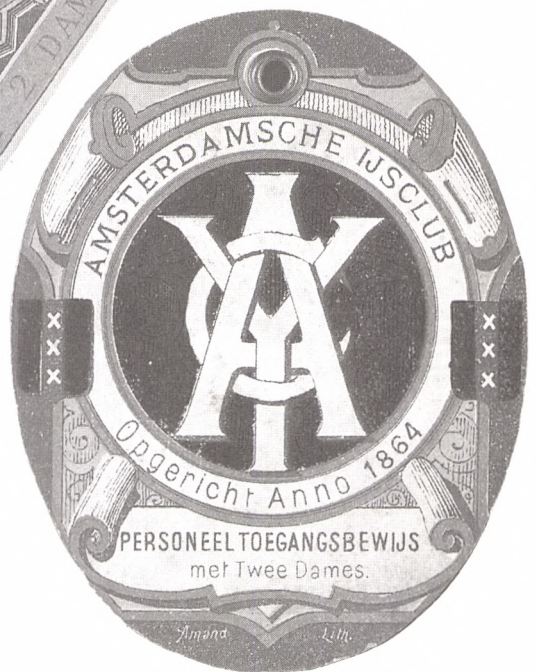
Ons land, in 1914 nog genadiglijk gespaard, zou ditmaal de dans niet ontspringen . . .!!

In 1939, kort voor het uitbreken van de oorlog, vond het 21e congres van de Internationale Eislauf Vereinigung plaats in het nieuwe clubhuis van de A.Y.C., waarvoor deze foto genomen werd. Op de voorste rij ziet men onze landgenoten baron Schimmelpenninck v.d. Oye, Van Laer, Mulier (resp. vierde, vijfde en zesde van links) en Wit (geheel rechts). Op de tweede rij in het midden de toenmalige A.Y.C.-president Ter Haar en naast hem mevr. Van Laer, op de derde rij (als tweede van rechts) de huidige A.Y.C.-president van Haaften, terwijl mensen met heel goede ogen en goede kennis van gezichten op de achterste rijen onze landgenoten Tjaarda, J. C. van Laer Jr., Hoven, Staab, Louët Feisser en Nijland zullen kunnen onderscheiden. Ten minste dat hopen we! Enige dames van Nederlandse afgevaardigden zorgden voor een enigszins bonte rij op deze foto.

DE BEROEMDE POFFERTJES VAN VULSMA

Hoofdstuk IV "1939-1964", De vierde 25 jaar.

1939-1940, voorlopig de laatste vredeswinter . . .

Aan het einde van 1939 was Nederland nog steeds voor oorlogsgeweld gespaard gebleven. De strikte neutraliteits-politiek die de toenmalige regering voorstond, noodzaakte echter wel tot een algehele

door hevige sneeuwval aangetast. Op de nieuwe baan aan de Schinkel werd ook druk gereden maar het bezoek, vergeleken bij het Museumplein, bleef tegenvallen. Om het nieuwe terrein perfect in orde te krijgen had de "Amsterdamsche IJclub" grote investeringen gedaan maar ook de exploitatiekosten logen er niet om, die

Zo zag het domein van de "A.Y.C." aan de Schinkel er in 1937 uit. De foto werd gemaakt juist nadat de baan was geopend en nog maar enkele leden de schaatsen hadden ondergebonden.

mobilisatie. En dat was voorlopig al ingrijpend genoeg, velen moesten huis en haard verlaten om zich, zoals dat zo mooi heet, "onder de wapenen te scharen". De ouderen onder ons herinneren zich stellig nog de vele, in uniform gestoken, militairen die je in die mobilisatie-winter overal op het ijs zag schaatsen. Er was dus ijs die winter, veel ijs zelfs, al werd de kwaliteit dikwijls

waren veel hoger dan op het Museumplein. Bovendien bleef de afstand naar de baan een rol spelen. De dichterbij het centrum gelegen en dus gemakkelijker te bereiken kleine ijsbanen, bleken geduchte concurrenten. Nee, het waren moeilijke tijden en hoewel men unaniem van mening was dat er inkomstenverhogingen moesten komen, was dat gemakkelijker gezegd dan

gedaan! Toch wedstrijden, de Nederlandse Vereniging tot Bevordering van het Hardrijden op de Schaats, (N.V.B.H.S.) een mondvolf voor een club die al jarenlang constant met de K.N.S.B. in de "clinch" lag, mocht ter gelegenheid van haar 10-jarig bestaan, op de baan van de "A.Y.C." een langebaan-wedstrijd organiseren. Die wedstrijd is een hoogtepunt geworden, de toeloop was enorm! Winnaar werd Zwanenburg voor Roos en Havekotte, namen die misschien wel verbleekt maar nog lang niet uitgewist zijn. Tijdens de 48 dagen en 32 avonden die de baan open was werden tal van wedstrijden in het schoonrijden gehouden, het was een wintertje van jewelste! Zelfs de beroemde "Nederlandse Waterlinie" bevroor. Iets wat nogal voor speculaties zorgde, de Duitsers zouden eventueel zomaar over het ijs kunnen marcheren!

Dat deden zij niet, ze wachtten gewoon tot mei 1940 en toen bleek de veel geprezen "waterlinie" in een moderne oorlog, wat de Duitsers toen al "Blitzkrieg" noemden, van weinig betekenis te zijn . . . !

Vermeldenswaard is tenslotte nog het initiatief van een commissie die door leden van de "A.Y.C." werd gevormd en die vooral aan de jeugd in Amsterdam-Zuid een mooie folder uitreikte, met natuurlijk als doel het bezoek aan de ijsbaan te stimuleren. Die commissie bereikte ook bij het bestuur een lagere entree-prijs voor jongelui van 18 tot 25 jaar, voor drie gulden waren de houders van deze "introductiekaarten" de hele winter welkom. IJs en weder dienende natuurlijk!

1940-1941, De eerste winter van de duistere bezettingstijd . . .

In mei 1940 was de Duitse oorlogsmachine over Nederland, België en Frankrijk gewalst,

een spoor van dood en verderf achterlatend. Maar wat zij bovenal installeerde was "Het Kwaad", een meedogenloze bezettingsmacht wiens

Piet Zwanenburg won in de winter van 1939-1940 de N.V.B.H.S. langebaan-wedstrijden van "A.Y.C." Deze foto werd veel later in 1970 genomen toen hij als "dames-coach" Stien Kaiser in Deventer naar het wereldkampioenschap begeleidde.

paladijnen geen middel schuwden de bevolking te terroriseren en zelfs hele groepen uit te roeien. Amsterdam kan ervan meepraten en ook de ijsclub, om ons daar maar toe te beperken, zou niet ongeschonden uit de strijd komen. In deze eerste winter viel het nog wel mee, geen olie voor de verwarming in het clubhuis, verduistering alom en dus geen verlichting op de baan, maar het was allemaal nog te overzien. De winter van 1940-1941 was streng, het vroom van 20 december 1940 tot 8 februari 1941 vrijwel onafgebroken. Bij

Hardrij-wedstrijden, we weten niet precies wanneer maar zeer waarschijnlijk nog vlak voor de 2e wereldoorlog op de baan van de "Amsterdamsche IJclub".

volle maan kon er twee avonden geschaatst worden maar overdag was de baan 31 dagen opengesteld. Het ongerief om vanuit de stad, en zeker een verduisterde stad, naar de Schinkel te trekken deed zich steeds meer voelen. Toch organiseerde het bestuur wedstrijden, eerst onderling die door Buyen werden gewonnen. Later, in samenwerking met de N.V.B.H.S., wedstrijden voor dames, junioren en senioren. Zij werden resp. door Mej. Borgharts en de heren Prins en Egas

gewonnen. De clubkas spon garen bij de lange winter en dat was nodig! Het vorige verenigingsjaar had verlies opgeleverd, nu was er een bescheiden winstje. De heer F. A. Warners trad toe tot het bestuur en een deel van het terrein kon worden verhuurd. Niet aan zomersporters, maar de K.L.M. . . . in ruste! De Duitsers zongen nog massaal dat zij naar Engeland wilden "fahren", het plons . . . plons . . . dat de Nederlandse bevolking in zijn overgrote meerderheid sarcastisch aan hun lied toevoegde, sprak

boekdelen over de geliefdheid van de zangers. Het heeft niet direct met de "A.Y.C." te maken maar het is het memoreren waard: Amsterdam stond in 1941 met de Februari-staking pal voor zijn joodse medeburgers. "De Dokwerker" robuust en uitdagend, herinnert ons eraan!

Een groot verlies . . .

In oktober 1941 overleed de heer Jan ter Haar Jr., sinds 1909 bestuurslid en op het tijdstip van zijn heengaan bijna 20 jaar voorzitter. De "Amsterdamsche IJclub" rouwde, men verloor een rustig en bekwaam bestuurder onder wiens leiding belangrijke zaken tot stand kwamen. Als voorzitter, maar ook als wethouder van Publieke Werken, had de heer Ter Haar een groot aandeel gehad in de verwezelijking van de plannen die leidden tot de verhuizing naar de Schinkel. In de vacature die door zijn overlijden ontstond werd, in strikte zin, niet direct voorzien. De heer A. J. Tjaarda nam weliswaar de voorzittershamer over, maar hij deed dat tot na de bevrijding in zijn functie van vice-voorzitter. Dat moet ongetwijfeld te maken hebben gehad met het feit dat de bezettende macht alles wat met verenigingen te maken had met argusogen bekeek, speciaal bestuurswisselingen in de top. Men wilde kennelijk geen slapende honden wakker maken! Twee bestuursleden, de heren A. L. de Vlaming en J. Wagener Jr. bedankten resp. wegens vertrek uit Amsterdam en overdrukke werkzaamheden. In hun plaats werden de heren Mr. H. F. Blaisse en Jhr. W. A. E. de Ranitz gekozen.

Weer een strenge winter . . .

Het verduisterde Nederland, letterlijk en figuurlijk, ging zijn tweede oorlogswinter in.

Hij bracht veel ijs en vooral veel sneeuw. In het dagelijks leven met zijn gerantsoeneerde levensmiddelen en vooral brandstof, natuurlijk geen sinecure. Maar de poorten van het nieuwe ijsbaanterrein aan de Schinkel konden, met een totaal van 33 dagen, tot 1 maart 1942 geopend blijven.

De heer H. J. Tjaarda nam de voorzittershamer over maar tot na de bevrijding in zijn functie van vice-voorzitter.

Ondanks de oorlog toch veel schaatsplezier en er stonden zelfs wedstrijden op het programma. Een nationale proefwedstrijd voor jonge hardrijders tot en met 19 jaar werd een succes voor Nico Pronk en G. Rijnveld. De "Amsterdamsche IJclub" viel zelfs de eer te beurt op 24 en 25 januari 1942 de Nederlandse kampioenschappen hardrijden te mogen organiseren. Dat werd, door de weersomstandigheden, een fiasco. Alleen de 500 meter die in 49.2 seconden door Van Hoorn en de 5000 meter die in 9 min. 32.7 sec. door Keijzer werden gewonnen, konden afgewerkt worden. Enorme sneeuwval maakte de baan

dagenlang onbereikbaar en de kampioenschappen moesten, noodgedwongen, naar Zutphen worden verplaatst. Heel erg jammer, sinds vele jaren had de "A.Y.C." weer eens een belangrijk kampioenschap op haar banen gehad. Hoewel het verenigingsjaar wel met een batig saldo van f 1.205,30 kon worden afgesloten, zakte het ledental gestaag. Er waren natuurlijk ook andere oorzaken dan, bijvoorbeeld, de niet zo goede bereikbaarheid van de Schinkel. Zij worden in de annalen uit die tijd niet genoemd, alles werd gecensureerd en er keek altijd wel een Duitser of een hen vriendelijk gezinde "Nederlander" over de schouder mee. Toch maakte de ledenvergadering, die op 31 oktober 1942 in het clubgebouw 's middags werd gehouden, zich zorgen. Het ledental was gezakt tot 417 en men vroeg van het bestuur toch wat actie om dat op te vijzelen. De lauwe reactie van achter de bestuurstafel en de argumenten die men aanvoerde om zich toch maar rustig te houden, geven een goede indicatie over de bezorgdheid die men had om teveel aan de weg te timmeren. Ook de toegangsweg naar de IJsbaan was nog een zorgenkind, het bestuur kon alleen maar meedelen dat er besprekingen tussen de Nederlandse Spoorwegen en de gemeente gaande waren. Erelid, de heer J. J. J. Louët Feisser trok zich, vanwege zijn hoge leeftijd, als gedelegeerde van het bestuur terug. Vicevoorzitter Tjaarda bracht hem dank, vele jaren had hij zich voor de "A.Y.C." ingezet en de gehele vereniging hoopte hem als erelid nog lang in hun midden te hebben.

De periodiek aftredende bestuursleden Van Haften, Tjaarda en Warners werden bij acclamatie herkozen.

De winter van 1942-1943, het vroom niet in Nederland, maar des te harder in Stalingrad . . .

Die gedenkwaardige winter kwam Koning Winter in Nederland niet aan bod. Toch heerste er, zelfs bij de meest fervente schaatsliefhebber, optimisme. In Rusland, dat door de Duitsers op 22 juni 1941 was aangevallen en hen voor de poorten van Moskou, Leningrad en aan de Wolga bracht, was zeer vroeg en in alle hevigte de winter ingevallen. Het moge nu morbide klinken maar toen lachte Nederland, en niet Nederland alleen, in zijn vuistje. Schallende fanfares en tromgeroffel kondigden, via de door de bezetter gecontrôleerde radio, de val van Stalingrad aan. Het was telkens nog maar een kwestie van het opruimen van achtergebleven Russische verzetshaarden . . .

Niets was minder waar, het gehele Duitse legercorps van generaal Paulus, meer dan 300.000 man sterk, was niet bestand tegen de verschrikkelijke Russische winter en werd ingesloten. Dat gebeurde in november 1942, het einde kwam, na het sneuvelen van meer dan 200.000 Duitse soldaten, in februari 1943. Wat overbleef, ca. 90.000 man werd in gevangenschap naar Siberië afgevoerd. Die "Slag om Stalingrad", overigens nu Volgograd geheten, betekende een keerpunt in de tweede wereldoorlog. En met de wetenschap dat sinds december 1941, na de Japanse aanval op Pearl Harbor, ook Amerika aan de oorlog deelnam, gloorde er hoop om van de steeds wreder optredende bezetter af te komen . . .

Steeds groter wordende bezettingsmoeilijkheden . . .

Tijdens de verenigingsjaren 1942-1943 en 1943-1944 die beiden ijsloos waren, kreeg

ook de "Amsterdamsche IJsclub" met steeds groter wordende bezettingsmoeilijkheden te maken. De K.L.M. moest van het terrein verdwijnen, een groot deel ervan en het clubgebouw werden in beslag genomen door de uit Den Haag geëvacueerde Technische Dienst van 's Rijks Kustverlichting. Een mooie Nederlandse benaming voor wat natuurlijk een door Duitsers gecontrôleerde en gedirigeerde instantie was. Een houten keet moest tot ouderwets "koek en zopie" worden gepromoveerd maar behoefde, wegens ijsgebrek, geen dienst te doen. Een storm deed het wrakke bouwsel uiteindelijk in het water belanden . . . Voor een algemene ledenvergadering werd in oktober 1944 geen toestemming meer verleend. Immers op 6 juni 1944 beleefde Europa D-day, de invasie in Normandië. Snel oprukkende geallieerde troepen brachten de bevrijding in Zuid-Nederland. Na de mislukte luchtlandingen bij Arnhem, bleef de rest van Nederland zitten met rovende en moordende Duitsers. Vooral het westen stond een gruwelijke hongerwinter te wachten . . . In die periode waarin tal van Amsterdammers verdwenen of onderdoken, werden veel goederen, die op het terrein aan de Schinkel waren opgeslagen, door de bezetters geroofd. Gelukkig waren de elektrische lampen uit de lichtmasten goed opgeborgen in de gewelven van het Olympisch Stadion. De houten brug over de spoorbaan, het bewakingsgebouwtje en vele bomen vonden hun einde in de nooddacheltjes, ondanks de pogingen die de concierge ondernam deze clubeigendommen in veiligheid te brengen. Het was vechten tegen de bierkaai, hongerend en koulijdend Amsterdam besliste anders . . .

De nachtmerrie is voorbij . . .

Op 29 oktober 1945 kon de "Amsterdamsche IJsclub", na de capitulatie van Duitsland en Japan, haar eerste algemene ledenvergadering houden in bevrijd Nederland. Het voltallige bestuur was aanwezig en . . . 4 leden. De bestuursleden waren allen goed door de bezettingstijd gekomen, volstrekt onbekend was hoeveel leden door oorlogsgeweld om het leven waren gekomen. De heer Tjaarda, nu wel echt voorzitter, deed aan de vergadering het verzoek hen met enkele ogenblikken stilte, te herdenken. Tijdens die vergadering werd ook het besluit genomen voor het komende seizoen geen contributie te heffen, de leden hadden van de ijsbaan al te lang geen gebruik kunnen maken. Dat kwam goed uit, het werd in 1945-1946 een redelijk goede ijswinter. Wel voerde men, slim genoeg zoals men dacht, een systeem van dagkaarten in. Dat sloeg aan, op zondag 27 januari 1946 konden er zelfs 2000 van worden verkocht. We zeiden het al "zoals men dacht" want van dit dagkaarten-systeem, bedoeld als kennismaking met de "A.Y.C.", kwam het bestuur later schielijk terug. Het bracht incidenteel wel goed geld in het laatje maar liet de animo om echt lid te worden tot het nulpunt dalen! De door de Duitsers binnengeloodste Rijkskustverlichting huisde, potsierlijk genoeg, nog steeds in het clubgebouw. Toch wilden de schaatsers weleens uitrusten en dat deden zij in het ouwe, trouwe Vulsmas poffertjesloodsje. Hebben we teveel gezegd toen we veel eerder in dit boek al gewaagden van de lange poffertjestradijtie die de "A.Y.C." met Vulsmas heeft gehad? Er was vreugde en plezier op de ijsbaan, een nachtmerrie was voorbij en het derde niemand dat de penningmeester zich zorgen maakte omdat de zomerverhuur

De banen van de "A.Y.C." in de na-oorlogse periode. Op de achtergrond het hoge gebouw van het Academisch Ziekenhuis.

aan de "Windhondenvereniging" weinig baten opleverde. De "Amsterdamsche IJclub" had, ondanks het sterk geslonken ledental, de gang er weer in. Zij organiseerde in die eerste na-oorlogse winter zelfs weer K.N.S.B.-proefwedstrijden voor jonge rijders die door de Zaandijker Wals, Naaldwijker Olsthoorn en Rotterdammer Visser werden gewonnen. Dat de oorlog de gemoederen nog danig bezig hield en ook bij de "Amsterdamsche IJclub" voor het nodige wantrouwen of misschien zelfs wel haat had gezorgd, bewijst een vraag betreffende "de zuivering" die op de ledenvergadering werd gesteld. Met "de zuivering" werd in die dagen het aan de kaak stellen van collaborateurs bedoeld. Voorzitter Tjaarda antwoordde dat "indien van de zijde der leden aanmerkingen komen op medeleden het bestuur de betreffende klachten grondig zal onderzoeken".

Een komende en, helaas, gaande man . . .

Mr. Arnold J. d'Ailly was al jarenlang lid van de "A.Y.C." toen hij tot burgemeester van Amsterdam werd benoemd. Uit de notulen lezen wij: De heer d'Ailly draagt de vereniging een warm hart toe. Uit hoofde van de prettige relatie met de gemeente en met het oog op de toekomst heeft het bestuur gemeend het voorstel te moeten doen de heer d'Ailly tot erelid te benoemen. Tot genoegen van het bestuur heeft de heer d'Ailly zijn bereidheid uitgesproken zich voornoemde benoeming te laten welgevalen". Het voorstel werd unaniem goedgekeurd en "de secretaris zal de heer d'Ailly het besluit der vergadering mededelen en hem het diploma alsmede het insigne van het erelidmaatschap doen toekomen". Ach, we zijn er door al die oorlogsbeslommeringen vanaf geweest, maar hoofs taalgebruik was bij de "Amsterdamsche IJclub" nog steeds in zwang. De gaande man was, helaas, de heer J. J. J. Louët Feisser, hij overleed in 1946. De heer Louët Feisser was in 1902 tot het bestuur toegetreden. Veertig jaar had hij de club als bestuurslid en gedelegeerde van het bestuur gediend. Secretaris Van Haften verwoordde het: "Hij was als het ware met de "A.Y.C." vergroeid, zijn naam zal in de annalen van de club altijd met ere worden genoemd".

Een buitengewoon lange en strenge winter . . .

Reeds op 17 december 1946 viel de vorst in, hij handhaafde zich tot 9 maart 1947. Liefst 51 dagen en 9 avonden bleef de nieuwe ijsbaan geopend. In verhouding weinig avonden natuurlijk, Nederland was met grote voortvarendheid aan zijn wederopbouw begonnen en elektrische

stroom behoorde, zoals nog zoveel dingen, tot de schaarste-artikelen. Zeker voor de verlichting van een ijsbaan, vandaar . . . ! Ook die winter beschikte de "A.Y.C." nog steeds niet over haar clubgebouw en moesten de bezoekers, teneinde zich wat te verpozen, tevreden zijn met geplaatste rieten tentjes en natuurlijk de onvolprezen poffertjes van Vulsmas. Naast het gewone gebruik van de baan, en het bestuur was nog steeds niet tevreden over de intensiviteit waarmee dat gebeurde, veel wedstrijden die winter! De nieuwe accommodatie had het bestuur de gelegenheid gegeven een oude liefde, de hardrijderij, weer op te pakken. En dat deed, gezien de vele toeschouwers, toch veel Amsterdammers deugd. Het begon met proefwedstrijden van de K.N.S.B. voor jongens van 15 tot en met 19 jaar. Vreemd genoeg vinden wij niets terug van de vroeger zo beroemde onderlinge wedstrijden voor zonen en dochters van leden. Was het ledental daarvoor te sterk teruggelopen of besefte men toch dat de na-oorlogse aanpak anders moest zijn, meer openheid vorderde en dat de betrekkelijke exclusiviteit van vroeger definitief tot het verleden behoorde? Er waren door de oorlog immers zoveel zaken op de helling gegaan . . . ! Hoe dan ook, de heren A. J. de Koning uit Purmerend en J. Visser uit Rotterdam zegevierden bij die jeugdwedstrijden. In samenwerking met de nog steeds bestaande N.V.B.H.S. werden nationale wedstrijden georganiseerd. Roos won de 500 meter in 50 seconden en Van Hoorn nam in 2 min. 42.2 sec. de 1500 meter voor zijn rekening. Ook de dames kwamen aan bod, Mej. Strijbis was met één minuut rond de snelste op de 500 meter, Mej. Borghaerts tekende in 2 min. 12 sec. voor de 1000 meter. Tijdens een ledenvergadering had de heer Roos erop

aangedrongen ook een 1000 meter op het programma te zetten. U ziet het, hij kreeg zijn zin! Die Mej. Jannie Strijbis was overigens ook op ander schaatsgebied actief. Zij fungeerde op 27 februari 1947 in Amersfoort als coach van haar broer Marius Strijbis die met 30,056 km een geslaagde aanval deed op het Nederlands uurrecord. Maar terug naar de "Amsterdamsche IJclub" waar men bij een hardrijderij voor voetballers van de K.N.V.B. afd. Amsterdam enorm veel publiek mocht begroeten. Van noppen naar gladde ijzers, het is maar een stap maar of de slagen op het ijs evengoed gelukten als de voorzetten, staat te bezien. De "Amsterdamsche IJclub" verleende gastvrijheid aan acht Amsterdamse middelbare scholen om onderlinge schaatswedstrijden te houden. Een lovenswaardig initiatief, waarvan dankbaar en uitgebreid gebruik werd gemaakt. Even lovenswaardig was echter de bijbedoeling, de "A.Y.C." kampte nog steeds met een depressie, het ledental was veel te laag en men mikte vooral op de jeugd! Eindelijk, in juni 1947 verliet 's Rijks Kustverlichting het clubhuis wat voor het bestuur een verlichting van de zorgen had kunnen betekenen. Edoch, de Rijksgebouwendienst dacht dat het nog oorlog was, men probeerde het clubhuis voor een andere dienst te vorderen. Felle protesten volgden en pas in september 1947 was het gevaar definitief geweken. Met de noodzakelijke herstellingen aan het clubhuis kon een aanvang worden gemaakt. Een kleine genoegdoening was dat de Rijksgebouwendienst, in die dagen bij de "A.Y.C." niet bijster geliefd, op grond van een clause in het huurcontract voor die herstellingen moest opdraaien. Jawel, soms is het toch wel gemakkelijk als je juristen of aanverwante lieden in je bestuur hebt, kun je boontje eens om zijn loontje laten

komen . . . ! De ledenvergadering van 27 oktober 1947 liet een ledental van 336 zien en dat baarde grote zorgen. Nog steeds waren de gevolgen van de verhuizing naar de Schinkel en de bezettingsjaren merkbaar. Verschillende leden gaven aan die bezorgdheid uiting, één van hen stelde voor een "topper" uit vroeger jaren, het gecostumeerde ijsfeest, weer van stal te halen. Dat bracht mensen op de been! Een voorstel om de prijs van de dagkaarten tot f 1,- te verhogen werd aangenomen. Aan die dagkaarten kreeg men al een beetje pijn, zij waren toch een sta-in-de-weg om regulier lid te worden. Dat men daarin het grootste gelijk van de wereld had, zou het volgend jaar bewijzen. Het waren allemaal goed bedoelde pogingen om zieltjes te winnen, veel effect op korte termijn sorteerte het niet. De tijd en vooral sterk verbeterde vervoersmogelijkheden naar de Schinkel, zou alles weer ten goede doen keren plus een gouden greep van een jong bestuurslid, de heer J. Stroeve J. E. zn, maar daarover later . . .

Die zuinige Amsterdammers toch . . .

Het eigen vertrouwde en gerestaureerde clubgebouw stond aan het begin van de winter 1947-1948 weer ter beschikking van de "A.Y.C.". Geen wonder dat de leden zich verheugden op het vooruitzicht, naast natuurlijk het schaatsen, zich in datzelfde clubgebouw "aangenaam te verpozen". En dan, uitgerekend bij dergelijk hooggespannen verwachtingen, komt er geen ijs, ja toch, een sliertje . . . ! Pas op 22 februari 1948 kon de baan worden geopend en zoals de annalen vermelden: "Dat bracht vele zuinige Amsterdammers op het idee dat zij met een dagkaart (al was de prijs verhoogd) voordeliger uit waren dan met een lidmaatschap voor een vermoedelijk

korte ijsperiode en de waarheid gebiedt te zeggen dat ze gelijk kregen ook". De winter duurde maar heel kort! Toch was dat "aangenaam verpozen" in het clubgebouw blijkbaar een heet hangijzer want met de pachter van de buffetten werd een overeenkomst getroffen die hem het recht verleende de clubzaal ook te exploiteren op dagen waarop de baan niet geopend was. Laten we het er maar op houden dat, wanneer je de "A.Y.C." een warm hart toedroeg en er niet geschaatst kon worden, je in het clubgebouw wel voor een pikketanussie terecht kon! Ter verhoging van de oprechte clubgeest natuurlijk . . . ! Een groot probleem bleef het verhuren van de grasvlakte tijdens de zomermaanden. Zelfs de schapen lieten het afweten en een grasopbrengst van 160 gulden was iets wat de penningmeester oprecht bedroefde. De voor periodiek aftreden aan de beurt zijn heren Tjaarda, Van Haaften en Warners werden tijdens de ledenvergadering op 25 oktober 1948 allen herkozen. Het ledental was stijgende, dat bedroeg nu 547 maar met 7 aanwezige leden, buiten het bestuur, was de belangstelling voor de ledenvergadering nog steeds abominabel. Bij de leden van de commissie die kas en boeken moesten nazien, treffen we de naam aan van Mr. J. S. Baron van Harinxma thoe Slooten aan. Zou dat dezelfde zijn als degene die we heden zo veelvuldig op de televisie zien bij het beslechten van korte gedingen? Natuurlijk kunnen we dat uitpluizen, maar is een beetje gissen niet veel leuker . . . ? De heer J. E. Stroeve bedankte voor zijn bestuursfunctie, hij werd opgevolgd door zijn zoon de heer J. Stroeve J. E. zn. Weer waren er vragen over de beplanting die er nog steeds niet was, men wilde tijdens het schaatsen wat bescherming tegen de snijdende wind die op de open vlakte vrij spel had. Met een

nadelig saldo over het afgelopen verenigingsjaar van f 2.700,- toonde het bestuur zich weinig happig!

Toen kwam er wat vettere jaren . . .

Over de winter 1948-1949 kunnen we uitermate kort zijn, een kwakkelwinter met precies één dag schaatsplezier. Geen inkomsten van betekenis en een buffettenpachter die niet aan zijn verplichtingen kon of wilde voldoen. Hij verdedigde zich door te wijzen op het feit dat de gemeente maar steeds in gebreke bleef de toegangsweg naar de baan te verlichten. Maar daar nam de ledenvergadering met, naast het bestuur, één lid aanwezig, geen genoeg mee. Bestuurslid Mr. Blaisse werd volmacht gegeven om tegen de pachter "op te treden". Toch te weinig pikketanussies verkocht! Ook financieel geen best jaar, de penningmeester moest een nadelig saldo van f 5.100,- melden. Het enige aanwezige lid op die algemene vergadering van 31 oktober 1949, de heer Jansen was ook in zijn hoedanigheid als lid van de kascommissie aanwezig. Hij meldde uitvoerig met penningmeester Kempen over de ongunstige toestand van club's financiën

Internationaal gezien begon Nederland met een Anton Huiskens (links) en Wim van der Voort (rechts) weer aardig mee te tellen.

te hebben gesproken, maar het kwam steeds op hetzelfde neer. Geen ijs en dus geen inkomsten terwijl de vaste lasten gewoon doorgingen. Maar vooral een veranderde mentaliteit. Men wachtte gewoon af en werd geen lid, het systeem van dagkaarten gaf immers de garantie dat je toch lekker kon gaan schaatsen. Nee, al met al een jaartje om maar gauw te vergeten, maar er zat verbetering in de lucht! Om te beginnen liet de winter van 1949-1950 zich van een betere kant zien. Toegegeven, nog niet denderend, maar met zeven dagen uitstekend berijdbaar ijs begon het er toch op te lijken. Het provinciaal kampioenschap van Noord-Holland kon worden georganiseerd met W. A. Vermeulen over drie afstanden, de 500, 1500 en 5000 meter, als winnaar (162.433 punten). Maar bovenal, en dat was een belangrijk winstpunt, werd het toch duidelijk dat het grote publiek het goed verzorgde ijs aan de Schinkel begon te waarderen en last but not least, het sterk verbeterde openbare vervoer deed de afstand naar de ijsbaan

minder ver lijken. Het aantal leden steeg van 403 naar 1065 terwijl ook de werving onder de jongeren vrucht af begon te werpen. Het aantal juniors steeg eveneens spectaculair, van 192 naar maar liefst 565. Dankbaar kon men vaststellen dat de club de zware terugslag sedert de verhuizing naar de nieuwe baan te boven aan het komen was. Ook de internationale hardrijderij was weer op gang gekomen maar de K.N.S.B. zat financieel flink in de knoei! Het leek er zelfs op dat zij geen afvaardiging naar het Europees

En natuurlijk speelde ook Kees Broekman nog steeds een grote rol.

kampioenschap in Helsinki zouden kunnen sturen. Dankzij de steun van particulieren, enkele Amsterdamse voetbalclubs en het Olympisch Stadion lukte dat toch. Nederland kon met bekende namen als Anton Huiskes, Kees Broekman, Wim van der Voort en Cor Heus die Jan Langedijk verving, acte de présence geven. De prestaties bleven ondermaats, in het Nederlandse kamp was men het erover eens dat er iets aan de korte afstanden moest worden gedaan. Zonder dat, zo meende men, kon men een kampioenschap al bij voorbaat uitsluiten. Zoals gezegd, bij de "Amsterdamsche IJsclub" heerste optimisme en daar kon een pessimist als de heer Jansen, die bang was dat een groot aantal nieuwe leden de contributie voor het nieuwe jaar toch niet zouden betalen, niets

aan veranderen. Overigens, secretaris Van Haften wist te melden dat "volgens de gegevens van de administrateur het binnenkomen der gelden bevredigend was". De heren Mr. H. F. Blaisse, Mr. B. ter Haar en J. Stroeve J. E. zn. werden, op voorstel van de heer H. Roos, bij acclamatie herkozen. En dan die arme heer Van Vugt, buffethouder bij de "A.Y.C." van beroep, hij had van zijn schuld nog maar f 250,- voldaan en werd nu met gerechtelijke stappen bedreigd. We zijn benieuwd naar het vervolg van deze "story" . . .

Definitief herstel en een kampeercentrum . . .

Het seizoen 1950-1951 kenmerkte zich door afwisselende weersomstandigheden. Het vroom flink, sneeuwval, dooi en dan weer vorst, kortom geen condities voor mooi ijs. En daar spon de "Amsterdamsche IJsclub" garen bij. De kwaliteit van het ijs op vaarten en sloten was ronduit slecht, de slimme jongens van de "A.Y.C." zorgden 12 dagen en zes avonden, weliswaar ten koste van flinke arbeidslonen, voor prima ijs. Een zuivere winst van twee duizend leden en juniors was de beloning, dat mocht een doorbraak worden genoemd! De vorstperiode viel net in de kerstvacantie, de schooljeugd kon uitbundig profiteren en zo de ouders. Menig "lastpak" werd veilig geparkeerd op de ijsbaan, kwam volledig aan zijn sportieve trekken, keerde moe en voldaan huiswaarts en dan naar bed, zei duimelot . . .!

De spectaculaire stijging van het ledental spreekt boekdelen over de belangstelling van de ouderen.

De wedstrijden om de "Tjaarda-bokaal", de wisselbeker was door voorzitter Tjaarda ter beschikking gesteld, beloofden veel. Helaas, er kwam niets van. Juist nadat een

ploeg van twaalf man vier volle dagen met de ijsschaaf bezig was geweest, viel op Nieuwjaarsdag de dooi met grote hevigheid in. Het was gebeurd met de ijsskoopman . . . ! Echter niet met de activiteiten van de club, het jonge bestuurslid de heer J. Stroeve J. E. zn. had, in samenwerking met de A.N.W.B. het initiatief genomen op het terrein van de "A.Y.C." een kampeercentrum op te zetten. Geen blatende schapen, windhonden, tegenvallende grasopbrengsten en de eindeloze discussies tijdens de ledenvergadering over hoe de rentabiliteit 's zomers opgevijseld zou kunnen worden. "Nee" zo redeneerde de heer Stroeve, "Amsterdam is een grote en bovenal mooie stad die veel buitenlanders trekt. Geen

schapen en dergelijke meer, de tijd dat alleen de "happy few" reislustig kunnen zijn, is definitief voorbij. Het massatoerisme komt op gang en dat vraagt verblijfsmogelijkheden in tenten en caravans, een ideale bestemming 's zomers voor het ijsclubterrein. En het zou best nog eens lucratief kunnen zijn ook . . ."

Hoe juist gezien van de heer Stroeve. Hij verdient, wat de "Amsterdamsche IJclub" betreft, de prijs voor het uitvinden van "Het Ei van Columbus". Direct een Stichting opgericht waarin deze activiteiten werden ondergebracht en van start! Duizend overnachtingen van kampeerders uit zestien landen mocht een bescheiden begin heten, maar er zat muziek in. De nieuwe stichting was namelijk nogal

Het "Ei van Columbus" van bestuurslid Stroeve is werkelijkheid geworden . . .

gehandicapt geweest door het lange wachten op de gemeentelijke vergunningen die een goede reclamecampagne in het buitenland veel te laat van start deden gaan. Er kwam nog meer goed nieuws, de verlichting van de toegangsweg naar de ijsbaan werd eindelijk gerealiseerd. Dat de weg de toepasselijke naam "Ijsbaanpad" kreeg was een beloning voor het lange wachten. Tijdens de ledenvergadering die op 29 oktober 1951 werd gehouden en waar zelfs 10 leden aanwezig waren, kon de penningmeester over het afgelopen boekjaar een batig saldo melden van f 3.500,-, mooi meegenomen! Het ledental steeg tot 2199 en dat der junioren tot 1569 en ook dat was dus lang niet slecht. De heer Stroeve J. E. zn. trad af als bestuurslid en werd directeur van de nieuwe "Stichting ter Bevordering van de Zomersporten, speciaal het kamperen op het terrein der "A.Y.C." en ten bate van de ijssport". U ziet het, een nobel streven dat de nieuwe stichting nog wel even in aanvaring met de gemeente bracht, die wilde kamperen persé niet als "zomersport" kwalificeren! Ook dat werd opgelost en de heer Stroeve, met zijn stichtingscommissarissen De Ranitz en Blaisse kon van start. Zijn bestuursfunctie werd overgenomen door de heer G. E. K. A. Broekman, ter completering nam de heer Mr. W. Th. Doyer eveneens als 2e secretaris achter de bestuurstafel plaats. De heren H. J. Tjaarda, W. M. van Haaften en F. A. Warners werden moeiteloos herkozen. Toch was er op die ledenvergadering nog een heet hangijzertje. Op verzoek van de Haagsche en Kralingsche ijsclub had het bestuur met die verenigingen een bespreking gehad over de houding van de K.N.S.B.

De oprichting van de "Nederlandsche IJsverenigingen Bond"

Zoals gezegd, de houding van de K.N.S.B. werd door nogal wat grotere ijsverenigingen niet bijster op prijs gesteld. Zij vonden dat de K.N.S.B. veel te veel de nadruk legde op de hardrijderij. Besprekingen om daarin verandering te brengen mislukten met als gevolg dat o.a. de "A.Y.C." uit de K.N.S.B. stapte. Het bestuur hield onverkort vast aan

De heer Hennie Roos, uitdrukkelijke exponent van de hardrijderij . . .

de doelstelling van de club, het geven van ijsvermaak aan haar leden met de hardrijderij uitdrukkelijk op de tweede plaats. Toch hoopte men dat alsnog een compromis zou kunnen worden bereikt. De heren Jansen, Roos en Havekotte, uitdrukkelijke exponenten van de hardrijderij, deelden de mening van het bestuur niet maar voorzitter Tjaarda hield voet bij stuk. Hij achtte het onjuist tijdens de vergadering in details te treden en dat was dan dat . . . maar er lag natuurlijk wel wat conflictstof!

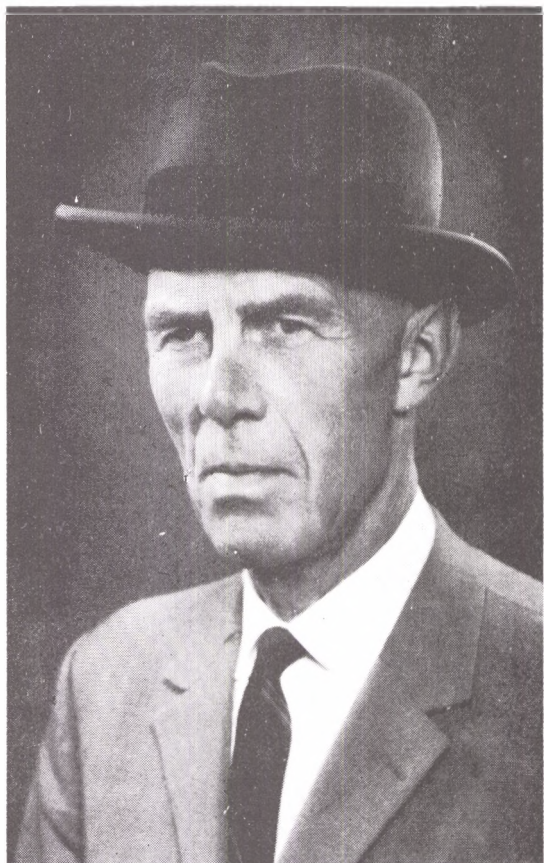

Het kampeercentrum begon te floreren . . .

Geen ijs in 1951-1952 maar wel een bloeiend kampeercentrum . . .

Het verenigingsjaar 1951-1952 werd ook gekenmerkt door enkele dieptepunten. In de eerste plaats het overlijden van de heer F. A. Warners, die sinds 1939 deel van het bestuur had uitgemaakt. Zijn zoon de heer Ir. E. Warners, enthousiast schaatser en pas afgestudeerd in Delft, volgde hem op, maar ook voorzitter Tjaarda meende dat voor hem de tijd was gekomen om te gaan. Zijn staat van dienst bij de "A.Y.C." was indrukwekkend, in 1921 werd hij 2e secretaris en hulp van de legendarische heer Van Son tot Gellicum. Later in 1941, na het overlijden van de heer Ter Haar bleef hij als vicevoorzitter de vereniging in de donkere oorlogsjaren leiden en werd in 1945 voorzitter.

Nu, bij zijn afscheid, wenste de "Amsterdamsche IJsclub" hem het erelidmaatschap aan te bieden, een onderscheiding die de heer Tjaarda eervol noemde en vanzelfsprekend gaarne aanvaardde. In de heer W. M. van Haaften kon de "Amsterdamsche IJsclub" een waardig opvolger begroeten. Door het afscheid als voorzitter van de heer Tjaarda kwam er een bestuursplaats vacant die door de heer J. Stroeve J. E. zn., hij had al eerder van het bestuur deel uitgemaakt, werd ingenomen. Al die wisselingen zou een mens de tel doen kwijtraken, dus geven wij, als tussendoortje, U een overzicht van het bestuur zoals het er na de ledenvergadering van 27 oktober 1952 uit ging zien: De heren W. M. van Haaften, voorzitter, Mr. H. F. Blaisse, vicevoorzitter, Mr. W. Th. Doyer, 1e secretaris,

In de heer W. M. van Haalten vond de "A.Y.C." een waardig opvolger van de heer Tjaarda.

J. Stroeve J. E. zn., 2e secretaris,
A. P. Kempen, 1e penningmeester,
G. E. K. A. Broekman, 2e penningmeester
en Jhr. W. A. E. de Ranitz, Mr. B. ter Haar,
Ir. E. Warners, commissarissen. De ereleden
waren toen de heren Jules Marchand,
Mr. Arn. d'Ailly en A. J. Tjaarda. Zo, nu zijn
we wat dat betreft weer helemaal bij!

Zoals gezegd, geen ijs die winter maar in de
daarop volgende zomer werd het kampeer-
centrum een overweldigend succes. Meer
dan vierduizend overnachtingen,
voornamelijk buitenlanders, konden worden
geregistreerd. Het kuikentje dat uit het "Ei
van Columbus" was gekropen, werd met
rasse schreden volwassen. Hoe volwassen
bleef voorlopig in nevelen gehuld, de in het

leven geroepen stichting voerde een
gesepareerd financieel beleid. Althans dat
maken wij op uit de notulen van de leden-
vergadering waarin de penningmeester
over het lopende boekjaar een nadelig
saldo van f 1.680,- meldde. Kennelijk heeft
hij de inkomsten van het kampeercentrum,
terecht natuurlijk, daar buiten gehouden
want van 4000 overnachtingen moet toch
best een leuk centje overgehouden zijn.
Maar met de doelstelling van de stichting
"ten bate van de ijssport" moet dat goed
gezet hebben en zullen wij ons daarin
maar niet verder verdiepen . . . ! Het geschil
met de K.N.S.B. werd nog niet bijgelegd al
bleef, en dat moet gezegd, de loyale
oppositie daarop aandringen. Van de
vordering op onze buffethouder de heer van
Vugt, vinden we niets meer. Heeft hij
betaald, is er met de hand over het hart
gestreken . . . ? Het is weer leuk giswerk . . . !

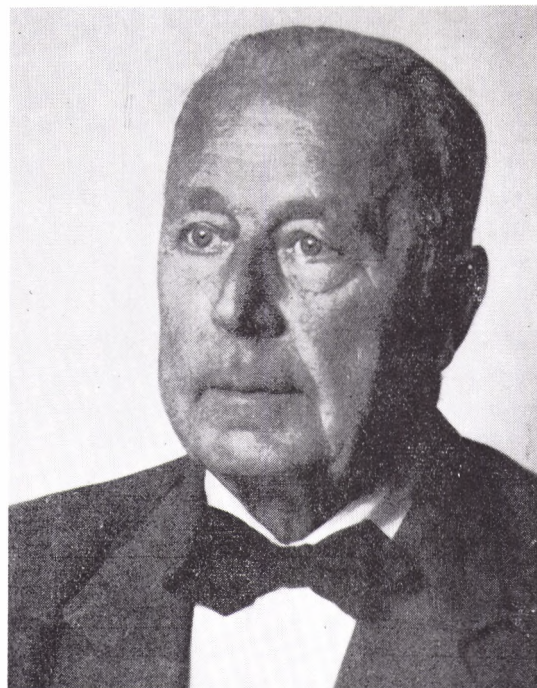
Een kwakkelwinter, het geschil met de K.N.S.B. wordt bijgelegd . . .

Slechts enkele dagen ijs en dat nog met
pijn. De winter van 1952-1953 was nooit
echt koud. Tijdens de aanloop naar die
enkele dagen ijspret vror het zo matig dat
de ijskorst niet dikker werd dan 6 centi-
meter, het kraakte dus letterlijk van alle
kanten. De "N.Y.B.", U weet wel de
Nederlandsche IJssverenigingen Bond
waartoe ook de "A.Y.C." was toegetreden
bereikte met de K.N.S.B. overeenstemming
over de samenstelling van de technische
commissie van de landelijke bond. Slechts
de helft van die commissie zou bestaan uit
leden afkomstig uit de langebaan-
verenigingen, de andere helft uit leden die
meer het recreatief schaatsen voorstonden.
Hiermee werd bereikt dat grote clubs, zoals
bijvoorbeeld de "A.Y.C." meer invloed
kregen in zaken die voor hen van belang

waren. De "Amsterdamsche IJclub" trad weer toe tot de gelederen van de K.N.S.B., de Nederlandsche IJverenigingen Bond liquideerde zichzelf en stortte haar batig kassaldo in een trainingsfonds van de K.N.S.B. Zo, die vrede was weer getekend . . . ! Het bestuur onderging enkele veranderingen, de periodiek aftredende heren Mr. H. F. Blaisse en G. E. K. A. Broekman werden herkozen. Maar penningmeester de heer Kempen legde zijn functie neer. Een besluit dat met groot leedwezen werd aangehoord, de heer Kempen was vanaf 1922 bestuurslid, sinds 31 oktober 1931 zelfs penningmeester. Met bekwame hand had hij de vereniging door de moeilijke jaren na de verhuizing, met de daaraan verbonden geringe geldmiddelen geloodst. Geen wonder dat de ledenvergadering die op 26 oktober 1953 werd gehouden hem met algemene stemmen tot erelid benoemde. Ook Mr. B. ter Haar bedankte, hij vertrok naar het buitenland. De heer G. E. K. A. Broekman volgde de heer Kempen op als 1e penningmeester, in de heer Robert Key begroette de "A.Y.C." een nieuw bestuurslid. Een stijgend aantal kampeerdere zorgde ervoor dat het "Kampeercentrum" bloeide, op initiatief van de A.N.W.B. werd op het ijsclubterrein zelfs een speciale kampeertentoonstelling georganiseerd die maar liefst twintigduizend bezoekers trok!

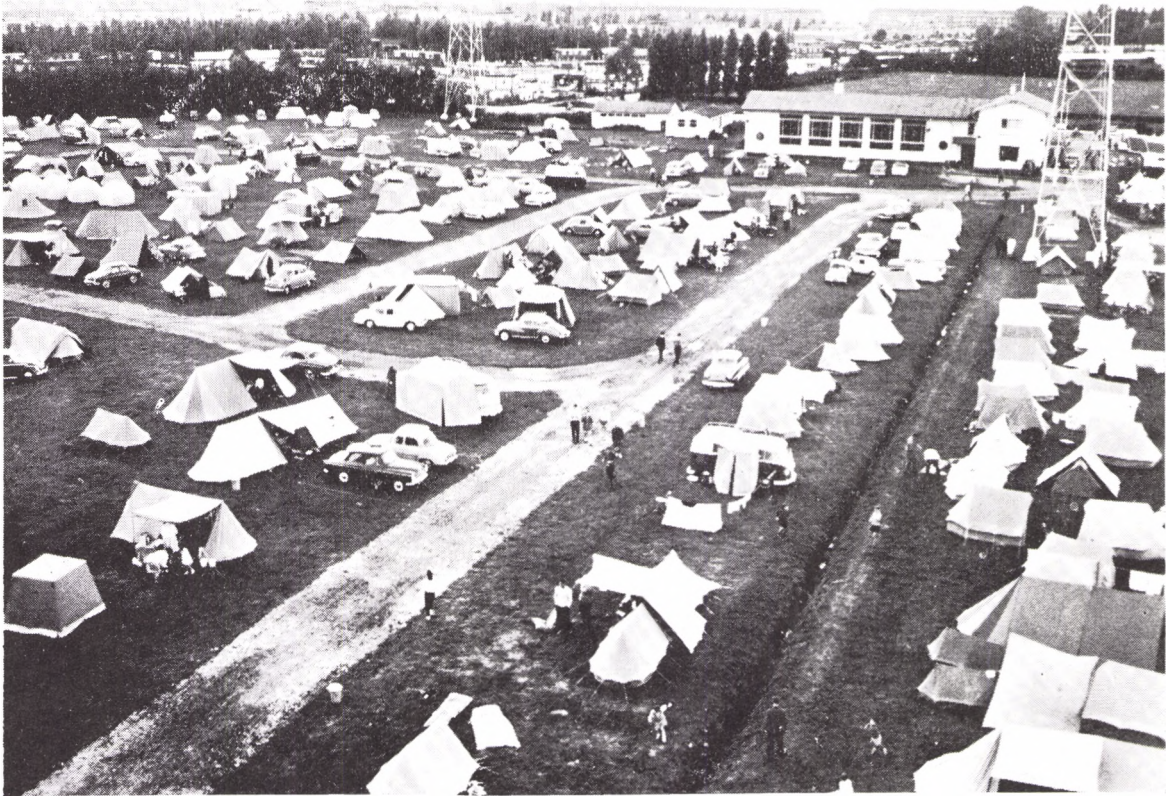
Een late vorstperiode in 1953-1954 en een steeds maar groeiend "Kampeercentrum" . . .

Pas op 26 januari 1954 kwam er vorst en konden de banen 14 dagen worden geopend. Belangrijk waren de finales van de schoolwedstrijden waarvoor burgemeester d'Ailly het startschot loste en elfstedenwinnaar Jeen van den Berg de

De heer A. P. Kempen, erelid "A.Y.C."

prijzen uitreikte. Behalve een hardrijderij die men van de nog steeds bestaande N.V.B.H.S. toegewezen kreeg en die weinig om het lijf had, gebeurde er op dat gebied verder niets. Tijdens de ledenvergadering van 25 oktober 1954 werden de periodiek aftredende heren Van Haaften, Stroeve en Warners herkozen. Heel weinig ijsactiviteiten dus maar des te meer gedurende de zomermaanden. Eens te meer bleek het "Kampeercentrum" een gouden greep om de "A.Y.C.-exploitatie" sluitend te houden. Geen wonder, en dat werd natuurlijk door de "slappe" winters in de hand gewerkt, raakte het bestuur en vooral penningmeester Broekman steeds meer in de kampeeractiviteiten geïnteresseerd. Dat er passende maatregelen nodig waren, zou het volgende seizoen bewijzen.

Een steeds maar groeiend "kampeercentrum" . . .

Opbrengst dagkaarten overtreft verre de contributie-ontvangsten . . .

Het seizoen 1954-1955 bracht een merkwaardig novum. Wel leuk voor de penningmeester maar heel moeilijk te verteren uit verenigingsstandpunt. Het werd een winter waarin het letterlijk kon "vriezen of dooien" en dat gebeurde dan ook heel uitgebreid. De ene dag was de baan open, de andere dag weer gesloten. Het merkwaardig fenomeen deed zich voor dat er vrijwel geen nieuwe leden konden worden genoteerd maar de verkoop van dagkaarten liep als de spreekwoordelijke trein. Dat effect verhoogde nog toen in februari 1955 er een vrij korte, maar constante vorstperiode kwam. Met een opbrengst van bijna 15.000,- gulden overtrof de dagkaartenverkoop de

contributie-ontvangsten maar liefst drievoudig. Zoals gezegd, leuk voor de penningmeester maar de "echte" leden morden, en dat was natuurlijk niet helemaal onterecht. . . Door de wisselende omstandigheden was het ijs dikwijls in slechte conditie en de kopers van dagkaarten zochten min of meer vanzelfsprekend een dag uit met goed ijs. Met als gevolg een te volle baan en de leden meenden dat hun regulier lidmaatschap op die manier slecht werd beloond. Volstrekt duidelijk was dat er op niet al te lange termijn "passende" maatregelen zouden moeten worden genomen. Tijdens de ledenvergadering die op 24 oktober 1955 werd gehouden kwam er al een voorstel de houders van dagkaarten op bepaalde gedeelten van de baan te weren. Tegenover die suggestie stond het bestuur niet geheel onwillend

maar voorlopig wilde men niet verder gaan dan op de dagkaarten te vermelden dat het bestuur zich het recht voorbehield de houders van dagkaarten de toegang tot een bepaald gedeelte van de baan te ontzeggen. Het was jammer, maar bestuurslid de heer Stroeve, initiatiefnemer van het "Kampeercentrum" verhuisde naar Naarden en legde dientengevolge tijdens die vergadering zijn functie neer. Geen wonder dat voorzitter Van Haaften zeer lovende woorden aan hem wijdde en de hoop uitsprak dat, zo nodig, de heer Stroeve ook vanuit Naarden de "A.Y.C." met raad en daad bij zou willen staan. In zijn plaats werd de heer F. van der Veen als bestuurslid gekozen. De periodiek aftredende heren Jhr. W. A. E. de Ranitz en Mr. W. Th. Doyer werden herkozen. Het "Kampeercentrum", jawel, het groeide en bloeide, zo sterk zelfs dat, ondanks hun grote ijver, de werkzaamheden 's zomers het concierge-echtpaar Van Lier boven het hoofd groeiden en de hulp van werkstudenten moest worden ingeroepen. Even terzijde, op de banen van de "Amsterdamsche IJclub" werden geen wedstrijden gehouden maar op 26 en 27 februari 1955 kon in Leeuwarden wel een Nederlands kampioenschap worden verreden. Met Gerard Maarse als winnaar, Egbert van 't Oever tweede en Wim de Graaff derde, dienden zich vertrouwde namen aan.

Voorzitter van Haaften 40 jaar onafgebroken bestuurslid . . .

"First things first" hebben wij, om met Kokadorus te spreken, van onze Engelse ziekte overgehouden. En dat was ongetwijfeld het jubileum van voorzitter Van Haaften. Een onafgebroken periode van 40 jaar bestuurslid, voornamelijk als secretaris en vanaf 1953 als voorzitter, was voorwaar

geen sinecure. De "Amsterdamsche IJclub" prees zich gelukkig met een man die over een dergelijke bestuurlijke ervaring kon beschikken en zich altijd voor de volle honderd procent ter beschikking van de vereniging stelde. Het dankbare bestuur en even dankbare oud-bestuursleden boden hem een stijlvol diner aan en natuurlijk zijn er toen aan het adres van de heer Van Haaften vele goede en verdiende woorden gericht. Het was toen nog niet bekend, maar de heer Van Haaften zou de "A.Y.C." nog vele jaren als voorzitter dienen!

1955-1956, een prima winter . . .

Het was wel laat maar op 1 februari 1956 kon de baan worden geopend en dat bleef, op 8 februari slechts even door dooi onderbroken, zo tot 27 februari 1956. Een reeks van 26 dagen ijsplezier! De "A.Y.C." had een tweede motorveger aangeschaft en die bewees al direct zijn waarde. Het sneeuwde dikwijls en zwaar die winter, maar de baan lag er altijd opmerkelijk goed bij terwijl elders de sneeuw het rijden vrijwel onmogelijk maakte. Veel belangstelling dus voor de banen van de club, de ijsliefhebbers kwamen er op af als bijen op de honing en toch nogal wat onvrede! De dagkaarten waren een klein doortje in het oog van de echte leden. Zij werden bij de vleet verkocht, de opbrengst bedroeg dat jaar zelfs bijna 20.000,- gulden, viereeneenhalf keer zoveel als de contributie-ontvangsten. Gevolg was natuurlijk dat het ledental nauwelijks steeg en, zoals uit de analen blijkt, "het dagkaarten-systeem nogal wat rumoerige elementen binnen de hekken bracht". We kunnen ons voorstellen wat daarmee zo'n beetje werd bedoeld. De winter was zo goed dat op 11 en 19 februari 1956 zelfs wedstrijden konden worden georganiseerd. We hebben helaas niet

terug kunnen vinden wat voor soort wedstrijden dat waren, waarschijnlijk op regionaal niveau want de Nederlandse topschaatsers bevonden zich vrijwel constant in het buitenland.

Met de financiën van de club ging het, overigens dankzij de verkoop van de dagkaarten, redelijk goed. Dat schiep de ruimte om een nieuwe loods met betonvloer te bouwen ter vervanging van het bestaande houten gebouwtje. En natuurlijk, het wordt wel eentonig, het "Kampeercentrum" floreerde boven aller verwachting! In overleg met de gemeente, V.V.V., A.N.W.B. en de Nederlandse Kampeerraad werden besluiten genomen om het terrein op te hogen, te draineren en aan de accommodatie de broodnodige verbeteringen aan te brengen . . . Wel ontstond er in het bestuur enige onrust over de zeer winstgevende exploitatie van het "Kampeercentrum". Alleen al in 1956 bedroeg de netto-opbrengst f 16.000,- en de hamvraag was wat daarmee te doen . . . ! Beleggen, de onkosten van de ijsclub opvoeren en dat door de inkomsten van de kampeerinkomsten laten dekken? Allemaal vragen die op het bestuur afkwamen en waar men voorlopig het antwoord op schuldig moest blijven. Daarbij kwam dat de stichtingsacte zoek was . . . zou die mogelijk bij de heer Stroeve in Naarden kunnen zijn? Enfin, aan de hele kampeer-zaak moest maar een aparte bestuursvergadering worden gewijd. Dat de heren van de "Amsterdamsche IJclub" daar uiteindelijk prima uitgekomen zijn, heeft de toekomst geleerd.

De ledenvergadering die op 29 oktober 1956 werd gehouden bracht het aftreden van Mr. W. Th. Doyer, hij werd opgevolgd door de heer G. van der Harst. De periodiek aftredende heren Blaisse, Broekman en Key werden herkozen. Om weer even "up to

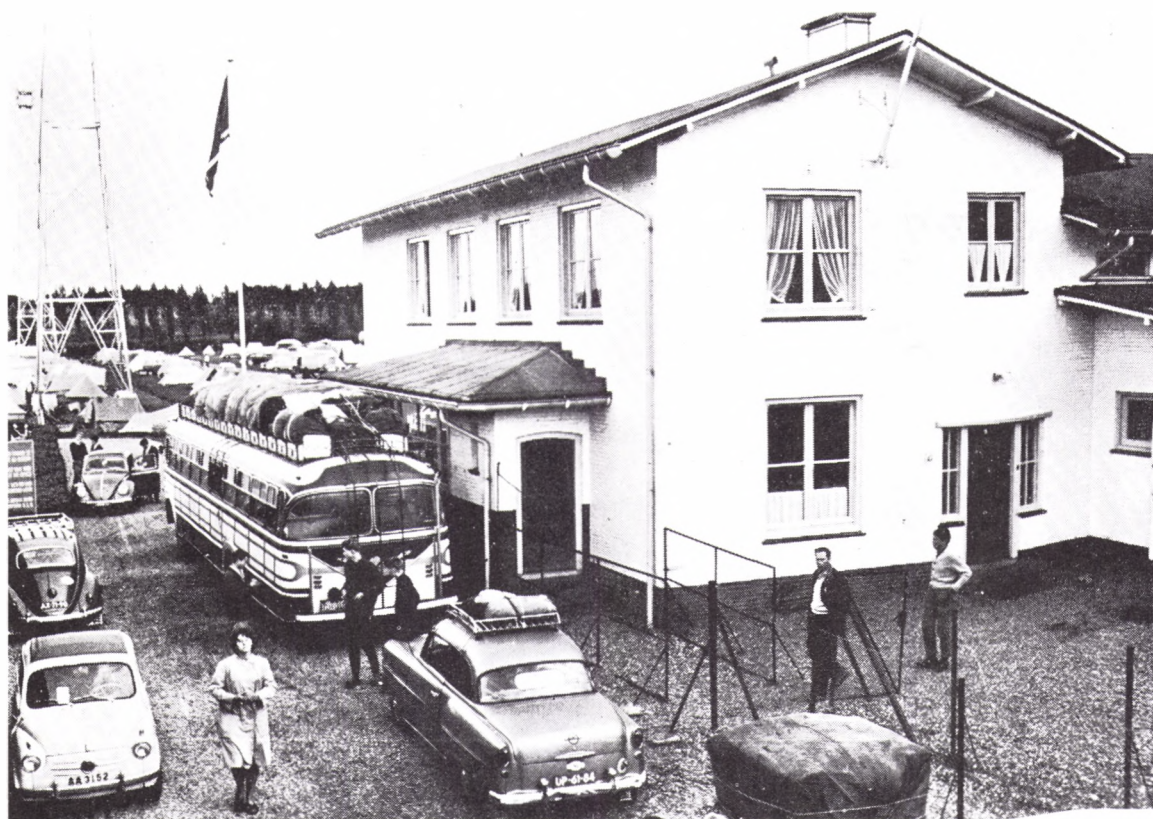
date" te zijn, zag het bestuur er toen als volgt uit: W. M. van Haaften, voorzitter, Mr. H. F. Blaisse, vice-voorzitter, R. Key, 1e secretaris, G. van der Harst, 2e secretaris, G. E. K. A. Broekman, penningmeester en de commissarissen Jhr. W. A. E. de Ranitz, Ir. E. Warners en F. van der Veen. Tijdens die ledenvergadering haalde de heer Roos Sr. nog een oude koe van stal. Hij vroeg of er, zoals in vroeger jaren, nog niet eens een gecostumeerd ijsfeest zou kunnen worden georganiseerd. De heer De Ranitz repliceerde dat enige jaren geleden dat nog eens geprobeerd is maar dat er toen meer prijzen dan deelnemers waren. En daarmee viel het doek over Kokadorus en consorten. Nog steeds bleek er een lichte controverse te bestaan tussen de recreatie- en wedstrijddrijders. De eerste categorie maakte ook druk gebruik van de wedstrijd baan en de heer Roos Jr. merkte tijdens de vergadering op dat het voor de leden van de N.V.B.H.S. zo zoetjesaan ondoenlijk werd 's avonds wedstrijden te houden. Hij drong er met klem op aan een behoorlijk hek op de dam tussen de twee banen te plaatsen. De voorzitter zei toe hier nader op terug te komen . . . !

Totaal geen ijs in de winter van 1956-1957 maar een des te belangrijker zomerseizoen . . .

Helaas, het seizoen 1956-1957 gaf weinig ijsvoldoening. Niet één dag kon de baan worden geopend. Vanzelfsprekend had dat een geweldige daling van de inkomsten uit het winterseizoen tot gevolg. Niet alleen de verkoop van dagkaarten stagneerde volkomen maar ook veel leden en junioren voldeden hun diploma's niet en moesten van de ledenlijst worden afgevoerd. Een daling van het ledental van 701 naar 403 en bij de junioren van 684 naar 454 was het

trieste resultaat. Toch gebeurde er wel iets, de hartekreet van de heer Roos Jr. tijdens de laatste ledenvergadering had gehoor gekregen. Zijn eigen firma de Gebr. G. & H. Roos bouwde, tegen kostprijs, een stevige afscheiding tussen de kinderbaan en de hardrijbaan terwijl deze baan ook geheel afgesloten kon worden van de grote baan. En dat alles nog niet genoeg zijnde verrees bij de finish van de hardrijbaan een modern gebouwtje waarin de wedstrijd-leiding overzichtelijk en verwarmd kon functioneren. Door het uitblijven van de winter konden de verbeteringen niet aan de praktijk worden getoetst maar de woorden van dank aan de heren Roos, die de werkzaamheden geheel belangeloos hadden uitgevoerd, waren zeker op hun plaats. Het zomerseizoen was belangrijker dan ooit, het "Kampeercentrum" bleef zich

verder ontplooiën. Een nieuwe wet op de stichtingen, die 1 januari 1957 van kracht was geworden, maakte het nodig de eigen "Stichting" op te heffen. De exploitatie werd in eigen beheer genomen maar een gescheiden administratie bleef noodzakelijk. Dat kwam door een renteloos voorschot van de gemeente Amsterdam van f 9.600,- ter verbetering van de kampeer-accommodatie en dit voorschot behoefde slechts uit de winst van het "Kampeercentrum" terug betaald te worden. Het bestuur had deze voorwaarde bedongen omdat men het niet juist vond, eventueel, dit bedrag terug te betalen uit de contributie-bijdrage van de leden. Vandaar die gescheiden administratie... Overigens had men de overtuiging dat het zogeheten "sociaal toerisme" nog zou toenemen en dat in de toekomst nog verdere, grote

Het werd steeds drukker op het kampeercentrum...

investeringen zouden moeten worden gedaan. De heren bestuurders hebben het grootste gelijk van de wereld gekregen, "sociaal toerisme" werd "massa-toerisme" begeleid door de "slaapdozen-epidemie" zoals Pierre Huyskens in het Algemeen Dagblad het kamperen en trekken met caravans, laten we maar zeggen "gekscherend", noemt. Tussen twee haakjes, het "Kampeercentrum" kon dat jaar f 23.000,- netto winst ter beschikking van de "A.Y.C." stellen. Toch lekker meegenomen van die "slaapdoosjes" . . . De ledenvergadering werd geconfronteerd met het aftreden van de heer Robert Key, tot zijn opvolger werd de heer J. A. Wamsteker gekozen. De periodiek aftredende heren Van Haaften, Van der Veen en Warners werden herkozen.

Seizoen 1957-1958 weer geen ijs . . .

Daarover kunnen we dus, met de aantekening dat het ledental weer verder terugliep, kort zijn. Eigenlijk ook over het "Kampeercentrum" want de belangstelling daarvoor bleef maar stijgen en stijgen . . . ! In 1951, bij het begin, werden 1.400 overnachtingen geregistreerd, nu zeven jaar later was dat opgelopen tot 56.675. Cijfers die boekdelen spreken en die het bestuur, na het opheffen van de eigen Stichting, voor twee taken stelde. Enerzijds de exploitatie van het terrein en de gebouwen, indien Koning Winter mee wilde werken, voor de ijs sport, anderzijds 's zomers het steeds belangrijker wordende "Kampeercentrum". Het maken van keuzes betreffende meerder onderhoud en investeringen bleef altijd een punt van discussie. Immers het hoofddoel van de ijsclub was en bleef het ijsvermaak en het kamperen moest daaraan dienstbaar blijven. Ja, dat klonk natuurlijk allemaal wel

heel plausibel maar met het batig saldo dat het "Kampeercentrum" in 1958 opleverde zou, zo denken wij, menig bestuurslid wat betreft het stellen van prioriteiten, zich achter de oren krabben! Want met ruim f 32.000,- loog dat batig saldo er niet om, dat kon zelfs de meest fervente schaatsliefhebber niet ontkennen! De Gebr. G. en H. Roos deden weer van zich spreken, door hun gulle en royale medewerking verrees een nieuw toiletgebouwtje dat op 2 juli 1958, onder stromende regen, door wethouder Mr. G. van 't Hull werd geopend. Toepasselijk hees Mej. Roos, dochter van één van de bouwers, de vlag! De trouwe en ijverige opzichter Van Lier was ernstig ziek geworden, hij zou zijn taken niet meer op zich kunnen nemen. De jonge man die op proef werd aangesteld, de heer M. Tinga, kreeg een vaste aanstelling en betrok met zijn gezin de dienstwoning van het clubgebouw. Het spreekt vanzelf dat elders in Amsterdam voor de heer van Lier voor onderdak werd gezorgd. Aan capabele mensen heeft het de "Amsterdamsche IJclub" gelukkig nooit ontbroken, een dergelijke organisatie vergde dat ook. De vereniging had in de persoon van de heer J. Hamstra die de leiding van het "Kampeercentrum" op zich had genomen, weer zo'n capabele man gevonden. En dat gold in niet mindere mate voor administrateur de heer Sipkes.

De dagkaarten worden afgeschaft . . .

Na de afgelopen ijsloze winters, werd het hoog tijd dat er op de banen van de "Amsterdamsche IJclub" weer eens zou worden geschaatst. Nou dat gebeurde, zij het op bescheiden schaal. Van 7 tot en met 10 februari en van 12 tot en met 15 februari 1959 waren de banen opengesteld. Er was een extra-reden om verheugd te zijn, het

bestuur had op 27 oktober 1958 het besluit genomen de banen alleen open te stellen voor leden. Dat betekende het einde van de dagkaarten, weliswaar lucratief maar funest voor het verenigingsleven. Het experiment slaagde volkomen, het ledental steeg direct van 306 naar 1293, bij de junioren nog spectaculairder van 353 naar 1616. Bovendien bereikte men dat "rumoerige" elementen buiten de deur konden worden gehouden. Het door de Gebr. Roos gebouwde startgebouwtje kwam zeer goed van pas. Op de avond van de 11e februari 1959 werden wedstrijden gehouden die vlekkeloos verliepen. Het waren nationale proefwedstrijden over 500 en 1500 meter serie A (18-19 jaar) en B (15-17 jaar). De winnaars waren resp. de heren Bollweg en Nachtegaal. Het bestuur was verheugd dat de leden, al was het dan maar voor zes dagen, van hun lidmaatschap gebruik hadden kunnen maken. Het "Kampeercentrum" bleef goed lopen, wel liep het aantal overnachtingen met ruim 1700 terug, maar met een totaal van 54.931 kon iedereen tevreden zijn. Een voorstel van het bestuur om de A.O.W.-uitkering van de heer Van Lier aan te vullen met een jaarpensioen van f 900,- werd vanzelfsprekend gehonoreerd. Zijn lange, trouwe dienstperiode kon worden beloond en dat deed de gehele "Amsterdamsche IJclub" deugd! Tijdens de ledenvergadering van 26 oktober 1959 werden de periodiek aftredende heren Blaisse, Broekman en Wamsteker voor een volgende zittingsperiode in het bestuur herkozen.

De belangstelling voor het "Kampeercentrum" neemt drastisch toe, de nog steeds vacante bestuurszetel wordt weer bezet . . .

Een eigenlijke winter van betekenis werd

het niet. Eerst op woensdag 13 januari 1960 kon de baan worden opengesteld en dat duurde maar . . . vijf dagen. Geen wedstrijden dus, daar was de tijd te kort voor maar toch wel ijsplezier en dat was al heel wat, in de rest van het land kwamen de schaatsers niet of nauwelijks aan bod. Alomtevredeheid over het besluit de dagkaarten af te schaffen, het ledental steeg verder naar 1405 en de junioren tot 1616. Een prima resultaat van wat toch wel een moeilijke beslissing was geweest. En dan dat brave "Kampeercentrum", met 16.422 overnachtingen bereikte het een voorlopig record. Natuurlijk, er moesten weer investeringen worden gedaan, vooral het onderhoud van de lichtmasten vergde nogal wat geld, er moest meer en beter sanitair komen, maar al met al bleven de financiële resultaten voortreffelijk. Er diende zich een ander probleem aan, dat wat toen nozems en halbstarken werden genoemd. Toelaten op de camping of niet . . . dat was de vraag! Ja, daar was men zomaar nog niet uit . . . Na het vertrek van Mr. B. ter Haar was die bestuurszetel vacant gebleven. Toen de heer Kempen terugtrad en de heer Broekman hem opvolgde werd er geen 2e penningmeester meer benoemd. Dat gebeurde ook nu niet maar met de vele werkzaamheden wilde het bestuur toch wel aanvulling in de persoon van een commissaris. Voorgedragen werd de heer H. J. van Laer G. W. A. zn., een bekende naam want hij was de zoon van 1e secretaris de heer G. W. A. van Laer J. C. zn. die in 1922 uit het bestuur trad en in de jaren dertig zowel voorzitter van de K.N.S.B. als van de Internationale Eislauf Vereinigung (de latere I.S.U.) was. De heer Van Laer werd bij acclamatie gekozen, de heer Roos merkte bij die benoeming op dat als hij maar een gedeelte van de capaciteiten van zijn vader zou hebben, het wel een goede zou worden.

Profetische woorden want de heer Van Laer werd later voorzitter en is dat nu nog steeds, het moet dus wel een goede zijn geworden . . . ! Bij acclamatie werden de periodiek aftredende bestuursleden Van Haaften, Van der Veen en Warners herkozen.

Een verontrustende terugval van het ledental . . .

Een seizoen waar met de beste wil van de wereld weinig van te vertellen valt. Slechts één dag was de baan open, om precies te zijn op 26 januari 1961, na een kwakkelwinter waarin het heel weinig vroom en des te meer dooide. Het leden en juniorenbestand daalde met maar liefst 1.300, een terugval om bang van te worden. Natuurlijk was het ontbreken van ijs hier mede debet aan, maar een dergelijke grote terugval baarde grote zorgen. Waar lag dat aan, het juiste antwoord kon niet worden gegeven, het bleef gissen! Het "Kampeercentrum" bereikte met 63.094 een nieuw record. Weer een stijging dus, vooral te danken aan de reclame-campagne in de gids "Europa Camping". Het probleem

nozems en halfstarken bleef bestaan, er werd wel gepraat om die te weren maar eigenlijk waren er op dat gebied helemaal geen moeilijkheden geweest. Ja, de kleding van de jeugd in die tijd deed dikwijls het ergste vermoeden terwijl het in de praktijk meestal wel meeviel . . . !

De financiële middelen lieten toe dat er veel aan het onderhoud werd gedaan. De lichtmasten gerepareerd en geschilderd, ketel en kelder van de centrale verwarming vernieuwd, nieuwe stoelen voor het clublokaal, douches met warm water aangebracht, kortom er was wel geen ijs geweest, maar overigens was het jaar voor de "Amsterdamsche IJclub" gunstig verlopen, terrein en gebouwen waren in goede staat, het geheel zag er aantrekkelijk uit. Het bestuur onderging geen enkele verandering en voor de volledigheid: De toen nog in leven zijnde ereleden waren de heren: Mr. Arn .J. d'Ailly, A. J. Tjaarda, A. P. Kemper en Mr .G. van Hall.

Geen onaardig wintertje . . .

Het was nog wel niet "echt ouderwets"

De Amerikaanse "Wally Byam Caravan Club Around the World" bezocht met haar zilverkleurige kampeerbussen in 1964 het Kampeercentrum van de "A.Y.C." als onderdeel van een 50.000 km lange wereldreis die 14 maanden zou duren.

maar met een openstelling van de banen gedurende negen dagen en twee avonden begon het erop te lijken. In ieder geval was het positieve resultaat dat het ledenverlies min of meer automatisch werd ingelopen. Het aantal senior-leden steeg weer tot 1.466, de junioren bereikten weer het aantal van 1.913. Het was eigenlijk allemaal volstrekt duidelijk, geen ijs: Veel onbetaalde lidmaatschapskaarten, wel ijs: Nieuwe leden! Nu moet daarbij worden opgemerkt dat de inkomsten van het "Kampeercentrum" toelieten dat de contributie eigenlijk abnormaal laag kon worden gehouden. Bij niet-betaling van de contributie kon men zich voor f 1,- weer als lid aanmelden en er gingen in de vereniging toch stemmen op dat te verhogen naar f 2,50. Het was geen beste zomer in 1962 en dat zorgde ervoor dat het aantal overnachtingen op het "Kampeercentrum" terugliep tot 58.663. Nog steeds een respectabel aantal, er bestond dus geen enkele reden tot ongerustheid. Het "Kampeercentrum" marcheerde nog steeds naar wens en de "Amsterdamsche IJclub" zorgde er wel voor dat ook het ijsvermaak daar volop van kon profiteren. De ene hand wast immers altijd de andere . . . ! Het bestuur, zonder enige mutatie, deed rustig en bekwaam het vele werk en wachtte op een "echt ouderwetse" winter. Van administrateur Sipkes kwam een brief aan secretaris Van Veen met de nodige gegevens voor zijn jaarverslag binnen. De volgende, enigszins bittere, passage uit die brief willen wij U niet onthouden: "Tevens deel ik U mede dat ik mijn werkzaamheden als lid-beheerder van de Vereniging "Hou en Trouw" per 1 oktober j.l. heb neergelegd. Ik heb dit werk bijna 17 jaar verricht, doch wegens de "verjongingsrage" die de laatste tijd zeer aan de orde is en die ook in onze vereniging diverse bestuurswijzigingen

teweeg heeft gebracht o.a. door de vervanging van een 52-jarige secretaris voor een thans 23-jarige, kan ik mij met de nieuwe opvattingen niet verenigen en werd de samenwerking niet meer aangenaam". Als we dat zo lezen denken wij dat de Vereniging "Hou en Trouw" zijn naam niet veel eer heeft aangedaan, terwijl de heer Sipkes met een probleem kwam te zitten dat, tot op de huidige dag, velen met hem moesten delen.

Het "ouderwetse wintertje" kwam er . . .

Het vroom dat het kraakte in de winter van 1962-1963. Meteorologen wisten zelfs te melden dat het de koudste winter sinds 1830 was, voorwaar een buitenkansje voor de "A.Y.C." Maar liefst 55 dagen waren de banen geopend en het vergde een geweldige inzet van iedereen om alles goed te laten verlopen. De uitgebreide investeringen in b.v. het motorpark enz. die de "Amsterdamsche IJclub" had gedaan wierpen nu hun vruchten af. De banen lagen er onberispelijk bij wat een geweldig gestegen aantal senior-leden (2.182) en dito junioren (3.227) die winter heel veel ijsplezier bezorgde. Maar ook de hardrijderij werd niet vergeten. Op 30 december 1962 werd het Provinciaal Kampioenschap hardrijden Noordholland en Utrecht op de wedstrijd baan van de "Amsterdamsche IJclub" gehouden. Met 154.917 punten over drie afstanden (de 10.000 meter stond niet op het programma) werd N. Houter uit Opmeer winnaar. Later in het seizoen, op 26 januari 1963 werd over 500, 1500 en 3000 meter gereden om de Tjaarda-bokaal. Die werd door D. Zuidert in de wacht gesleept. Al met al een winter om "U" tegen te zeggen en dat mocht eveneens gezegd worden van de zomer. Het aantal overnachtingen steeg weer tot

V.l.n.r.
Carry Geijssen
Stien Kaiser
Ans Schut

Gouden dagen voor de Nederlandse schaatssport waren in aantocht . . .

boven de 60.000 en dan zat men toch aan de rand van de capaciteit-mogelijkheden. Grote inzet en werklust van alle betrokkenen zorgde ervoor dat zowel het winter als zomerseizoen op rolletjes verliepen en wat het eerste betreft, het bestuur was dankbaar dat men de leden zoveel ijsgenot had kunnen bieden. Een geweldige aanwinst gedurende het winterseizoen bleek de aanschaf van een nieuwe tractor, hij bewees zijn groot nut. En door de aanschaf van een kar achter die tractor om vuilnis op te halen kon hij ook gedurende het kampeerseizoen volop worden gebruikt. Omdat het allemaal zo gecompliceerd werd had de vereniging de hulp van een echte accountant ingeroepen. Wij kunnen uit al die cijfers niet meer zo goed wijs, maar laten we U verzekeren dat de tevredenheid van de penningmeester tot in de hoogste hemelen reikte.

De ledenvergadering op 28 oktober 1963 bracht weinig schokkends. Het 100-jarig bestaan van de club wierp zijn schaduw vooruit en de voorzitter merkte op dat hij ter gelegenheid daarvan, gaarne het Nederlands Kampioenschap hardrijden op de banen van de "Amsterdamsche IJclub" zou willen laten verrijden. Bij ontstentenis van ijs zou een uitwijken naar de inmiddels

in Amsterdam gevestigde kunstijsbaan kunnen worden overwogen. Immers, wat de hardrijderij betreft, zijn we zo zoetjesaan gekomen bij de gouden dagen van Kees Verkerk, Rudie Liebrechts, Ard Schenk. Zij stonden weliswaar nog niet op het voorste plan, dat zou pas komen onder leiding van coach Anton Huiskens, maar zij deden al duchtig van zich spreken. En dat gold ook voor de dames, namen als Stien Kaiser, Carry Geijssen en Ans Schut, dwongen respect af. Allemaal reden genoeg om, ter gelegenheid van het jubileumjaar, eens flink naar de mogelijkheid die Nederlandse Kampioenschappen te kunnen organiseren, een onderzoek in te stellen. Zo tussen neus en lippen door maakte de voorzitter nog melding van het feit dat het bestuur zijn voelhorens had uitgestoken betreffende een tweede kunstijsbaan in Amsterdam en dan natuurlijk op de terreinen van de "Amsterdamsche IJclub". In het bestuurs en ereleden-bestand bleef alles bij het oude . . .!

Het jubileumjaar, de "Amsterdamsche IJclub" bestaat 100 jaar . . .

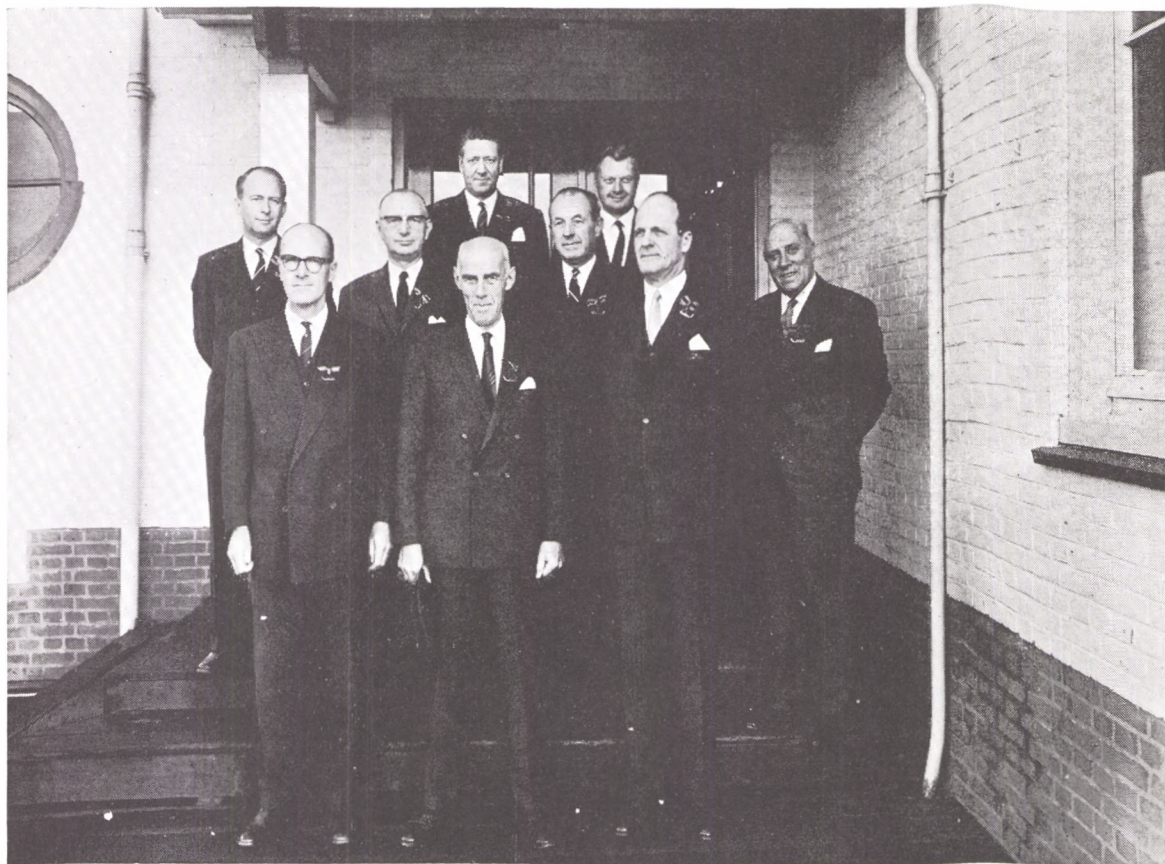
Laten we maar beginnen U iets over de "Iopende" zaken te vertellen. De winter van

1963-1964 was zeer redelijk, de banen konden 15 dagen geopend blijven. Niet zoveel als het vorige seizoen, maar toch . . . Het bestuur was in ieder geval tevreden dat men de afgelopen jaren en ook nu weer de leden zoveel gelegenheid tot schaatsen had kunnen geven. De vorst verdeelde zich over twee periodes, eerst van 15 tot en met 25 december 1963, eerste Kerstdag kon nog worden gereden maar op tweede Kerstdag was het mis. Op 16 januari 1964 was het weer zover en dat duurde tot en met 21 januari. Weer steeg het ledental, nu tot 5.466 totaal. Jammer was dat de grootste stijging zich bij de junioren voordeed, het aantal senior-leden liep met ruim 400 terug. Blijkbaar lieten de "oudjes" het een beetje af weten. Het "Kampeercentrum" boekte een nieuw record, 64.100 overnachtingen was het resultaat en men constateerde vooral een vooruitgang bij het aantal caravans. Vanzelfsprekend stond de ledenvergadering die op 26 oktober 1964 werd gehouden uitgebreid in het teken van het 100 jarig bestaan van de "Amsterdamsche IJsclub" op 21 december 1964. Vooral de wedstrijden om het Nederlands Kampioenschap baarden zorgen. Het verlangen van de "A.Y.C." was vorig jaar ter kennis van de K.N.S.B. gebracht maar een definitieve toezegging had men niet verkregen. Uit kringen van de Bond was wel gebleken dat men daar met een zwevende datum op het natuurijs van de club met de mogelijkheid van uitwijking naar de kunstijsbaan, bepaald niet gelukkig was. De K.N.S.B. wilde een vaste datum op een kunstijsbaan. Die datum zou dan moeten vallen nadat de schaatscracks uit het buitenland waren teruggekeerd. Voorzitter Van Haaften vroeg de heer Roos om een toelichting en die kreeg hij. Op 28 november a.s. zal de jaarvergadering van de K.N.S.B. worden gehouden en de

Stylist Kees Verkerk . . .

opvattingen van het bestuur en de technische commissie wezen inderdaad in die richting met de mogelijkheid de kampioenswedstrijden voor uitzending naar het buitenland te houden en daaraan de selectie tot die uitzending te verbinden. Hoewel, omdat de ijsclubs de stemming in de K.N.S.B. bepalen er nog niets vaststaat, kwam van de heer Roos toch de suggestie de kampioenswedstrijden voor heren, die de "Amsterdamsche IJsclub" graag wilde hebben, aan te vragen. Ook tijdens deze vergadering onderging het bestuur geen veranderingen. Thans, 100 jaar na de oprichting bestond het uit de volgende heren: W. M. van Haaften, voorzitter,

Het A.Y.C.-bestuur bij het honderdjarig bestaan, eind oktober 1964 gefotografeerd op het ijsclubterrein. Voorste rij v.l.n.r. Mr. H. F. Blaisse, W. M. van Haaften en jhr W. A. E. de Ranitz; middelste rij: G. v.d. Harst, F. v.d. Veen, G. E. K. A. Broekman en J. A. Wamsteeker; achterste rij: H. J. van Laer G. W. Azn en Ir. E. Warners.

Mr. H. F. Blaisse, vice-voorzitter, G. E. K. A. M. Broekman, penningmeester, F. van der Veen, 1e secretaris, G. van der Harst, 2e secretaris en de commissarissen Jhr. W. A. E. de Ranitz, Ir. E. Warners, J. A. Wamsteker en H. J. van Laer G. W. A. zn. en de ere-leden Arn. J. d'Ailly, A. J. Tjaarda, A. P. Kempen en Mr. G. van Hall. En toen was het zover! Op 18 december 1964 werd ter ere van het 100-jarig bestaan in de Grootte Club "Doctrina et Amicitia" een receptie gehouden. Die receptie is heel erg geanimeerd verlopen, alle senior-leden hadden een kennisgeving ontvangen. De "Vrienden van de Amsterdamsche IJclub" lieten ere-lid Tjaarda een door de heer L. B. van Lierop geschilderd portret van een "aanminnige"

schaatsenrijdster aanbieden. Het vereerde bestuur bestemde het voor de bestuurskamer van het clubgebouw. Vele, vele gelukwensen, bloemen en cadeaux stroomden binnen. Het feestdiner stond onder leiding van de ceremoniemeesters de heren Ir. E. Warners en G. van der Harst, het was van hoge kwaliteit en verliep uitstekend! Zoals dat betaamt was het geheel gelardeerd met vriendelijke woorden en geestige speeches. En dat kon niet anders, 61 personen zaten aan waarbij de ere-leden Tjaarda en Kemper wel het eerst mogen worden genoemd. Het gemeentebestuur werd vertegenwoordigd door Dr. P. J. Koets, wethouder van onderwijs, sport, volksontwikkelijk en openbare gezondheid (wat een mondvol!). De K.N.S.B. had hun

Zoals U ziet waren en face van links naar rechts de heren Van Laer, Van Haaften, Warners en Van Veen tijdens de receptie van het 100 jarig bestaan van de "A.Y.C." in een opperbeste stemming.

Gedurende deze viering bood het ere-lid H. J. Tjaarda namens de vrienden van de Amsterdamsche IJclub het schilderij van een "aanminnige" schaatsenrijdster aan. Voorzitter W. M. van Haaften nam het geschenk, dat door de hoofdstedelijke schilder L. B. Lierop werd vervaardigd, in ontvangst.

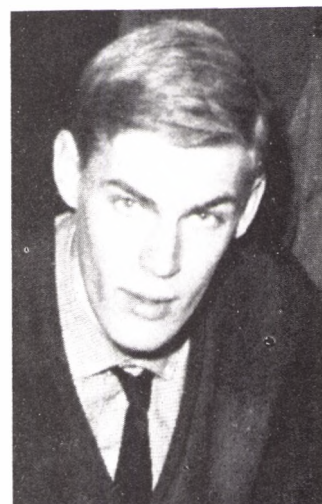
Mr. J. C. van Laer (links) en Herman J. van Laer (rechts) boden de jubilerende 100-jarige "A.Y.C." het Delfts bord van hun vader aan...

voorzitter en enkele bestuursleden afgevaardigd, natuurlijk ontbraken vertegenwoordigers van die goede en nog oudere "Roei en Zeilvereniging De Hoop" niet. Verschillende vertegenwoordigers van Amsterdamse sportorganisaties kwamen lekker mee aanzitten, om er een paar te noemen de Jaap Edenbaan, de Stichting S.I.A., de cricketclub V.R.A. en natuurlijk mogen we de representanten van de ijsclubs Leeuwarden, Groningen, Zutphen, Kralingen, Dordrecht, Haarlem en Heerenveen niet vergeten. En vanzelfsprekend was ook het voltallig corps jury en kascommissie-leden aanwezig. We memoreerden het al, met een dergelijk gezelschap kunnen vriendelijke woorden en geestige speeches geen probleem zijn. De zoons van de vroegere, zeer bekwame 1e secretaris de heer G. W. A. van Laer J. C. zn. boden een Delfts bord dat hun vader bij zijn installatie in 1937 als president van de "Internationale Eislauf Vereinigung" had ontvangen, met als voorstelling een hardrijder aan, een gebaar dat het bestuur als zeer treffend ervoer. Opzichter en personeel boden de club een klok aan voor de bestuurskamer en ook dat gebaar werd

zeer op prijs gesteld. Zoals de secretaris in zijn jaarverslag opmerkte: Het jubileum werd op waardige wijze gevierd! Tenslotte, ter afsluiting van dit jubileum-hoofdstuk dit: Op 2 en 3 januari 1965 werden op de Jaap Edenbaan onder auspiciën van de "Amsterdamsche IJclub" de Nederlandse Kampioenschappen hardrijden op de schaats voor heren verreden. De winnaar heette... Ard Schenk!

De nog o, zo jonge Ard Schenk.

Leuke overzichtsfoto van de ijsbaan aan de Schinkel!

AAN ONS DE TOEKOMST.....

De nostalgisch uitzierende lidmaatschapskaarten uit de rijke historie van de "A.Y.C."

+

DIPLOMA

VOOR HET EFFECTIEF LID

J. Freiwald

ONTVANGEN voor Contributie der
AMSTERDAMSCH E IJSC LUB, tot ultimo October
1871, de Som van Drie Gulden.

AMSTERDAM, November 1870.

Zegge f 3,—.

H. van der Woude
Penningmeester.

DIPLOMA

VOOR HET EFFECTIEF LID

J. Freiwald

ONTVANGEN voor Contributie der
AMSTERDAMSCH E IJSC LUB tot Ultimo October
1877 de Somma van Drie Gulden

AMSTERDAM November 1876

Zegge f 3,—.

J. van der Woude
Penningmeester.

Diploma.

VOOR HET EFFECTIEF LID

Hr. A. B. Smis.
jaert

ONTVANGEN voor Contributie der
AMSTERDAMSCH E IJSC LUB, tot ultimo
October 1882, de Som van DRIE GULDEN

AMSTERDAM, November 1881.

Zegge f 3.—

H. van der Woude
Penningmeester.

Diploma

VOOR HET EFFECTIEF LID

Hr. A. B. Smisjaert.

ONTVANGEN voor Contributie der
AMSTERDAMSCH E IJSC LUB, tot ultimo
October 1880, de Som van DRIE GULDEN.

AMSTERDAM, November 1879

Zegge f 3,—.

J. van der Woude
Penningmeester.

DIPLOMA

VOOR HET EFFECTIEF LID

J. Freiwald

ONTVANGEN voor Contributie der
AMSTERDAMSCH E IJSC LUB, tot ultimo October
1872, de Som van Drie Gulden.

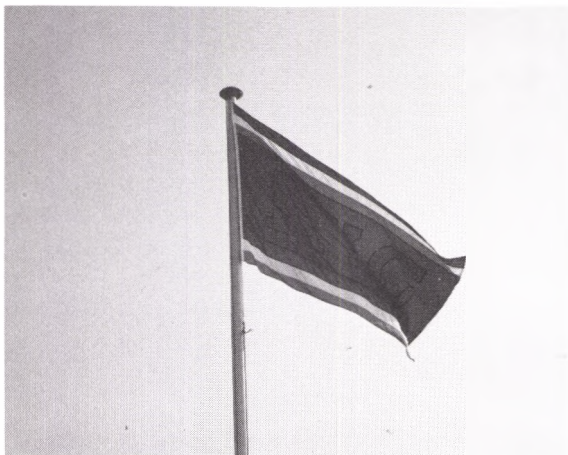
AMSTERDAM, November 1871.

Zegge f 3,—.

H. van der Woude
Penningmeester.

Hoofdstuk V "1964-1989", De vijfde 25 jaar.

Nog één keer wat bespiegelingen vooraf . . .

De "A.Y.C."-vlag: het symbool voor ijsvermaak.

Het is dan zover, we beginnen aan het laatste deel van het jubileumboek der "Amsterdamsche IJscclub". In een bloemrijke en kleurrijke caleidoscoop trokken de gebeurtenissen aan Uw geestesoog voorbij. Aan het einde van dit hoofdstuk bestaat de "A.Y.C." 125 jaar, een eerbiedwaardige leeftijd. Nog steeds, zoals vanaf de oprichting het geval was, is de "Amsterdamsche IJscclub" een vereniging met allure. En welhaast, net zo vanzelfsprekend, wordt ze geleid door bekwame regenten, die hun sporen op bestuurlijk gebied reeds lang hebben verdiend. En dat mag een unicum heten want veel, heel veel is er in die 125 jaar veranderd. Aanpassingen die een moderne, jachtige wereld vereisten, werden natuurlijk doorgevoerd. De "Amsterdamsche IJscclub" kon en wilde daar ook niet aan voorbij gaan. Maar wat bleef is toch een beetje, wat de Fransen zo treffend en eigenlijk onvertaalbaar, "grandeur" noemen. Dat heeft niets met neerbuigendheid of iets dergelijks te

maken. Het is, denken wij, meer een trots zijn op dingen die zo heel lang geleden begonnen en, op een bepaald stramien voortbouwend, werden geconserveerd. Een niet geringe prestatie . . . !

In een flits trekken dan de zo vertrouwd geworden, beroemde namen weer voorbij. Zij allen zijn, tot op de huidige dag, verantwoordelijk voor die "grandeur". Iets waar de gehele "Amsterdamsche IJscclub" en de daarmee verbonden geschiedenis trots op kan zijn en waaraan wij, als samenstellers van dit boek, veel vreugde hebben beleefd. Maar ook die laatste 25 jaar gebeurde er het een en ander. Wij laten U daar niet onkundig van, daar gaan we . . .

De rekening na het jubileumfeest in 1964 . . .

Na de festiviteiten ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan kreeg de "A.Y.C." in het seizoen van 1964-1965 de rekening gepresenteerd, zowel letterlijk als figuurlijk. De directie van de Jaap-Eden-kunstijsbaan liet na afloop van de nationale kampioenschappen hardrijden op de schaats voor heren op 2 en 3 januari 1965, die bij mooi weer en onder auspiciën van de "Amsterdamsche IJscclub" werden verreden, een omstreden nota bezorgen, waarop de post recette-derving ad f 10.000,- voorkwam. Die post werd bestreden, omdat deze niet in overeenstemming met de eerder gemaakte afspraken werd geacht. Het plan van de organisatoren was om de eventuele financiële revenuen van de succesvol verlopen wedstrijden (naar verwachting f 6 à 7.000,- van elke participant) naar het trainingsfonds van de

GEDENKPLAAT BY HET 60 JARIG BESTAAN DER Amsterdamsche Ysclub

Het bestuur van de jubilerende vereniging.

1e rij van links naar rechts: vice-president G. van der Harst, president H. J. van Laer, commissaris Ir. E. Warners.

2e rij van links naar rechts: commissaris P. Horsman, secretaris J. de Boer, penningmeester J. Key en commissaris H. Pieck.

K.N.S.B. te laten vloeien. Deze royale gebaren kwamen nu op losse schroeven te staan. Later zou blijken dat de gemeente Amsterdam, als partner in de exploitatie van de kunstijsbaan, bezwaar had gemaakt tegen de vrijgevigheid van de betrokken organisatoren.

Hoewel de druiven na een lang rijpingsproces zuur waren, want eerst moest op terugkeer van "mede-onderhandelaar" Hennie Roos uit de Verenigde Staten worden gewacht, vond president Van Haaften het maar beter er tijdens de laatste bestuursvergadering van de "A.Y.C." in 1965 geen woorden meer over het gerezen meningsverschil vuil te maken. "Maar fraai is het niet," voegde de notulist van de jaarstukken er niet onbewust aan toe, waarmee hij de onderdrukte kribbigheid van het hele bestuur bleef accentueren.

Kwakkelwinter, ledental omlaag . . .

De ijsbanen van de "A.Y.C." gingen de winter van 1964-1965 slechts twee dagen open. Dat was onmiddellijk te merken aan het ledenbestand. Het aantal senioren daalde, vergeleken met het seizoen daarvoor, van 1.738 en 1.298. Het aantal junioren van 3.728 naar 2.268. Blijkbaar hoopten de "zuinige" Amsterdammers op de terugkeer van het dagkaarten-systeem . . .

Naast het ontbreken van ijs kreeg het bestuur van de "Amsterdamsche IJclub" met een andere tegenslag te maken. Vice-voorzitter mr. H. F. Blaisse liet zeer tot zijn spijt weten dat hij als bestuurslid op dokter's advies moest bedanken. Het behoeft geen betoog dat voorzitter Van Haaften mede namens de andere bestuursleden benadrukte dat het vertrek van mr. H. F. Blaisse een groot verlies voor de

vereniging zou betekenen. De club had bijna 25 jaar kunnen profiteren van zijn grote kennis ten aanzien van de ijssport, het wedstrijdwezen en de juridische adviezen. Met algemene stemmen werd besloten mr. H. F. Blaisse tot erelid te benoemen. Hem werden tijdens de eerstvolgende ledenvergadering de daarbij behorende versierselen overhandigd. In zijn toespraak, die begon met een spreuk van Benjamin King: "Nowhere to fall but off, nowhere tot stand but on" memoreerde hij aan de lange periode van samenwerking met voorzitter Van Haaften, ook in de landelijke organisatie van de K.N.S.B. De opvolging van mr. H. F. Blaisse werd pas enige jaren later geregeld.

De klanken van de verouderde grammofoon . . .

De klanken van de verouderde grammofoon, waaraan talrijke leden van de "A.Y.C." zulke dierbare herinneringen bewaarden, klonken voor het laatst tien dagen lang over de Amsterdamse ijsbanen in het seizoen van 1965-1966. Op voorstel van materiaal-commissaris ir. E. Warners werd de wenselijkheid besproken deze apparatuur te vervangen door een "moderne" bandrecorder. De "A.Y.C." moest met haar tijd meegaan. Stilstand zou immers achteruitgang betekenen. De kosten van de bandrecorder waren f 800,-, en met de benodigde bandspoel erbij, kwam daar nog f 100,- bij. Na instemming luidde de bijgaande instructie van het "A.Y.C."-bestuur: per 1 november leveren en betalen. Directer en duidelijker kon het niet. Zo deed men indertijd zaken!

Het typeerde de "A.Y.C." dat de verkoop van "patates" taboe bleef. Een verzoek van de heer Bijl sr., om hem gelegenheid te geven op de ijsbanen of in het clubgebouw deze

versnapering voor jong en oud aan de man te brengen, werd afgewezen.

Hoewel in de notulen van de bestuursvergaderingen nogal schamper werd gedaan over het aanvragen van wedstrijden bij de K.N.S.B. ("Die krijgen wij als natuurijsclub toch niet meer") bleef de betrokkenheid van de "A.Y.C." met de schaatssport erg groot. Er werd tegen het eind van de winter een bijdrage gegeven aan de kampioenshuldiging van ene, toen nog niet zo bekende Aard (!) Schenk. Het bedrag was . . . f 25,-.

Van het jubileumfeest in 1964 waren nogal wat gedenkgelazen over. De bestuursleden vonden dat zij die wel onder elkaar konden verdelen. Proost, heren!

De molploeg ontwaakt uit de winterslaap . . .

De zomer naderde. Reden genoeg voor "de molploeg" om de noordwest-hoek van het terrein, teneinde wederom verzekerd te zijn van een goede afvoer van het water, poreus te maken. Dat was een van de vele werkzaamheden waarvoor de heer Warners zich als commissaris van materiaal inspande. Hij was ook de man, die in de zomer bij het openen van de nieuwe kampwinkel zeer tevreden was. Na een moeilijke aanloopperiode, waarbij hij adhesie-betuigingen van V.V.V. en A.N.W.B. nodig had om de gemeente Amsterdam onder druk te zetten, kreeg hij een vergunning voor de kampwinkel los. De werkzaamheden werden "in recordtijd" door de firma Amsen en Schram voor een bedrag van f 35.225,- verricht. De overeenkomst, die daarna met kampwinkelbeheerder Groenewoud werd gemaakt, bestond uit een jaarlijkse huursom

van f 2.500,- als vast bedrag, benevens 15 cent per overnachting van elke bezoeker. Zuinig zoals men bij de "A.Y.C." altijd was geweest, immers men kon te maken krijgen met vandalisme en/of diefstal, besloot men de ramen van de kampwinkel in de wintermaanden met luiken af te sluiten en hekken bij het betegelde toegangspad te plaatsen.

Helaas overleed op 31 augustus 1966 de heer H. Sipkes, sinds jaar en dag ijverig en trouw administrateur van de "Amsterdamsche IJclub". Hij kende de financiële materie door en door, zijn punctualiteit had zeer zeker een grote bijdrage geleverd aan de bloei van de camping. Het kon niet anders dan dat zijn heengaan leidde tot grote achterstand in de papierwinkel. Gelukkig verklaarde de heer S. Gorter, een gepensioneerd boekhouder uit Amstelveen, zich snel bereid de administratieve werkzaamheden aan het IJspaanpad voor enige tijd over te nemen. Daarna kwam alles weer snel in orde!

Penningmeester Broekman vraagt om assistentie . . .

De heer G. E. K. A. Broekman kondigde aan dat het financiële cijferwerk voor een man bij de "A.Y.C.", door een culminatie van functies, te zwaar voor hem werd. Hij stelde voor een gesalariëerde kracht aan te trekken, die in de zomer (camping) en in de winter (ijsbanen) alle mogelijke taken van bestuursleden zou kunnen overnemen. Dit natuurlijk nogal ingrijpende voorstel werd aangenomen. Per 31 oktober kreeg Jhr. mr. R. Feith, tijdelijk voor een periode van zes maanden, een contract als bestuursgedelegeerde met vergoeding van gemaakte kosten.

Winteraanblik van het clubgebouw en een stukje ijsbaan.

Het bestuur van de K.N.S.B. bijeen in het clubgebouw van de "A.Y.C." ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de Bond. V.l.n.r. de heren H. J. van Laer, H. Krans, J. Woudstra, W. S. Wynia, A. Loggers, W. G. Comello, R. Assendorp, Jhr. W. H. D. Quarles van Ufford, mevrouw A. A. Westenbergh-de Zwaan, W. Egas, H. Warners, A. Haag, J. B. Talsma, J. B. M. Haanappel, J. Venhuizen, R. Weitering, T. J. van Kampen, E. Harms.

Zomeraanblik van het clubgebouw en ijsbaan annex kampeercentrum.

Een lang gekoesterde wens van commissaris Warners ging in vervulling. Hij kreeg de beschikking over een licht diesel-machinetje à f 4.000,- en wat nieuwe borstels voor het sneeuwvrij maken van de banen. Blijkbaar werd dit besluit niet helemaal van harte genomen, maar de heer Warners duwde door . . . Eens moest de kogel door de kerk, hij had al zo dikwijls om een nieuwe sneeuwruimer gesmeekt!

Kees Verkerk wereldkampioen 1966. Bij de huldiging van de 5000 meter staan de Noor Fred Anton Maier en Ard Schenk naast hem.

Dat was, wellicht onbewust, goed gezien van de heer Warners want internationaal gezien werd het seizoen van 1965-1966 voor Nederland een topper. Ard Schenk werd voor eigen publiek op de kunstijsbaan in Deventer Europees kampioen met als goede tweede Kees Verkerk en in het verre Göteborg waren de rollen tijdens het wereldkampioenschap omgedraaid. Kees Verkerk stond uitbundig te lachen naar de

Zweden en Ard Schenk deelde in de vreugde maar stond een trapje lager. Stien Kaiser gaf ook bij de dames aan dat het Nederlandse schaatsen in de lift zat. Zij veroverde een bronzen medaille bij het wereldkampioenschap in het Noorse Trondheim. Een glorieuze periode was ingetreden.

Parallel aan de Ringdijk . . .

Na onze buitenlandse escapade keren we terug naar de vertrouwde banen aan de Schinkel. De overweldigende successen van de Nederlandse schaatstoppers waren blijkbaar nog niet doorgedrongen tot de vroege vaders van Amsterdam. Omdat er een autosnelweg rond Amsterdam zou komen moest het terrein van de "A.Y.C." in het seizoen van 1966-1967 worden gekortwiek. Een belangrijke delegatie uit het bestuur, bestaande uit de heren Van Haaften, Van Laer en Warners was langdurig en "steeds in prettige sfeer" met de heer Leyenaar van Publieke Werken, afdeling Grondbedrijf over deze kwestie aan het bakkeleien. Uiteindelijk zagen alle partijen wel in dat de vereniging op dringend verzoek van de gemeente aan de zuidkant van de ijsbanen – parallel lopend aan de Ringdijk – een terrein ter grootte van 6600 vierkante meter zou moeten afstaan. Door allerlei toezeggingen probeerde de gemeente de "pijn" enigszins te verzachten. Men zou zorgen voor een afscheiding; een sloot voor de bemaling met een nieuw dijkje, een nieuw pompgebouw met dezelfde capaciteit als het oude en het start- en finishgebouwtje werd in noordelijke richting verplaatst. De gemeente verlaagde de in rekening gebrachte erfpacht tot f 989,70 per jaar. Dat was in overeenstemming met de vermindering van de huurprijs voor de af te stane vierkante meters. De pijn was voor

De familie Warners op het traject van de ijsbaan dat later moest worden onteigend voor het aanleggen van de rijksweg A4.

de Amsterdamsche IJclub wel draaglijk maar van een "verzachting" was nauwelijks sprake.

Een en ander had tot gevolg dat de baan voor de lange afstand in noordelijke richting verplaatst moest worden, waardoor de kinderbaan, die in de volksmond beter bekend stond als krabbelbaan, werd opgeofferd. De "speeltuin" voor kinderen achter Oranje gekleurde, driehoekige stoeltjes, waar de eerste beginselen van het schaatsen werden bijgebracht in aanwezigheid van de ouders die vroeger vaak zelf lijdend voorwerp waren geweest, kwam nu te liggen op de plaats waar de fietsenbewaarpplaats stond.

Met schaatsen had de "A.Y.C." het in die kwakkelwinter helaas minder druk. De kassa's aan het IJbaanpad konden slechts twee dagen worden bemand. Om de verminderde inkomsten van het opnieuw

teruggelopen ledenbestand op te vangen werd na een "historisch" besluit afgestapt van de zo lang gehandhaafde contributie van f 5,- voor senioren. Dit bedrag werd voor het volgende seizoen met een gulden verhoogd en ook de juniorleden moesten meer gaan betalen; van f 3,50 naar f 4,-.

Vanuit "A.Y.C."-standpunt gezien was het een beetje triest te moeten constateren dat de vele in opkomst zijnde kunstijsbanen van kwakkelwinters geen last hadden. Op die accommodaties groeide het recreatieschaatsen terwijl voor de grote wedstrijden altijd een vaste datum kon worden geprikt. Een natuurbaan als die van de Amsterdamsche IJclub kon daar nooit tegenop. Dat was gezien de rijke traditie van de "A.Y.C." toch een jammerlijke zaak. Zo werd op de kunstbaan van Deventer een hoogtepunt voor het Nederlandse damesschaatsen gevierd: Stien Kaiser beklom het hoogste podium bij het

wereldkampioenschap dames. Ook in het Finse Lahti had men geen gebrek aan vorst. Onder extreme omstandigheden – de 10.000 meter moest vanwege het gevaar voor bevroeringsverschijnselen tot 3.000 meter worden ingekort – haalde Kees Verkerk het Europees kampioenschap binnen. Hij was dat seizoen trouwens niet meer te stuiten want op het heilige Bislet-ijs in Oslo toonde hij zich ook op mondiaal gebied de sterkste. Ard Schenk werd daar tweede. De begeleiding van Anton Huiskes begon steeds meer vruchten af te werpen, maar ook bij de dames leverde coach Piet Zwanenburg uitstekend werk.

Onvoorstelbaar verlies . . .

Op 8 maart 1967 werd de "A.Y.C." met een onvoorstelbaar verlies geconfronteerd. Voorzitter W. M. van Haaften, 53 jaar onlosmakelijk verbonden aan de Amsterdamsche IJclub, waarvan de laatste veertien jaar in het hoogste ambt bij de vereniging, kwam te overlijden. Hij was een groot man, die vroeger tevens de onbetaalde functie van secretaris van de Internationale Skating Union vervulde. Bij de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond nam hij ook een prominente plaats in en hij werd in 1956 tot ere-lid van de landelijke bond benoemd.

Het bestuur van de Amsterdamsche IJclub benadrukte in een "in memoriam", dat indertijd in de Schaatskroniek verscheen, dat de arbeid van de heer W. M. van Haaften voor de "A.Y.C." vooral onvergetelijk was bij de grote verhuizing van het Museumplein naar de baan bij het Olympisch Stadion. En verder liet men weten dat hij de vereniging heeft geleid op een wijze die aller sympathie had en grote bewondering afdwong. Er is helaas een einde gekomen aan een leven

gewijd aan de ijssport, waarvoor de overledene benoemd werd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

De opvolging werd voor Pinksteren via een schriftelijke stemming geregeld. Alle bestuursleden moesten via het "loket" van de secretaris F. van der Veen meedelen wie zij de meest geschikte kandidaat vonden. Herman J. van Laer werd toen voorgesteld als president en tijdens de jaarvergadering gekozen. De heer G. van der Harst nam de plaats van vice-president van hem over en de al in het voorjaar benoemde J. de Boer jr, die in de vacature van mr. H. F. Blaisse voorzag, ging als tweede secretaris fungeren. Door deze mutaties had het bestuur zijn voltallig karakter terug gekregen en konden zij zich direct op het florerende camping-bedrijf concentreren. Niet voor niets geven wij hier, overigens wel in zeer ambtelijke taal, de gedachtengang van het bestuur in die tijd weer: "Wij hebben gemeend ervoor te moeten zorgen dat onze camping, de grootste in de hoofdstad, zoveel als mogelijk moet kunnen voldoen aan de hoge eisen die tegenwoordig aan overnachtingen worden gesteld. Derhalve zijn steeds grote uitgaven voor onderhoud en verbeteringen gedaan wat gemaakt heeft dat onze camping een welverzorgde indruk maakt. Practisch op ieder gebied maakt onze camping daarom vooruitgang."

Mobiloil sloot daarbij aan met een opmerkelijk verzoek. De gastvrijheid van de camping beviel het personeel van de multi-national kennelijk zo goed dat men vanwege doorgaande werkzaamheden ook graag in de vijf caravans op de kampeerterreinen wilde overwinteren. De "A.Y.C.", vereerd door de standvastige klandizie, gaf toestemming voor een deel van deze periode, namelijk tot de ijsbanen onder

De kleurrijke en goedgevulde kampeerwinkel.

Ook bij de "A.Y.C." geldt het motto: "Jong geleerd, oud gedaan".

water werden gezet. Dat zou normaal de 20ste november zijn, maar door nog uit te voeren werkzaamheden van de gemeente gebeurde dat dit keer niet eerder dan ongeveer 5 december.

IJsbanen slechts een dag open . . .

We hebben het al eerder vermeld. De kunstijsbanen in Nederland maakten een grote bloei door. Een belangrijke reden hiervan waren natuurlijk de geweldige prestaties van de kernploegrijders en rijdsters. Dat we in dit jubileumboek van de "Amsterdamsche IJsclub" noodgedwongen hierop steeds terug moeten komen vindt zijn oorzaak in het feit dat de tegenstelling met het natuurijs, geëxploiteerd door een vereniging, en de gesubsidieerde kunstijsbanen steeds schriller werd. Anderzijds moet toch ook worden geconstateerd dat diezelfde kunstijsbanen een kweekvijver waren geweest en zijn voor grote schaatstalenten. Hoewel de Noorse geweldenaar Fred Anton Maier de Nederlanders Kees Verkerk en Ard Schenk vernederde op het Europees (Oslo) en wereldkampioenschap (Göteborg) bewezen de Olympische Winterspelen in Grenoble de juistheid van de voorafgaande stelling: goud en zilver voor Kees Verkerk, respectievelijk op 1500 en 5000 meter, zilver voor Ard Schenk op 1500 meter en brons voor Peter Nottet op de 5000 meter. De medailleoogst voor de Nederlandse dames was nog weelderiger: goud voor de Amsterdamse Carry Geijssen (100 meter) en Ans Schut (3000 meter), zilver voor Carry Geijssen op de 1500 meter en brons voor Stien Kaiser op de 1500 en 3000 meter.

Een ding werd langzamerhand duidelijk: de "Amsterdamsche IJsclub" zou op natuurijs geen kans meer krijgen deze coryfeeën

binnen haar poorten te mogen begroeten. Een heel verschil met 1893 toen de onvergetelijke Jaap Eden op de banen van de "A.Y.C." de eerste Nederlandse wereldkampioen werd.

Tot slot referen we aan de kop boven dit hoofdstukje: De banen van de Amsterdamsche ijsbanen waren slechts een dag geopend, dat gebeurde op 13 januari 1968.

Slechte financiële gevolgen van de ijsbanen-exploitatie konden natuurlijk niet uitblijven en penningmeester G. E. K. A. Broekman verheelde niet daar nogmaals op te wijzen. Het bestuur moest erop bedacht zijn dat de camping bleef beantwoorden aan de steeds hoger wordende eisen van vooral het internationale toeristenverkeer. Hij wees wederom op de noodzaak het clubhuis te verbouwen met het accent op meer toilet- en doucheruimtes voor dames en heren. Een dringende noodzaak, men had al te lang gewacht en de accommodaties voldeden al niet meer aan de gestelde eisen. Een voorlopige begroting stelde vast dat de kosten van deze verbouwing op f 40.000,- getaxeerd moesten worden. Ook andere ingrijpende veranderingen aan het terrein waren op korte termijn dringend gewenst. Het bestuur aarzeld! Maar waarom? Was men te voorzichtig, had men geen vertrouwen in de uiteindelijke deugdelijkheid van het camping-terrein, was men te beducht voor de mogelijke concurrentie in de regio of was het bestuur intern te verdeeld. Uiteindelijk was het een ijsclub en geen campingvereniging. Diep in hun hart hadden de bestuurders grotere affiniteit met het ijs . . .

President van Laer kondigt Statutenwijziging aan . . .

Belangrijk was ook de buitengewone Algemene Vergadering der Amsterdamsche IJclub op maandag 25 maart 1968 des avonds 8 uur in het Americain Hotel aan het Leidse Plein, na aankondiging in twee in Amsterdam verschijnende dagbladen: op 14 maart in het Algemeen Handelsblad en op 15 maart in de Telegraaf. President Van Laer releveerde dat de oude statuten van de vereniging nog dateerden uit de tijd dat de "A.Y.C." op het Museumplein domicilie hield. Hoog tijd dus voor aanpassingen. Bij de voorgestelde wijzigingen kwamen verouderde bepalingen "als een bestuurslid moet van het manlijk geslacht zijn" en "introducés mogen alleen buiten Amsterdam woonachtig zijn" te vervallen. Ook werden de Camping-activiteiten in de statuten opgenomen, maar nóg steeds met het accent op de oorspronkelijke doelstelling der Vereniging, namelijk "het scheppen van ijsvermaak".

De meest belangrijke verandering was ongetwijfeld dat het verenigingsjaar bij de Amsterdamsche IJclub parallel moest gaan lopen aan het boekjaar van de bond, namelijk van 1 oktober tot en met 30 september. Dat vergemakkelijkte ook het maken van het overzicht van de Camping-resultaten.

Het sein van een veranderende wereld . . .

Gedurende de winter van 1968-1969 konden de poorten van de ijsbanen voor zeven dagen worden geopend. Op zichzelf niet eens zo slecht en toch hield men van die week een enigszins bittere nasmaak over. De wereld bleek veranderd. Ondanks de geweldige voorbereidingen van het bestuur, alles stond klaar, van de houten

banken voor het clubgebouw tot aan de gereviseerde baanveegmachine die geen kuren meer vertoonde, het enthousiasme van het personeel en de goede kwaliteit van het ijs, bleef het bezoek aan het beroemde ijs van de "A.Y.C." ver onder de maat. De jeugd had andere interesses gekregen. Men keek niet meer uit naar "het baantjes rijden" aan het IJsbaanpad waaraan hun ouders in vroegere jaren zoveel plezier hadden beleefd. Andere vormen van vermaak waren in opmars. Een bezoek aan de discotheek werd favoriet. Maar ook de belangstelling van de oudere generatie leek te dalen. De grote gezelligheid op zondagmiddag in het "A.Y.C."-clubgebouw, waar vrienden en kennissen thee of koffie kwamen drinken, verdween. En het verbaasde dan ook niemand dat het ledenbestand van de vereniging afbrokkelde, de "A.Y.C." kreeg te maken met een veranderde samenleving . . .

Ook de dagelijkse leiding veranderde . . .

Jhr. mr. R. Feith legde zijn functie als bestuursgedelegeerde neer. Voorgesteld werd oud-KLM piloot D. A. J. Paap, die voorheen voorzitter van de vereniging voor piloten was geweest, per 1 november 1968 in dienst te nemen. Na zijn officiële benoeming, die twee maanden later plaatsvond, verrichtte hij meteen een heleboel werk. Hij vernieuwde met een daartoe bevoegd verklaarde commissie, bestaande uit vice-president G. van der Harst, J. de Boer jr en de inmiddels benoemde commissaris P. Horsman jr, op de camping het systeem van de kaartverkoop, het wisselen van vreemde valuta etc. Onze heer Paap bleek al direct een bezig baasje te zijn.

Intussen waren ir. E. Warners en de bestuursgedelegeerde Paap druk doende met het voltooien van een door architect Visée getekende verbouwing van het clubhuis om de benodigde elf toilet- en zeven doucheruimten voor de kampeerders te realiseren. De keukenruimte moest deels hiervoor opgeofferd worden. De kosten van deze verbouwing, die door aannemersbedrijf HEME n.v. uitgevoerd zou moeten worden, bedroegen f 84.389,50!

"Tourist Werbung Horst Jerichow" raakte nogal onder de indruk van de grote plannen bij de "A.Y.C.". De Westduitse organisatie toonde zich bereid via haar informatiestand op de kampeertentoonstelling van 22 tot en met 30 maart in Essen folders te verstrekken en aanbevelingen te doen. Besloten werd 1.000 reclamebrochures op te sturen. De kosten exclusief verzending zouden 30 DM bedragen. Maar in eigen land begon de club ook meer aan promotie te doen. Voorstellen om het kamperen aantrekkelijker te maken hadden betrekking op vermeerdering en verfraaiing van de beplanting en het organiseren van een bootverbinding naar het stadscentrum.

U mist nu als lezer de informatie over de aanhoudende internationale successen van de Nederlandse schaatstoppers. We hebben dat in de voorgaande hoofdstukken wel gedaan om verbindingen te leggen tussen de opkomst van de kunstijsbanen en de gevolgen daarvan, terwijl de natuurijsbanen eigenlijk steeds meer in de verdrukking kwamen. Zij bleven door een ver van te voren vastgestelde wedstrijdkalender verstoken van grote kampioenswedstrijden. Ondanks deze frustratie zat het bestuur van de "A.Y.C." boordevol ideeën om activiteiten te ontplooiën. Intern was, door deze toch wel

verontrustende ontwikkeling, van een gelaten stemming absoluut geen sprake . . .

President van Laer zoekt licht in de duisternis . . .

In de kleurrijke wereld van de "A.Y.C." naderde de winter van 1969-1970 en president Herman J. Van Laer maakte zich grote zorgen over het gebruik van de niet meer zo deugdelijke lichtinstallatie. Hij zocht een mogelijke oplossing dicht bij huis. Tijdens de bestuursvergadering van 27 oktober kreeg gedelegeerde Paap, die werd vergezeld van administrateur E. Chits als opvolger van de gepensioneerde heer Gorter, het verzoek te informeren of er nog schijnwerpers van de vroegere verlichting van het Olympisch stadion in de catacomben aanwezig waren. Als dat het geval was, wat hij vermoedde, vroeg hij zich af of de mogelijkheid wellicht zou bestaan deze - indien natuurlijk geschikt voor montage op de masten bij de ijsbanen - voor "een zachte prijs" over te nemen. Daarnaast verzocht hij de wenselijkheid na te gaan de lichtmasten in het voorjaar te ontroesten en - wat later ook zou gebeuren - bij te schilderen.

Ir. E. Warners was van mening dat de gemeente met deze nog uit te voeren werkzaamheden onder druk gezet kon worden om het in 1985 aflopende erfpachtcontract te verlengen. Het leek hem voor de "A.Y.C.", met haar belangrijke taak als recreatie-instelling, onverantwoord deze noodzakelijke investeringen te doen omdat men niet wist hoe de toekomst van deze locatie eruit zou gaan zien. Hij werd belast met een onderzoekje en zou met de heer Offerman, sociale diensten afdeling grondbedrijf, contact opnemen.

President Van Laer bracht daarna op diezelfde vergadering in herinnering dat het aanwezige afzettingmateriaal zoals balken, schragen en de voorraad kinderstoeltjes, sleeën etc. hoognodig gecontroleerd moest worden. Het aanmaken van nieuwe plankiers ten behoeve van de schaatsers die zich van de hoofdbanen naar de hardrijbaan of omgekeerd wensten te begeven was eveneens een vereiste. Maar over het finish-huisje hoefde niemand zich zorgen te maken. Dat bleek geschilderd. De "A.Y.C." zat voor de komende winter met een gerust hart in de wachtkamer.

Na raadpleging der diverse agenda's, zo werd genotuleerd, kwam het bestuur der "A.Y.C." tot het besluit het eerste jaardiner op 23 januari in het Amstel-hotel te doen plaatsvinden. Smoking was uiteraard de verplichte kleding . . .

Vergaderen bij de al toegevroren ijsbanen . . .

De Amsterdamsche IJclub mocht op 13 december 1969 "gastvrouw" zijn van het gewest Noord Holland / Utrecht van de K.N.S.B., dat zijn 85e Algemene Vergadering in het clubgebouw van de "A.Y.C." wilde organiseren. Met trots stelde gastheer Van Laer in zijn openingsspeech vast dat dit de eerste maal was in zijn langdurige ambtsperiode dat hij een jaarvergadering kon presideren met uitzicht op de "al toegevroren" ijsbanen. Koning Winter deed dat jaar erg vroeg zijn intrede.

Met liefst drie ijsperiodes van 18 t/m 21 december, van 29 december t/m 1 januari en van 4 t/m 8 januari had het bestuur van de "A.Y.C." een drukke tijd. Hoewel het "schaatsdrieluik" dertien ijsdagen opleverde kon de dalende tendens van het

ledenbestand niet worden omgebogen. Men kwam uit op 1.610 leden te weten 861 senioren en 749 junioren. Toch, ondanks het florerende camping-bedrijf, een zaak die in de gaten gehouden diende te worden . . .

Massale drukte in het avondschemer aan de Schinkel-ijsbaan.

Secretaris F. van der Veen – eveneens gerespecteerd notaris in Amsterdam – vond de tijd rijp zijn zware functie aan een ander over te dragen. Maar hij zegde wel toe beschikbaar voor het bestuurslidmaatschap te blijven. Dit verzoek werd uiteraard gehonoreerd. President Herman J. van Laer stond langdurig stil bij de diensten, die secretaris Van der Veen in de vele achter hem liggende jaren had bewezen. Om dat te benadrukken werden vooral zijn talrijke goede en opbouwende suggesties voor de vereniging belicht. Zijn inzet was enorm geweest en in die waardering mocht ook de vroegere secretaresse mevrouw Stoetman delen.

Het bestuur van de "A.Y.C." toonde zich overigens verbaasd, en verheugd natuurlijk, over de sterke stijging van het aantal overnachtingen op de camping, nadat de toeloop in de drie voorgaande seizoenen vrij stabiel was gebleven. Men legde een nogal

opmerkelijke verklaring hierover af: "Het is niet vast te stellen of deze stijging incidenteel is. Maar aangenomen mag worden dat de mare dat in het lankmoedige Amsterdam alles is geoorloofd stimulerend heeft gewerkt op de toeloop van internationale jongeren."

Een jaar later zou blijken dat de jeugd inderdaad sterk in opmars was. Het aantal overnachtingen, dat tot 130.916 was gestegen, correspondeerde niet meer in vroegere verhoudingen tot het aantal aanwezige auto's. Deze ontwikkeling bevestigde de indruk van het bestuur dat zich ten aanzien van de kampeergasten het accent naar de jeugd aan het verleggen was. Een mogelijk niet zo erg genuanceerde analyse, vrezen wij. Mocht op voorhand wel aangenomen worden dat de uitvliegende jeugd altijd over een eigen auto kon beschikken . . .

"De leg van het koekoeksei"

In relatie tot het bovenstaande was de mededeling van Jhr. W. A. E. de Ranitz – op grond waarvan de bestuursvergadering van 25 maart 1970 werd belegd – nogal paniekerig. Hij had gehoord dat er wel eens een invasie van hippies op het "A.Y.C." terrein zou kunnen neerstrijken.

Amsterdamse kranteberichten hadden daar al melding van gemaakt. En penningmeester Broekman versterkte dat vermoeden door erop te wijzen dat hij kortgeleden werd benaderd door een der vrouwelijke leden van het hippie-comité, die het acute huisvestingsprobleem voor haar groep onder de aandacht had gebracht.

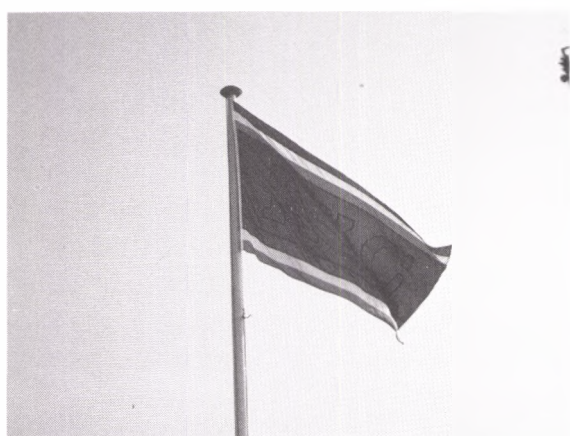
Commissaris ir. E. Warners zette zijn opvattingen over deze ontwikkeling in een rap en vurig pleidooi uiteen en wees op de verplichtingen tegenover de vaste binnenlandse en buitenlandse

kampeerders, die bij aanvaarding van de nieuwe bestemming het slachtoffer dreigden te worden van de te verwachten gedragingen van de deels onverantwoordelijke jeugd. Dit zou met het oog op de toekomst wel eens op een flinke anti-reclame voor onze, te goeder naam en faam bekend staande, camping kunnen uitdraaien. Samenvattend besloot ir. E. Warners zijn betoog met het advies onder alle omstandigheden te voorkomen dat "de leg van een gemeentelijk koekoeksei in het propere nest van de "A.Y.C." zou plaatsvinden.

De gedelegeerde Paap gaf als zijn visie dat – hoewel de meeste hippies zich correct gedroegen – het niet verantwoord zou zijn deze categorie "en masse" te accepteren. Aan de andere kant wist hij ook niet hoe de vereniging individuele verzoeken zou moeten weigeren zonder van discriminatie beschuldigd te worden. De enige oplossing die tijdens het overleg werd aangedragen was een "tactvol" optreden. Men zou weigeren als geen geldig kampeerbewijs kon worden getoond en anders moest maar naar de wenselijkheid van de omstandigheden worden gehandeld. Paap deelde verder de mening van de heer Warners dat het vraagstuk eigenlijk een gemeentelijk probleem was. De gemeente had de beschikking over een eigen camping in het Amsterdamse bos en had ook altijd voldoende personeel beschikbaar om eventueel de orde te handhaven en het terrein en de opstallen in de vereiste staat te houden.

De Ranitz pleitte er uiteindelijk voor het zekere voor het onzekere te nemen. Hij adviseerde nu al contact op te nemen met het politieapparaat ten einde de mogelijk te verwachten problemen tijdig te bespreken

en zich bij voorbaat te vergewissen van de benodigde bijstand. Het bestuur van de "A.Y.C." wenste zijn advies nog niet op te volgen. Men vond het te vroeg. Men wachtte liever eerst de beslissingen van de betreffende gemeentelijke instanties af. Deze indertijd nogal spraakmakende kwestie moet met een sisser zijn afgelopen, want het bestuur bleek er in de latere jaarstukken nooit meer over gerept te hebben.

De "A.Y.C."-vlag: het symbool voor ijsvermaak.

Langzamere daling van ledenaantal . . .

In de winter van 1970-1971 gingen de ijsbanen van de "A.Y.C." twee periodes open. Dat was van 28 december t/m 1 januari en van 4 t/m 6 januari, acht dagen in totaal. Maar de daling van het ledentotal bleef onverminderd doorgaan, zij het dat de neergaande tendens zowel numeriek als procentueel minder groot werd.

Ter illustratie de volgende cijfers:

	IJsdagen	Junioren	Senioren	Ledental	Numeriek	Procentueel
1966/67	2	1.497	1.303	2.800	-	-
1967/68	1	1.111	1.126	2.237	563	20,1%
1968/69	7	834	970	1.804	433	19,4%
1969/70	13	749	861	1.610	194	10,8%
1970/71	8	679	760	1.439	171	10,6%

Gehoopt werd dat de voorspellingen betreffende een ouderwetse winter in het komend seizoen eindelijk weer eens bewaarheid zou worden. Dat had de Amsterdamsche IJclub hard nodig.

Dat bleek onder meer ook uit jaarverslag van het verenigingsjaar. Het nadelig saldo van de exploitatierekening der ijsbanen werd sterk beïnvloed door diverse factoren zoals het eerder genoemde dalende ledental, de sterk gestegen lonen en prijzen, diverse onderhoudskosten en investeringen zoals de aanschaf van een nieuwe tractor, het schilderen van een drietal lichtmasten en de vernieuwing van de afrastering aan de westzijde van het terrein. Verdere onderhoudskosten en investeringen zoals het schilderen der overige drie lichtmasten, het buitenschilderwerk van het hoofdgebouw, verdere vernieuwing der afrastering en de restauratie der Grote Zaal zouden in het komende boekjaar het nadelige saldo van de exploitatierekening naar verwachting nog verder doen stijgen. Doorgaans lazten we snel over deze toelichting op de beleidsvoering in de jaarstukken heen. Maar omdat het een goede indruk gaf waar de "A.Y.C." in al die jaren druk mee doende was wilden we U dit niet onthouden.

Het stichten van een herbouwreserve . . .

Een sterk staaltje van visie en beleid kwam

naar voren in de balans van de Amsterdamsche IJclub. Voor het eerst werd melding gemaakt van het opvoeren van een herbouwwreserve, ten bedrage van f 100.000,-. De bedoeling was dit voornoemde bedrag onaangetast te laten en op te voeren, rekening houdende met het feit dat de erfpachting met de gemeente Amsterdam per 31 januari 1985 zou aflopen en derhalve wellicht elders accommodatie noodzakelijk kon zijn teneinde het voortbestaan der "A.Y.C." te garanderen.

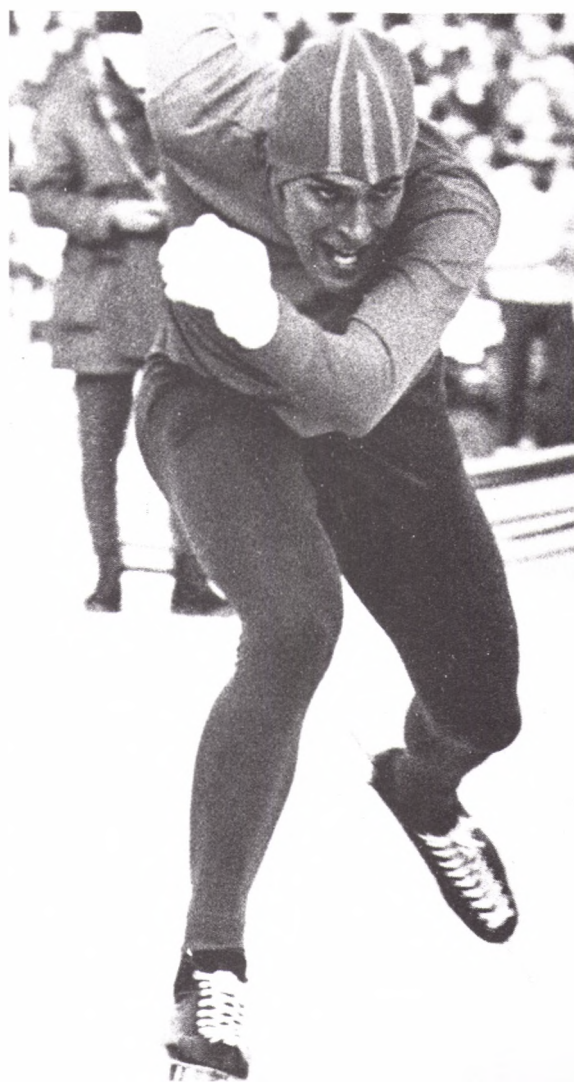
Penningmeester G. E. K. A. Broekman trad in dat seizoen af en bestuurslid Jhr. W. A. E. de Ranitz nam zijn taak over. De nauwlettende schatbewaarder werd uitvoerig voor zijn vele bewezen diensten voor de Amsterdamsche vereniging bedankt.

Te biecht bij een oude bekende . . .

Met recht maakte de "A.Y.C." zich steeds meer zorgen over het uitblijven van nieuwe leden. Men trachtte in het seizoen van 1971-1972 alles op alles te zetten om de zo langzamerhand structurele achteruitgang in het ledenbestand (zie nogmaals voorgaande statistiek over de afgelopen vijf jaren) een halt toe te roepen. De Amsterdamsche Hockey & Bandy Club, al sinds mensenheugenis een oude bekende van de ijclub, was ieder jaar bij voldoende natuurijs een dag welkom aan het IJspaanpad om zich uit te leven in een Nederlandse tak van sport zonder competitie. Daar de vriendschapsbanden met de "A.H.B.C." goed waren gebleven, werd er door enkele ijclub-bestuurders gevraagd wat extra propaganda voor "voor onze banen als er ijs op lag" te maken.

Dit verzoek om een vriendendienst maakte in het seizoen 1971-1972 weinig uit want de

ijsbanen van de "A.Y.C." gingen slechts één dag open. Toch was Nederland in die tijd schaatsgek. Ard Schenk beleefde zijn grote doorbraak. De lange Noordhollander werd in Davos en Oslo respectievelijk Europees en Wereldkampioen. Tijdens de Olympische Spelen in Sapporo groeide hij uit tot een absolute wereldster. Met drie gouden medailles werd hij mondiaal een begrip.

Ard Schenk veroverde in 1972 drie gouden medailles op de winterspelen in Sapporo. Het NOC benoemde de huidige KNSB-bestuurder tot chef d'équipe voor de Winterspelen in Albertville 1992.

Atje Keulen-Deelstra spiegelde zich aan de grote schaatssuccessen van de Nederlandse heren. Zij werd in Inzell en Heerenveen respectievelijk Europees en wereldkampioene. Maar ook in Sapporo deden de dames van zich spreken. Stien Baas-Kaiser behaalde op de 3000 meter een gouden medaille en op de 1500 meter een zilveren, terwijl Atje Keulen Deelstra op de 1000 en 1500 meter respectievelijk het zilver en het brons in de wacht sleepte.

K.N.S.B. viert feest bij de "A.Y.C."

Dat de Amsterdamsche IJclub nog springlevend was en vervuld van dadendrang bewees het feit dat ze op 5 en 6 mei 1972 als gastvrouw optrad van de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond. Ter gelegenheid van de viering van het 90-jarig bestaan was de K.N.S.B. eindelijk weer eens te gast op de vertrouwde bodem in de hoofdstad. De

De dames Van der Harst, Warners en Horsman waren als de vrouwen van de "A.Y.C."-bestuursleden ook betrokken bij talrijke zaken . . .

Amsterdamsche IJclub had het clubgebouw ter beschikking gesteld en nam in samenwerking met het gewest Noord Holland/Utrecht de organisatie rond de bondsvergadering ter hand. Ook werden later foto's van het aangeboden diner in de "Groote Club Doctrina et Amicitia" aan elk lid van het dagelijks bestuur der K.N.S.B. in

Opgewekt treden president H. J. van Laer en penningmeester G. E. K. A. Broekman als gastheren op tijdens de viering van het 90-jarig bestaan van de K.N.S.B. in het clubgebouw van de "A.Y.C."

een album toegezonden. Een geste die geweldig op prijs werd gesteld. "Blijkens vele ontvangen reacties mag dit gebeuren als uitzonderlijk geslaagd worden beschouwd", werd later in de jaarstukken vermeld.

Traditiegetrouw werd een geldelijke bijdrage van f 500,- aan de K.N.S.B. gegeven ter dekking van de kosten voor het uitzenden van jeugdschaatsers naar Inzell. Hoewel er op de eigen banen weinig kon worden geschaatst verzuimde de Amsterdamsche IJclub nooit het jeugdschaatsen te stimuleren. En dat gold eveneens, zodra zich maar een gepaste aanleiding voordeed, voor een bijdrage in het bekostigen van trainingskampen voor individuele en kernploeg-rijders.

Na 14 jaar trouwe dienst moest de "A.Y.C." afscheid nemen van opzichter M. Tinga omdat hij elders een functie in de recreatieve sector had aanvaard. Tot zijn opvolger werd op aanbeveling van Wierd Wynia, voorzitter van het gewest Friesland, de heer B. Lycklama à Nijeholt aangesteld. Een man die dag en nacht voor de "A.Y.C." beschikbaar bleek. In het vervolg van dit jubileumboek zal daar nog uitvoerig bij worden stil gestaan.

Meer en meer werd duidelijk dat het bestuur in de jaren vijftig een gouden greep had gedaan met het opzetten van de camping. De nevenactiviteit breidde zich uit en werd steeds belangrijker voor de vereniging. Voor het eerst in de geschiedenis moest gedurende vijf topdagen in het seizoen – het aantal overnachtingen was tot 133.663 in 1972 opgelopen – het bordje "Full House" aan het toegangshek aan het terrein van het IJsbaanpad worden bevestigd. Dat was een ontwikkeling waarop door iemand was gerekend!

Bordje "Full House" opgeborgen

Uit de geschiedschrijving is nooit meer gebleken of het bordje "Full House" ook tijdens het nieuwe recordseizoen (150.756 in 1973) werd uitgehangen. Men zou haast denken van wel want een zo snelle stijging van het aantal overnachtingen (weer 17.000 extra bezoekers erbij) was bijna onvoorstelbaar. En dat terwijl de camping vanwege administratieve redenen al op 1 oktober werd gesloten. Tegenover deze opgewekte geluiden een eentonige en sombere terugblik op de winter, die in elk geval weer op een kwakkelwinter uitdraaide. Dientengevolge daalde het ledental tot 705. De sterkste teruggang viel vooral bij de junioren te constateren. Die hadden al jaren geen interesse voor het buitenijs meer aan de dag gelegd. Hoewel er financieel geen vuiltje aan de lucht was baarde deze ontwikkeling het bestuur grote zorgen. Maar aan de K.N.S.B. kon nog steeds de toezegging worden gedaan een bijdrage van f 12.000,- te leveren in de kosten van de overname van een Omega tijd-apparaat.

Geen ijswinter, maar wel twee ere-leden erbij . . .

Tijdens de "Jaarlijkse Algemene Vergadering der Amsterdamsche IJclub", die op 26 november werd gehouden, werden de heren G. E. K. A. Broekman en F. van der Veen tot ere-lid benoemd. Hetgeen zij vanzelfsprekend onder dankzegging aanvaardden . . . Ook administrateur B. Chits vertrok. Hij had zijn waarde voor de club bewezen en werd opgevolgd door C. Heering. De heer J. Keij deed als commissaris zijn intrede. Naar de bezetting van een nog vacante bestuurszetel zou nog verder worden gezocht.

Meer gebeurde er niet, een ongewoon zachte winter hield de poorten van de "A.Y.C." gesloten.

Wenselijkheid van fusie . . .

President Herman J. van Laer kwam in de bestuursvergadering van 4 november in het seizoen van 1974-1975 met een opmerkelijk voorstel. Hij bepleitte de wenselijkheid van een zekere vorm van een fusie tussen de Amsterdamsche IJclub, de Amsterdamse Hardrijders Club en de Kunstrijders Club Amsterdam. Ook de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond rustte immers op drie zuilen, te weten het kunstrijden, het hardrijden en het recreatieve schaatsen. De "A.Y.C." diende zich meer en meer bezig te houden met activiteiten om het recreatieve schaatsen tot verdere ontwikkeling te brengen. Als voordeel zag de initiatiefnemer dat het geheel financieel sterker zou worden en dat er ook meer inspraak tot stand zou komen bij het district en het gewest. De recreatie zou door de nieuwe opzet bevorderd kunnen worden en de overgang naar het echte wedstrijdwezen zou via de "A.Y.C." kunnen geschieden.

Verder benadrukte president Van Laer ook zich te realiseren dat op korte termijn geen beslissing over een fusie zou kunnen worden genomen, daartoe was het vraagstuk te omvangrijk en te onoverzichtelijk. Via een memorandum ter zake zou een nog in te stellen commissie het plan op z'n merities moeten beoordelen. Hoewel het een moedig voorstel was, kwam uit de vergadering de wens naar voren eerst terdege op de hoogte te willen zijn van de financiële zorgen der beide andere verenigingen en dat de "A.Y.C." financieel onafhankelijk moest blijven. Later bleek dat de bestuursleden van de

Amsterdamsche IJclub er geen woorden meer over vuil maken . . .

Weer geen vorst . . .

Het lag in de bedoeling de gewestelijke kampioenschappen op de natuurijsbanen van de "A.Y.C." onder auspiciën en met de technische leiding van de "A.Y.C." te organiseren. Maar dat ging niet door omdat het niet of nauwelijks vroom in de bedoelde winter.

Ook moest worden afgezien van het organiseren van de Nederlandse kampioenschappen hardrijden, die in januari 1975 in Amsterdam zouden worden gehouden. De bestuurders van de hoofdstad waren - ondanks het 700-jarig bestaan van Amsterdam - niet bereid vrijstelling te verlenen van de gemakkelijksheidsbelasting. Geschrokken van het aantal subsidieverzoeken werd daarna door de gemeente besloten in het algemeen geen sportgebeurtenissen meer te stimuleren doch een sporttentoonstelling te houden. Daar Assen er destijds ruimere begrippen over het organiseren van evenementen op na hield, en wel vrijstelling van gemakkelijksheidsbelasting verleende, kreeg de hoofdstad van de provincie Drenthe de voorkeur.

De Amsterdamsche Hockey en Bandy Club vraagt om geld . . .

De bouwfonds van de Amsterdamsche Hockey en Bandy Club deed het schriftelijke verzoek voor f 10.000,- te participeren in de voorgenomen obligatielening. Bij gebrek aan een afdoende garantie omtrent rentebetaling en aflossing werd afwijzend beschikt. Niets doen, vond de "A.Y.C." evenwel ook sneu. Er werd besloten gedurende een

onafgebroken tijdvak van tien jaar een advertentie te doen plaatsen in het cluborgaan van de "A.H.B.C." tegen vooruitbetaling van f 10.000,- zulks op voorwaarde dat dit na briefuitwisseling zou worden bevestigd. Hetgeen naderhand gebeurde.

Dat seizoen kwam weer de erfpachtregeling van de "A.Y.C." terreinen ter sprake. President Van Laer zei de mondelinge toezegging van de wethouder voor sportzaken, de heer Verhey, te hebben verkregen dat een verlenging van de overeenkomst verwacht mocht worden. Penningmeester De Ranitz merkte op dat na het beëindigen van de erfpachtregeling met het Olympisch stadion, al in 1978, gerekend moest worden op het aanleggen van een terrein voor recreatie-doeleinden. Dat zou ten westen van de Amstelveenseweg, van het Olympisch stadion tot de Kalfjeslaan gesitueerd worden. Secretaris De Boer was een andere mening toegedaan. Hij stelde dat bij voldoende financiële middelen tot het herbouwen van het stadion zou worden overgegaan. Met beheersing en overleg verwerkte de "A.Y.C." alle commotie. "Wij kijken eerst de kat uit de boom en wachten maar af of het verlengen van de erfpachtregeling nog in orde komt", berustte de notulist in de jaarstukken.

Chronisch inflatie en wereldomvattende brandstof-schaarste . . .

Door de chronische inflatie na de wereldomvattende olie-crisis in de zeventiger jaren met als gevolg een sterke stijging van vaste en variabele kosten, steeg het nadelige exploitatie-saldo van de ijsbanen van f 67.500,- over het boekjaar 1973-1974 tot f 80.066,- over het boekjaar daarop.

Teneinde het lidmaatschap voor de leden aantrekkelijk te houden werd besloten de bedragen der contributies en inschrijfgelden te handhaven. Deze standaardzin trof men bijna ieder seizoen in de jaarstukken aan. Want het beleid van de "A.Y.C." was er altijd op gericht de geïnteresseerde leden te behouden. Tot elke prijs moest worden voorkomen dat zij zich om financiële redenen zouden laten uitschrijven uit het ledenbestand.

Oliecrisis dwarsboomt camping-investeringen . . .

Gedelegeerde D. A. J. Paap wees in 1974 op de noodzakelijkheid de toilet- en douche-faciliteiten op de camping aan te passen en te verbeteren. De "Wet Hygiëne Kampeerplaatsen" hanteerde weliswaar nog geen normen, doch benadrukte wel dat de Richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad onder meer behelsden dat - berekend naar de maximale capaciteit van een kampeerterrein - per 100 gasten 1 douche beschikbaar moest zijn en per 25 gasten toch tenminste 1 toilet. De camping van de "A.Y.C." kon aan deze laatste norm bij lange na niet voldoen. Het oorspronkelijk opgezette ontwerp van architect Kruyt was enkele jaren daarvoor als te duur afgewezen. Over een eenvoudige opzet van het toilet-gebouw werd aan de hand van het ontwerp Amsen & Schram nog nagedacht. Afgesproken werd dat men de "slepende" kwestie opnieuw in beraad zou nemen als de economie na de brandstofschaarste weer iets gezonder werd en zou aantrekken.

Overpeinzingen over de toekomst . . .

Alles ging gewoon door met de verliesgevende ijsbanen van de "A.Y.C." en de

financieel florerende camping, maar het bestuur wenste in het seizoen van 1975-1976 uiting te geven aan diverse overpeinzingen omtrent de toekomst van de Amsterdamsche IJsclub. Zou het niet wenselijk zijn de camping in een afzonderlijke stichting onder te brengen? Zou de mogelijkheid bestaan met eventueel financiële steun van het ministerie van C.R.M. een kunstijsbaan aan te leggen, die na het ijsseizoen kon worden gedemon- teerd? Hoe zou het na 1985 gaan met de verlenging van de erfpachtovereenkomst Gedelegeerde Paap merkte op dat hij het advies van oud-burgemeester Van Hall had ontvangen om B. en W. uit hun tent te lokken met het verzoek het lopende erfpacht- contract te doen vervangen door een eeuwigdurende overeenkomst. Ten aanzien daarvan werd besloten dat de gedelegeer- de zich zou buigen over het samenstellen van een conceptbrief, die in zijn definitieve vorm door de president en de secretaris moest worden ondertekend.

President Van Laer deelde verder mee dat in verband met het aftreden van Quarles van Ufford als voorzitter van de K.N.S.B. het waarschijnlijk geacht mocht worden dat hij in die functie zou worden benoemd. Hij achtte het tegenover de andere bestuursleden der "A.Y.C." niet juist daarnaast ook het presidentschap van de Amsterdamsche IJsclub te blijven uitoefenen. Penningmeester Jhr. W. A. E. de Ranitz meende dat dit niet hoefde te betekenen dat hij als bestuurslid diende af te treden. Hij memoreerde dat ook de vader van de heer Van Laer destijds een dubbelfunctie in de schaatswereld had bekleed. Ook vice-president Van der Harst zag geen enkel bezwaar in de combinatie voorzitter K.N.S.B. en president "A.Y.C.". De overige bestuursleden sloten zich daarbij

aan. Van Laer stelde vervolgens dat hij in een openlijke discussie duidelijkheid wilde krijgen en hij zei zijn mede bestuursleden dankbaar te zijn voor het in hem gestelde vertrouwen. Hij zou zich gaarne wederom kandidaat stellen voor het presidentschap van de Amsterdamsche IJsclub.

"De Nachtwacht met afgerichte hond" . . .

Door de aanpak van gedelegeerde Paap, de heer en mevrouw Lycklama à Nijeholt, in samenwerking met o.a. ir. E. Warners veranderde het beleid van de camping. Nadat in 1974 goede ervaringen met Hoogenboom's Bewakingsdienst B.V. waren opgedaan, omdat werkstudenten als dag- en nachtportiers niet regelmatig beschikbaar waren, werd vastgesteld dat "de nachtwacht met afgerichte hond" uitstekend had gefunctioneerd. Aan diefstallen en vernielingen kon een einde worden gemaakt.

Eindelijk weer een ijswinter . . .

Tien dagen lag er die winter van 1975-1976 ijs, de schaatsliefhebbers waren dolblij. Het ledental steeg weer tot 1010. Er werd een post "gedeeltelijke contributies" in het boekjaar van dat seizoen opgenomen doordat sommige nieuwe leden over onvoldoende contanten bleken te beschikken om de lidmaatschapskosten en het inschrijfgeld te voldoen. Er werd in een dergelijk geval met een gedeeltelijk vooruit- betaling genoeg genomen. Wanneer later alsnog werd bijbetaald reikte men het reeds uitgeschreven diploma uit. Niet terugkomen betekende geld kwijt . . .

Een inspectiedag op de hoek van het clubgebouw: links P. Horsman, G. van der Harst, Lycklama à Nijeholt.

Een winter om snel te vergeten . . .

De winter van 1976-1977 was er weer een om snel te vergeten. Activiteiten op schaatsgebied waren er niet, want de ijsbanen bleven dicht door het uitblijven van vorst.

Bestuursgedelegeerde D. A. S. J. Paap legde zijn functie neer. Bij zijn aftreden op 1 juli 1977, dat hij tijdig had aangekondigd, stond president Van Laer in zijn afscheids-speech uitvoerig stil bij het vele werk dat de oud-KLM piloot in de afgelopen negen jaren naar volle tevredenheid had verricht. We citeren: "De inzet van gedelegeerde Paap heeft ertoe geleid dat hij na een drietal jaren werd aangesteld tot directeur. Zijn werk resulteerde in een wederzijds gevoel van begrip en waardering. Mede dankzij zijn dadendrang kwamen vele verbeteringen tot stand, werd de financiële positie van de "A.Y.C." gezonder en kende het bestuur minder zorgen."

Tot zijn opvolger werd met ingang van dezelfde datum de heer B. Lycklama à Nijeholt tot bestuursgedelegeerde benoemd.

Zorg, toewijding en enthousiasme . . .

Op woensdag 8 februari 1978 werd met grote verslagenheid kennis genomen van het overlijdensbericht van penningmeester Jhr. W. A. E. de Ranitz. Gedurende een periode van 36 jaar had hij de belangen van de vereniging als bestuurslid met uiterste zorg, toewijding en groot enthousiasme gediend, waarvan de laatste zeven jaar als penningmeester. In deze periode deed hij zich kennen als iemand met veel bestuurlijke capaciteiten en een scherp inzicht in de problemen die doorlopend op de vereniging afkwamen. Zijn intensieve belangstelling voor het wel en wee van de Amsterdamsche IJscclub dwong aller respect af. De "A.Y.C." hing ten tijde van de begrafenis van de heer Jhr. W. A. E. de Ranitz de clubvlag halfstok. De familie zou later verklaren dit gebaar van medeleven zeer op prijs gesteld te hebben.

Van garderobe tot groentewinkeltje . . .

Hoewel het er naar uitzag dat de winter van 1977-1978 weer ijsloos zou eindigen werd dat verijdeld door de laat ingevallen vorst. De banen gingen vier dagen open. De gevolgen daarvan bleven niet uit; het ledenbestand steeg weer.

Aanzienlijke bedragen werden de daarop volgende zomer uitgegeven aan onderhoud en investeringen. Opstallen en lichtmasten werden beschilderd, de dakbedekking van het clubgebouw vernieuwd en de dakgoten alsmede het overige zinkwerk werd behandeld met een anti-oxydatiemiddel. Saillant was verder dat de garderobe door het aanbrengen van aanvullende electriciteitsvoorzieningen in het hoogseizoen als groentewinkeltje gebruikt kon worden. . .!

Economische controledienst grijpt in . . .

Het besluit om het personentarif van f 3,00 met f 0,50 te verhogen, moest na een controle van de Economische Controledienst worden geannuleerd. Deze inspectie was het gevolg van de prijzenbeschikking voor de recreatie-bedrijven, die een maximale verhoging van 5% toestond. Het bezoekers-tarief moest in verband hiermee worden gesteld op f 3,20 per persoon. Het verdiende de voorkeur, bleek uit een toelichting, de kampeertarieven in het vervolg vast te stellen conform de prijzenbeschikking voor de recreatie-bedrijven. Deze overheidsmaatregel kon weliswaar niet de sterk stijgende exploitatiekosten dekken. De financiële consequenties van dat alles bleken voorhands niet al te verontrustend.

Al met al leden de ijsbanen een verlies van f 114.051,-. Het batig bedrag van de camping kwam uit op f 75.411,-. Het gezamenlijke resultaat liet voor het eerst een nadelig saldo van f 38.640,- zien. Dat werd ten laste gebracht van het eigen vermogen. De reeds gememoreerde herbouwreserve, die inmiddels f 425.000,- bedroeg, bleef ongewijzigd.

De "A.Y.C." leeft en bloeit . . .

Secretaris J. de Boer jr. had na het seizoen van 1978-1979 weer inspiratie voldoende om in zijn eigen stijl en bewoordingen te laten horen dat de "A.Y.C." weer leefde en bloeide. We lichten uit zijn betoog: "Eindelijk brak er weer een vrij lange en strenge winter aan met veel natuurijs, afgewisseld met dooi, sneeuw en ijzel. Vooral de rijkelijke hoeveelheid neerslag, somtijds in combinatie met temperaturen boven het vriespunt, heeft de kwaliteit van de ijsvloer

slecht beïnvloed. Desalniettemin gingen onze ijsbanen gedurende een periode van 23 dagen open voor de leden. Daardoor steeg het aantal senioren van 564 tot 1.217 en het aantal junioren van 329 tot 729, zodat het totale ledenbestand op 1.946 kwam. Een peil dat héél vroeger bekend in de oren geklonken moet hebben. De voor het eerst gesponsorde marathonwedstrijd moest niettemin na een klimatologische inzinking op 14 januari naar de Jaap Edenbaan worden verplaatst."

Aardig was dat het bestuur van de "A.Y.C." later een brief van de baancommissie Amsterdam ontving onder dankzegging voor sponsoring van die wedstrijd.

Topjaar voor de camping . . .

1978-1979 groeide uit tot een topjaar voor de zomeractiviteiten. Het aantal overnachtingen steeg met 13,52%. Daardoor maakten 152.334 mensen gebruik van de camping. Volgens de nieuwe wet op het verenigingsrecht – boek 2 van het Burgerlijk Wetboek – diende de "A.Y.C." haar statuten opnieuw vast te stellen bij notariële akte, teneinde volledige rechtsbevoegdheid te verwerven. Notaris J. P. de Jong, die ook de nieuwe statuten voor de K.N.S.B. had gemaakt, kreeg opdracht de concept-statuten samen te stellen.

Topjaar voor alles

Doordat de ijsbanen zeven dagen in de winter van 1979-1980 waren geopend – van 14 tot en met 20 januari – ging het ledenbestand van de "A.Y.C." weer iets vooruit. De goeie ouwe tijd leek terug te komen. Zoals de traditie voorschreef kon de accommodatie in de ochtenduren eindelijk ook weer beschikbaar worden gesteld aan de leerlingen en leerkrachten van diverse

Amsterdamse scholen. Een geste waar toen nog grote belangstelling voor bleek te bestaan. Dankzij ir. E. Warners, die daarop steeds had gehamerd, onderging het machinepark eindelijk weer eens een behoorlijke uitbreiding, die er alleen maar voor kon zorgen dat het ijs in nog perfectere staat zou verkeren.

Met een aantal van 158.961 overnachtingen werd de vorige zomer, die toch een topjaar was, weer overtroffen. Gedelegeerde B. Lycklama à Nijeholt had er blijkbaar de wind onder. Want president Van Laer wijdde een speciaal woord van dank aan zijn orde, netheid en rust-beleid. Ook volgens de bestuursleden was dat de exploitatie van de camping zeer ten goede gekomen.

Zorgen waren er ook . . .

Het al vaker gesignaleerde tekort aan toilet-, was- en douchegelegenheden werd nogmaals onderwerp van gesprek. Ere-lid G. E. K. A. Broekman sprak zijn vrees uit dat, indien er teveel klachten zouden komen, de A.N.W.B. wel eens de kampeervergunning in zou kunnen trekken. President Van Laer wees er op dat er reeds enige jaren plannen bestonden die het stichten van een nieuw toiletgebouw annex schuur- en bergruimte behelsden. Maar omdat de verlenging van het erfpachtscontract nog steeds ter discussie stond, werd een investering van een dergelijke omvang opnieuw uitgesteld. Toch had men een noodoplossing in gedachten: het plaatsen van tijdelijke toilet- en douche-units.

Hoopvol in november maar . . .

Hoewel er in november al op enkele slootjes in de regio van de hoofdstad kon worden geschaatst, wat zich in de tweede helft van februari herhaalde, zette de vorst steeds

onvoldoende door. Gedurende het seizoen 1980-1981 moesten de poorten van de Amsterdamsche ijsbanen gesloten blijven.

Reeds eerder hebben we in dit jubileumboek gesproken van de gebroeders G. en H. Roos die belangeloos zeer veel werk voor de Amsterdamsche IJclub hadden opgeknapt. U weet het nog wel: het bouwen van het tijdwaarnemershuisje, de eerste aanpassing van het clubhuis enz. Hij was intussen een groot man in de K.N.S.B. en de ISU geworden. Als scheidsrechter nam hij zeer belangrijke beslissingen op internationale kampen. Zijn overlijden bracht ook een schok teweeg bij de "A.Y.C.". Hij werd op de "Algemene Ledenvergadering" van 24 november van 1981 op waardige wijze herdacht.

Eeuwfeest K.N.S.B. werpt schaduw vooruit . . .

Het eeuwfeest van de K.N.S.B. kwam naderbij en Willem Benschop deed tijdens de ledenvergadering als vertegenwoordiger van de K.N.S.B. de toezegging dat de deelnemers en deelnemsters aan de jubileum-marathon een herinneringsmedaille aangeboden zouden krijgen. Bestuurslid P. Horsman nam de gelegenheid te baat om de geachte afgevaardigde Benschop te vragen naar een uitleg van de wedstrijd-formule bij het marathonschaatsen. Een beetje vreemd want de "A.Y.C." was al als sponsor van marathonwedstrijden opgetreden. De heer Benschop, vurig pleitbezorger van het marathonschaatsen, was gaarne bereid de heer Horsman in zijn onwetendheid bij te staan. Hij legde alles piekfijn uit . . .

Twee vorstperiodes . . .

In het seizoen van 1981-1982 volgden twee belangrijke vorstperiodes elkaar op. Gedurende twaalf opeenvolgende dagen kon reeds op 17 december worden geschaatst en de tweede periode met voldoende natuurijs viel van 10 tot en met 20 januari daaropvolgend. Door de massale schaatsvreugde aan het IJsbaanpad steeg het ledenbestand plotsklaps.

Het sneeuwvrij maken van de "A.Y.C."-ijsbaan met het Olympisch stadion op de achtergrond.

Maar . . . de geplande marathonwedstrijd om de K.N.S.B.-jubileumbokaal, op 14 januari 1982, moest na de vrij plotseling ingevallen dooi worden verplaatst naar de Jaap Edenbaan. Alweer!, stelde het bestuur met grote spijt vast. Men had juist bij het eeuwfeest van de schaatsbond op een klein wondertje gehoopt.

Er was nogal wat commotie. Over een ingelaste 200 kilometer-wedstrijd op de Rottemeren bij Zevenhuizen, die de van tevoren vastgestelde eremarathon van de Amsterdamsche IJsclub behoorlijk in de wielen reed. Door rijders aangespannen procedures tegen de tuchtcommissie volgden met als resultaat natuurlijk uiterst negatieve perspublicaties. De heer

A. J. Jansen benadrukte tijdens de ledenvergadering van de "A.Y.C." dat de bond in deze affaire fouten had gemaakt. Op zijn verzoek om bemiddelingspogingen van de Amsterdamsche IJsclub kreeg hij echter nul op rekest, het bestuur was en bleef van mening dat het een K.N.S.B.-aangelegenheid was.

Dit muisje had ook nog een staartje. Want directeur Pil van de Jaap Edenbaan had de deelnemers aan de verboden wedstrijd in Zevenhuizen van de eerste marathonwedstrijd in het nieuwe seizoen uitgesloten. Bij monde van president Van Laer werd deze beslissing als volgt aangevochten: "Hoewel de directies van kunstijsbanen in wezen niets met de K.N.S.B. hebben te maken, acht ik het onaanvaardbaar wanneer de betreffende organisaties gaan bepalen wie al of niet mogen deelnemen aan schaats-evenementen op hun banen."

Eeuwigdurende "A.Y.C."-bokalen . . .

Tijdens de jubileumreceptie van de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond in september 1982 bood het "A.Y.C."-bestuur, vertegenwoordigd door de heren H. J. van Laer, ir. E. Warners en P. Horsman, twee eeuwigdurende bokalen aan. Dit geschenk was bedoeld als jaarlijkse wisselprijs voor de Nederlandse kampioenen junioren D jongens en meisjes. Nogmaals een duidelijk bewijs dat de schaatsnotabelen uit de hoofdstad zich het lot van de jeugd bleven aantrekken.

Vermeldingswaard was verder dit seizoen, dat het Staatsbedrijf der PTT in het jubileumseizoen voor de K.N.S.B. een bijzondere postzegel ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan uitgaf. De waarde van die postzegel bedroeg 45 cent. De

K.N.S.B.-voorzitter Jhr. mr. W. H. D. Quarles van Ufford nam uit handen van president H. J. van Laer van de Amsterdamsche IJscclub de wisselbokaal voor junioren D jongens en meisjes in ontvangst. De "A.Y.C."-bestuursleden ir. E. Warners en P. Horsman kijken toe.

schaatsbond werd daarmee een van de eerste sportbonden in Nederland, waarvoor ooit een jubileumzegel werd uitgebracht.

Te denken gaf tegelijkertijd wel – alleen daar stond de "A.Y.C." door alle festiviteiten op schaatsgebied indertijd nauwelijks bij stil – dat het aantal overnachtingen op de camping voor het eerst terugliep met 7,29%, tot 148.268. Wat te gemakkelijk misschien, werd de oorzaak van deze tegenvaller gezocht in het buitengewone fraaie zomerweer van 1982, waardoor talrijke toeristen kozen voor een verblijf aan de kuststreek en de genoegens van de wereldstad links lieten liggen.

Vijf uur ijspret . . .

Uit fiscale en praktische overwegingen werd per 1 oktober 1982 de exploitatie van de camping in een besloten vennootschap ondergebracht. De aandelen van de "Amsterdamse Maatschappij tot Exploitatie van Campings B.V." stonden alle op naam van de Amsterdamsche IJscclub. Gedurende de periode van 15 maart tot 1 oktober werd het terrein, de opstallen en de installaties tegen een vergoeding ter beschikking aan de vennootschap gesteld.

Na het oprichten van de B.V. werd de berekeningswijze van de resultaten bij de Amsterdamsche IJscclub drastisch

veranderd. Het zou te ver voeren daarop uitvoerig in te gaan.

In de winter van 1982-1983 gingen de ijsbanen der "A.Y.C." op zaterdag 19 februari voor slechts vijf uur open. Dat was een dieptepunt.

Tussen de kille benamingen van uitgaven aan reparaties, onderhoud en investeringen, die ieder jaar door de "A.Y.C." moesten worden uitgevoerd, klonk nogal aandoenlijk dat de vereniging in 1983 aan de zuidzijde van het terrein populieren en op de middendijk lindebomen liet snoeien en opkronen. De botanische rozen en de oude wilgebomen ondergingen eveneens een "snoei-behandeling".

Met de camping ging het in de zomer van 1983 weer slecht met het aantal overnachtingen: een teruggang met 19% tot 120.099. Zoekend naar oorzaken mocht redelijkerwijs worden aangenomen dat de opening van het nieuwe kampeerterrein nabij de Gaasperplas op 16 juli van dat jaar hiertoe had bijgedragen. Ook de reputatie van Amsterdam in het buitenland ging een rol spelen . . .

De camping raakt uit de gratie . . .

Met het aantal overnachtingen ging het in en na het seizoen 1984 steeds slechter. Daarvoor werden allerlei verklaringen gegeven. In het jaarverslag van 25 november 1985 stond te lezen: "Behoudens het slechte zomerweer was natuurlijk ook van invloed dat de camping "Het Amsterdamse Bos" de beschikking had gekregen over een elektriciteitsnet voor toeristische plaatsen. Deze mensen werden vroeger naar ons terrein verwezen." Ook het jaarverslag van 8 december 1987

was niet erg optimistisch. "Als gevolg van hevige en langdurige regenval in combinatie met een slecht functionerend drainagesysteem waren grote gedeelten van het terrein drassig en modderig. Dit had onder andere tot gevolg dat vele gasten eerder naar huis zijn teruggekeerd dan zij hadden gepland. Ook werd geconstateerd dat het aantal gezinnen met jonge en opgroeiende kinderen iets terugliep." In het laatste jaarverslag van 28 november 1988 kwam het bestuur van de "A.Y.C." tot een nog duidelijkere conclusie: "De voortdurende daling van het aantal overnachtingen houdt verband met de slechte gesteldheid van het terrein." En daarmee valt wat ons betreft het doek over de camping-activiteiten van de Amsterdamsche IJclub. Zonder enige twijfel hadden zij een grote bijdrage geleverd tot de uiteindelijke doelstelling van de vereniging: de "A.Y.C." is in de eerste plaats een club om ijsvermaak te scheppen, het kamperen moet aan dat uitgangspunt dienstig zijn.

Volop schaatsactiviteiten

Met de winteractiviteiten ging het beter. In het seizoen van 1984-1985 waren de ijsbanen van de "A.Y.C." maar liefst 24 dagen open. Dat gebeurde in twee vorstperiodes: van 7 januari tot en met 22 januari en van 12 tot en met 21 februari. Het bestuur wreef zich weer in de handen. Men had niets aan het toeval overgelaten. Volop schaatsplezier voor jong en oud dus en dat resulteerde direct in een geweldige stijging van het ledental. Met 2.622 leden telde de Amsterdamsche IJclub weer mee, een flinke opkikker!

In de winter van 1985-1986 gingen de ijsbanen nóg een dag langer open. Eerst waren ze alleen op 9 januari in gebruik en

daarna ging de ijspret van 8 februari tot 4 maart 1986 door. Erg leuk was dat de Nederlandse kampioenschappen junioren D, jongens en meisjes om de "A.Y.C."-wisselbikers aan het IJsbaanpad konden worden gehouden. Er vonden dit seizoen ook nog twee andere wedstrijden op de Amsterdamse accommodatie plaats. Een lange baanwedstrijd, die werd georganiseerd door de Hardrijders Club Amsterdam en een korte baanwedstrijd, die werd gehouden door de Amsterdamse schaatsclub Jaap Eden. Het was niet de "A.Y.C." alleen die het druk had met het organiseren van wedstrijden. In Friesland werd in twee jaar achter elkaar de Elfstedentocht verreden. Met als glorieuze dubbeltriomfator: Evert van Benthem. Heel lang geleden had televisiekijkend Nederland dit evenement, tijdens de verschrikkelijke tocht van Reinier Paping, onder andere in Bartlehiem in zwart wit mee kunnen beleven. Nu, zelfs vanuit de lucht, werd het gehele spektakelstuk in kleur uitgezonden. Een geweldige promotie van dit bijna vergeten folkloristisch gebeuren . . . Tot de anonieme deelnemers aan de Elfstedentocht behoorde Prins Willem Alexander van de Koninklijke familie, die als W. A. van Buren op het wedstrijdformulier te boek stond. Hij leverde een enorme prestatie door de wedstrijd uit te rijden en daarom is dit gedenkboek van de Amsterdamsche IJsclub aan hem opgedragen.

Het verlengen van de erfpacht gaat problemen opleveren . . .

Het Gemeentelijk Grondbedrijf Amsterdam had een voorstel tot de erfpacht van het terrein aan de Amsterdamsche IJsclub gedaan. Daaruit bleek dat de huur met ingang van 1 januari 1987 drastisch zou worden verhoogd. In eerste instantie werd

zelfs over een bedrag van bijna 100.000 gulden gesproken. Hoewel het bestuur van de "A.Y.C." nog vol goede moed was en allerlei activiteiten wilde continueren achtte men het toch onverantwoord dergelijke hoge kosten te maken bij een financieel onoverzichtelijke situatie. Op het aanbod van het gemeentelijk grondbedrijf kon zonder grote veranderingen niet worden ingegaan. Een laatste poging om licht in de duisternis van de toekomst te brengen ondernam het bestuur van de "A.Y.C." begin 1986 nog een allerlaatste poging. Teneinde de mogelijkheid te onderzoeken een dergelijke hoge huurprijs op te kunnen brengen kreeg DHV Raadgevend Ingenieursbureau B.V. te Amersfoort de opdracht een onderzoek in te stellen naar de haalbaarheid van een vaste, open kunstijsbaan van 400 meter. Als interessante variant moest worden bekeken of het aanleggen van een demontabele ijsbaan – aantrekkelijk vanwege de camping-activiteiten in de zomer – wellicht een andere goede oplossing zou zijn. In een later stadium werd ook nog onderzocht of de investeringslasten en de operationele kosten van een overdekte kunstijsbaan door "A.Y.C." eventueel zouden zijn op te brengen, mede gelet op de reeds aanwezige kunstijsbanen in de regio; te weten Amsterdam, Haarlem en Alkmaar. Er was geen sprake van dat het bestuur van de Amsterdamsche IJsclub zich wilde neerleggen bij het feit dat een te hoge huurprijs het einde van haar activiteiten zou betekenen. Integendeel, men zocht verder.

Calgary gaf de toon aan . . .

Voor het bestuur van de Koninklijke Thialf met de gedachte begon te spelen om de "unieke schaatstempel in Friesland" neer te zetten fungeerde president Herman J. van

Laer, die als bestuurslid van de International Skating Union (ISU) de plannen voor de Olympische hal in Calgary kende, als contactman. "Amsterdam" werd een soort doorgeefluik voor de aanhoudende nieuwsstroom uit Canada, wat nogmaals benadrukte dat het bestuur van de Amsterdamsche IJclub door de jaren heen altijd belangrijke internationale bestuurders had voortgebracht.

Intussen ging men verder met het eigen project en werd een "Begeleidingscommissie Haalbaarheidsonderzoek 400 meter kunstijsbaan" ingesteld. Deze bestond uit de heren H. J. van Laer, ir. E. Warners en het nieuwe bestuurslid H. Pieck. De bestuurs-gedelegeerde B. Lycklama à Nijeholt was er qualitate qua lid van.

Rapportage en de conclusies . . .

De conclusies in de grondig uitgevoerde rapportage van DHV Raadgevend Ingenieurbureau B.V. waren weinig bemoedigend. De haalbaarheid van een overdekte kunstijsbaan (kosten toentertijd circa 15 miljoen gulden) werd erg klein geacht vanwege de vermoedelijk verliesgevende exploitatie. Ook werden de mogelijkheden van een multifunctionele opzet van een hal niet duidelijk. Het onderzoek wees verder uit dat het aanleggen van een vaste kunstijsbaan de voorkeur verdiende. In tegenstelling tot een vaste kunstijsbaan waren de opgedane praktijkervaringen met een demontabele baan minimaal. In Nederland (Leidseplein) was enige kennis aanwezig maar de grondige know-how leek toch alleen in het Zweedse Göteborg voor handen.

Als I.S.U.-afgevaardigde bezocht Herman J. van Laer de wereldkampioenschappen junioren 1989 in het verre Sovjetrussische Kiev.

De plannen blijken financieel niet haalbaar . . .

De investeringslasten van een vaste, open kunstijsbaan werden geschat op 2,5 à 5 miljoen gulden waarbij werd aangetekend dat dit bedrag in belangrijke mate afhankelijk zou zijn van de kosten voor de funderingsconstructie. De meeste zekerheid en het minste onderhoud leek een cementbetonbaan op een paalfundering te bieden. De operationele kosten van de kunstijsbaan werden geschat op ongeveer 0,5 miljoen gulden, hetgeen overeenkomt met andere banen in Nederland, te vermeerderen met een 0,5 miljoen voor kapitaallasten. Al met al dus ook een erg moeilijk verhaal voor de "A.Y.C.", temeer daar de inkomsten uit de

bezoekersaantallen niet konden worden aangegeven door de onderzoekers. Het ingenieursbureau stelde voor een marktonderzoek naar de publieksfunctie in te stellen als zou worden besloten met de kunstijsbaan verder te gaan. Als schot voor de boeg werd duidelijk gemaakt dat de bezoekersaantallen op 200.000 per seizoen moesten uitkomen om een redelijke kans op een sluitende exploitatie te bieden. Aangenomen werd dat met name bij een overdekte hal er geen of nauwelijks toeschouwersaccommodatie vereist was en dat de kunstijsbaan bijna uitsluitend een recreatieve functie zou krijgen. Verder werd vastgesteld dat de exploitatie niet los kan worden gezien van het totale terrein, dat wil zeggen dat ook de camping-activiteiten daarbij in aanmerking genomen dienden te worden.

Het besluit viel om het terrein van de Amsterdamsche IJclub in 1987-1988 door de aanhoudende onzekerheid over de huur van het terrein niet meer onder water te zetten. Niemand bleek er later rouwig om want de vorst bleef dat seizoen achterwege. Maar nadat met de gemeente overeenstemming was bereikt werd een jaar later wel weer het oude ritueel herhaald. Koning Winter kwam ook dit keer weer niet opdagen en de ijsbaan bleef gesloten. In maart 1989 zou het terrein van de Amsterdamsche IJclub aan de gemeente worden overgedragen.

Nog even terug in de tijd . . .

We wisten het op voorhand, het schrijven van het laatste hoofdstuk zou erg moeilijk worden. Boven het hoofd van de Amsterdamsche IJclub hing het Zwaard van Damocles, namelijk het einde van de erfpachtregeling met de gemeente. Dat was

op zichzelf misschien niet zo verontrustend, verlenging zou immers wellicht mogelijk zijn, maar de pijler die de "A.Y.C." financieel overeind hield, het camping-bedrijf, vertoonde scheuren. Zoals een bestuurslid opmerkte: "De onderbodem van het terrein aan de Schinkel was slecht. Wat we in die jaren aan drainage ook hebben gedaan, en dat was heel veel, het resultaat bleef onvoldoende.

De combinatie van een ijsbaan en campingterrein was uiteraard moeilijk voor het bestuur en zijn medewerkers. 's Winters werd het onder water gezet en 's zomers moest het aan de kampeerders kurkdroog worden opgeleverd.

Natuurlijk stonden de bestuursleden van de Amsterdamsche IJclub niet meer, zoals in vroegere dagen, met de hoge hoed op en de remontoir aan de ketting langs de baan. Maar zij waren er nog steeds. En zij constateerden uit hun herinnering dat de tijd van de schaatsenbinders in blauwe kielen, het stiekum doorgeven van het

Dit is een bocht van de Herengracht waar vroeger natuurlijk ook geschaatst werd.

Een mooie overzichtsfoto van het IJsbaanpad met mevr. Anneke Warners-Van Sorgen en dochter Liesbeth op Friese schaatsen.

lidmaatschapskaartje door de spijlen van het hek omdat vriendje Piet ook zo graag wilde schaatsen en geen lid was, definitief voorbij waren. Waar was de jeugd gebleven. Zoals een bestuurslid opmerkte: " 's Avonds zag je geen hond".

Uiteraard een retorische vraag. Want we weten allemaal waar de jeugd bleef, disco-bezoek, uitgaanscentra en een totaal veranderde benadering van het andere geslacht speelde waarschijnlijk de grootste rol. Want laten we wel wezen, deze bestuursleden kunnen zich nog de tijd herinneren dat zij naar de ijsbaan gingen om een lieflijk meisje te ontmoeten, daarmee een baantje te rijden en daarna 's avonds braaf achterop de fiets naar huis te brengen. Daarvoor heeft de huidige jeugd de ijsbaan niet meer nodig. Hun aanpak is enigszins directer . . . Dat is wat wij bedoelen met onze kop: Nog even terug in de tijd. Hierop voortbordurend constateren we dat meerdere bestuursleden reeds een zittingsperiode hebben van dertig jaar of langer. Die hebben inderdaad nog zelf de periode op het Museumplein meegemaakt dat er hardrij-wedstrijden voor zonen van leden werden georganiseerd en waaraan ook zij nog hebben deelgenomen. Geboren en getogen Amsterdammers als zij meestal waren, kan het niet anders zijn dan dat die herinneringen een onvergetelijke indruk hebben gemaakt. En wat in hun latere bestuursperiode heeft doorgewerkt! Natuurlijk was er aanvankelijk in het clubhuis aan de Schinkel nog een gezellige drukte. Maar de tendens van de tijd opgemerkt hebbende, liep dat vooral bij de jeugd maar ook bij de ouderen zienderogen terug. De exploitatierekening van de "A.Y.C."-ijsbanen aan de Schinkel lieten in het begin een voortdurend tekort zien, wat na de gouden greep van de heer Jan Stroeve ten aanzien van de camping-activiteiten

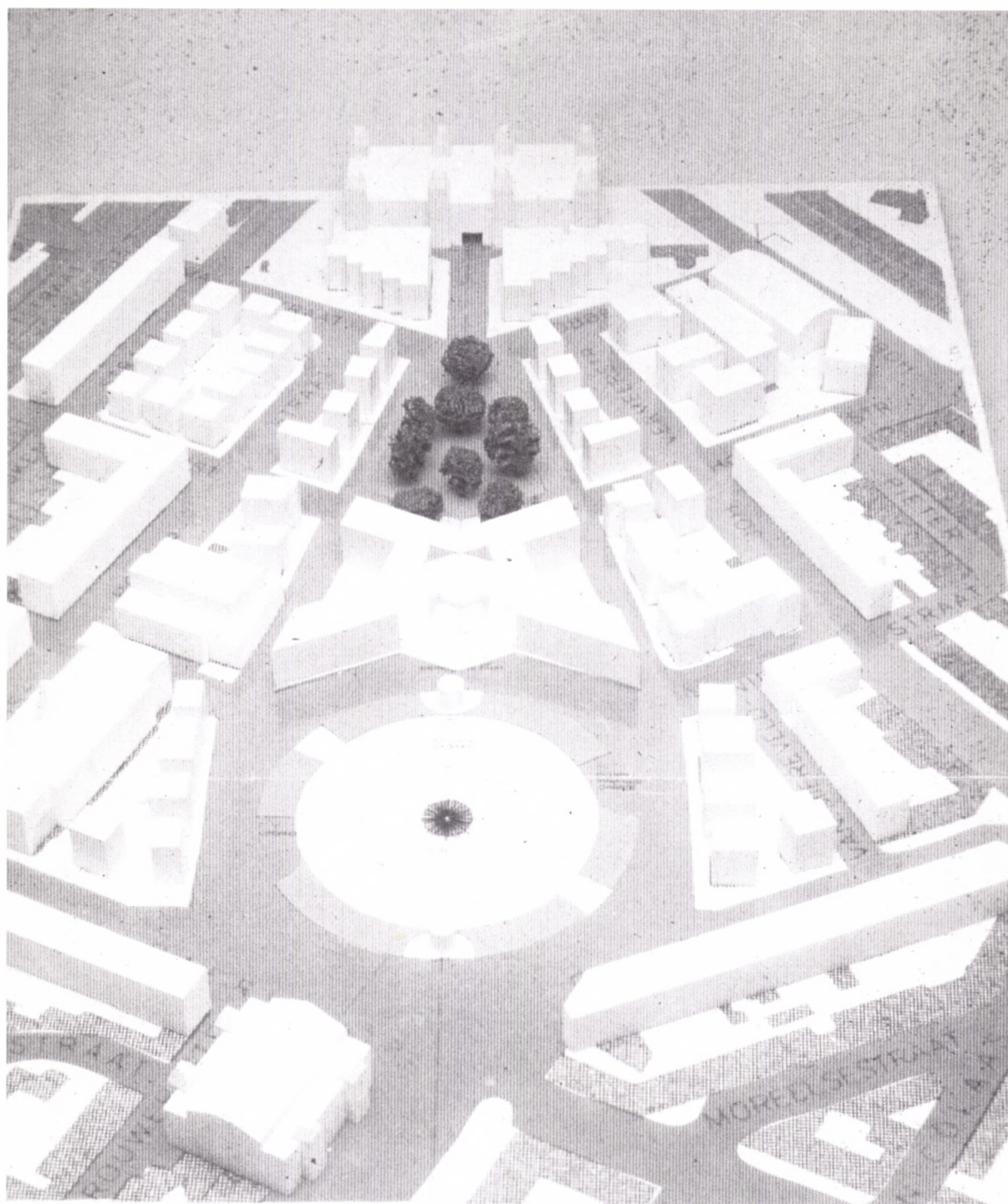
veranderde. Maar dat zorgde er tevens voor dat het een "bedrijf" werd, waarbij de nostalgische gezelligheid vanzelfsprekend een ondergeschikte rol ging spelen.

Een ander chapter, nu we toch over nostalgie hebben gepraat, is het oude vertrouwde Museumplein waarmee de Amsterdamsche IJclub zulke grote affiniteit heeft gehad. Eerder in dit boek hebben we U gemeld dat er plannen bestaan de afschuwelijke "kortste snelweg" van Nederland te vervangen door een kleurrijk en gedurfd plan dat ontsproot aan het brein van de heer A. H. Heineken in samenwerking met de architect Maurice M. Grothausen. We weten niet of het ooit zal worden gerealiseerd maar als klein primeurtje drukken we in dit jubileumboek enkele tekeningen van dit initiatief af. Uiteindelijk kon de Amsterdamsche IJclub "zijn" ijsbaanplein nooit vergeten. . . .

Wat werd de realiteit . . .

We weten dat de banen van de Amsterdamsche IJclub niet meer onder water werden gezet, we weten ook dat de gemeente Amsterdam een exorbitante huurprijs zou gaan vragen en dat die niet gedekt zou kunnen worden met de exploitatie van een kunstijsbaan in welke vorm dan ook. Daarbij kwam nog dat het gemeentelijk grondbedrijf in augustus 1987 de "A.Y.C." waarschuwde dat het terrein mogelijk een nieuwe bestemming zou krijgen. Latere onderhandelingen wezen uit dat die waarschuwing werd omgezet in een definitieve aanzegging dat het terrein geruimd moest worden. Amsterdam had behoefte aan kantorencomplexen . . .

Een streep door de rekening van de Amsterdamsche IJclub, die ondanks de

N MUSEUMPLEIN AMSTERDAM INITIATIEF EN IDEE VAN HEIN
RICHE M GROTHAUSEN ARCHITEKT BNA BNI NOVEMBER 1988 SCHAV

De heer A. H. Heineken heeft in samenwerking met architect Maurice M. Grothausen een kleurrijk en gedurfd plan voor het Museumplein ontwikkeld waarvan het gedenkboek van de Amsterdamsche IJclub de nieuwe ontwerp en voor het eerst mag laten zien.

geweldige opkomst van de kunstijsbanen recreatief gezien toch een rol wilde spelen in de hoofdstedelijke samenleving. Goede raad was duur. De enige reële mogelijkheid van het bestuur om voor de toekomst mee te blijven tellen was bij de gemeente Amsterdam op een zakelijke manier te gaan onderhandelen, waarbij mr. R. Samkalden een grote positieve rol speelde. Dit resulteerde in een met de gemeente bereikte gunstige regeling, die het mogelijk maakte de ijssport te blijven ondersteunen. Dat was iets dat de "A.Y.C." altijd hoog in het vaandel had geschreven. De mogelijkheid voor haar leden elders ijspret te verschaffen is nu een belangrijke taak waar het bestuur van de Amsterdamsche IJclub zijn volle aandacht aan zal besteden.

Ir. E. Warners overhandigde president H. J. van Laer een originele hand-ijschaaf op de laatste bestuursvergadering in het oude clubgebouw.

De laatste keer dat het clubgebouw van de Amsterdamsche IJclub echt druk werd bezocht was in 1989 op een februari-avond. Hoewel de "A.Y.C." was vrijgesteld van de contractuele verplichting om de onroerende goederen te verwijderen kwamen die avond tal van schaatsrelikwieën onder de hamer. In een geanimeerde en ontspannen sfeer waarbij de lach eerder troef was dan de traan, werden vele verenigingsattributen geveild. Als een voorlopig laatste saluut aan een groot en roemrijk verleden wilde iedereen wel iets bemachtigen . . .

Wat nu . . .

Met opzet schreven we een voorlopig laatste saluut en dat zegt alles. Want de Amsterdamsche IJclub is nog steeds springlevend. Het is bewonderenswaardig hoe bestuursleden die reeds dertig jaar en langer zitting hebben nog zo boordevol met ideeën en plannen rondlopen. Een weldenkend mens zou zeggen: "Het is welletjes geweest." Maar niets daarvan. President Herman J. van Laer en zijn medebestuursleden zijn borrelende vaten, die overlopen van energie. Een ijzersterk team! Het kan niet anders dan dat de geschiedschrijving van de Amsterdamsche IJclub doorgaat. We refereren dan aan een uitspraak, héél lang geleden gedaan door eerste secretaris G. W. A. van Laer J. C. zn, vader van de huidige president: "Moe van hoofd en met trage pen zet ik me wederom neer voor het jaarverslag. Ware het niet dat de geschiedsschrijver bij het 100-jarig bestaan en bij de uitgifte van een dan verschijnend gedenkboek zijn gegevens moet putten uit jaarverslagen en aantekeningen van de secretaris dan zou ik verzocht hebben om onze statuten te wijzigen en de alinea over het uit te brengen jaarverslag te schrappen."

Wij tekenden eerder in dit boek bij dit citaat aan dat secretaris Van Laer een vooruitziende blik had want de Amsterdamsche IJclub vierde inderdaad haar 100-jarig bestaan. En nu zelfs haar 125-jarig bestaan. Inderdaad zou de verslaggeving in dit jubileumboek zonder goed verzorgde en kleurrijke jaarverslagen een moeilijke opgave zijn geweest. Laten we hopen dat zoon Herman voor de toekomst dezelfde gedachtengang heeft als zijn vader, eigenlijk zijn wij daar wel van overtuigd ...!

De Amsterdamsche IJclub heeft zich altijd met de jeugd verbonden gevoeld. Vandaar deze symbolische foto ...

Bij het onder water gezette terrein van de Amsterdamsche IJclub: van links naar rechts penningmeester J. Keij, vice-president G. van der Harst, bestuursgedelegeerde Lycklama à Nijeholt, president H.J. van Laer, commissaris H. Pieck, commissaris Ir. E. Warners, eerste secretaris J. de Boer en commissaris P. Horsman.

gedurende de periode 1864-1989.

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

12
13
14

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

erelid

erelid

Zittingsduur der bestuursleden van de "Amsterdamsche IJclub"

Naam:	Aantal jaren:	Periode:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																																	
1 P. Veen E. zn	4	1896-1900	■																																																				
2 G. S. H. van Veen	27	1900-1927	■																																																				
3 J. J. J. Louët Feisser	29	1900-1929	■																																																				
4 Mr. L. L. F. André de la Porte	3	1903-1906	■																																																				
5 C. A. A. Dudok de Wit	5	1904-1909	■																																																				
6 H. Raven	3	1904-1907	■																																																				
7 D. N. J. Coen Rahrer	3	1906-1909	■																																																				
8 J. H. Scheltema	8	1906-1914	■																																																				
9 A. de Stoppelaar Blijdesteyn	9	1906-1915	■																																																				
10 G. W. A. van Laer JCzn.	14	1907-1921	■																																																				
11 G. C. E. Crone	4	1909-1913	■																																																				
12 J. ter Haar Jr.	32	1909-1941	■																																																				
13 C. J. K. van Aalst	11	1911-1922	■																																																				
14 N. de Bordes	3	1913-1916	■																																																				
15 P. C. André de la Porte	21	1914-1935	■																																																				
16 W. M. van Haaften	53	1915-1968	■																																																				
17 J. van Gilse	6	1916-1922	■																																																				
18 H. J. Tjaarda	31	1921-1952	■																																																				
19 A. P. Kempen	31	1922-1953	■																																																				
20 G. C. B. Dunlop	12	1924-1936	■																																																				
21 L. de Vlaming	14	1927-1941	■																																																				
22 J. Wagener Jr.	11	1930-1941	■																																																				
23 J. E. Stroeve	13	1935-1948	■																																																				
24 F. A. Warners	12	1940-1952	■																																																				
25 Jhr. W. A. E. de Ranitz	36	1942-1978	■																																																				
26 Mr. H. F. Blaisse	23	1942-1965	■																																																				
27 Mr. B. ter Haar	8	1945-1953	■																																																				
28 J. Stroeve JEzn.	7	1948-1955	■																																																				
29 Mr. W. Th. Doyer	5	1951-1956	■																																																				
30 G. E. K. A. Broekman	22	1951-1973	■																																																				
31 R. Key	4	1953-1957	■																																																				
32 F. v.d. Veen	18	1955-1973	■																																																				
33 J. A. Wamsteker	12	1957-1969	■																																																				

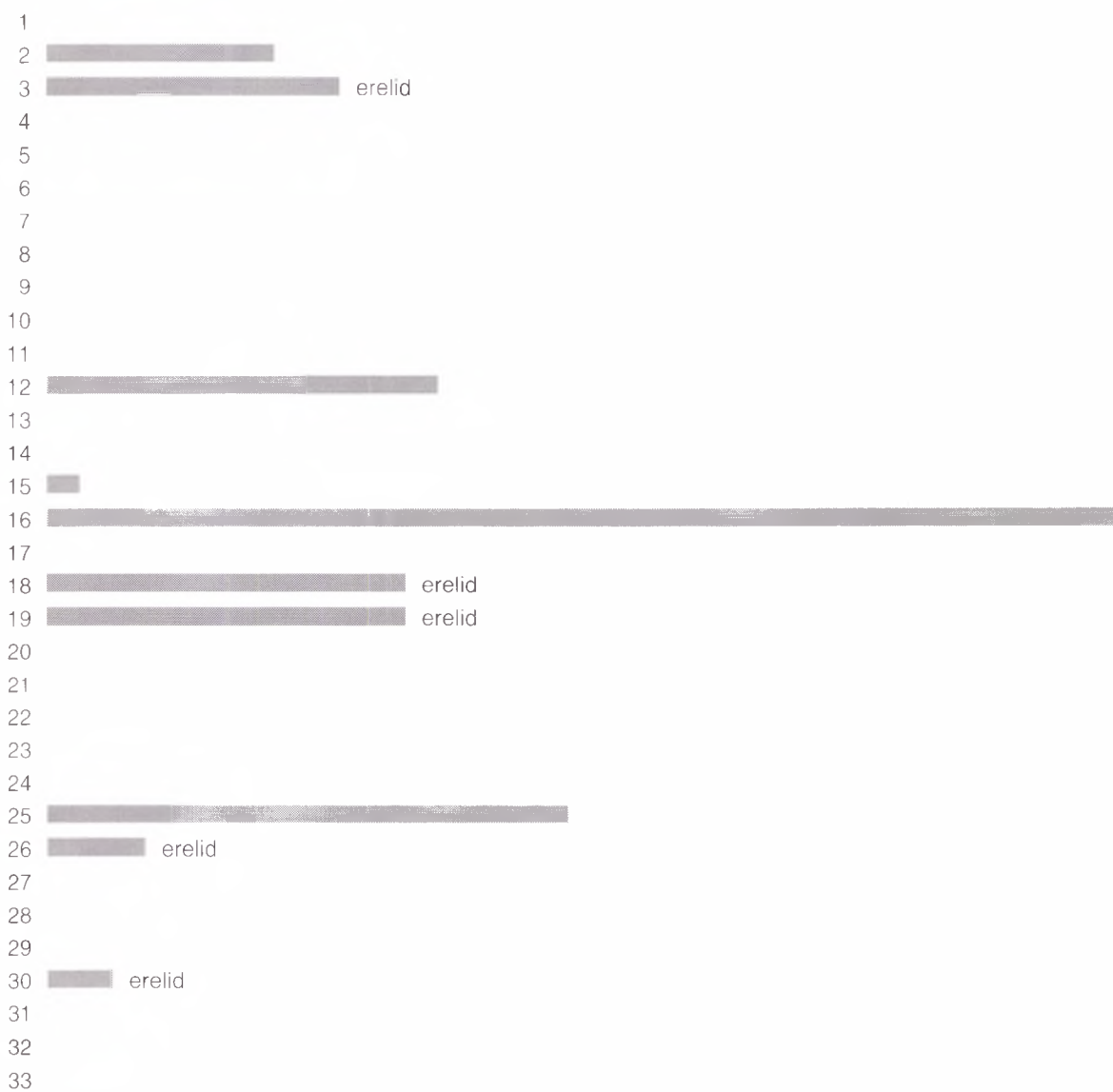
Huidig bestuur

aangetreden

Ir. E. Warners	1952
G. v.d. Harst	1956
H. J. van Laer GWAzn. president	1960
J. de Boer Jr.	1967
P. Horsman	1968
J. Key	1973
H. Pieck	1974

gedurende de periode 1864-1989.

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

COLOFON

Opdracht- en uitgever:
"Amsterdamsche IJclub"

Redactie:
Mediabureau Gouda b.v.
Postbus 3011
2800 CC Gouda.

Samenstellers:
Hans de Bruijn en Jan Muis

Assistentie:
H. J. van Laer en ir. E. Warners

Aquarel omslag en pentekeningen:
Bert Blok

Foto's:
Privé-archieven en Amsterdams Gemeentelijk
Archief

Druk:
Louis Vermijs drukkerijen b.v.
Breda